

เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
กรณีศึกษาคลองัดมะยม

ดวงรัตน์ สุขะนิล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
กรณีศึกษาคดองัดดะยม

อรรธรัตน์ สุขะนิล

นางสาวอรรธรัตน์ สุขะนิล

ผู้วิจัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภเรณู สัจจรักษ์ ชีระฐิติ, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทร พลอยแหวน, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลพร สอนศรี, D.P.A.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

รองศาสตราจารย์สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ, Ph.D.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยมพร มัชฌิมวงศ์,

Ph.D.

รักษาการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
กรณีศึกษาคลองัดมะยม

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)

วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2556

.....
นางสาวดวงรัตน์ สุขะนิล

ผู้วิจัย

.....

อาจารย์รัฐศรินทร์ วังกานนท์, Ph.D.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

.....
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทร พลอยแหวน, Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

อาจารย์จักรี ไชยพินิจ, Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอื้อมพร มัชฌิมวงศ์,

Ph.D.

รักษาการแทนคณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐา สัจจรักษ์ ธีระฐิติ,

Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลพร สอนศรี, D.P.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

รองศาสตราจารย์วริยา ชินวรรณโณ, Ph.D.,

คณบดี

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

การที่วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์เนื่องมาจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือทั้งคำแนะนำและคำปรึกษาที่ช่วยชี้แนะแนวทางที่ดีและมีประโยชน์จากผู้มีอุปการคุณ โดยผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้มีคุณูปการต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภเรณู สัจจรักษ์ ชีระฐิติ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งเป็นผู้ที่เสียสละเวลาและทุ่มเทในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสุดซึ้ง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทร์ พลอยแหวน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร สอนศรี ที่ได้ให้คำแนะนำและการแก้ไขในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น รวมทั้ง ดร.จักรี ไชยพินิจ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตรมหาวิทาลัยบูรพา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้ซึ่งเสียสละเวลาอันมีค่า และได้ให้คำแนะนำและการแก้ไขในข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณประธานชุมชนคลองลัดมะยม คุณชวน ชูจันทร์ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขต ดลิ่งชัน คุณพิริยะ ทองสืบสาย และประชาชนในพื้นที่ชุมชนคลองลัดมะยม รวมทั้งผู้ประกอบการในชุมชนคลองลัดมะยมที่ได้เสียสละเวลาและเอื้อเฟื้อในการให้ความร่วมมือด้านการให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและมีความรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และพี่ยอร์ช ผู้คอยสนับสนุนด้านทุนทรัพย์และการศึกษา อีกทั้งคอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา จนส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จมาจนถึงทุกวันนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บริการการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษาปริญญาโทด้วยความเมตตาและเสียสละเวลาตลอดมา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ดวงรัตน์ สุขะนิล

เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษากลองลัดมะยม
COMMUNITY ECONOMY AND PREPARATION STRATEGIES FOR ENTERING ASEAN
ECONOMIC COMMUNITY: CASE STUDY ON KLONG LAD MAYOM FLOATING MARKET

ดวงรัตน์ ศุขะนิล 5436979 SHPP/M

รป.ม. (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นภเรณู สัจจรักษ์ ชีระฐิติ, Ph.D., ภัทร์ พลอยแหวน, Ph.D.,
กมลพร สอนศรี, D.P.A.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษากลองลัดมะยม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำกลองลัดมะยม 2) เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำกลองลัดมะยม 3) เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำกลองลัดมะยม โดยอาศัยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์เชิงลึกการสนทนากลุ่ม รวมทั้งการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 18 คน

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนกลองลัดมะยม คือ เป็นชุมชน “เศรษฐกิจแบบพอเพียง” โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ ความเข้าใจและสนใจในแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น” จึงสรุปได้ว่าแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนใน 2 ด้านคือ ด้านการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และด้านการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ที่ประชาชนในชุมชนกลองลัดมะยมและชุมชนอื่นๆ ต้องมีความตระหนัก สนใจและมีความรู้เรื่องเหล่านี้อย่างจริงจัง อีกทั้งแนวทางการปรับตัวและแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญอย่างมาก ได้แก่ อันดับแรก คือ “ภาษา”, อันดับที่สอง คือ “เป็นหน้าที่ของภาครัฐ” และ อันดับที่สาม คือ “การเรียนรู้การศึกษา” และ “การส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา” และอันดับที่สี่ คือ “การเน้นเรื่องความปลอดภัยและดูแลเรื่องโรคติดต่อ”

คำสำคัญ : เศรษฐกิจชุมชน / ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

COMMUNITY ECONOMY AND PREPARATION STRATEGIES FOR ENTERING
ASEAN ECONOMIC COMMUNITY: CASE STUDY ON KLONG LAD MAYOM
FLOATING MARKET

DUONGRAT SUKHANIL 5436979 SHPP/M

M.P.A. (PUBLIC POLICY AND PUBLIC MANAGEMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NOPRAENUE S. DHIRATHITI, Ph.D.,
PHUT PLOYWAN, Ph.D., GAMOLPORN SORNSRI, D.P.A.

ABSTRACT

The purposes of research on “Community Economy and Preparation Strategies for Entering the ASEAN Economic Community: case study on Klong Lad Mayom Floating Market” are 1) to study the characteristic and community economy of Klong Lad Mayom Floating Market community 2) to study the preparation strategies for entering the ASEAN economic community by Klong Lad Mayom Floating Market community 3) to study adjustment approaches and preparation for entering the ASEAN economic community of Klong Lad Mayom Floating Market community by using qualitative research methodology , group in-depth interviews and observation; without participation by 18 samples.

The researcher found that the characteristic and community economy of Klong Lad Mayom Floating Market community is a “sufficient economy community”. The research show that the samples consider ASEAN economic community as “the high competing capability region” and “the equal economic growth region”, which, in terms of the ASEAN economic community, are correlated with the economic community in the aspects of “strength distribution system and sustainability building” and “conservation of local knowledge”. In conclusion, the ASEAN economic community establishment scheme is correlated with the community by 2 points, which are the high competing capability region and the equal economic growth region that citizens in Klong Lad Mayom community and others have to realize, are interested in and are seriously informed more. Citizens need to adapt themselves as well. The samples rank the preparation strategies for entering the ASEAN economic community; which are no.1 “Language”, no.2 “Bureaucratic Responsibility”, no.3 “Education” and “Supportive Information” and no.4 “Focusing on security and contagious diseases”

KEY WORDS: COMMUNITY ECONOMY / ASEAN ECONOMIC COMMUNITY

239 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ง
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำวิจัย	21
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	22
2.1 แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน	22
2.2 ประชาคมอาเซียน	56
2.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	66
2.4 ลักษณะทางกายภาพและลักษณะทั่วไป ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	76
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	79
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	96
3.1 วิธีการศึกษา	96
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	97
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ	100
3.5 การตรวจสอบข้อมูล	101
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	102
บทที่ 4 ผลการวิจัย	103
4.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชน ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	103
4.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	107
4.3 แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	130
บทที่ 5 อภิปรายผล	135
5.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจ ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	135
5.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	141
5.3 แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	151
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	155
6.1 สรุปผลการวิจัย	155
6.2 ข้อเสนอแนะ	156
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	159
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	174
บรรณานุกรม	187
ภาคผนวก	190
ประวัติผู้วิจัย	239

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	7
1.2 กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	8
2.1 แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	28
2.2 ข้อมูลชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตำบลบางระมาด อำเภอตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร	76
2.3 กรอบแนวคิดการวิจัยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเศรษฐกิจชุมชนคลองลัดมะยม	82
2.4 กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลองลัดมะยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	83
5.1 สรุปผลความสัมพันธ์ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมกับลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง	136
5.2 สรุปผลการรับรู้การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม	142
5.3 สรุปผลการวิจัยในเรื่องแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนคลองลัดมะยม	151
6.1 สรุปผลการวิจัยในเรื่องแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนคลองลัดมะยม	157

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 แผนที่ตลาดน้ำคลองลัดมะยม	78

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ.2558 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 10 ประเทศ ที่มีการรวมตัวกันภายใต้ชื่อว่า “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือเรียกโดยย่อว่า “อาเซียน” (Association of Southeast Asian Nations or ASEAN) จะมีการรวมตัวครั้งยิ่งใหญ่ในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศต่างๆ ดังต่อไปนี้ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม โดยในปี พ.ศ.2558 นี้ ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ร่วมกันทั้ง 10 ประเทศ เพื่อให้ประชาคมอาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคลอีกทั้งสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคี ตามคำขวัญประชาคมอาเซียน ดังนี้ “หนึ่งวิสัยทัศน์, หนึ่งเอกลักษณ์, หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) โดยกฎบัตรอาเซียนประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ กฎบัตรอาเซียนมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นการกำหนดกรอบ แนวทาง และเป็นเครื่องมือเพื่อให้ประเทศสมาชิกเดินไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในทิศทางเดียวกันอย่างประสบความสำเร็จถึงขีดสุด (อ้างอิงจาก ธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553: 99-101))

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการจากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ในวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ.2546 ณ เกาะบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ซึ่งมีการเห็นชอบให้มีการรวมตัวของอาเซียนให้เข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิมโดยการก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ.2558 เป็นต้นไป จากการรับรองและลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II) วัตถุประสงค์สำคัญสำหรับการก่อตั้งประชาคมอาเซียนคือการสร้างเอกภาพ ความเป็นหนึ่งเดียวกันภายใต้ชื่อประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ และเพิ่มอำนาจการต่อรองทั้งในด้านความมั่นคง การเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งสังคมและวัฒนธรรมให้กับประเทศสมาชิกอีกด้วย (อ้างอิงจาก ธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553: 99-101))

ซึ่งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ได้ให้ความสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่องนั่นก็คือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เพื่อให้ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนสามารถแข่งขันทางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) และให้อาเซียนปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานภายในของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและให้เร่งรัดการรวมกลุ่มเพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการสำคัญ

จากการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) โดยเฉพาะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี พ.ศ.2558 นี้ ทุกประเทศสมาชิกต้องมีการเตรียมความพร้อมและเตรียมการรับมือกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับประเทศไทยนั้นถือเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะทำให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงในเรื่องนี้เพราะการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับประชาชนอย่างมาก และมีเพียงประชาชนส่วนน้อยเท่านั้นที่รับทราบ รับรู้และตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมและเตรียมการรับมือกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งประชาชนที่ตระหนักและเตรียมการในเรื่องนี้จะมีเพียงผู้ที่อยู่ในแวดวงผู้มีความรู้ การศึกษาในระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิจัย นักการเมืองและผู้นำทางสังคมเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันประเทศไทยก็มีได้ความพยายามในการสร้างความตระหนักและการเตรียมความพร้อมให้กับพลเมืองไทยทุกคน โดยเห็นได้จากในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ดังต่อไปนี้

การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-พ.ศ.2559) ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 2)

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม

ทุนทางวัฒนธรรม) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่คุณภาพ มุ่งสร้างภูมิคุ้มกัน ตั้งแต่ระดับปัจเจกครอบครัว และชุมชน สามารถจัดการความเสี่ยง และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม สำหรับการเสริมสร้างทุนทางเศรษฐกิจ (ทุนกายภาพ ทุนทางการเงิน) มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง โดยใช้ภูมิปัญญาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในส่วนการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: 7)

โดยการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างมาก เพราะจากปัจจุบัน ปี พ.ศ.2556 เหลือเวลาในการเตรียมความพร้อม การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กับประชาชนทุกคนในประเทศไทยเพียง 2 ปีกว่าเท่านั้น (ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ.2556) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องนี้จึงได้ทำการศึกษา “เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาคลองลัดมะยม” เนื่องจากจากการศึกษาเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community: AEC) ผู้วิจัยพบว่าประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมากและมากขึ้นกว่าเดิม เพราะถึงแม้ว่าในปัจจุบันทางภาครัฐและสื่อมวลชน ต่างๆจะมีการออกมาประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนมากขึ้นถึงการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ก็ตาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เข้าใจความรู้สึกการเป็นประชาคมอาเซียนและประชาชนยังรู้สึกว่ายังเป็นเรื่องที่ห่างไกลและไกลตัวพวกเขา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าประเทศไทยต้องมีการเริ่มและให้ความสำคัญอย่างมากต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประชาชนทุกคน โดยเฉพาะการเริ่มจากสถาบันทางสังคมเป็นอันดับแรก (ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์ : 2541) ในช่วงปี 40 ปีที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศไม่ได้สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนท้องถิ่นในชนบท หรือ “เศรษฐกิจของฐานล่าง” ซึ่งเป็นเศรษฐกิจของประชากรส่วนใหญ่ จึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อความยั่งยืนของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม นั่นก็คือชุมชนนั่นเอง เพราะรากฐานที่สำคัญของประเทศไทยมาจากเศรษฐกิจ

ชุมชน แต่คนไทยมักจะลืมเลือนและมองข้ามความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนนี้ไป เนื่องจากปัจจัยภายนอกทั้งทางสังคมตะวันตกและประเทศอื่นๆ ในทวีปเอเชีย วัฒนธรรมตะวันตกและประเทศอื่นๆ ในทวีปเอเชียและเศรษฐกิจระบบทุนนิยมที่เข้าครอบงำประเทศไทยอยู่ในตอนนี้ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554:15) ได้อธิบายว่า ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ ชุมชนเป็นหน่วยสำคัญที่สุดของประเทศ วิถีชุมชนพึ่งพิงและอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ชุมชนเข้มแข็ง คนในชุมชนพึ่งตนเองได้ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว และชุมชน จะเป็นพลังหลักในการพัฒนารากฐานของประเทศให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองสามารถบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลไกชุมชนสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าถ้าเศรษฐกิจชุมชนของทั้งประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างเข้มแข็งก็จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในระดับชาติมีความเข้มแข็งและเจริญตามมาอย่างแน่นอน ซึ่งส่งผลตามมาให้ประเทศไทยมีความพร้อมอย่างสูงต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 อย่างแน่นอน

โดยชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมซึ่งตั้งอยู่บริเวณ 30 หมู่ 15 ถนนบางระมาด แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นในกรุงเทพมหานคร จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2550 เนื่องมาจากชุมชนแห่งนี้มีการบริหารจัดการชุมชนจากคนในชุมชนและดูแลโดยคนในชุมชนและที่สำคัญวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนี้คือการดำรงรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติของชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนและเก็บรักษาสິงดีๆ เหล่านี้ไว้ตามธรรมชาติและเป็นลักษณะเศรษฐกิจชุมชนอย่างดีที่สุดนั่นเองและชุมชนแห่งนี้ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างในด้านการวางแผน การบริหารจัดการ และมีผู้นำชุมชนที่ดีอย่างยิ่ง ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเศรษฐกิจชุมชนที่ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม เพราะเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่าชุมชนมีการเข้าถึงและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไรบ้าง มากน้อยเพียงใด จึงมีการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมอีกทั้งแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นประโยชน์ให้กับเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.2.2 เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเชิงคุณภาพได้แก่

1.3.1 ด้านเนื้อหาทางวิชาการได้แก่ แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ประชาคมอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนศึกษาความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.3.2 ด้านวิธีการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ, ผู้ประกอบการค้า และประชาชนในชุมชน รวมทั้งใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องดูแลจากสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1.4.1 เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการ โดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินการและชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน มีการมุ่งหวังผลกำไรในรูปตัวเงินถึงแม้ว่าจะได้เงินเล็กน้อยก็ตาม โดยมุ่งหวังเพื่อการดำรงอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืนและมีความสามัคคีในชุมชนเป็นหลัก

1.4.2 ความพร้อม หมายถึง ทักษะคติและสภาพของสมาชิกของชุมชนในเรื่องการรับรู้ ความรู้สึกและความตระหนักในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน รู้เท่าทันและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการมีค่านิยมภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมต่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558

1.4.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic CommunityหรือAEC)หมายถึง เสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลักของการรวมตัวของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน10 ประเทศ หรือเรียกว่า ประชาคมอาเซียนเพื่อการพัฒนาทางการค้าและการเดินทาง ติดต่อกันระหว่างประเทศสมาชิก ให้เอื้อต่อการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศสมาชิกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีกทั้งเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งกับภูมิภาคอื่นๆ ได้อีกด้วย

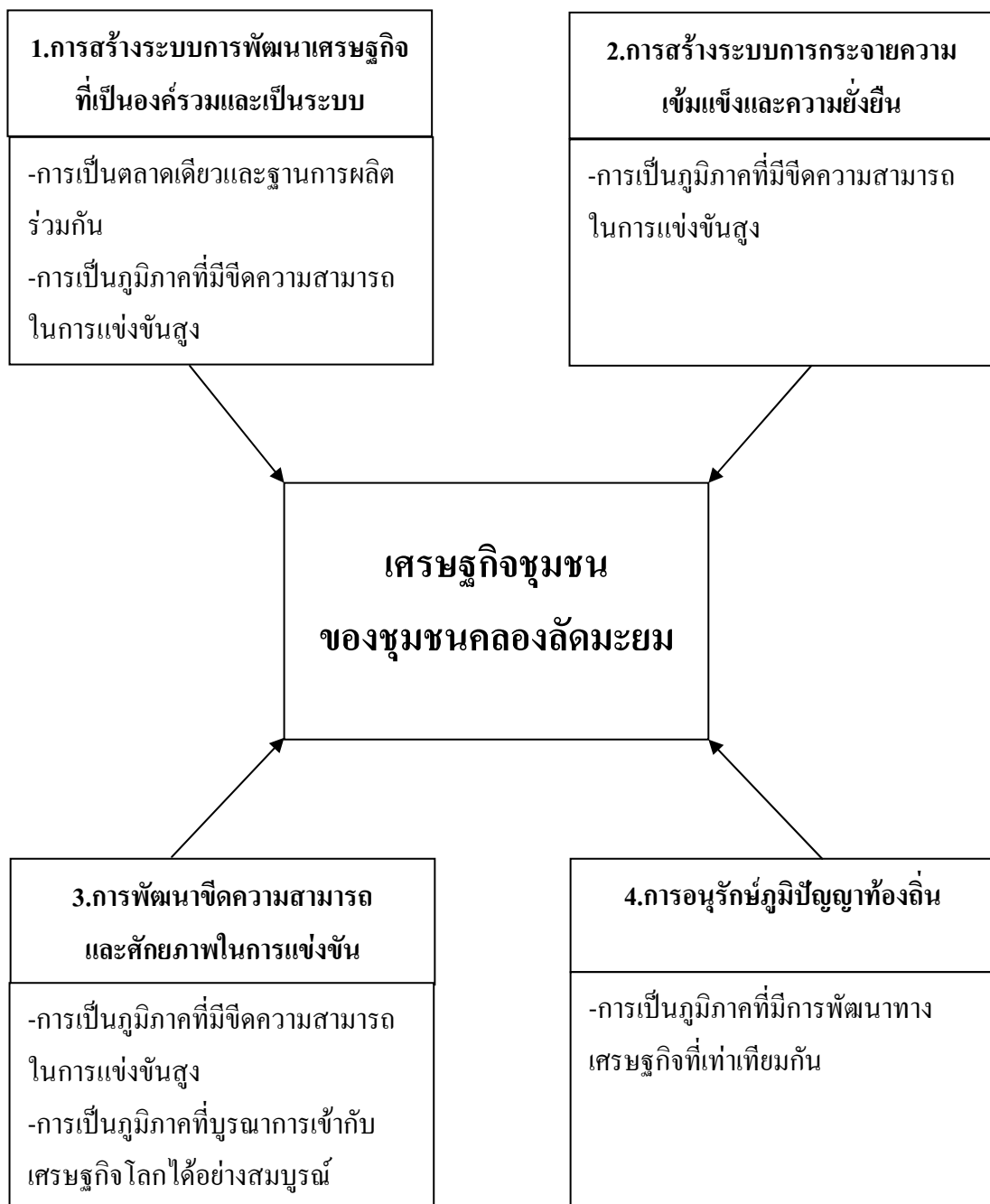
1.4.4 ประชาคมอาเซียน หมายถึง การรวมตัวของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 10 ประเทศเพื่อให้มีสถานะเป็นนิติบุคคล โดยมีกฎบัตรอาเซียนประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการในทิศทางเดียวกันและเพื่อสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคี ตามคำขวัญประชาคมอาเซียนดังนี้ “หนึ่งวิสัยทัศน์, หนึ่งเอกลักษณ์, หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community)

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในการศึกษาและวิจัยเพื่อศึกษาว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ในปัจจุบันใช้และปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนอะไร อย่างไร อีกทั้งเพื่อศึกษาว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่มีการรับรู้การเตรียมความพร้อมและแนวทางการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่ อย่างไร และมากน้อยเพียงใดโดยวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ 1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์กรร่วมและเป็นระบบ 2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน 3.การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน 4.การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้ 1.การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน 2.การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน 3.การพัฒนา

ขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน 4.การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนกับกรอบแนวคิดกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนคลองลัดมะยมตามกรอบการวิจัยข้างล่างนี้

ตาราง 1.1: กรอบแนวคิดการวิจัย

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประเทศมาเลเซีย

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของสินค้า	●การลด/ยกเลิกภาษี	ไทยต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าภายในทุกรายการ เหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ. 2010 ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าอ่อนไหวลดเหลืออัตราภาษีร้อยละ 0-5 ได้แก่ ไม้ตัดดอก มันฝรั่ง เมล็ดกาแฟ และมะพร้าว
			●มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)	อาเซียนกำหนดข้อบัพทเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs) ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary) และกฎระเบียบว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของสินค้า	●การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า	กฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของอาเซียน คือ 1. เป็นสินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก 2. หากสินค้าไม่ได้ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออกจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตตามกฎหมายจะถือเป็นสินค้าที่ผลิตตามกฎหมายที่ว่าไป โดยเป็นกฎทางเลือกระหว่าง - สินค้าที่ผลิตในประเทศอาเซียน โดยมีสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในอาเซียน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของราคาสินค้า - เป็นสินค้าที่มีการผลิตในประเทศภาคีโดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของบริการ	●สาขาบริการเร่งรัด ●สาขาบริการอื่นๆ	เป้าหมาย คือ ลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆลง และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียน -สาขาบริการเร่งรัดได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุภาพสาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน -สาขาบริการอื่นๆครอบคลุมบริการทุกสาขานอกจากสาขาสาขาบริการเร่งรัด
		●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของทุน	●ด้านตลาดทุน	-ด้านตลาดทุนจะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียนโดยสร้างความสอดคล้องในมาตรฐานด้านตลาดทุน

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของทุน	●ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย	-ด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายจะเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยให้สมาชิกมีมาตรการปกป้องที่เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของเศรษฐกิจมหภาคและความเสี่ยงเชิงระบบ
		●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของการลงทุน	●จะเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค	แนวทาง คือ การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง การห้ามกำหนดเงื่อนไขการลงทุน และเงื่อนไขการค้าแห่งบริหารอาวุโสและคณะกรรมการ

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●ภาษีอากร ●พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	●การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี ●เพื่อวางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	ดำเนินการให้ประเทศสมาชิกจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคีขึ้นระหว่างกันภายในปี ค.ศ. 2010 เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ วางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และช่วยให้การค้าสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายในอาเซียนบรรลุผลสำเร็จ โดยการปฏิบัติ ตามกรอบความตกลง e-ASEAN และอยู่บนพื้นฐานของกรอบความตกลงร่วมกัน

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	●ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง	โครงสร้างการขนส่งที่มีประสิทธิภาพมั่นคง และบูรณาการในอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาใช้ศักยภาพของเขตการค้าเสรีอาเซียนได้อย่างเต็มที่
			●แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน	แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนค.ศ. 2005-2010 ครอบคลุมการขนส่งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศและการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	●ความร่วมมือด้านพลังงาน	การมีแหล่งพลังงานที่มั่นคงและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาที่ยั่งยืนความร่วมมือในภูมิภาคด้าน โครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน และโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน
			●การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ	เงินทุนมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาวิธีการระดมเงินทุนแบบใหม่ๆ เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนสนใจลงทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประเทศเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การคุ้มครองผู้บริโภค	ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น อาเซียนตระหนักดีว่ามาตรการทั้งหลายที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทุกมาตรการจะต้องไม่ละเลยความสำคัญของผู้บริโภค	ขณะนี้มีมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาควบคู่ไปกับมาตรการทางเศรษฐกิจ เพื่อระบุถึงประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้น มีการดำเนินการโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●นโยบายการแข่งขัน	วัตถุประสงค์หลักคือ การส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม	จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานงานด้านนโยบายและกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าในภูมิภาค เพื่อเป็นเครือข่ายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลนโยบาย ตลอดจนแบบแผน แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า การดำเนินงานจะผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีนโยบายด้านการแข่งขันทางการค้าภายในปี ค.ศ. 2015

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	●การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์	●แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก	อาเซียนจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่งรวมถึงการเจรจาทำเขตการค้าและความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (CEPs)	ปัจจุบันข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาประกอบด้วยการค้าเสรีอาเซียน-จีน, การค้าเสรีอาเซียน-อาเซียน, การค้าเสรีอาเซียน-เกาหลีใต้, การค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย และการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	●การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์	●ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก	สำหรับการพัฒนาช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าของอาเซียน	สำหรับการพัฒนาช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าของอาเซียน
4. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	●การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน	●การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม	วัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเหมาะสมตามความหลากหลายของประเทศสมาชิกอาเซียน	อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงานแหล่งเงินทุนรวมทั้งเทคโนโลยีเสริมสร้างความยืดหยุ่นให้ SMEs ของอาเซียนเพื่อให้สามารถรองรับกับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน

ตาราง 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
4. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	●การเป็นภูมิภาคที่มี การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่เท่าเทียมกัน	●การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของ อาเซียน	เพื่อให้ประเทศสมาชิกทั้งหมด ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและ พัฒนาไปในทางเดียวกัน โดย คำนึงถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน และเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ของประเทศสมาชิกที่มีระดับต่ำ กว่าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น	ปัจจุบันความริเริ่มเพื่อการรวมตัว ของอาเซียนครอบคลุมโครงสร้าง พื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร การเสริมสร้างจิต ความสามารถในการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงาน บรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจนและ ปรับปรุงคุณภาพชีวิต

**หมายเหตุ: อ้างอิงจาก ลุทาทิพ คล้ายทับทิม (2555:14-26). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำวิจัย

1.6.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.6.2 ทำให้ทราบถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.6.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยการทบทวนวรรณกรรมในบทนี้ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน
- 2.2 ประชาคมอาเซียน
- 2.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2.4 ลักษณะทางกายภาพ และลักษณะทั่วไปของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
- 2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน

ความหมายเศรษฐกิจชุมชน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2545 นิยามความหมายของเศรษฐกิจว่า “งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่างๆของชุมชน” และนิยามความหมายของชุมชนว่า “หมู่บ้าน กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันและมีผลประโยชน์ร่วมกัน” (สงบ ส่งเมือง, 2546)

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ (ที่มา: <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>)อธิบายถึงความหมายของเศรษฐกิจชุมชนว่าเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนนั้น คือ ให้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ บนรากฐานความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ “ทุนของชุมชน” ซึ่งทุนของชุมชนทั้งที่เป็นทุนทางสังคม เช่น วิธีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน

ที่ดิน ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง นั่นคือ สมาชิกในชุมชนจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า พวกเราจะผลิตอะไรได้บ้าง ตามศักยภาพและทุนประเภทต่างๆที่มีอยู่ เราจะผลิตกันอย่างไร แล้วเราจะแบ่งปันผลประโยชน์จากการผลิตกันอย่างไร คือชุมชน คิดเอง ทำเอง แล้วก็ได้เอง ลักษณะสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนคือ ครอบครัวเป็นหน่วยการผลิต แรงงานของสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ความพอเพียง ความพึ่งตนเองที่เราพูดถึงขึ้นอยู่กับการใช้แรงงานเป็นอย่างมาก พึ่งแรงงานในครอบครัว พึ่งทรัพยากรท้องถิ่น พึ่งตนเองและพึ่งกันเองในชุมชนก่อน และหากจะขายก็ขายในตลาดใกล้ตัว ตลาดภูมิภาค ตลาดภายในประเทศ ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจชุมชนนั้น ฝังตัวอยู่ในสังคมและวัฒนธรรม

ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์ (2541) กล่าวว่า เศรษฐกิจชุมชนที่พึงปรารถนา คือกิจกรรมเศรษฐกิจ ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ โดยการพัฒนาจากฐานของ “ศักยภาพของท้องถิ่น” หรือ “ทุนในชุมชน” ซึ่งรวมถึงเงินทุน แรงงาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น พิพิธภัณฑวัตถุ ที่ดิน แหล่งน้ำ ความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ฯลฯ

มงคล ค่านานินทร์(อ้างในหรรษา เศรษฐบุปผา ยุวรงค์ จันทรวิจิตร และคณะ 2553: 13) ได้ให้กรอบแนวคิดในเรื่องของเศรษฐกิจชุมชนไว้อย่างน่าสนใจ รวมทั้งจะทำให้เราสามารถมองภาพของการพัฒนาในอนาคตได้อย่างชัดเจนมิติในการมองของท่านเป็นกรอบคิดเชิงระบบตามรูปภาพข้างล่างนี้ อีกทั้ง มงคล ค่านานินทร์ ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนว่าประกอบไปด้วย 1) ปณิธาน ?, 2) ทำอะไร ?, 3) ทำกับใคร ?, 4) ทำอย่างไร ?, 5) ทำทำไม ?, 6) เพื่ออะไร ? ซึ่งได้อธิบายรายละเอียดทั้ง 6 ข้อที่กล่าวมาดังนี้

1) ปณิธาน ?

เศรษฐกิจชุมชน อันเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ ก็เหมือนกับเรื่องทางการเมือง การศึกษา และการพัฒนาสังคม ที่ผู้เกี่ยวข้องต้องมีความเข้าใจ และความมุ่งมั่นร่วมกันว่าการกระทำของเรานั้น ก็เพื่อความรุ่งเรืองและความอยู่รอด ปลอดภัยของสังคมไทย และประชาชาติไทยทั้งมวล ในการนี้ก็มีเป้าหมายที่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับล่าง คือ ชุมชน ชนบทจะต้องมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจระดับบน คือ ประเทศ

อีกทั้งต้องสัมพันธ์กับการเมือง การปกครอง การศึกษาวัฒนธรรมของคนทั้งประเทศ การเน้นความสำคัญของ เศรษฐกิจชุมชน โดยคงไม่ช่วยให้กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน บรรลุปณิธานดังกล่าวได้น้ำ

2) ทำอะไร ?

เศรษฐกิจชุมชนไม่ใช่ของใหม่สุดขีดแต่อย่างใดแท้จริงก็คือการทำงานเพื่อการดำรงชีพในแนวสัมมาอาชีพ เพื่อการอยู่รวมกันกับเพื่อนมนุษย์อื่นในหมู่บ้านนั้นเองดังนั้นชาวบ้านที่สนใจจะรวมกลุ่มในการ

(1) ปลูกพืช (ได้แก่ ข้าว พืชไร่ ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ สมุนไพร) เลี้ยงปศุสัตว์ และสัตว์ รวมอยู่ในพื้นที่ผืนเดียวกัน

(2) กิจกรรมการผลิตที่เกี่ยวข้องเนื่องการเกษตรเช่น การแปรรูปข้าว ผลไม้เป็นน้ำผลไม้ และไวน์ผลไม้ การแปรรูป สมุนไพร เป็นสมุนไพรผง เป็นต้น

(3) กิจกรรมการผลิตนอกการเกษตร เช่น การร่วมทำอุตสาหกรรม การตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น

(4) กิจกรรมบริการ เช่น บูรณะโบราณสถานในพื้นที่ร่วมกับผู้นำ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว สำหรับหารายได้เข้าหมู่บ้าน เป็นต้น

3) ทำกับใคร?

ชาวบ้านอาจรวมกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ หรือใช้กลุ่มที่เป็นนิติบุคคล เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร มูลนิธิ หรือสมาคม เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมที่กล่าวไปแล้ว หรือเขาอาจจะร่วมกับนักพัฒนาเอกชน เจ้าหน้าที่พัฒนาของรัฐ (เช่น พัฒนาการตำบล เกษตรตำบล) นักวิชาการ ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า พหุภาคีในการแปรรูปผลผลิต หรือทำการตลาด อีกทั้งอาจร่วมทุนกับพ่อค้าหรือนักอุตสาหกรรม ทำการผลิตและแปรรูปเป็นสินค้าตามที่ผู้บริโภคต้องการ

4) ทำอย่างไร?

โดยรวมกลุ่มดังได้กล่าว แล้วทำการผลิต แปรรูปแลกเปลี่ยนสินค้าขาย หรือบริการต่างๆ

5) ทำทำไม?

เนื่องจากชาวบ้าน มีระดับการทำมาหากินต่างกัน บ้างก็อยู่ในระดับพอมีพอกิน บ้างก็อยู่ที่ระดับการค้า ดังนั้นการรวมกลุ่มกันผลิต จึงอาจเป็นไปได้เพื่อความตั้งใจ เพื่อให้เกิดความพออยู่พอกิน เพื่อความพึงพอใจ เพื่อให้คุ้มกับการลงทุน และเพื่อกำไร

6) เพื่ออะไร?

โดยที่รวมกลุ่ม เพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจนี้ถือว่าเป็นการรวมตัวในระดับล่างสุดของสังคม ดังนั้นการร่วมกันทำงานก็เพื่อให้เกิดผลให้คนมีความสุข เมื่อต่างพึงพอใจแล้วก็จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542: 2) ได้มีการจัดทำคู่มือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองแก่ประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและสามารถเข้าถึงและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และตรงจุด ดังนี้

- เชิงวิชาการ

การผลิต การแปรรูป การค้า และการบริการ ที่ผู้อยู่ในกระบวนการมุ่งหวังผลกำไร ในรูปตัวเงิน แต่ขณะเดียวกันก็ตระหนักถึงความพึงพอใจที่แม้ว่าจะได้เงินเล็กน้อย แต่ตนเอง ครอบครัว และชุมชนดำรงอยู่อย่างรู้จักสามัคคี

- เชิงปฏิบัติ

การผลิต การแปรรูป การบริโภค การค้า และการบริหารที่เป็นการตัดสินใจดำเนินการของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การผลิต การแปรรูป การค้า และ การบริการ โดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินการและ ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน มีการมุ่งหวังผลกำไรในรูปตัวเงินถึงแม้ว่าจะได้เงินเล็กน้อยก็ตาม โดยมุ่งหวังเพื่อการดำรงอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืนและมีความสามัคคีในชุมชนเป็นหลัก

ความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ (ที่มา: <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>) อธิบายว่าความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่

1. เศรษฐกิจชุมชนเป็นระบบเศรษฐกิจที่มอง และวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆอย่างเป็นระบบ หรืออย่างเป็นองค์รวม
2. เศรษฐกิจชุมชนเป็นระบบเศรษฐกิจแบบกระจายตัว กระจายความเข้มแข็งและยั่งยืนไปสู่ทั่วทุกภูมิภาค
3. เศรษฐกิจชุมชนสามารถพัฒนาขีดความสามารถของคน ครอบครัว ชุมชน และจากการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้พึ่งตนเองได้
4. เศรษฐกิจชุมชนเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไปพร้อมๆกัน

การดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542: 6) อธิบายว่า มุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานล่างของสังคม ได้แก่ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เน้นการปฏิบัติงานของกลุ่มชน และความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในลักษณะพหุภาคี รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

จากแนวทางทฤษฎีใหม่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542:7-8) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นกลยุทธ์ 5 ประการ และแนวทางปฏิบัติ 9 มาตรการ

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542: 7) ได้กำหนด กลยุทธ์ 5 ประการ ดังนี้

1. ยึดชุมชนและครอบครัวเป็นหลักตามแนวพระราชดำริ (ทฤษฎีใหม่) โดยเริ่มจากการส่งเสริมการผลิตขั้นพื้นฐานตามแนวทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 เป็นการทำการเกษตรผสมผสาน และเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในชุมชนเป็นหลัก
2. ยึดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือ โดยเริ่มที่กองทุนชุมชน และนำไปใช้ในกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตหรือกลุ่มอาชีพ และมีร้านค้าชุมชนหรือสหกรณ์ดำเนินการด้านการซื้อและการขาย

3. ยึดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย โดยส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายของกลุ่มชาวบ้านขึ้น และจัดทำผังองค์กรเครือข่าย และส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการที่ประสบผลสำเร็จ

4. ยึดการส่งเสริมการตลาดชุมชน โดยจัดให้มีตลาดนัดชุมชนหรือลานค้าชุมชนในทุกอำเภอ เพื่อให้เกษตรกรหรือกลุ่มอาชีพนำผลผลิตออกจำหน่าย

5. ยึดการจัดเวทีชาวบ้านเป็นหลักแบบ “คิดเอง ทำเอง” โดยจัดให้มีการประชุมประชาคมเศรษฐกิจหรือเวทีประชาคมอำเภอเป็นฐานชุมชนระดับอำเภอในทุกอำเภอ เพื่อเป็นเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรัชญาหรือ ในลักษณะ “คิดเอง ทำเอง” ระหว่าง “เพื่อน” ด้วยกัน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542:8) ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ 9 มาตรการ ดังนี้

1. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) และการเกษตรยั่งยืน

2. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. สนับสนุนการดำเนินการระดมทุน หรือจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน และพัฒนาไปสู่องค์กรการเงินในที่สุด

4. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการพัฒนากลุ่มอาชีพ การปลูกพืชสมุนไพรและแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และการพัฒนาชุมชนโบราณเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจชุมชน และอนุรักษ์ด้านประวัติศาสตร์/โบราณคดี

5. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการทำผังเครือข่ายขององค์กรชุมชน

6. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน

7. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องการพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน

8. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องประชาคมอำเภอ

9. สนับสนุนการดำเนินการเรื่องจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542:14-22) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้กรมในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และจังหวัดถือปฏิบัติ ดังนี้

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
1. การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) และการเกษตรยั่งยืน	ตามแนวทางทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง สนับสนุนให้เกษตรกรมีแปลงไร่นาที่เหมาะสม และมีการบริหารที่ดินให้เกิดประโยชน์ประสิทธิภาพ ประหยัดที่สุด	1) สร้างความเข้าใจแก่เกษตรกรรายครัวเรือน โดยเฉพาะผู้ยังไม่มีความรู้ประสบการณ์ ได้มีโอกาสดูงานจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ และขอความร่วมมือหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบายขั้นตอนการทำเกษตรผสมผสาน หลักการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2) สำรวจครอบครัวเกษตรกรที่มีที่ดินขนาดเล็ก และพร้อมเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้การสนับสนุนต่อไป 3) ประสานขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน เพื่อสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายของเกษตรกร 4) จัดระบบการใช้น้ำอย่างเป็นธรรม และส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในการจัดการดูแลรักษาแหล่งน้ำ
2. การจัดลานค้าชุมชน และตลาดนัดชุมชน	จัดเป็นตลาดให้ประชาชนนำผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ในชุมชนมาซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนกัน และเป็นจุดที่ให้ภาคธุรกิจมาเลือกซื้อสินค้าเพื่อนำไปสู่การติดต่อซื้อขายต่อไป รวมทั้งเป็นเวทีการเรียนรู้ของประชาชนที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิด ทักษะ และประสบการณ์	1) สนับสนุนในห้วงกิจกรรม เช่น อปต. กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ฯ จัดลานค้าชุมชนของตน 2) สถานที่จัดลานค้าชุมชน ควรอยู่ในทำเลที่เหมาะสม สะดวกต่อการเดินทางและใกล้ชุมชน 3) กำหนดจัดสัปดาห์ละครั้ง นัดหมายวัน เวลาที่เหมาะสม ประชาสัมพันธ์ให้ทราบทั่วกัน ทั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้บริโภค

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
2. การจัดลานค้าชุมชนและตลาดนัดชุมชน		4) ผลิตภัณฑ์สินค้าที่นำมาจำหน่ายจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน 5) การจัดลานค้า ควรจัดแบ่งพื้นที่อย่างเป็นธรรมทั่วถึง โดยจัดหมวดหมู่สินค้า 6) ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ในพื้นที่บริเวณเดียวกันในด้านต่างๆ เช่น การเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การเมือง การปกครอง เป็นต้น 7) ระยะแรกหน่วยงานราชการควรสนับสนุน กระตุ้นให้ชุมชนมีความเข้าใจและความพร้อมในการดำเนินการ
3. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน	ดำเนินการจัดตั้งร้านค้าชุมชน โดยการสนับสนุนของหน่วยงานราชการ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรหรือชุมชนรวมตัวจัดตั้งเอง สนับสนุนให้ร้านค้าชุมชนร่วมมือกันเป็นเครือข่ายร้านค้าชุมชน เพื่อมุ่งขยายธุรกิจของชุมชนออกไปอย่างกว้างขวาง	1) สำรวจร้านค้าในหมู่บ้าน ตำบล พิจารณาผลการดำเนินการ และการบริหารจัดการ และสนับสนุนให้ชุมชนรวมตัวจัดตั้งร้านค้าชุมชน 2) สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายร้านค้าชุมชนในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อรวมตัวกันซื้อขายสินค้า ผลผลิตของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมขยายเครือข่ายร้านค้าชุมชน 3) ประสานความร่วมมือด้านข้อมูลสินค้า ระบบบริหารจัดการ การขายขนส่ง การตลาดกับ ส่วนราชการ สหกรณ์ บริษัท ผู้ผลิต

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
3. การพัฒนาเครือข่ายร้านค้าชุมชน		4) ส่งเสริมร้านค้าชุมชนจำหน่ายผลิตผล สินค้าที่ชุมชนผลิตได้เองทดแทนสินค้าภาคธุรกิจ 5) ที่สำคัญ สร้างเครือข่ายองค์กรชาวบ้านระหว่างกลุ่มอำเภอ จังหวัดให้เกิดขึ้นโดยใช้การซื้อขายเป็นเครื่องมือ
4. การพัฒนากลุ่มอาชีพ การปลูกพืชสมุนไพร และแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการพัฒนาแหล่งชุมชนโบราณ	ในพื้นที่ชุมชนจะมีกลุ่มอาชีพหลากหลาย ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการผลิตภาคเกษตร เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ การจัดสวน การปลูกพืชสมุนไพร การแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยให้กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกันมีการรวมตัวหรือติดต่อกันเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพให้เข้มแข็ง รวมทั้ง ร่วมกันรักษาและพัฒนาแหล่งชุมชนโบราณเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	1) สำรวจข้อมูลกลุ่มอาชีพ ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ การบริการของชุมชน เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของการผลิต การบริการ การบริหารจัดการของกลุ่ม 2) จัดหาตลาดให้แก่ ผลิตภัณฑ์ การบริการของชุมชน 3) ปรับปรุงทักษะและคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการบริการของชุมชน 4) สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้และการจ้างงานให้มากขึ้น 5) เสนอข้อมูลกลุ่มอาชีพให้ภาคธุรกิจพิจารณากำหนดผลผลิตและคุณภาพที่ต้องการ 6) ประสานกลุ่มอาชีพได้พบกับภาคธุรกิจเพื่อทำความตกลงธุรกิจร่วมกัน 7) ประสานภาคอุตสาหกรรมให้กระจายการผลิตไปสู่ชนบท 8) สนับสนุนการพัฒนาทักษะ ฝีมือ แหล่งทุน วัตถุดิบ

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
5. การทำผังเครือข่าย องค์กรชุมชน	สร้างระบบข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร ชุมชนทั่วประเทศเพื่อให้ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน NGO ภาคธุรกิจ ทราบถึงข้อมูล สถานะ ศักยภาพขององค์กร ชุมชน เพื่อการสนับสนุน ติดต่อ ช่วยเหลือชุมชนได้อย่าง เหมาะสม	1) สำรวจข้อมูลองค์กรชุมชนทุก ประเภท ทุกด้านเพื่อเป็นฐานข้อมูล เช่น ที่ตั้ง สมาชิก กิจกรรม ผลผลิตของ องค์กรชุมชน เป็นต้น 2) นำข้อมูลจากการสำรวจมาวิเคราะห์ องค์กรชุมชน ความเข้มแข็ง ศักยภาพ ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดขององค์กร ชุมชน 3) จัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน เชื่อมโยงในลักษณะแผนที่ข้อมูล GIS ทั้งองค์กรชุมชนที่เข้มแข็งและที่มี ปัญหา 4) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาค ราชการ องค์กรเอกชน NGO ภาค ธุรกิจ เข้ามามีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือ ชุมชน โดยใช้ข้อมูลผังเครือข่ายองค์กร ชุมชน 5) การจัดทำผังเครือข่ายองค์กรชุมชน ควรมีข้อมูลผู้นำชุมชนที่ประสบ ความสำเร็จ หรือปราชญ์ชาวบ้าน และ ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ ชาวบ้านเข้าสู่ประชาคมในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เผยแพร่ความรู้แก่ชุมชนอื่นๆ

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
6. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน	มุ่งพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในชนบท ให้ชุมชนมีแหล่งน้ำพอเพียงสำหรับการอุปโภคบริโภค และเพื่อการเกษตร	1) ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำโดยขุดสระเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 2) สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงปลาในไร่นา หรือ สวนของตนเอง 3) ให้เกษตรกรมีที่เก็บน้ำฝนบริโภคตลอดปี 4) จัดให้มีองค์กรชุมชนกลุ่มผู้ใช้น้ำเข้ามาร่วมดูแล รักษา และบริหารจัดการแหล่งน้ำ ขนาดเล็กของชุมชน 5) จัดตั้งองค์กรระดับอำเภอ วางระบบการพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ 6) ประสานความร่วมมือภาครัฐ เอกชน ปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำ
7. ประชาคมอำเภอ	จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นเวทีให้ประชาชนในชุมชน (อำเภอ) เข้ามาร่วมกันคิด ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหาของชุมชน เป็นเวทีของชุมชน ภาคเอกชน NGO จะมีบทบาทสำคัญ ภาคราชการจะถอยออกมาอยู่ห่างๆ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้เกิดเวทีประชาคมอำเภอของชุมชน	1) จัดเวทีประชาคม ระดับตำบล โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชน ทุกหน่วยงานในพื้นที่ องค์กรเอกชน NGO ภาคธุรกิจ ตัวแทนธนาคาร ร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ กำหนด 1.1 วิกฤตหรือปัญหา 1.2 กำหนดเป้าหมายการแก้ปัญหา 1.3 กำหนดแผนปฏิบัติเป็นรูปธรรม

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
7. ประชาคมอำเภอ		2) ให้ประชาชนประชุมปรึกษาหารือกัน คิดเอง วิเคราะห์ แก้ปัญหาด้วยตนเอง กำหนดปัญหา จัดลำดับความสำคัญ เสนอแผนและแนวทางแก้ไขด้วยตนเอง ส่วนราชการมีหน้าที่เพียงการให้ข้อมูล 3) ให้ประชาคมอำเภอร่วมกัน แลกเปลี่ยน จัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และแผนแก้วิกฤตปัญหาต่างๆ 4) นำแนวคิดหรือผลที่ได้รับจากเวทีประชาคม มากำหนดเป็นแผนหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาของตำบล อำเภอ และจังหวัด
8. จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร (One-Stop Service)	จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการเกษตรเป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรทุกด้าน เช่น ด้านความรู้การประกอบอาชีพเกษตร การผลิต การแปรรูปผลผลิตการเกษตร แนะนำและสนับสนุนพันธุ์พืช แหล่งเงินทุน ตลอดจนการออกไปอนุญาต -เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเคลื่อนย้ายสัตว์ การจับสัตว์น้ำ เป็นต้น	1) อำเภอจัดให้มีศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ประกอบด้วยหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทุกฝ่าย 2) กำหนดสถานที่ตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ในพื้นที่ที่เกษตรกรไปติดต่อสะดวก เช่น ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นต้น 3) ควรให้มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาประจำศูนย์ และจัดห้องอบรมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
8. จัดตั้งศูนย์บริการ แบบเบ็ดเสร็จด้าน การเกษตร (One-Stop Service)	จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ด้านการเกษตรเป็นศูนย์ให้ความ ช่วยเหลือแก่เกษตรกรทุกด้าน เช่น ด้านความรู้การประกอบ อาชีพเกษตร การผลิต การแปรรูป ผลผลิตการเกษตร แนะนำ และสนับสนุนพันธุ์พืช แหล่ง เงินทุน ตลอดจนการออก ใบอนุญาต -เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การ เคลื่อนย้ายสัตว์ การจับสัตว์น้ำ เป็นต้น	1) อำเภอจัดให้มีศูนย์บริการแบบ เบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ประกอบด้วย หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ทุกฝ่าย 2) กำหนดสถานที่ตั้งศูนย์บริการแบบ เบ็ดเสร็จ ในพื้นที่ที่เกษตรกรไปติดต่อ สะดวก เช่น ที่ว่าการอำเภอ หรือ สำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นต้น 3) ควรให้มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้องมาประจำศูนย์ และจัดห้อง อบรมความรู้ด้านการเกษตรให้แก่ เกษตรกรและประชาชนทั่วไป 4) ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ควรเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้บริการ แก่เกษตรกร และเป็นเวทีในการ ติดต่อสื่อสาร สร้างเครือข่าย และเป็น เวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ พบปะ พูดคุยของเกษตรกร และ-ประชาชน ทั่วไปที่สนใจการเกษตร
9. การดำเนินการระดม ทุน หรือจัดตั้งกลุ่มออม ทรัพย์	เป็นการระดมทุนหรือการออม ทรัพย์ของคนในชุมชนเพื่อใช้ เป็นทุนหมุนเวียนในชุมชน สำหรับการจัดหาปัจจัยการผลิต และการลงทุนในกลุ่มการค้า ต่างๆ ตลอดจนเป็นสวัสดิการ ของชุมชน เช่น การประกัน	1) จัดให้มีการระดมเงินทุนจัดตั้ง กองทุน หรือกลุ่มออมทรัพย์ของคนใน ชุมชน กรณียังไม่มีกองทุนหรือกลุ่ม ออมทรัพย์ โดยชี้แจงทำความเข้าใจถึง วัตถุประสงค์ การระดมการบริหาร จัดการกลุ่มออมทรัพย์

ตาราง 2.1: แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
9. การดำเนินการระดมทุน หรือจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์	สุขภาพ การศึกษา และกู้ยืมของสมาชิกในกรณีจำเป็น โดยมุ่งให้ชุมชนช่วยเหลือสมาชิกชุมชนด้วยกันเอง	2) ในกรณีที่มีกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์อยู่แล้ว ควรสนับสนุนให้มีการเพิ่มทุน เพื่อให้ชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนมากขึ้น 3) จัดให้มีการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการ การจัดทำบัญชี การควบคุม ตรวจสอบการเงิน เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งให้กองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน 4) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายของกองทุน หรือกลุ่มออมทรัพย์ และเชื่อมโยงไปสู่สถาบันการเงิน กองทุนพัฒนาชนบท เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ชุมชน

หมายเหตุ : อ้างอิงจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2542:14-22)

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในประเทศไทย

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการเสนอแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในไทย (ที่มา: <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>) อธิบายว่า แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในสังคมไทย มีอยู่หลายแนวทาง แต่มีเป้าหมายในการนำชุมชนไปสู่การพึ่งตนเอง ทั้งแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ วิสาหกิจชุมชน และอื่นๆ ซึ่งจะได้นำเสนอแต่ละแนวคิดพอสังเขปดังนี้

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการเสนอแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน (ที่มา: <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>) อธิบายว่า เศรษฐกิจชุมชน แนวคิดที่ว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วม

ตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค จากการใช้“ทุนของชุมชน”

เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ใช้แนวคิดของพุทธศาสนา “ตนนั้นแหละเป็นที่พึ่งแห่งตน” แนวคิดนี้เห็นว่าฐานที่สำคัญที่สุดของคนคือ คนจำเป็นต้องกิน ต้องบริโภค ดังนั้นการผลิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดของคน การค้า และการตลาด มีความสำคัญรองลงมา เพราะฉะนั้นก่อนอื่น ต้องให้ชุมชนหรือเกษตรกรผู้ผลิตพึ่งตนเองให้ได้ ชุมชนต้องพึ่งพาตนเองให้ได้ และในท้ายที่สุด สังคมและประเทศจึงจะพึ่งตนเองได้ ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ และทรัพยากรของท้องถิ่นควบคู่ไปกับการพึ่งตนเอง แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการค้า หากเกษตรกรสามารถทำการผลิตข้าว ปลา อาหาร ไว้กินในครอบครัวได้อย่างพอเพียง เกษตรกรจะเป็นฝ่ายกำหนดตลาดได้ว่าจะนำผลผลิตส่วนที่เหลือไปสู่ตลาดเมื่อไหร่ และสามารถกำหนดราคาเองได้

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการเอง
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการชุมชน
3. ริเริ่มสร้างสรรค์จากชุมชน
4. ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล
5. เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ (บูรณาการ)
6. กระบวนการเรียนรู้
7. การพึ่งพาตนเอง

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการเสนอแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ที่มา: <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>) อธิบายว่า เศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักการผลิตและบริโภคบนความพอประมาณ มีเหตุผลมีความสมดุล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีเป็นพื้นฐานการพัฒนาทุกเรื่อง และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยการพึ่งพาตนเองได้ในยุคโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจพอเพียงจึงหมายถึง เศรษฐกิจสมดุล เป็นการกลับสู่สมดุลของสังคม เศรษฐกิจ จิตใจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความพอเพียง 7 ด้าน คือ ครอบครัวพอเพียง จิตใจ(เอื้ออาทร) พอเพียง สิ่งแวดล้อมพอเพียง ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง ปัญญาพอเพียง ฐานวัฒนธรรมพอเพียง และมีความมั่นคงพอเพียงแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้น ได้วางแผนพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามขั้นตอนของทฤษฎีใหม่ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 : ผลิตอาหารบริโภคเอง เหลือขาย ทำให้มีกินอิ่ม ไม่อดหนີ มีเงินออม

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 : รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ทำเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ทำธุรกิจป้อนน้ำมัน ขายอาหารขายสมุนไพร ตั้งศูนย์การแพทย์แผนไทย จัดการท่องเที่ยวชุมชน มีกองทุนชุมชนหรือธนาคารหมู่บ้าน

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 : เชื่อมโยงกับบริษัททำธุรกิจขนาดใหญ่ รวมทั้งการส่งออก รวมไปถึงเรื่อง วิสาหกิจชุมชน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้า ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญา ท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการมหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัดเชียงใหม่ได้มีการเสนอแนวคิดวิสาหกิจชุมชน (ที่มา: <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการขนาดเล็กๆ เพื่อการจัดการทุนของชุมชน อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงกับแผนแม่บทชุมชน เกิดจากการเรียนรู้ที่ชุมชนได้ค้นพบทุนที่แท้จริงของตนเอง และเพิ่มมูลค่าและพึ่งพาตนเองได้

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบัน

ณรงค์ เพชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล มีการอธิบายถึง แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบัน (ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12.html) โดยเสนอว่า แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในสังคมไทยมีที่มาหลายทาง ส่วนหนึ่งมาจากแนวคิดแบบสหกรณ์ และแนวคิดเกษตรผสมผสาน ส่วนหนึ่งมาจากรากฐานทางพุทธศาสนาและงานพัฒนาของคริสต์ศาสนา ส่วนหนึ่งจะมาจากแนวคิดของนักพัฒนาเอกชน และสุดท้ายที่มีพลังทางสังคมค่อนข้างมาก คือแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเสนอ “ทฤษฎีใหม่” และ “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งก็มีแนวคิดของนักคิดไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหรือสอดคล้องกับเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่

- (1) พุทธทาสภิกขุ
- (2) สมณะโพธิรักษ์
- (3) ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี
- (4) อี.เอฟ.ซูมาเกอร์
- (5) พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)

- (6) นักคิดกลุ่มสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา
- (7) ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์
- (8) ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา
- (9) ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก
- (10) ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน
- (11) อาจารย์พิทยา ว่องกุล
- (12) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

โดย ณรงค์ เพชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล ได้อธิบายรายละเอียดในเรื่องแนวคิดของนักคิดไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหรือสอดคล้องกับเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 12 คน โดยมีรายละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

พุทธทาสภิกขุ

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_1.html)

คนแรกที่สุดคือท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งได้เสนอไว้ตั้งแต่ พ.ศ.2516 ในการบรรยายธรรมเรื่อง “ธัมมิกสังคมนิยม” ความคิดหลักของท่านคือ ลัทธิสังคมนิยม นั้น ไม่มีการกอบโกยส่วนเกิน ไม่ปล่อยให้ใครทำอะไรตามใจตัว แต่ก็ไม่ควรเริ่มจากความบ้ำเลือด อาฆาตแค้น สังคมนิยมต้องประกอบด้วยธรรมะ ประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของสังคมนั่นเอง

1. ไม่กอบโกยส่วนเกิน ไม่ละเมิดผลประโยชน์โดยรวมของสังคม ให้ “กินอยู่แต่พอดี” ไม่ใช่กินคืออยู่ดี

2. ต้องการพระธรรมชาติ สรรพชีวิต และมีเมตตากรุณาต่อกัน

ความคิดของท่านพุทธทาสได้รับความสนใจอย่างมาก โดยเฉพาะในหมู่ชาวต่างประเทศซึ่งเห็นว่าเป็นความคิดใหม่ ปาฐกถาที่ท่านแสดงในครั้งนี้นี้ ต่อมาได้ถูกแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยนายโดนัลด์ เค. สแวนเนอร์ อาจารย์วิทยาลัยสวอร์ทมอร์ รัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา และแพร่หลายในหมู่ชาวพุทธต่างประเทศ

แนวคิดของท่านพุทธทาส ได้รับการพัฒนาต่อโดยศิษย์ฝ่ายฆราวาสของท่านหลายคน แต่มีพลังต่อสังคมและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนมากที่สุดคือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

สมณะโพธิรักษ์ (สำนักสันตติโศก)

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_2.html)

ท่านโพธิรักษ์ เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2513 ครั้งแรกเป็นธรรมยุติ แต่เนื่องจากเจ้าอาวาสวัดที่ท่านบวชไม่ยอมให้ท่านจัดประชุมร่วมระหว่างพระ 2 นิกาย ท่านจึงสึกแล้วขอบวชใหม่ในมหานิกาย ต่อมาท่านตั้งสำนักสงฆ์ที่จังหวัดนครปฐม นอกจากท่านจะวิพากษ์วิจารณ์การแบ่งแยกธรรมยุติกัมมahanิกาย ท่านยังรื้อฟื้นพระวินัยดั้งเดิมมาใช้ปฏิบัติภายในสำนัก นอกจากนั้นยังฉันมังสวิรัต ทำให้มหาเถรสมาคมไม่พอใจ ท่านจึงประกาศตนเป็นอิสระต่อมหาเถรสมาคมในปี พ.ศ.2518 ชาวสันตติโศก ซึ่งขณะนั้นเรียกตนเองว่า ชาวแดนอโศก มีทั้งภิกษุและฆราวาส ซึ่งมีอุดมคติในการดำเนินชีวิตแตกต่างจากวิถีแบบทุนนิยมในสังคมไทย งานกิจกรรมจึงได้เริ่มขึ้นที่แดนอโศกในจังหวัดนครปฐม ต่อมาเรียกว่า “ปฐมอโศก” ในพื้นที่ 100 ไร่

แนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ของท่านโพธิรักษ์ เป็นเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ แต่เน้นภาคปฏิบัติโดยสร้างกลุ่มเศรษฐกิจทางเลือก ขึ้นมาใช้ในการดำเนินชีวิตภายในกลุ่มของตนเอง ท่านเลือกใช้ระบบเกษตรกรรมธรรมชาติในการผลิต เพื่อหลีกเลี่ยงจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เลือกเสนอการดำเนินชีวิตแบบประหยัดเรียบง่าย เพื่อความสอดคล้องกับหลักธรรมสันโดษ สมณะของชาวพุทธ เลือกการแพทย์ที่เน้นการพึ่งตนเองด้วยการพยายามใช้สมุนไพรของไทย เลือกระบบการจัดสรรทรัพยากรแบบเน้นการช่วยเหลือแบ่งปัน ที่ท่านเรียกว่า “บุญนิยม” ท่านยังยกย่องการทำงานต่างๆ ทั้งการใช้แรงงานกายและแรงงานสมอง และให้คุณค่าอย่างสูงต่อความเสียสละในหมู่เพื่อนร่วมงาน

สำนักสันตติโศกขยายตัวอย่างช้าๆ ในระยะแรก คือเริ่มจากแดนอโศกที่นครปฐมก่อน แล้วเกิดสันตติโศกที่กรุงเทพมหานคร (เขตบึงกุ่ม) จากนั้นเกิด ศิระอโศก ศาลิอโศก และสิมาอโศกติดตามมา แต่พัฒนาการของสันตติโศกก็ไม่ราบรื่นนัก เมื่อสมาชิกคนสำคัญของกลุ่มคือพลตรีจำลอง ศรีเมืองเข้าสู่การเมือง จากการเมืองท้องถิ่น สู่ระดับประเทศ และได้รับความนิยมนอย่างสูง โดยเฉพาะจากชาวกรุงเทพมหานคร ท่านโพธิรักษ์จึงถูกกล่าวโทษว่าอดุตรมนุษยธรรมจากมหาเถรสมาคม และถูกบังคับให้สึก อย่างไรก็ตาม ท่านโพธิรักษ์ ก็ยัง คงปฏิบัติตนแบบนักบวชอยู่เพียงเปลี่ยนเครื่องแต่งกายให้ผิดแผกจากพระสงฆ์ทั่วไป และใช้คำนำหน้าตนและนักบวชร่วมสำนักว่า “สมณะ”

แม้ว่าจะถูกขับไล่จากมหาเถรสมาคม แต่สำนักสันตติโศกยังคงขยายตัวไปตามลำดับ ทั้งด้วยการขยายตนเองจากการทำงานแบบอาสาสมัคร ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง และโดยกระแสด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการฟื้นคืนของวงการแพทย์แผนไทย ในที่สุด กลุ่มสันตติโศกจึงขยายตัวไปอย่างกว้างขวาง โดยขยายไปในหมู่นักชนชั้นกลางและโดยเฉพาะ

ขยายอย่างมากในกลุ่มคนชั้นล่าง ซึ่งมีชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อเข้ามาอยู่กับกลุ่มสันตือโสภ และในช่วงหลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา กลุ่มสันตือโสภก็ขยายไปในระดับทั่วประเทศ โดยมีศูนย์กลาง 5 แห่ง คือ สันตือโสภที่กรุงเทพมหานคร ปทุมโสภที่จังหวัดนครปฐม ศิริษะโสภที่จังหวัดศรีสะเกษ สาลือโสภที่จังหวัดนครสวรรค์ และสิมาโสภ ที่จังหวัดนครราชสีมา แต่ละศูนย์ของกลุ่มดำเนินระบบเศรษฐกิจชุมชนครบวงจร โดยจะมีการผลิตทางการเกษตร มีวัด มีโรงเรียน มีโรงงานหัตถกรรม และมีโรงงานอุตสาหกรรมของชุมชน นอกจากนี้ก็มีกลุ่มโสภที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ กลุ่มโสภเหล่านี้จะดำเนินงานเท่าที่ตนเองทำได้เป็นส่วนๆ โดยแต่ละส่วนหรือแต่ละศูนย์กลางมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน แต่มีการเชื่อมโยงกันในทางระบบความคิดและระบบการจัดการแบบเครือข่าย

กล่าวโดยสรุป ระบบบุญนิยมของท่านโพธิรักษ์ ใช้ความคิดแบบพุทธเป็นแกนกลางในการจัดรูปแบบทางเศรษฐกิจ โดยเสนอว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ควรเป็นแบบเติบโตอย่างไม่รู้จบตามที่ทุนนิยมเสนอ แต่ควรเติบโตพอประมาณบนพื้นฐานทางศาสนา วัตถุประสงค์ในการสร้างระบบเศรษฐกิจไม่ได้มีเป้าหมายที่ความร่ำรวยทางวัตถุ แต่มีเป้าหมายที่ความร่ำรวยทางจิตวิญญาณ เป็นอิสระจากกิเลส เน้นให้หลุดจากความปรารถนาในลาภ ยศ ชื่อเสียง และความเรียงสำราญในโลกีย์ ในด้านกระบวนการบริหารระบบ ท่านไม่เห็นด้วยกับความคิดแบบทุนนิยมที่เน้นกลไกการแข่งขัน ซึ่งทำให้เกิดการเบียดเบียนกัน เกิดการเอารัดเอาเปรียบกัน ท่านเสนอให้บริหารระบบด้วยการช่วยกันทำงาน แข่งกันเสียสละ โดยให้แต่ละคนพอใจกับการดำรงอยู่อย่างเรียบง่าย สมถะ มีความสุขจากการแบ่งปันและความเอื้อเฟื้อต่อกัน ท่านเน้นให้ทำงานให้มาก เอาเข้าตัวให้น้อย ทำด้วยมือให้มาก มีส่วนร่วมกันให้มาก และปกป้องระบบนิเวศน์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_3.html)

แนวคิดเรื่อง ธัมมิกสังคมนิยมของท่านพุทธทาส ได้มีศิษย์ฝ่ายฆราวาสของท่าน คือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี นำมาพัฒนาต่อ ท่านเริ่มต้นจากการวิจารณ์ระบบรวมศูนย์อำนาจของรัฐและระบบราชการ ต่อมาท่านเสนอทางเลือกในการพัฒนาประเทศไทย โดยให้คืนอำนาจให้ประชาชน คืนอำนาจให้ชุมชน จากนั้นท่านพัฒนาความคิดต่อไปในงานชื่อ “ พุทธธรรมกับสังคม ” (พ.ศ.2526)เสนอให้นำพุทธธรรมมาแก้ปัญหาสังคม โดยวิเคราะห์ว่าสังคมครึ่งโบราณเป็นสังคม เป็นสังคมที่บุคคลพึ่งตนเอง ดีชั่วด้วยตนเอง แต่ปัจจุบันองค์ประกอบต่างๆ ในสังคมสมัยใหม่ได้เข้ามาถักทอกันเป็นโครงสร้างที่สลับซับซ้อน โครงสร้างทางสังคมแบบใหม่นี้เองที่ได้ทำร้ายมนุษย์อย่างรุนแรง และก่อตัวเป็นกำแพงไม่ให้คนเข้าถึงพุทธธรรม ท่านเน้นว่าพุทธศาสนา

ใช้หลักอภิปัจจยา หรือความเป็นกระแสของเหตุปัจจัย กระแสของเหตุปัจจัยนี้เชื่อมโยงถึงกันหมดทั้งในตัวตนมนุษย์และนอกตัวตนมนุษย์ แต่ชาวพุทธมักเคยชินที่จะใช้หลักอภิปัจจยาเพียงกระบวนการทางจิตใจในตนเองเท่านั้น ดังนั้นจึงกลายเป็นความเข้าใจเฉพาะส่วน คือ แม้เข้าใจตนเอง ก็ไม่เข้าใจระบบ ส่วนคนที่ไม่เข้าใจตนเอง ก็ยังไม่เข้าใจทั้งตนเองและไม่เข้าใจระบบ ท่านจึงเสนอให้ประยุกต์ใช้พุทธธรรมใหม่ เพราะพุทธศาสนาเกี่ยวข้องกับสังคม และสามารถแก้ปัญหาสังคมได้ ถ้ายายหน่วยของปัญหาจากปัจเจกชน ออกมายังระบบใหญ่ คือระบบสังคม แต่ในการนี้จะต้องเข้าใจพุทธธรรมอย่างครอบคลุม พร้อมกับทำความเข้าใจสังคมอย่างครอบคลุม จึงจะสามารถแก้ปัญหาคือเหตุของสังคมได้ด้วยพุทธธรรม และในหนังสือเล่มนี้ท่านยังได้เสนอให้ชาวพุทธทำเกษตรกรรมแบบพึ่งตนเองขึ้นด้วยแต่ต้องหลุดจากระบบตลาด ซึ่งชาวพุทธต้องขายถูก และหลุดจากการใช้ปุ๋ยและสารเคมีต่างๆเพราะชาวพุทธต้องซื้อแพง

ต่อมาท่านได้พัฒนาความคิดนี้ต่อไปในหนังสือชื่อ “พุทธเกษตรกรรมกับสันติสุขของสังคมไทย” (พ.ศ.2531) ซึ่งท่านได้เสนอให้สร้างชุมชนชนบทให้เข้มแข็งขึ้น โดย (1) ใช้จิตใจที่มีธรรมะ ขยันหมั่นเพียรและสันโดษในการดำเนินชีวิต (2) ใช้การผลิตแบบทำกินเองใช้ โดยใช้รูปแบบการเกษตรแบบผสมผสาน (3) ในการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ ให้คำนึงถึงการรักษาสภาพแวดล้อม มีความสมดุลกับธรรมชาติแวดล้อม (4) ให้ชุมชนพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก และ (5) ให้ดำเนินวิถีชีวิตแบบชุมชนเข้มแข็ง โดยสถาบันครอบครัว วัด และชุมชนพึ่งพาอาศัยกัน

หลังจากนั้นท่านยังได้พัฒนาความคิดเรื่องระบบเศรษฐกิจชุมชนต่อไปอีกมากโดยนำเอาแนวความคิดเรื่อง “ธัมมิกสังคมนิยม” ของท่านพุทธทาสเป็นแกนทางความคิด ซึ่งต่อมาท่านยังได้ทำหน้าที่อธิบายความคิดของท่านพุทธทาสในเรื่อง “ธัมมิกสังคมนิยม” อย่างชัดเจนอีกครั้ง ในหนังสือของท่าน เรื่อง “ธัมมิกสังคม” (พ.ศ.2537)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี เน้นหลักของความสามัคคี ให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมมือกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการแก้ไขปัญหา โดยให้ถือว่า ชุมชนเป็นหน่วยสังคมหน่วยหนึ่ง (social unit) ซึ่งการที่ชุมชนจะมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รวมศูนย์ทางจิตใจเข้าด้วยกันได้นั้น สมาชิกของชุมชนจะต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ยังได้เสนออีกว่า ทางรอดจากวิกฤติของสังคมไทยจะเป็นไปได้ต่อเมื่อสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย การทำเกษตรกรรมผสมผสาน หัตถกรรมและศิลปกรรม อุตสาหกรรมชุมชน ธุรกิจ ศูนย์การแพทย์แผนไทย และกองทุนชุมชน ชุมชนจะเข้มแข็งได้ต่อเมื่อสร้างเข้มแข็งที่ฐานล่าง การพัฒนาการแข่งขันทางเศรษฐกิจของสังคม จะต้องแข่งขันบนจุดแข็งของตนเอง ซึ่งจุดแข็งของสังคมไทยที่เป็นอยู่ในขณะนี้คือ วัฒนธรรมไทย ซึ่งเกี่ยวพันใกล้ชิดกับ

เศรษฐกิจ เพราะวัฒนธรรมหมายถึงวิถีการดำเนินชีวิตทั้งหมดของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อ ระบบคุณค่า อาชีพการกินอยู่ การแต่งตัว ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ นิสัยใจคอ วิธีแก้ปัญหา การดำรงรักษาสุขภาพหรือการแพทย์ ซึ่งเน้นที่การแพทย์ไทยแผนโบราณ อันเป็นภูมิปัญญาไทยที่ สัมพันธ์กันมาแต่โบราณ

เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองที่เน้นสร้างเข้มแข็งที่ฐานล่างนี้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี เรียกว่าเป็นเศรษฐกิจแบบบูรณาการ ซึ่งจะมีการเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จิตใจ สิ่งแวดล้อม และการเมืองพร้อมกันไปในตัว ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสียังเชื่ออีกว่า การดำเนินวิถีเศรษฐกิจตามแนวนี จะช่วยให้ความเป็นปึกแผ่นกลับมา ครอบครัวยุคใหม่และชุมชนจะเข้มแข็ง ซึ่งหมายความว่า ชุมชนจะต้องมีการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมไป พร้อมกับการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจที่ฐานล่างและการพัฒนาด้านจิตใจ สำหรับหน่วยของ ชุมชนท่านเสนอให้ตำบลเป็นหน่วยชุมชนที่เล็กที่สุดในแง่การรวมกันทางเศรษฐกิจ โดยให้คนใน ตำบลมารวมกันเป็นหน่วยเดียวในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน ทั้งนี้โดยให้ปรับเปลี่ยนวิธีคิด เกี่ยวกับโครงสร้างของสถาบันเสียใหม่คือ จากเดิมที่ตำบลมีลักษณะเป็นหน่วยในการปกครอง มา เป็นหน่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองในระดับตำบล โดยให้คนทั้งตำบลมีส่วนร่วมคิด ร่วม ทำ และร่วมกันรับประโยชน์ เศรษฐกิจชุมชนดังกล่าวนี้ อาจเรียกว่า เศรษฐกิจของตำบล โดยตำบล และเพื่อตำบล ให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาครอบครัว พัฒนาชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พร้อมกันไป แต่การที่ สังคมชนบทจะพัฒนาและยั่งยืนอยู่ได้นั้น จะต้องมียอดประกอบ 3 ประการ คือ องค์การชุมชน ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน

อี เอฟ ชูมาเกอร์ (Ernst Friedrich. Schumacher)

(ที่มา : http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_4.html)

ไม่ค่อยมีใครรู้จักชื่อ อี.เอฟ.ชูมาเกอร์(Ernst Friedrich. Schumacher, 1911-1977)ในฐานะนักเศรษฐศาสตร์มากนัก ทั้งๆ ที่เขามีวิสัยทัศน์ในด้านเศรษฐศาสตร์พัฒนา (Development Economics) ที่ทันสมัยสอดคล้องกับโลกในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 20 และ 21 เป็นอย่างยิ่ง ชูมาเกอร์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์เยอรมันซึ่งจบการศึกษาปริญญาเอกจากออกซ์ฟอร์ด เคยเขียนบทความเรื่อง Multilateral Clearing ลงในหนังสือ Economica ในปี 1943 และได้รับคำชมจากเคนส์มาแล้ว เขามีประสบการณ์ในการทำงานหลายประเภทและหลายแห่งในปี 1946-1950 เขาทำงานเป็นที่ปรึกษา ด้านเศรษฐกิจให้กับคณะกรรมการควบคุมของอังกฤษในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของเยอรมนี หลังจากนั้น(1950-60) เขาไปเป็นหัวหน้าคณะที่ปรึกษาเศรษฐกิจของสหประชาชาติอังกฤษ ซึ่งมีพนักงานมากถึง 8 แสนคน และในปี 1955 เขาได้มาเป็นที่ปรึกษาเศรษฐกิจให้แก่รัฐบาลพม่า ซึ่ง ณ ที่นั่นเองที่เขา

ได้สนใจเรื่องราวทางพุทธศาสนา ต่อมาเขาได้อ่านทั้งพุทธศาสนาและลัทธิเต๋า นอกจากนี้ เขายังชื่นชมแนวทางการต่อสู้แบบมหาตมะคานธีเป็นอย่างมาก และได้นำมาประกอบเข้ากับแนวคิดด้านเศรษฐกิจของเขา เขามีผลงานที่น่าสนใจหลายชิ้นที่มีชื่อเสียง เช่น Buddhist Economics (เศรษฐศาสตร์ชาวพุทธ) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในหนังสือ Small is Beautiful: Economics As If People Mattered.(1973)ของเขา ในงาน “เศรษฐศาสตร์ชาวพุทธ” ของซูมาเกอร์ เขาได้กล่าวถึงการดำเนินวิถีชีวิตที่ถูกต้อง หรือ “สัมมาปฏิบัติ” (Right Livelihood) ของบุคคลที่จะเป็นไปได้เมื่อปฏิบัติตามมรรคมีองค์แปด(Buddha’s Noble Eightfold Path) ซึ่งมรรคมีองค์แปด หรือที่เรียกกันว่า “มรรคแปด”นี้ เป็นหนทางสายกลาง(มัชฌิมาปฏิปทา) ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ทั้งบรรพชิต(นักบวช) และคฤหัสถ์(ผู้ครองเรือน) สามารถนำไปปฏิบัติได้ทั้งสิ้น (หมายเหตุ:พุทธธรรมทุกข้อมีลักษณะเป็นทางสายกลางทั้งนั้น เพราะไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง

เนื่องจากซูมาเกอร์ได้มาเป็นที่ปรึกษาแก่รัฐบาลพม่าจึงทำให้เขาได้สัมผัสกับภาวะเศรษฐกิจทั้งสองลักษณะที่ต่างกันมาก คือ ประเทศพัฒนาแล้วในยุโรป และประเทศพม่าที่ยังล้าหลังมาก ทำให้เขาได้เห็นปัญหาทั้งสองด้านคือ ปัญหาของประเทศพัฒนาแล้ว และปัญหาของประเทศล้าหลังด้านเจริญ ในปี ค.ศ.1958 ก่อนที่กลุ่มโอเปกจะรวมตัวกัน เขายังเคยเตือนประเทศอุตสาหกรรมในยุโรปให้ระวังการพึ่งพิงพาน้ำมันจากประเทศตะวันออกกลาง ที่จะก่อปัญหาในอนาคตได้ ซึ่งหลังจากนั้นอีก 2 ปีต่อมา ประเทศผู้ผลิตน้ำมันในตะวันออกกลางก็ประกาศรวมตัวกันก่อตั้งกลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก (OPEC) และได้ใช้น้ำมันเป็นยุทธศาสตร์ต่อรองกับประเทศลูกค้าเรื่อยมาจนปัจจุบัน ซึ่งในความหมายของซูมาเกอร์คือ หากประเทศพัฒนาแล้ว ลดการผลิตที่ไม่จำเป็นลงมาบ้าง ก็จะช่วยลดการใช้พลังงานลง และจะไม่ตกเป็นเบี้ยล่างในเกมการต่อรองมากเกินไป

อย่างไรก็ดี เมื่อประมวลแนวคิดทั้งหมดของซูมาเกอร์ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ก็อาจสรุปได้ 3 ประการคือ องค์กรขนาดกลาง (intermediate size) เทคโนโลยีขนาดกลาง (intermediate technology) และการพึ่งตนเอง (self-dependency) ซึ่งในส่วนขององค์กรขนาดกลางและเทคโนโลยีขนาดกลางนั้น เขาได้ให้ความหมายว่า จะต้องเป็นไปตามแต่ละเงื่อนไขของสภาพภูมิศาสตร์ และสถานะแวดล้อมของท้องถิ่นซึ่งอาจหมายถึงวัฒนธรรมประเพณี ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมด้วย

ส่วนการพึ่งตนเองนั้น ซูมาเกอร์ได้กล่าวถึงในเศรษฐศาสตร์ชาวพุทธ เนื่องจากในศาสนาพุทธจะเน้นการแก้ปัญหาที่ตัวเองก่อน ทั้งนี้เพราะศาสนาพุทธเน้นที่ปัจเจกบุคคล ที่กล่าวว่า เน้นปัจเจกบุคคล ก็เพราะหลักศาสนาอ้างอิงถึงกฎแห่งกรรม ซึ่งหมายถึงการกระทำของแต่ละบุคคล ดังนั้น หลักพึ่งตนเองของเศรษฐกิจชุมชนที่แท้จริงแล้ว ก็คือหลักที่ว่า คนเป็นที่พึ่งแห่งตน หรือ อัตตาหิ อัตโน นาโถ

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_5.html)

ท่านได้เสนอเศรษฐศาสตร์แนวพุทธเอาไว้ในงานแสดงธรรมจำนวนมาก งานเหล่านี้ต่อมากลายเป็นหนังสือเผยแพร่อย่างกว้างขวาง งานของท่านเริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลาย จากหนังสือเรื่อง “พุทธธรรม” เมื่อยังเป็นพระศรีวิสุทธิโมลี(พ.ศ.2514) ในพุทธธรรมท่านได้เสนอเรื่องชีวิตในอุดมคติของชาวพุทธ ซึ่งต่อมาได้ขยายไปสู่การเสนองานสำคัญจำนวนมาก เช่น “คู่มือการดำเนินชีวิต” (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “ธรรมานุญชีวิต” ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ไม่ต่ำกว่า 350 ครั้ง) ต่อมาเสนองานเรื่อง “สังคมแบบพุทธ” “ค่านิยมแบบพุทธ” จากนั้นท่านได้ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดแบบพุทธกับแนวคิดแบบตะวันตก และได้เสนองานต่างๆ ออกมา เช่น “พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์” “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” และ “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เป็นต้น งานของท่านทั้งในรูปหนังสือที่เขียนและหนังสือที่ถอดมาจากการบรรยาย มีมากเหลือเกิน และในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจท่านก็ได้เสนอแนวคิด ทางเลือก และทางออกไว้มากมาย ซึ่งไม่สามารถรวมไว้ในที่นี่ได้หมด

แต่กล่าวโดยรวมแล้ว พระธรรมปิฎก ท่านมีความเห็นว่า ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมนุษย์ จะต้องปฏิวัติภายใน สร้างฐานความคิดขึ้นใหม่ โดยพัฒนามนุษย์ให้เป็นอิสระอย่างแท้จริง คือข้างในมีความสุขอิสระ สันโดษ สมถะเป็น ข้างนอกอยู่อย่างพึ่งพาอาศัย เกื้อกูลกันไปกับคนอื่นและธรรมชาติ ปรับฐานระบบความสัมพันธ์กับธรรมชาติให้ถูกต้อง ท่านเห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยนั้น แต่เดิมเป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง คือ หนึ่ง เป็นไปตามกระแสการพัฒนาไม่ยั่งยืน มีรากฐานความคิดที่ผิดพลาด ตามอย่างประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สอง ดำเนินการพัฒนาด้วยการกระตุ้นจิตใจที่ไม่ถูกต้อง และสาม ประชาชนเข้าร่วมการพัฒนาโดยไม่มีการศึกษา ไม่รู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น ท่านเห็นว่า หากจะพัฒนาให้ยั่งยืนต้องไม่ใช่ปรัชญาแห่งการมัวเมาตามใจตนเอง เน้นการบริโภคนิยม หรือคิดว่า มนุษย์เห็นแก่ตัวอย่างแก้ไขไม่ได้ ขณะเดียวกันก็ต้องไม่ใช่ปรัชญาที่บังคับให้คนเป็นแบบเดียวกัน แต่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของมนุษย์ และต้องไม่ใช่ลัทธิเสแสร้งหรือหลอกตัวเอง

นักคิดกลุ่มสภาทอโลกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา (สททพ.)

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_6.html)

กำเนิดของนักพัฒนาชุมชนของคริสตศาสนาในกลุ่มสภาทอโลกแห่งประเทศไทย เพื่อการพัฒนา เริ่มมาจากการที่ในปี พ.ศ.2500 บาทหลวงอัลเฟรด บอนเนงค์ แห่งคณะเยซุอิต ได้ร่วมกับ นายแพทย์ชวลิต จิตรานุเคราะห์ และ หม่อมหลวงประคิน ชุมสาย ณ อยุธยา ร่วมกันตั้งเป็น

กลุ่มอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือชาวสลัมดินแดง เกิดเป็น องค์กรที่ใช้ชื่อว่า “ศูนย์กลางเทวา” ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของ “คณะกรรมการสังคมสงเคราะห์” ของคริสตจักรฝ่ายคาทอลิก ซึ่งช่วงก่อนปี พ.ศ. 2516 นั้นกลุ่มนี้ใช้แนวความคิดในการทำงานว่า “พระศาสนจักรจะต้องมีบทบาททางด้านสังคม” ด้วย ทำกิจกรรมช่วยให้คนยากจนพึ่งตนเองได้ โดยเน้นการรวมกลุ่ม การตั้งกลุ่มเครดิตยูเนียน และการจัดตั้งสหกรณ์ แต่ยังเน้นการทำงานสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก หลังปี พ.ศ.2516 “คณะกรรมการสังคมสงเคราะห์” เปลี่ยนชื่อเป็น “สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา” (สคทพ.) ตั้งศูนย์สังคมพัฒนาเขตมิสซังต่างๆ ขึ้น ให้ศูนย์มิสซังต่างๆ มีอิสระในการดำเนินงาน ภายใต้ปรัชญา “การพัฒนาที่ถือเอาคนเป็นศูนย์กลาง และการพัฒนาคนจำเป็นต้องทั้งครบทุกมิติ และทุกความคาดหวัง และถูกคาดหวัง” สิบปีให้หลัง ศูนย์สังคมพัฒนาเขตมิสซังต่างๆ ได้ข้อสรุปตรงกันว่า ภายในชุมชนของคนยากไร้ นั้น มีระบบคุณค่าอันดีงาม มีพลังสร้างสรรค์ภายในตัว ซึ่งสามารถพัฒนาตนเองได้ จึงเป็นจุดกำเนิดให้ช่วงต่อมา สคทพ.สนใจแนวความคิดวัฒนธรรมชุมชน

นักคิดในกลุ่มสคทพ.นี้มีหลายคนที่สำคัญ และทำงานในหลายพื้นที่ ในที่นี้จะรวมมากล่าว อย่างย่อ ดังนี้ ครั้งแรกเกิดแนวคิดตั้งเครดิตยูเนียนของศูนย์สังคมพัฒนา โรงเรียนดรุณาราชบุรี ที่จังหวัดราชบุรี ต่อมาบาทหลวงโรเบิร์ต ฮาสซ์ สังฆมณฑลนครสวรรค์ ได้ริเริ่มนำเอาแนวคิดเครดิตยูเนียนมาใช้รวมกลุ่มชาวบ้าน ปรากฏว่าได้ผล ถึงปี พ.ศ.2516 จึงเกิดกลุ่มออมทรัพย์เครดิตยูเนียนขึ้นตามชุมชนคาทอลิกต่างๆ จากจุดนี้ในภายหลังที่ปรับปรัชญาการพัฒนาใหม่เอาคนเป็นศูนย์กลาง และพัฒนาครบทุกมิติแล้ว ได้เกิดกิจกรรมต่างๆ กระจายไปตามชุมชนคาทอลิกขึ้นมาอีกมาก เช่น ธนาคารข้าว ธนาคารควาย การเกษตรทางเลือกต่างๆ ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น การจัดระบบสหกรณ์การดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ฯลฯ ในช่วงต่อมานักคิดของสคทพ.ประกอบด้วย บาทหลวงนิพนธ์ เทียนวิหาร, พระสังฆราชบุญเลื่อน หมั่นทรัพย์, บาทหลวงวัชรินทร์ สมานจิต บาทหลวงชวลิต วณิชกุล, บาทหลวงมนัส ศุภลักษณ์ เป็นต้น การเกิดผู้นำทางความคิดของกลุ่มสคทพ.นี้มีลักษณะที่เกิดจากการที่ต่างคนต่างศูนย์สังคมพัฒนาต่างเรียนรู้ก่อน หลังจากนั้นจึงนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนกัน และเนื่องจากมีทุนจากการสนับสนุนของฝ่ายศาสนาอยู่แล้ว งานพัฒนาของสคทพ.จึงมีขยายตัวเร็ว กลายเป็นกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนที่สำคัญมากกลุ่มหนึ่ง นอกจากนั้นกลุ่มนี้ยังมีลักษณะเปิด คือไม่ได้เน้นชูประเด็นทางศาสนา แต่เน้นการพัฒนาเป็นสำคัญ จึงเกิดการร่วมมือกับนักพัฒนาเอกชนอื่นๆ ได้ง่ายและเป็นไปอย่างกว้างขวาง

ศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic community/12_7.html)

อาจารย์ป๋วยท่านเป็นทั้งนักวิชาการและนักบริหารการเงินการที่มีความสามารถสูงและมีแนวคิดเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม และเมื่อรวมกับการที่ท่านเป็นอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วย ยิ่งทำให้จิตสำนึกของความเป็น “ครูของสังคม” ของท่านแสดงบทบาทที่เด่นกว่าการเป็นอาจารย์สอนเศรษฐศาสตร์ธรรมดาๆ เพราะท่านเห็นว่า ผู้ใหญ่จะต้องรับผิดชอบต่อเยาวชน ซึ่งบทบาทความเป็น “ครูของสังคม” นี้ไม่สู้จะมีปรากฏมากนักในจิตวิญญาณนักวิชาการไทย

เนื่องจากอาจารย์ป๋วยเป็นนักเศรษฐศาสตร์ผู้มีความสามารถสูง ดังนั้น แนวคิดด้านเศรษฐกิจของท่านอาจารย์ป๋วยจึงครอบคลุมทั้งระดับชนบทและระดับชาติ และเป็นแนวคิดที่ทันสมัยตลอดกาล โดยความคิดของท่านอยู่บนพื้นฐานสำคัญ 5 ประการคือ สิทธิส่วนบุคคล อิสระภาพเสรีภาพ สันติวิธี ธรรมะทางสังคม และการพัฒนา กล่าวคือ บุคคลและสังคมจะพ้นจากความทุกข์ พ้นจากความทุกข์ยากและพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนจะต้องประกอบขึ้นด้วย การที่บุคคลมีสิทธิส่วนตัวที่จะกระทำในสิ่งที่ทำ ซึ่งจะเกิดประโยชน์มากกว่าที่จะต้องถูกสั่งหรือบังคับให้ทำ ซึ่งการจะใช้สิทธิส่วนบุคคลได้เต็มที่นั้น เขาจะต้องมีอิสระภาพเสรีภาพในตนเองด้วย อย่างไรก็ตามหากถูกตรึงสิทธิและเสรีภาพ วิธีการต่อสู้เรียกร้อง ควรเป็นไปอย่างสันติวิธี ซึ่งสิ่งที่ต้องประสงค์ให้การต่อสู้เรียกร้องเป็นไปอย่างสันติ ไม่เบียดเบียนกัน หรือที่เรียกว่า อวิหิงสา เช่นเดียวกับวิธีที่คานธีเคยใช้ได้ผลนั้น ผู้เรียกร้องจะต้องมีธรรมะ คือ เรียกร้องในขอบเขตที่เหมาะสม และผู้ถูกเรียกร้องก็ต้องมีธรรมะหลงเหลืออยู่บ้างเพื่อข้อที่เรียกร้องโดยสันติจะได้รับการนำมาพิจารณา ทบทวนตัดสินใจใหม่ หรือนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

อาจารย์ป๋วยเชื่อว่า สังคมจะเจริญรุ่งเรืองได้จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ ประการแรก สมรรถภาพ ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะทำให้เกิดประโยชน์ทางวัตถุ ทางปัญญา และทางธรรม ประการที่สอง อิสระภาพเสรีภาพ หมายถึง การมีชีวิตที่อิสระทำสิ่งใดได้ตามปรารถนา ประการที่สาม ความยุติธรรม หมายถึง สังคมจะต้องมีความยุติธรรม มีความเสมอภาคต่อกัน มิฉะนั้น สังคมจะอยู่ไม่ได้เพราะคนจะไม่สามัคคีกัน และประการที่สี่ คนในสังคมจะต้องมีความเมตตากรุณาให้แก่กันและกัน รู้จักช่วยผู้อื่นที่เดือดร้อนและตนเองอยู่ในฐานะช่วยได้ การที่เห็นผู้อื่นทุกข์ยากเดือดร้อน แล้วนิ่งดูเฉย ไม่คิดช่วยเหลือ จะถือว่า ขาดทั้งความเมตตาและกรุณา

ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทนั้น อาจารย์ป๋วยได้เสนอความคิดเห็นว่า การพัฒนาชนบทจะเกิดประโยชน์แก่คนหมู่มากเนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่อยู่ในภาคชนบท ทั้งนี้ การพัฒนาจะสัมฤทธิ์ผลเมื่อบรรลุเป้าหมาย 3 ประการคือ (1) รายได้ชาวชนบทเพิ่มขึ้นในอัตราที่น่า

พึงพอใจ (2) ความจำเป็นของรายได้ชนบทจะต้องเป็นไปโดยมั่นคงและมีเสถียรภาพ และ (3) ชาวชนบท สามารถพึ่งตนเองได้และสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการพัฒนาย่อมจะเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้นเสมอ ซึ่งโดยทั่วไป ปัญหาที่เกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ คือ คน เทคโนโลยี วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา ขนบจารีตประเพณี กลไกรัฐ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม แต่สำหรับประเทศไทยและประเทศด้อยพัฒนาอื่นๆ อาจารย์ป่วยเห็นว่า มีอุปสรรคที่จะต้องฝ่าฟันเพื่อให้การพัฒนาชนบทบรรลุเป้าหมายหลายประการ เช่น การมีลูกมาก การพัฒนาแบบฉาบฉวย การทำลายสิ่งแวดล้อม การใช้วิทยาศาสตร์ไร้ทางที่ผิด การบริหารราชการขาดสมรรถภาพ และการละเลยต่อการศึกษา

อาจารย์ป่วยยอมรับบทบาทภาครัฐที่มีต่อการพัฒนา และได้เสนอความคิดเห็นว่า รัฐควรมีหน้าที่รับผิดชอบต่อพลเมืองและการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ได้แก่

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อย
- (2) บริหารราชการที่ดีมีประสิทธิภาพในทุกด้านและเห็นอกเห็นใจราษฎร
- (3) จัดบริการขั้นพื้นฐานที่ดีส่งเสริมการเกษตร อบรมด้านอุตสาหกรรม
- (4) มีนโยบายสร้างสรรค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- (5) เหลือรายได้ให้ทั่วถึงกันด้วยวิธีการคลังและสังคมสงเคราะห์
- (6) มุ่งงานพัฒนาโดยเน้นให้ประโยชน์แก่คนยากไร้ และ
- (7) ลงทุนสร้างทรัพยากรมนุษย์ทั้งด้านโภชนาการ การศึกษา สุขภาพอนามัย

การส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพแก่คนไทยนั้น อาจารย์ป่วยเห็นว่า ควรสนับสนุนการผลิตโดยวิธีกรรมที่ใช้คนมาก ใช้เครื่องจักรน้อย และวิธีการผลิตที่เหมาะสมกับภาวะของประเทศ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนงานสาธารณประโยชน์ในชนบทซึ่งรวมทั้งการป้องกันและบำรุงรักษาสีเขียว

จากแนวคิดของอาจารย์ป่วยในเรื่องเศรษฐกิจ จะเห็นว่าครอบคลุมทั้งส่วนชนบทหรือชุมชนไปจนถึงระดับชาติ ขณะที่ท่านให้ความสำคัญกับความเป็นปัจเจกของบุคคล ท่านก็เห็นว่าบุคคลจะต้องมีหน้าที่ต่อตนเองและต่อสังคมไปด้วยในเวลาเดียวกัน และในการพัฒนาเศรษฐกิจท่านก็ให้ความสำคัญแก่คนเป็นเบื้องต้น คือ ควรใช้เทคโนโลยีที่ใช้แรงงานมากเพื่อดูดซับแรงงานไม่ให้เกิดการว่างงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมที่ควรจะมีเมตตากรุณาต่อกัน ใช้สันติวิธีต่อกัน ล้วนเป็นกระบวนการทางสังคมของชุมชนไทยมาแต่อดีตทั้งสิ้น นอกจากนี้ การที่ท่านเห็นว่าการพัฒนาชนบทที่มีความสำคัญเพราะประชากรส่วนมากอยู่ในชนบท ซึ่งประชากรเหล่านี้จะได้รับประโยชน์นับเป็นการปูทางความคิดให้ผู้บริหารเศรษฐกิจของไทยในระยะต่อมาได้เหลียวมามองภาคชนบท

บ้างว่า มีความเป็นอยู่อย่างไร อะไรเป็นปัญหา และจะแก้ไขปัญหายังไง สิ่งที่น่าสนใจโดยไม่ก่อปัญหาสังคม จะทำให้เขาทำอะไรด้วยใจรักหรือโดยสมัครใจและเห็นคุณค่า

ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_8.html)

นักเศรษฐศาสตร์ไทยในปัจจุบันที่มีความสนใจและศึกษาเรื่องเศรษฐกิจชุมชนอย่างลึกซึ้ง เห็นจะไม่มีใครเกินไปกว่าอาจารย์ฉัตรทิพย์ ในงานของท่าน ท่านมีมิติทัศน์หรือมุมมองทางเศรษฐกิจชุมชนที่ละเอียดลึกและชัดเจนทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ในด้านรูปธรรม อาจารย์ฉัตรทิพย์ให้ความสำคัญกับรูปแบบปฏิบัติที่เป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน และในดำนนามธรรม อาจารย์ฉัตรทิพย์ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งประกอบ ด้วย ค่านิยม ความเชื่อ ศาสนา ภูมิปัญญา และจารีตประเพณี ท่านได้เชื่อมโยงวิถีชีวิตเศรษฐกิจชุมชนเข้ากับวัฒนธรรมของชาวบ้านดังที่ปรากฏในงานวิจัยบางชิ้นของอาจารย์ฉัตรทิพย์ ซึ่งท่านมีความเห็นโดยผ่านมิติทัศน์ทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจว่า ชุมชนต่างๆ ถูกเอาเปรียบจากสังคมส่วนบนมาช้านาน แต่ชุมชนชาวบ้านก็ยังดำรงอยู่มาถึงปัจจุบันได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะชาวบ้านมีระบบคุณค่าที่ช่วยให้ชุมชนสามารถต้านการเอารัดเอาเปรียบจากรัฐและจากระบบทุนภายนอกชุมชนมาได้ยาวนาน ซึ่งระบบคุณค่าในที่นี้สะท้อนออกมาโดยผ่านวัฒนธรรมชุมชน

อาจารย์ฉัตรทิพย์ยังมีความเห็นอีกว่า การที่ชุมชนจะเข้มแข็ง จนถึงขั้นเป็นแกนนำของสังคมได้นั้น จะต้องเป็นชุมชนที่พึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ และต้องเป็นการอาศัยแนวทางเศรษฐกิจชุมชนแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นวิถีเศรษฐกิจที่ชาวบ้านพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองภายในชุมชนเป็นหลัก ถ้าแต่ละชุมชนสามารถจะพึ่งตนเองได้ โดยพึ่งพาภายนอกหรือชุมชนอื่นเป็นส่วนน้อยแล้ว เมื่อเชื่อมโยงชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้เข้าด้วยกัน ก็จะได้เป็นเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน และหากสามารถทำให้เครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนขยายตัวครอบคลุมไปทั่วประเทศได้ ก็จะได้เป็นเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับเศรษฐกิจชาตินิยม แต่เป็นชาตินิยมของชาวบ้าน ไม่ใช่ของรัฐ จึงมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ไม่ใช่เผด็จการ เพราะเป็นการกระจายแบ่งและดึงอำนาจจากรัฐและทุนมาสู่ชุมชน ไม่ใช่รวบอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางคือรัฐและทุนดังที่เป็นอยู่ แต่การที่จะประเทศจะบรรลุความเข้มแข็งตามแนวทางของเศรษฐกิจชุมชนได้ พลเมืองของชาติจะต้องมีจิตสำนึกในความเป็นไทร่วมกัน และอิงอาศัยการปกครองของรัฐให้น้อยที่สุด หรือเป็นไปตามพื้นฐานแนวคิดด้านอนาธิปไตยนิยม (Anarchism) ของอาจารย์ฉัตรทิพย์ คือ ไม่ยอมรับบทบาทของรัฐ เพราะอาจารย์เชื่อว่า ไม่ว่าโลกจะพัฒนาไปอย่างไรก็ตาม รัฐก็จะมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจและสูบเอาส่วนเกินจากชนบทตลอดไป แต่การปฏิเสธรัฐในทางปฏิบัติ คงจะทำได้ในขอบเขตจำกัด เนื่องจากรัฐเป็น

ผู้ควบคุมสังคมทั้งหมดโดยใช้กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน เพราะฉะนั้นการที่จะบรรลุแนวทางเศรษฐกิจชุมชนแบบดั้งเดิมโดยปราศจากรัฐได้ ก็คงจะต้องหาวิธีการกระจายอำนาจปกครองและอำนาจในการจัดการทรัพยากรและงบประมาณมาให้ชุมชนเป็นเบื้องต้นเสียก่อน มิฉะนั้นการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชนแทบจะไม่มีทางเป็นไปได้เลย

นอกจากนี้ อาจารย์ฉัตรทิพย์ในฐานะนักอนาธิปัตย์นิยม ยังมีความเห็นอีกว่า ระบบสหกรณ์น่าจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจระดับชุมชนไปจนถึงระดับชาติได้ แต่โดยความเป็นอนาธิปัตย์ของท่าน ระบบสหกรณ์ที่ท่านเสนอจึงน่าจะหมายถึง สหกรณ์แบบสังคมนิยมประชาธิปไตยคือ เน้นให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมกันจัดตั้งเป็นของชุมชน เพื่อชุมชน และโดยชุมชน การจัดหาทุนก็ไม่ต้องอาศัยรัฐ เพราะการอาศัยเงินทุนรัฐดังเช่นระบบที่ท่านอาจารย์ปรีดีและพระยาสุรียานุวัตรเสนอนั้น ชุมชนแทบจะไม่ได้ประโยชน์นัก เพราะรัฐจะเข้ากุมอำนาจและผลประโยชน์จะไม่ตกแก่ชุมชนอย่างแท้จริง ส่วนอาจารย์วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจแห่งชาติไว้ในรูปแบบของการแก้ปัญหาทางโครงสร้าง โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับการขาดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งท่านเห็นว่า หากแก้ปัญหานี้ได้ก็จะสามารถช่วยให้เศรษฐกิจระดับชาติเติบโตอย่างเข้มแข็งโดยไม่ต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีนำเข้า นอกจากนี้ ท่านยังเห็นว่าควรมีการจัดตั้งระบบสหกรณ์เพื่อทำให้การแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างคนในชุมชนเป็นไปอย่างยุติธรรม

ศาสตราจารย์เสน่ห์ จามริก

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_9.html)

อาจารย์เสน่ห์เป็นทั้งนักวิชาการ นักคิดเพื่อปฏิรูปสังคมที่มีพลังในทางสร้างสรรค์สูง ท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจชุมชนไว้มากมายหลายแง่มุม ในส่วนของเศรษฐกิจชุมชน ท่านเริ่มต้นอธิบายจากปัญหาเศรษฐกิจชุมชนที่ว่า ภาคเกษตรกรรมหรือชนบทเป็นภาคที่ถูกกระทำให้เสียหายจากกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจที่รัฐเป็นผู้กำหนดแผนและดำเนินการ ชนบทอยู่ในสภาพจำใจยอมรับ จึงถูกรอบงำ และต้องพึ่งพารัฐมาโดยตลอด ทั้งๆ ที่ชุมชนก็มีภูมิปัญญาและและวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพึ่งตนเองอย่างเป็นอิสระและยั่งยืนได้ แต่วิบากกรรมของชุมชนคือ ฐานความอ่อนแอของโครงสร้างเศรษฐกิจโดยรวม ไม่ว่าจะพิจารณาจากด้านการออม การลงทุน หรือการตลาดก็ตาม ทั้งยังมีปัญหาความสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมซึ่งเศรษฐกิจเงินตราไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ ดังนั้น การฟื้นฟูจิตสำนึกและวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะในหมู่เกษตรกรรายย่อยในแนวทางการพัฒนาเพื่อการ

พึ่งตนเองและความยั่งยืน จึงนับเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ควรจะบรรจุไว้ในวาระแห่งชาติ เพื่อที่จะได้มีความสำคัญและมีผลในทางปฏิบัติ

แนวคิดของอาจารย์เสนห์ มีส่วนที่เห็นตรงกันข้ามกับแนวคิดของพระยาสุริยานุวัตร ในประเด็นสำคัญที่ว่า พระยาสุริยานุวัตรมุ่งแก้ปัญหาชาวนาโดยให้รัฐจัดหาเงินทุนให้ แต่ของอาจารย์เสนห์กลับมองว่า เศรษฐกิจภาคเงิน ไม่สามารถแก้ไขปัญหากับชุมชนได้ แต่กลับจะสร้างปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รุนแรงขึ้น จึงไม่ควรที่รัฐจะแก้ปัญหาโดยใช้เงิน เพราะยิ่งแก้ปัญหา กลับจะยิ่งเพิ่มปัญหา ซึ่งนับได้ว่าเป็นสองแนวคิดที่ให้น้ำหนักแก่เศรษฐกิจภาคเงินแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวคิดทั้งสองเกิดขึ้นต่างเวลา และต่างสถานการณ์กันมากก็เป็นได้ อย่างไรก็ดี โดยกลไกทางเศรษฐกิจที่เป็นจริงแล้ว เศรษฐกิจภาคเงินก็ยังนับว่ามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นตัวหล่อลื่น เพียงแต่ถ้าเราสามารถจะจัดการให้ระบบการหล่อลื่นของเงินเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว เงินก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ควรหาวิธีการผสานกัน ระหว่างสองแนวคิดนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์เต็มที่สำหรับการแก้ปัญหาชุมชนตามสภาพที่เป็นจริง

ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_10.html)

อาจารย์อภิชัยเป็นนักวิชาการเศรษฐศาสตร์ที่มีแนวคิดเด่นชัดเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนมากที่สุดท่านหนึ่ง ท่านเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่เห็นว่าวิชาเศรษฐศาสตร์ในปัจจุบันหรือเศรษฐศาสตร์กระแสหลักได้ให้ความเข้าใจเรื่องของมนุษย์อย่างไม่ครบถ้วนรอบด้าน เพราะเป็นการนำเอาความจริงบางส่วนของมนุษย์มาเน้นหรือขยายเกินความเป็นจริง จนนำไปสู่ข้อสรุปที่ผิดพลาดซึ่งงานชิ้นสำคัญที่ชี้แนวคิดปฏิเสธเศรษฐศาสตร์กระแสหลักของท่านได้แก่ พุทธเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นงานที่จับเอาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักคิดต่างๆ มาปะทะกันเพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับหลักของพุทธธรรม

ในส่วนแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ท่านมีมุมมองปัญหาเศรษฐกิจชุมชนที่เริ่มต้นตั้งแต่เหตุแห่งปัญหา ซึ่งก็เป็นปัญหาเชิงรูปธรรมของกลไกเศรษฐกิจ กล่าวคือ ท่านเห็นว่า การที่ชุมชนเดือดร้อนยากจน เสียเปรียบจนทำให้ค่อยโอกาสลงไปเรื่อยๆ นั้น เป็นเพราะภาคชนบทถูกสูบเอาผลผลิตส่วนเกินออกไปจากชุมชนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งท่านเห็นว่า การจะชะลอการสูบรีดออกไปจากชุมชนให้ลดน้อยลงหรือให้หมดไป โดยอาศัยการปรับเปลี่ยนความคิดจิตใจของนายทุนเงินกู้ นายทุนการค้าและนายทุนอุตสาหกรรมให้มีสำนึกเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละต่อชาวชนบทเป็นไปได้

ยาก ท่านได้อธิบายถึงกลไกหลักที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือสูบริด(อย่างชอบธรรมตามกฎหมาย)ว่า ได้แก่ กลไกการเงิน (Currencies)

อาจารย์อภิชัยได้อธิบายถึงความน่ากลัวของเงินต่อไปว่า การที่เงินกลายเป็นเครื่องมือสูบริดส่วนเกินออกจากชุมชนได้นั้น เป็นเพราะ เงินได้ถูกใช้ให้ทำหน้าที่สะสมมูลค่า(store of value) สามารถใช้สะสมความมั่งคั่งร่ำรวยให้บุคคลได้ นอกเหนือไปจากทำหน้าที่ปกติเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน(medium of exchange) เพราะฉะนั้น การจะกักเก็บส่วนเกินของชุมชนเอาไว้ให้ได้ก็ต้องตัดข้อต่อทางการเงินนี้ หรืออย่างน้อยก็ทำให้ข้อต่อนี้แคบลงหรือมีวาล์วปิดเปิดเพื่อควบคุมการไหลออกผลผลิตส่วนเกินของชุมชนมิให้รุนแรงอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต แต่การจะเลิกใช้เงินไปเสียเลยในชุมชนก็เป็นไปไม่ได้ เพราะจะไม่ได้รับประโยชน์จากหน้าที่ความเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนของมันไป ดังนั้น อาจารย์จึงเสนอให้ใช้“เงินตราท้องถิ่น” (local currencies) ขึ้นในชุมชน ซึ่งก็ได้มีชุมชนที่นำมาใช้เป็นครั้งแรกอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะที่หมู่บ้านกุดชุม ตำบลนาโถ้ จังหวัดยโสธร แต่ก็ได้ใช้ได้ไม่นาน ยังไม่ทันเห็นผลมากนัก “เบี้ยกุดชุม” ก็ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยห้ามใช้ โดยอ้างว่าผิดกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2505 โดยเฉพาะในประเด็นหลักที่เบงกัชชาติชี้ว่าผิดกฎหมายก็ตรงที่ใช้คำเรียกว่า “เบี้ย” ซึ่งมีความหมายโดยพหุชนะว่าเป็น “เงิน” ซึ่งทำให้เข้าข่ายออกเงินขึ้นมาใช้แข่งกับทางการ ซึ่งปัจจุบันทางออกในเรื่อง“เบี้ยกุดชุม”ก็ยังไม่เป็นที่ยุติอย่างไรก็ดี อาจารย์อภิชัยได้เสนอทางออกในเรื่องนี้ว่า เห็นควรให้เปลี่ยนคำเรียก “เงินตราชุมชน” หรือ “เงินตราท้องถิ่น” จากคำที่มีความหมายที่หมายถึง เงิน ไปเป็นคำอื่น เช่น เรียกว่า “ปริวรรตท้องถิ่น” หรือ “ปริวรรตชุมชน” เป็นต้น โดยเฉพาะคำว่า “ปริวรรต” จะตรงกับ ความหมายในภาษาอังกฤษที่ว่า currencies มากที่สุด และยังเป็นการสะท้อนให้เห็นหน้าที่ของเงินตราชนิดใหม่ว่าเน้นที่หน้าที่ “สื่อกลางการแลกเปลี่ยน” หรือ “ปริวรรต” เป็นสำคัญ

แนวคิดในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชนที่ท่านอาจารย์อภิชัยเสนอต่อสาธารณะหลายต่อหลายครั้งดังกล่าวไปแล้วนั้น นอกจากจะเป็นการป้องกันการสูบริดผลผลิตส่วนเกินออกไปจากชุมชนแล้ว ยังเป็นการแก้ปัญหาความขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงินที่จะใช้ในชุมชนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าชุมชนนั้นเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตัวเองภายในชุมชนได้อย่างสมบูรณ์ คือ มีผลผลิตและทรัพยากรที่เลี้ยงชุมชนได้เพียงพอแล้ว “ปริวรรตท้องถิ่น” ของอาจารย์อภิชัยจะแก้ ปัญหาการขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงินได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เกษตรกรที่ต้องการจ้างแรงงานในท้องถิ่น แต่ไม่มีเงินจ่ายค่าแรงงาน ก็จะสามารถใช้ “ปริวรรตท้องถิ่น” ของชุมชนนี้ แทนการไปกู้เงินบาทจากพ่อค้า นายทุน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเหมือนเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้

อาจารย์พิทยา ว่องกุล

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_11.html)

อาจารย์พิทยาเป็นนักคิด นักเขียน และนักพัฒนาในองค์กรพัฒนาเอกชนที่เสนอความคิดเศรษฐกิจชุมชนหลังจากที่เขาได้เข้าไปทำงานพัฒนาในหมู่บ้านต่างๆ ในชนบท และเห็นลักษณะพิเศษของชุมชนชาวบ้าน เขาพบว่าชาวบ้านมีพลัง มีความรู้ มีศักยภาพในตนเอง แต่ชาวบ้านจนเพราะถูกระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และโครงสร้างสังคมแบบเหลื่อมล้ำเอารัดเอาเปรียบ เขายังพบว่าชาวบ้านไม่ต้องการงาน ดังนั้นในขณะที่แนวคิดเรื่องชุมชนต่างๆ ทอยกันออกมา โดยเน้นสันโดษ สมถะ ความคิดเรื่องต้องเป็นตัวของตัวเอง คือहनคืนกลับสู่อดีต ต้องไม่คิดอยากร่ำรวย เขากลับเสนอว่าชาวบ้านควรสันโดษ สมถะ และพึ่งตนเอง แต่ขณะเดียวกัน ชุมชนควรร่ำรวย ความร่ำรวยของชุมชนไม่ใช่สิ่งผิด และชุมชนชาวบ้านก็สมควรจะร่ำรวยได้ เพราะชาวบ้านทำงานหนักบ้าง เมื่อปัญหาความยากจนของชาวบ้านมาจากส่วนเกินการผลิตถูกระบบตลาดดูดรีดเอาไป จึงต้องแก้ปัญหาคความยากจนของชาวบ้านโดยเน้นการเก็บส่วนเกินทางการผลิตไว้กับชุมชน เก็บไว้ในชุมชนเอง จุดนี้เป็นจุดสำคัญที่ยังไม่เคยมีใครขำแน่นอนมาก่อน เพราะแต่เดิมปัญญาชนที่สนใจชนบท มักอยากเห็นชนบทมีความเป็นแบบดั้งเดิม ชาวบ้านหยุดนิ่ง แต่พิทยากลับนำเอาสองส่วนนี้มาประสานกัน โดยประสานเรื่องคุณค่าของวิถีชีวิตตามแบบเดิมที่มีอยู่ ความเป็นชุมชนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การพึ่ง ตนเองและการพึ่งพากันและกัน การอาศัยทรัพยากรจากพื้นบ้านพื้นถิ่นในการประกอบอาชีพเป็นหลัก เช่นเดียวกับนักคิดเศรษฐกิจชุมชนคนอื่นๆ ที่เสนอให้ผลิตกินเองใช้เองก่อน เหลือจึงขาย แต่พิทยาเน้นเรื่องการเก็บส่วนเกินการผลิตไว้กับชุมชนให้มากที่สุดอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ชุมชนชาวบ้านค่อยๆ เปลี่ยนฐานะจากมีหนี้สิน เป็นไร้หนี้สิน จากไม่มีเงินออม เป็นมีเงินออมชาวบ้านก็จะร่ำรวยขึ้นชุมชนก็จะมั่งคั่งขึ้น

งานเขียนที่สำคัญของ อาจารย์พิทยาได้แก่ “ทำอย่างไรจึงไม่จน” ซึ่งเสนอยุทธวิธีแก้ความยากจนของชุมชนด้วยต้นทุนเกษตรที่เท่ากับศูนย์ “วิธีทำเงินล้านในหมู่บ้าน” ซึ่งเสนอการสะสมความมั่งคั่งภายในชุมชนด้วยการเกษตรทางเลือกและเศรษฐกิจชุมชน และ “เศรษฐกิจธรรมและอธิปไตยชุมชนไทย”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9

(ที่มา: http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12_12.html)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นกษัตริย์นักพัฒนา พระองค์ขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ.2489 ในช่วง 10 ปีแรกของการครองราชย์ พระองค์ยังไม่ได้เริ่มงานพัฒนามากนัก มีเพียงการสร้างถนนเข้าหมู่บ้านห้วยคด อำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในปี พ.ศ.2495 และในพื้นที่

เดียวกันนี้ได้ทรงสร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่าในปี พ.ศ.2496 นอกจากนั้นก็ได้เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรในภาคต่างๆ พระองค์ได้เริ่มงานพัฒนาเมื่อปี พ.ศ.2503 โดยเริ่มจากการทำแปลงป่าไม้สาธิตในพระตำหนักสวนจิตรลดา ต่อมาแปลงป่าไม้สาธิตนี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเกษตรสวนจิตร

โครงการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทคือ โครงการตามพระราชประสงค์ คือ โครงการซึ่งทรงศึกษาและทดลองปฏิบัติเป็นการส่วนพระองค์ปรีชาผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงจนได้ผลดี แล้วนำออกมาเสนอต่อสาธารณะชน

- โครงการหลวง เป็นโครงการเจาะจงดำเนินการและพัฒนาบำรุงรักษาป่าต้นน้ำลำธารในภาคเหนือ พัฒนาอาชีพกลุ่มชาติพันธุ์ในที่สูง โดยปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐบาลในบริเวณต่างๆ

- โครงการตามพระราชดำริ เป็นโครงการที่ทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชดำรินหน่วยงานร่วมของรัฐบาลมีทั้งฝ่ายพลเรือน ฝ่ายทหาร และฝ่ายทหารร่วมกับพลเรือน โครงการประเภทนี้ปัจจุบันมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ

- โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ เป็นโครงการ ที่พระองค์ได้พระราชทานข้อแนะนำและแนวพระราชดำริ ให้เอกชนรับไปดำเนินการด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งติดตามผลงานต่อเนื่องโดยภาคเอกชนเอง เช่น โครงการหมู่บ้านสหกรณ์เนินดินแดง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสโมสรโรตารีแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดและดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ

โครงการส่วนใหญ่ที่ดำเนินอยู่และขยายผลไปได้รวดเร็วมาก คือ โครงการตามพระราชดำริ เพราะมีกำลังจากหน่วยงานของรัฐบาล ทั้งทหารและพลเรือนเข้าร่วมมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะเมื่อพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้ออกกระเปียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการพระราชดำริ พ.ศ.2524 และตั้ง “คณะกรรมการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ กปร. ขึ้น เพื่อตอบสนองงานในโครงการพระราชดำริ และรองรับงานในโครงการในพระราชดำริที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีหน้าที่เป็นองค์กรกลางระดับชาติที่จะควบคุมดูแล ติดตามผล และประสานงานกับหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ที่ดำเนินตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยรัฐบาลจัดงบประมาณตามเหมาะสมให้กับ กปร. หลังจากนั้นงานตามโครงการตามพระราชดำริก็ขยายตัวอย่างมาก จนปัจจุบันขยายตัวถึงกว่า 1,700 โครงการ

การที่ทรงสนใจในเกษตรกรรมและมีโอกาสได้ทดลองศึกษาค้นคว้าหารูปแบบที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติจากโครงการต่างๆ มากมายนี้เอง อีกทั้งพระองค์ยังมีผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ให้คำปรึกษา รวมถึงนักคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสังคมไทยและวงการ

พัฒนาเอกชนอีกด้วย คือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ซึ่งเคยรับทุนส่วนตัวจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านมีความเข้าใจในกลุ่มที่เรียกตนเองว่าองค์กรพัฒนาเอกชน หรือ เอ็นจีโอ พระองค์ยังให้ความสนใจเรื่องการศึกษามาก โดยเมื่อเริ่มพัฒนาเกษตรกรรมจะเริ่มต้นจากการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาก่อน เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาลักษณะต่างๆ และได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาการพัฒนาขึ้น 6 แห่งทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ได้แก่ ที่เขาหินซ้อน จังหวัดฉะเชิงเทรา (พ.ศ.2522) ที่พิบูลทอง จังหวัดนราธิวาส (พ.ศ.2524) ที่อ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี (พ.ศ.2524) ที่ภูพาน จังหวัดสกลนคร (พ.ศ.2525) ที่ห้วยฮ่องไคร้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ.2525) ที่ห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี (พ.ศ.2526)

ดังนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเกษตรมาตามลำดับในเรื่องการรักษาดินน้ำลำธารและการอนุรักษ์ธรรมชาติบ้าง เรื่องการบำบัดน้ำเสียบ้าง เรื่องพัฒนาแหล่งน้ำบ้าง เรื่องการป้องกันหน้าดินพังทลายบ้าง เรื่องการปลูกพืชเมืองหนาวในพื้นที่สูงบ้าง จนกระทั่งถึงทฤษฎีใหม่ ซึ่งพระองค์เกิดความคิดขึ้นจากการเสด็จเยี่ยมพื้นที่บ้านกุดดอแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏว่าชาวบ้านมีที่ดินที่ให้ผลผลิตไม่ดี แต่ถ้าได้รับการปรับปรุงน่าจะให้ผลผลิตที่ดีได้พระองค์จึงกลับมาทดลองการปรับที่ดิน จัดที่ดินเป็นสวนๆ ในพื้นที่ทดลองของพระองค์ที่จังหวัดสระบุรี

ทฤษฎีใหม่จึงกำเนิดขึ้นที่แปลงทดลองส่วนพระองค์ จังหวัดสระบุรี และพระองค์ได้นำทฤษฎีใหม่นี้เสนอต่อสาธารณะโดยตรัสพระราชทานแก่ประชาชนเป็นครั้งแรกในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2537 ณ ศาลาศิตาถลัย์ สวนจิตรลดาพระราชวังดุสิต

ตามแนวพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการผลิตและการใช้ปัจจัยการผลิตในเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีคุณภาพนั้น พระองค์ทรงเสนอให้แบ่งสัดส่วนที่ดินตามการใช้ประโยชน์ออกเป็น 4 ส่วน คือ บ่อน้ำ(30%) ปลูกข้าว(30%) ปลูกพืชสวน(30%) และที่เหลือ(10%) สุดท้ายให้ใช้ทำถนน คันดิน ปลูกบ้าน และโรงเรือนต่างๆ การเกษตรตามทฤษฎีใหม่นี้จะอาศัยน้ำธรรมชาติคือ เป็นเขตรน้ำฝน ไม่มีน้ำจากชลประทาน หากเกษตรกรรมตามทฤษฎีใหม่ขยายตัวตามที่คาดหมายก็นับว่าบรรลุขั้นที่ 1 แล้ว ต่อมาเมื่อชาวบ้านมีรายได้มากขึ้น ชาวบ้านก็ควรมีการรวมตัวกันในรูปแบบของกลุ่มหรือสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันในการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สุวีตติการ การศึกษา และสังคม ซึ่งเรียกว่าเป็น “เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง” ต่อมาเมื่อผ่านเลยขั้นที่ 1 และ 2 ไปแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นที่ 3 ซึ่งเป็นขั้นที่จะต้องมีการพัฒนากิจกรรมต่างๆให้สูงขึ้น โดยอาจจะติดต่อกับแหล่งเงินทุน(ธนาคาร) และแหล่งพลังงาน(น้ำมัน)หรือกับเอกชนอื่นๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น โรงสี และร้านสหกรณ์ ขึ้นในชุมชน เพื่อจะได้ช่วยเหลือกันและกันในเรื่องการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานกระแสพระราชดำริเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2540 ถึงแนวพระราชดำริเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์ได้ขยายแนวคิดจากการเกษตรใน “ทฤษฎีใหม่” ไปสู่แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยแนวคิดของพระองค์นั้น หมายรวมถึงการทบทวนทิศทางการพัฒนาใหม่ ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมี พอกินหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตนเอง” โดยเสนอให้ส่วนเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนกลับไปเป็นแบบพอเพียงในตัวเอง ไม่ต่ำกว่าหนึ่งในสี่ของประเทศ ดังพระราชดำรัสที่ว่า “พูดกลับไปกลับมาในเรื่องการค้า การบริโภค การผลิต และการขาย รู้ว่าท่านทั้งหลายกำลังกลุ้มใจในวิกฤติการณ์ ตั้งแต่คนที่เงินน้อยไปจนกระทั่งคนที่เงินมาก แต่ถ้าสามารถเปลี่ยนกลับให้เป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้จะไม่ถึงครึ่ง อาจจะเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็จะสามารถที่จะอยู่ได้ การแก้ไขจะต้องใช้เวลา ไม่ใช่ง่ายๆ โดยมากคนที่ใจร้อนเพราะเดือดร้อน แต่ว่าถ้าทำตั้งแต่เดี๋ยวนี้ ก็จะสามารถที่จะแก้ไขได้...ขอให้ทุกท่านซึ่งมีหน้าที่แต่ละท่านพยายามใช้สติปัญญา และกำลังให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม”

ต่อมา ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้อธิบายแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ชัดเจนขึ้นอีก ในหนังสือ “เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม” (พ.ศ.2542) โดยอธิบายขยายความต่อเกี่ยวกับพระราชดำรัสว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ กล่าวคือ

- 1.พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- 2.จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอ จะรักคนอื่นไม่เป็น และทำลายมาก
- 3.สิ่งแวดล้อมพอเพียง คือ การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
- 4.ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 5.ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และการปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

6.อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือ เศรษฐกิจควมสัมพันธ์และเติบโต
ขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง

7.มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวน เดียวจนเดียวรวบแบบกะทันหัน

ในทางรูปธรรม ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี เสนอให้ใช้พระราชดำรัสวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2540 เป็นแนวทางในการดำเนินเศรษฐกิจของประเทศ ปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมใหม่ นำเอาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าบรรจุไว้ ปฏิรูปการเมือง ระบบราชการ ปฏิรูปกฎหมาย โดยยึดรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 เป็นตัวตั้ง เพราะมีมาตรการที่กระจายกระจายในที่ต่างๆ แต่เชื่อมโยงเป็นโครงสร้างในปฏิรูปสังคมให้มีรากฐานเข้มแข็ง อาศัยหลักพระพุทธศาสนา ที่เน้นการพึ่งตนเอง ความเอื้ออาทร ความพอเพียง ความเป็นชุมชน ความสมดุล ความผ่องใสดีงาม มาใช้ในการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจและฟื้นฟูวิถีชีวิตแบบไทยเดิม ซึ่งมีวัฒนธรรมชุมชนเป็นวิถีชีวิตร่วม

โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนทั้งแนวคิดของนักคิดไทยและนักคิดต่างประเทศที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 12 แนวคิดที่กล่าวมาในข้างต้น เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์กับชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในเรื่องลักษณะของเศรษฐกิจชุมชนว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีลักษณะเศรษฐกิจชุมชนเป็นไปในแนวคิดของนักคิดด้านไหน มีลักษณะเฉพาะอย่างไร และมีรายละเอียดเป็นอย่างไรบ้าง โดยจะมีการข้อมูลแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนนี้มาใช้ร่วมอภิปรายผลการวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมจริงในบทที่ 5 ว่ามีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนอย่างไร และมีความสัมพันธ์และสอดคล้องอย่างไรบ้าง หลังจากที่มีการค้นพบผลการวิจัยในบทที่ 4 ถึงลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

2.2 ประชาคมอาเซียน

ประภัศร์ เทพชาตรี (2554: 2-8) ได้อธิบายถึงภูมิหลังและความเป็นมาของประชาคมอาเซียน ดังนี้

2.2.1 ภูมิหลังประชาคมอาเซียน

องค์กรอาเซียนเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1967 ถึงแม้ว่าในช่วง 10-20 ปีแรก ไม่มีความสำคัญในด้านการบูรณาการการเมืองหรือความมั่นคง แต่วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งสมาคมอาเซียน มีเรื่องการเมือง ความมั่นคงแอบแฝงอยู่ ในช่วง 10 ปีแรกของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนไม่มีกิจกรรมความ

ร่วมมือที่สำคัญมากนัก แต่ว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของสมาคมอาเซียนเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1975 ที่เวียดนาม ลาว เขมร ตกอยู่ในการปกครองของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้ประเทศอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทย ที่ถือว่าเป็นประเทศด่านหน้า เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นมา ในแง่การรุกรานจากลัทธิคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยจะต้องรับก่อน เพราะมีพรมแดนติดต่อกับทั้ง ลาว เขมร และเวียดนามก็ไม่ไกลนัก จีนก็อยู่ไม่ไกล ไทยจึงได้ชวนประเทศในอาเซียนซึ่งมีความเห็นเช่นเดียวกัน ถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากการ แพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์

ในการประชุมสุดยอดครั้งแรกที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซียในปี ค.ศ.1976 อาเซียนได้ แสดงพลังให้เห็นออกมาชัดเจนว่า อาเซียนสามัคคีกันมากและลงในสนธิสัญญาความตกลงในด้าน ต่างๆ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ก่อนหน้านั้นและหลังจากนั้น ซึ่งคงจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึง การตื่นตัวที่มีจากภัยคอมมิวนิสต์ในยุคนั้น

ปีถัดมา ปี ค.ศ.1977 มีการประชุมสุดยอดติดต่อกันปีต่อปี คือ ปี ค.ศ.1976 ครั้งที่ 1 ปี ค.ศ.1977 ครั้งที่ 2 ที่ต้องประชุมติดกันเพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าประเทศในอินโดจีนเห็นว่าอาเซียนเอา จริงและมีความสามัคคีกัน

หลังจากปี ค.ศ.1978 อาเซียนเริ่มคลายความวิตกกังวล ภายในไทยเองก็เช่นกัน หลังปี ค.ศ.1978-ค.ศ.1979 ไปแล้ว บรรยากาศสังคมไทย เรื่องของการตื่นกลัวภัยคอมมิวนิสต์เริ่มลดลง เริ่มเข้าสู่ยุคของรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ต่อเนื่องมาจนเปลี่ยนมาเป็นรัฐบาลที่มาจากการ เลือกตั้งในแบบระบอบประชาธิปไตยในยุคต่อมา ในช่วงก่อนหน้านั้นจะเห็นว่ามี การทำ รัฐประหาร โดยฝ่ายรัฐบาลทหาร เป็นเพราะกลัวภัยคอมมิวนิสต์ในตอนนั้นด้วย ประเทศกลุ่ม คอมมิวนิสต์เริ่มที่จะแสดงออกมาให้เห็นว่า ต้องการที่อยู่ร่วมกลุ่มกับประเทศอื่นๆ อย่างสันติ ใดๆก็ตาม มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1978 คือ การที่เวียดนามบุกเข้ายึดเขมร

ในการประชุมสุดยอดครั้งต่อมามีปี ค.ศ.1987 ที่มะนิลาเป็นการประชุมที่ไม่มีเรื่อง ทางด้านความมั่นคงมากนัก ในช่วงปี ค.ศ.1977-ค.ศ.1987 อาเซียนในแง่ความมั่นคงได้เป็นเรื่องของ ความพยายามที่จะให้เวียดนามถอนทหารออกจากเขมร พยายามที่จะถ่วงดุลอำนาจเวียดนาม พยายามกดดันเวียดนามให้ออกจากเขมร

ในการประชุมที่มะนิลา ปัญหาเขมรเริ่มคลี่คลายลงไปมาก เป็นปลายยุคสงครามเย็น การที่เวียดนามฮึกเหิม ปัจจัยหนึ่งมาจากการหมุนหลังของรัสเซีย ในตอนนั้นรัสเซียหนุนหลัง เวียดนามเต็มที่ รัสเซียรู้ว่า เวียดนามจะเป็นตัวคานอำนาจที่ดีกับจีน ซึ่งขณะนั้นรัสเซียกับจีนเป็น ศัตรูกัน นอกจากนั้น รัสเซียเองยังได้ประโยชน์ในการขยายอิทธิพลมายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ มาตั้งฐานทัพเรือที่อ่าวคัมรานในเวียดนาม

แต่ในปลายทศวรรษ 1980 คือช่วงปี ค.ศ.1987 เหตุการณ์ในรัสเซียเริ่มเปลี่ยนไม่มาก ในสมัยกอร์บาชอฟมีนโยบายที่จะปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปนโยบายต่างประเทศ รัสเซียเริ่มที่จะไม่อยากดำเนินนโยบายเชิงก้าวร้าว เชิงรุกราน ในเชิงขยายอิทธิพลต่อไป นี่คือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปี ค.ศ.1989 เวียดนามถอนทหารออกจากเขมร หลังจากนั้นก็สิ้นสุดสงครามเย็น ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ต้นทศวรรษ 1990 รัสเซียล่มสลาย พรรคคอมมิวนิสต์ล่มสลายไปหมด

พอเข้าทศวรรษ 1990 เป็นยุคหลังสงครามเย็น ในยุคนี้เป็นยุคใหม่ของอาเซียนด้านความมั่นคง เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุดแล้ว อาเซียนจะมีบทบาทอย่างไรทางด้านความมั่นคง

ในยุคนี้ในเอเชียเกิดช่องว่างของอำนาจขึ้นมากในเรื่องคุณภาพแห่งอำนาจในภูมิภาค คือ ในสมัยสงครามเย็น ตัวแสดงคือ รัสเซียและอเมริกาแข่งขันกัน เรื่องของสงครามเย็น สงครามร้อนที่เกิดขึ้น เช่น สงครามเวียดนาม สงครามเกาหลี ก็เป็นสงครามระหว่างสองค่าย เกาหลีเหนือที่เป็นคอมมิวนิสต์กับเกาหลีใต้ที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ เวียดนามเหนือคอมมิวนิสต์ เวียดนามใต้ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ แต่พอหลังสงครามเย็น สงครามเหล่านี้ก็หายไป ความขัดแย้งต่างๆ หายไปหมด เป็นยุคที่ไม่มีใครเป็นศัตรูกับใครอีกต่อไปแล้ว ไทยกับจีน และไทยกับเวียดนามไม่ได้เป็นศัตรูกันอีกต่อไปแล้ว ไทยประกาศว่า ต่อไปนี้จะเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ในยุคนี้จึงเป็นยุคที่อาเซียนจะทำอะไรที่จะใช้โอกาสในช่วงหลังสงครามเย็น สร้างกลไกการหารือทางด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา

การประชุมสุดยอดครั้งที่ 4 ที่สิงคโปร์ ในปี ค.ศ.1992 เป็นการประชุมสุดยอดที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของอาเซียน เพราะเป็นการประชุมครั้งแรกในยุคหลังสงครามเย็น ในการประชุมที่สิงคโปร์นี้ มีการตกลงกันว่าอาเซียนจะจัดตั้งกลไกทางด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา ต่อมา กลายมาเป็นกลไกที่เรียกกันว่า ASEAN Regional Forum (ARF) ซึ่งประชุมครั้งแรกในปี ค.ศ.1994 ที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ในการประชุมสุดยอดที่สิงคโปร์ ยังมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านเศรษฐกิจ ได้ตกลงว่าจะมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนขึ้นมาที่เรียกว่า AFTA

3 ปีถัดมา มีการประชุมสุดยอดที่กรุงเทพมหานคร ในปี ค.ศ.1995 จะเห็นได้ว่ารูปแบบของการประชุมสุดยอดของอาเซียนได้เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ช่วงแรกไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนจากการประชุมปีต่อปี แล้วหายไป 10 ปี ประชุม 1 ครั้ง พอการประชุมที่มะนิลา อาเซียนจึงเห็นว่าต้องกำหนดให้แน่นอนว่าจะประชุมกี่ปีต่อครั้ง โดยที่ประชุมตกลงว่า 5 ปีให้มีการประชุมสุดยอดหนึ่งครั้ง คือจากปี ค.ศ.1987 มาเป็นปี ค.ศ.1992 แต่พอมาประชุมในปี ค.ศ.1992 ก็รู้สึกว่ 5 ปียาวนานไป จึงเปลี่ยนเป็น 3 ปี ประชุม 1 ครั้ง คือจากปี ค.ศ.1992 เป็น ค.ศ.1995 จากการประชุมปี ค.ศ.1995 ยังรู้สึกว่ 3 ปียาวนานเกินไป เลยกลายเป็นว่ การประชุมอย่างเป็นทางการมีทุก 3 ปี แต่มี

การประชุมอย่างไม่เป็นทางการทุกปี การประชุมสุดยอดที่กรุงเทพมหานคร ไม่มีอะไรเป็นเรื่องเด่น ยกเว้นการลงนามในสนธิสัญญาการจัดตั้งเขตปลอดอากรนิวเคลียร์

ในการประชุมสุดยอดที่เวียดนามในปี ค.ศ.1998 นั้น เป็นการประชุมสุดยอดที่เกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศของความชื่นชมในยุควิกฤตเศรษฐกิจ เพราะทุกประเทศ يأเยาจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ในการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงมะนิลาในปี ค.ศ.1999 นั้น เห็นได้ว่าบรรยากาศต่างๆ เริ่มดีขึ้น เศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียนเริ่มฟื้นตัว ฉะนั้นจึงเป็นบรรยากาศของการที่อาเซียนจะมาประสานรอยร้าวกัน

ต่อมา อาเซียนสามารถผ่านพ้นมรสุมดังกล่าวไปได้ และศักราชใหม่ของการร่วมมืออาเซียนก็เกิดขึ้น ในปี ค.ศ.2003 ในการประชุมสุดยอดที่บาหลี อาเซียนได้เดินหน้านำบูรณาการในเชิงลึก ด้วยการตั้งเป้าหมายว่า จะพัฒนาไปเป็นประชาคมอาเซียน โดยมี 3 เสาหลัก คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นตลาดร่วมภายในปี ค.ศ.2015 นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2.2.2 ความคืบหน้าในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

2.2.2.1 การประชุมสุดยอดที่เวียงจันทน์ปี 2004

ในแง่ของความสำเร็จ คือเรื่องการผลักดัน “ประชาคมอาเซียน” ซึ่งเมื่อปี ค.ศ.2003 ที่บาหลี ได้มีการประชุมและตกลงกันใน Bali concord 2 และตั้งเป้าว่าอาเซียนจะพัฒนาไปเป็น “ประชาคมอาเซียน” มีการพูดถึง “ประชาคมเศรษฐกิจ” และ “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม” ในปี ค.ศ.2004 เป็นการสานต่อจากปีที่ ค.ศ.2003

ในอดีตที่ผ่านมา ความร่วมมือของอาเซียนสะดุดหยุดลงมาหลายปีแล้ว ตั้งแต่ที่ตกลงกันว่าจะเป็นเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ตกลงกันมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1992 หลังจากนั้นอาเซียนไม่ได้คืบหน้าทางด้านการบูรณาการทางเศรษฐกิจ ในเรื่องของการรวมตัวทางเศรษฐกิจในเชิงลึก

มีความคืบหน้าในเชิงกว้างคือ การรับสมาชิกเพิ่มเป็น 10 ประเทศ แต่ในเชิงลึก หุุดมานานแล้ว ปี ค.ศ.1997 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจอาเซียนล้มลุกคลุกคลานกันหมด กว่าจะตั้งตัวติด ลุกขึ้นมาขึ้นได้ ก็มาถึงเมื่อปี ค.ศ.2003 เริ่มมีการเดินไปข้างหน้าใหม่ คือ ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาไปเป็นตลาดร่วมอาเซียนภายในปี ค.ศ.2020

ปี ค.ศ.2004 ก็มาสานต่อ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นมาตรการต่างๆ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายใหญ่ ปี ค.ศ.2004 เป็นการเน้นในแผนเหล่านี้ ซึ่งเป็นความสำเร็จ เป็นผลการประชุมที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ยังมีการลงนามในกรอบความตกลงที่จะเร่งการเปิดเสรีใน สาขาต่างๆ 11 สาขา และการทำ Road map พยายามที่จะไปเป็นตลาดร่วมอาเซียน ประเด็นนี้ เป็น ประเด็นที่ในตอนแรก ฝ่ายไทยและสิงคโปร์อยากจะทำผลักดันให้อาเซียนเป็นตลาดร่วมเร็วขึ้นจากปี ค.ศ.2020 มาเป็น ค.ศ.2015

2.2.2.2 การประชุมสุดยอดที่มาเลเซียปี 2005

ในการประชุมครั้งนี้ ได้มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN charter) ซึ่งจะเป็นเอกสารสำคัญในการกำหนดหลักการพื้นฐาน เป้าหมายวัตถุประสงค์และ โครงสร้างของ อาเซียน

สำหรับในด้านการจัดตั้งประชาคมความมั่นคงอาเซียนนั้น มีความ คืบหน้าคือมีการจัดตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับมาตรการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกัน และการทูต เชิงป้องกันในกรอบของ ASEAN Regional Forum หรือ ARF

สำหรับการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ได้มีความคืบหน้าใน ความพยายามเร่งรีบเปิดการค้าเสรีภาคบริการภายในปี ค.ศ.2015 นอกจากนี้ มีการหารือถึงการเลื่อน กำหนดระยะเวลาการจัดตั้งตลาดร่วมอาเซียน จากปี ค.ศ.2020 เป็นปี ค.ศ.2015 ข้อเสนอนี้เป็น ข้อเสนอร่วมระหว่างไทยกับสิงคโปร์ ส่วนอีกเรื่องหนึ่งที่ไทยพยายามผลักดันคือเรื่อง Asia Bond ซึ่งไม่ได้มีผลการประชุมเป็นรูปธรรมอะไร

2.2.2.3 การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนที่มาเลเซียปี 2006

ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้มีการหารือกันถึงความเป็นไป ได้ที่จะร่นระยะเวลาในการจัดตั้งประชาคมจากปี ค.ศ.2020 มาเป็นปี ค.ศ.2015

เรื่องข้อเสนอให้ร่นระยะเวลาในการจัดตั้งประชาคมจากปี ค.ศ.2015 นั้น เป็นข้อเสนอของสิงคโปร์มาตั้งแต่การประชุมสุดยอดเมื่อปี ค.ศ.2003 โดยมีไทยให้การสนับสนุน ต่อมาประเทศทั้งสองพยายามผลักดันเรื่องดังกล่าว

การร่นระยะเวลาดังตั้งประชาคมอาเซียนเป็นปี ค.ศ.2015 เป็นสิ่งที่ควร ทำอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะถ้าจะรอถึงปี ค.ศ.2020 อาจจะใช้เวลามากเกินไป ในขณะที่สถานะแวดล้อม ระหว่างประเทศกำลังมีพัฒนาการต่างๆ ในเรื่องของบูรณาการไปอย่างรวดเร็ว

ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 10 ประเทศ ที่มีการรวมตัวกันภายใต้ชื่อว่า “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือเรียกโดยย่อว่า “อาเซียน” (Association of Southeast Asian Nations or ASEAN) จะมีการรวมตัวครั้งยิ่งใหญ่ในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศต่างๆ ดังต่อไปนี้ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม โดยในปี พ.ศ. 2558 นี้ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ร่วมกันทั้ง 10 ประเทศนี้ เพื่อให้ประชาคมอาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคลอีกทั้งสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคี ตามคำขวัญประชาคมอาเซียน ดังนี้ “หนึ่งวิสัยทัศน์, หนึ่งเอกลักษณ์, หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) โดยกฎบัตรอาเซียนประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จูไรรัตน์ แสงบุญนำ (2554) อธิบายถึงความสำคัญในการก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ประชาชนพึงรู้และตระหนักถึงความสำคัญ ดังนี้

-มีเป้าหมายในการส่งเสริมอาเซียน ให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการและการลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินลงทุนอย่างเสรี ภายในปี พ.ศ.2558

-อาเซียนได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก

-ไทยต้องเตรียมความพร้อมในการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาหลัก ที่ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันแล้ว 7 สาขา คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี

โดยกระทรวงการต่างประเทศ (2552: 51-61) ได้กล่าวถึงรายละเอียดในความหมาย เป้าหมาย และความสำคัญในการรวมตัวประชาคมอาเซียน อีกทั้งความความและความสำคัญของกฎบัตรอาเซียนประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

“ประชาคมอาเซียน”เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจและขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้านรวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ระดับโลก ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาค เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้ายหรืออาจกล่าวได้ว่าการเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกรวมเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” มีความแข็งแกร่งและภูมิคุ้มกันที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งถือเป็นการปรับปรุงและวางรากฐานการพัฒนาของอาเซียนครั้งใหญ่ สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดียได้ เพราะประเทศเหล่านี้มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 จากการที่ผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือ ที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายใน พ.ศ. 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้แล้วเสร็จ ใน พ.ศ. 2558

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชาคมย่อยซึ่งเปรียบเสมือนเสาหลักสามเสาซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ที่มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพรอบด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชน มีความปลอดภัยและมั่นคง
2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน
3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ที่มุ่งให้ประชาชนแต่ละประเทศ อยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดของสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการที่ดีและความมั่นคง

ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community: ASC)

กระทรวงการต่างประเทศ (2552:54-55) กล่าวว่า ประชาคมความมั่นคงอาเซียน เป็นหนึ่งในเสาหลักความร่วมมือสามเสาหลักเพื่อสร้างประชาคมอาเซียนภายใน พ.ศ.2558 โดยเป็นเป้าหมายการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกเพื่อสร้างสรรค์ให้อาเซียนเป็นสังคมที่มีความไว้วางใจ เชื่อใจ มีเสถียรภาพ สันติภาพ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคอันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ รวมทั้งพัฒนาการทางเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศในภูมิภาคต่างอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แก้ไขปัญหภายใน

โดยสันติวิธีและยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้านเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประชาคมความมั่นคงอาเซียนจะดำเนินการดังนี้ คือ

1. ใช้เอกสารทางการเมืองและกลไกของอาเซียนที่มีอยู่แล้วเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทภายในภูมิภาครวมทั้งต่อต้านการก่อการร้าย การลักลอบค้ายาเสพติด ค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติอื่น ๆ และการกำจัดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

2. ริเริ่มกลไกใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและกำหนดรูปแบบความร่วมมือใหม่ ๆ รวมถึงมาตรฐานการป้องกันและแก้ไขข้อพิพาท ตลอดจนการส่งเสริมสันติภาพในภายหลัง

3. ส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล ความร่วมมือด้านนี้จะไม่กระทบนโยบายต่างประเทศและความร่วมมือทางทหารของประเทศสมาชิกกับประเทศนอกภูมิภาค

กระบวนการจัดตั้งประชาคมความมั่นคงอาเซียนมีรากฐานมาจากความร่วมมือและความตกลงของอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคงที่ดำเนินการมาระยะหนึ่งโดยพัฒนาให้มีผลเป็นรูปธรรมและเป็นแบบแผนยิ่งขึ้น อาทิ ข้อบทย่าง ๆ ภายใต้สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สนธิสัญญาว่าด้วยการทำให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง และสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงผลการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมกว่า 25 ประเทศ รวมถึงสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน และสหภาพยุโรป

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

กระทรวงการต่างประเทศ (2552:56-58) กล่าวว่า ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลัก เพื่อพัฒนาการค้าและการไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อพัฒนาการค้าและการไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับโลกภายนอกทั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ของวิสัยทัศน์อาเซียนที่จะทำให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ ดังนี้

1. มุ่งให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า การบริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคมภายใน พ.ศ. 2563

2. มุ่งที่จะจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิต โดยจะริเริ่มกลไกและมาตรการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มทางเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว

3. มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) เพื่อลดช่องว่างของระดับการพัฒนา และช่วยให้ประเทศเหล่านี้ สามารถเข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียน

4. ส่งเสริมความร่วมมือด้านนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัยและภัยอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ความร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ผู้นำอาเซียนเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญ 11 สาขา เพื่อนำร่อง ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (E-ASEAN) การบริการด้านสุขภาพ ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ ซึ่งอาเซียนได้ดำเนินการดังนี้

1. จัดทำกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขา (Framework Agreement for the Integration of the Priority Sectors) และพิธีสารสำหรับแต่ละสาขา (ASEAN Setoral Integration Protocol) รวม 11 ฉบับ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการร่วมที่จะใช้ในการรวมกลุ่มสินค้าและบริการสำคัญทุกสาขา โดยมีมาตรการสำคัญ คือ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การบริการ การลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน การส่งเสริมการค้าและการลงทุน และความร่วมมือในด้านอื่น ๆ

2. กำหนดให้ พ.ศ. 2553 เป็นเป้าหมายการรวมตัวของสินค้าและบริการ 11 สาขาดังกล่าว โดยให้มีการผ่อนปรนสำหรับกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio – Cultural Community: ASCC)

กระทรวงการต่างประเทศ (2552: 59-61) อธิบายว่าประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเป็นเสาหลักความร่วมมือหนึ่งในสามเสาหลักเพื่อสร้างประชาคมอาเซียน โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นสังคมที่สมาชิกมีความเอื้ออาทรต่อกัน ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการพัฒนาในทุกด้านและมีความมั่นคงทางสังคม

ผลกระทบที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์และการขยายจำนวนสมาชิกของอาเซียนจนครบสิบประเทศในปัจจุบัน สร้างความแตกต่างหรือความเหลื่อมล้ำของระดับการพัฒนาระหว่าง

ประเทศสมาชิกและเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้กำหนดนโยบายของประเทศสมาชิกอาเซียนริเริ่มจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ขอรืเริ่มว่าด้วยการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อแก้ไขและรับมือกับผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้อาเซียนต้องเผชิญภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในแบบดั้งเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ๆ เช่น ปัญหาโลกร้อน และโรคระบาด

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ไทยเป็นเจ้าภาพในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ให้การรับรองแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งกำหนดกรอบและกิจกรรมที่จะทำให้อาเซียนบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมภายใน พ.ศ. 2558 โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือของประเทศสมาชิกในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. การพัฒนาสังคม โดยยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาสและผู้อาศัยในถิ่นทุรกันดาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม
2. การฝึกอบรม การศึกษาระดับพื้นฐานและสูงกว่า การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างงาน และการสร้างกลไกให้ความคุ้มครองทางสังคม
3. การส่งเสริมความร่วมมือด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์ ไข้หวัดนก
4. การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
5. การส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิด และศิลปินในภูมิภาค รวมถึงการส่งเสริมความเป็นตัวตนหรือที่เรียกว่า “อัตลักษณ์” ของอาเซียน ผ่านกระบวนการสร้างความเข้าใจระหว่างประชาชนในประเทศสมาชิก เช่น การจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้พลเมืองในประเทศสมาชิกเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกันและกัน ดังที่ได้กำหนดให้มีเป็นรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งเอเชีย (South East Asian Writers Awards S.E.A. Write) ซึ่งเป็นรางวัลประจำปีที่มีมอบให้แก่ักเขียนของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและสัมพันธ์ภาพอันดีในหมู่นักเขียนและประชาชนทั่วไปในกลุ่มประเทศอาเซียน

ผลลัพธ์ประการสำคัญที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนก็คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความร่วมมือในด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียนมีความกินดีอยู่ดี และมีฐานะทางสังคมที่ทัดเทียมกันมากยิ่งขึ้น

2.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลผูกพันและการดำเนินงานของประเทศไทยตามพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (อ้างอิงในจุฑาทิพ คล้ายทับทิม, 2555:14-26) การดำเนินงานตามพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานภายในประเทศ บางเรื่องอาจจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องภายในเพื่อดำเนินการตามพันธกรณีที่ได้ตกลงกันไว้ จึงจำเป็นต้องเสนอไว้ให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบกับแนวทางดำเนินการตามแผนดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา 190 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2550

พิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะบอกถึงคุณลักษณะที่สำคัญของอาเซียน คือ

- 1.การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน
- 2.การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
- 3.การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน
- 4.การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์

คุณสมบัติเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันและส่งผลเกื้อกูลกัน การรวบรวมองค์ประกอบต่างๆของคุณสมบัติที่สำคัญของอาเซียนไว้ภายใต้พิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้จะก่อให้เกิดความสอดคล้องประสานขององค์ประกอบต่างๆ รวมทั้งการปฏิบัติตามแผนงาน

1.การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน

ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ คือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ แรงงานฝีมือ เงินทุนและการลงทุน

1.1 การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า

การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้าเป็นหนึ่งในหลักการที่สำคัญที่จะส่งเสริมการไปสู่จุดหมายของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นตลาดเดียวสำหรับสินค้าและบริการจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคและส่งเสริมขีดความสามารถของอาเซียนในการที่จะเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลก หรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลก โดยผ่านการดำเนินงานเขตการค้าเสรีอาเซียน ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จที่สำคัญในการยกเลิกภาษีศุลกากร อย่างไรก็ตามการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า ไม่เพียงแต่การยกเลิกภาษีศุลกากรเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงการยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้อยู่ด้วย นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า คือ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้งระบบ

บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวของอาเซียน และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงว่าด้วยการใช้อัตราภาษีพิเศษที่เท่ากัน (Common Effective Preferential Tariff: CEPT) อย่างต่อเนื่อง

1.1.1 การลด/ยกเลิกภาษี

ไทยต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าภายในทุกรายการ เหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ. 2010 ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าอ่อนไหวลดเหลืออัตราภาษีร้อยละ 0-5 ได้แก่ ไม้ตัดดอก มันฝรั่ง เมล็ดกาแฟ และมะพร้าว

ประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มีเป้าหมายยกเลิกอัตราภาษีในทุกรายการในปี ค.ศ.2010 เช่นกัน ยกเว้นสินค้าที่ประเทศเหล่านี้กำหนดเป็นสินค้าอ่อนไหว และสินค้าอ่อนไหวสูง เช่น

บรูไน ลดภาษีชา กาแฟ เหลือร้อยละ 0-5 ในปี ค.ศ.2010

อินโดนีเซีย ลดภาษีข้าว เหลือร้อยละ 25 น้ำตาลเหลือร้อยละ 5-10 ในปี ค.ศ.2015 (สินค้าอ่อนไหวสูง)

มาเลเซีย ลดภาษีข้าว เหลือร้อยละ 20 ในปี ค.ศ.2010 (สินค้าอ่อนไหวสูง)

ฟิลิปปินส์ ลดภาษีสุกรมีชีวิต สัตว์ปีก เนื้อสัตว์และเครื่องใน มันสำปะหลัง มันเทศ ข้าวโพด และข้าวซอร์กัม เหลือร้อยละ 0-5 (สินค้าอ่อนไหว) และกำลังพิจารณากำหนดอัตราภาษีข้าว (สินค้าอ่อนไหวสูง)

ประเทศสมาชิกอาเซียน CLMV 4 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว เวียดนามและพม่า ต้องยกเลิกภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ.2015 ยกเว้นสินค้าบางรายการจำนวนไม่เกินร้อยละ 7 ของสินค้าทั้งหมดจะเหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ.2018 ยกเว้นสินค้าที่ประเทศเหล่านี้กำหนดเป็นสินค้าอ่อนไหว และสินค้าอ่อนไหวสูง เช่น

กัมพูชา สัตว์ปีกเลี้ยงมีชีวิต เนื้อสัตว์ปีก กล้วยไม้ และไม้ตัดดอกบางชนิด พืชผักเหลือร้อยละ 0-5 ในปี ค.ศ.2017

ลาว สัตว์มีชีวิต ไข่ เนื้อสัตว์ปีก ปลา พืชผักผลไม้บางชนิด เหลือร้อยละ 0-5 ในปี ค.ศ.2015

เวียดนาม ข้าวเปลือกและข้าวกล้อง น้ำตาล เนื้อสัตว์ปีก ไส้กรอก และพืชผักผลไม้บางชนิดเหลือร้อยละ 0-5 ในปี ค.ศ.2013

พม่า ถั่ว กาแฟขี้ผึ้งไม้กวาด ชาเขียว น้ำตาลดิบ ไหม เหลือร้อยละ 0-5 ในปี ค.ศ. 2015

1.1.2 มาตรการทางค่าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)

อาเซียนกำหนดข้อบัพเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs) ไว้ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary) และกฎระเบียบว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to trade) โดยอิงพื้นฐานหลักเกณฑ์จากความตกลงขององค์การการค้าโลก

อาเซียนกำหนดที่จะยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures : NTBs) สำหรับประเทศอาเซียน 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย ต้องยกเลิก NTBs ภายในปี ค.ศ.2010 ฟิลิปปินส์ยกเลิก NTBs ภายในปี ค.ศ.2012 ส่วนสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว เวียดนาม และพม่า ต้องยกเลิกภายในปี ค.ศ. 2015-ค.ศ.2018

1.1.3 การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROO)

สินค้าที่จะได้รับประโยชน์จากเขตการค้าเสรีอาเซียนต้องเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดตามกฎหมายของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของสินค้าอาเซียน ดังนี้

1. เป็นสินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก

2. หากสินค้าไม่ได้ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออกจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตตามกฎหมายทั่วไป โดยเป็นกฎทางเลือกระหว่าง

2.1 สินค้าที่ผลิตในประเทศอาเซียนโดยมีสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในอาเซียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 (Regional Value Content: RVC) ของราคาสินค้าตามราคา FOB หรือ

2.2 เป็นสินค้าที่มีการผลิตในประเทศภาคีโดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก (Change of Tariff Heading: CTH)

3. นอกจากนี้จะมีกฎเกณฑ์การได้แหล่งกำเนิดเฉพาะสินค้า (Product Specific Rules: PSR) สำหรับสินค้าบางรายการ โดยสินค้ากลุ่มนี้จะต้องได้แหล่งกำเนิดตาม PSR ที่กำหนดเท่านั้น ไม่สามารถใช้เกณฑ์ทั่วไปตามข้อ 2 ได้ เช่น บางรายการของกลุ่มสินค้าเกษตร สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เหล็ก ยานยนต์และชิ้นส่วน ผลิตภัณฑ์ไม้มักมีภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

สำหรับการสะสมแหล่งกำเนิดสินค้าโดยประเทศผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูปนำเข้าวัตถุดิบที่ได้แหล่งกำเนิดจากประเทศอาเซียนอื่น (หนึ่งประเทศหรือมากกว่า) มาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าวัตถุดิบดังกล่าวจะถูกถือว่าเป็นสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดของประเทศผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูปนั้น นอกจากนี้ยังมีการสะสมแหล่งกำเนิดแบบ Patial Cumulation ด้วยสินค้าที่มีสัดส่วนการผลิตภายในประเทศอาเซียนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 20 สามารถนำสัดส่วนนั้นมาสะสมได้

1. การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของบริการ เป้าหมาย คือ ลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียน ดังนี้

1.1 สาขาบริการเร่งรัด (Priority Integration Sectors: PIS)

ได้แก่สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุภาพ สาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน

1.2 สาขาบริการอื่นๆ (Non-Priority Integration Sector)

ครอบคลุมบริการทุกสาขานอกจากสาขาบริการเร่งรัด และบริการด้านการเงิน โดยกำหนดเป้าหมายการเปิดเสรีภายในปี ค.ศ. 2015 ทั้งนี้สามารถยกเว้นสาขาที่อ่อนไหวได้

2. การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของแรงงานฝีมือ จะให้บริการจัดการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุนให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของแต่ละประเทศ โดยอำนวยความสะดวกในการตรวจตราและออกใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการลงทุน

3. การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของทุน

3.1 ด้านตลาดทุน จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียนโดยสร้างความสอดคล้องในมาตรฐานด้านตลาดทุน การยอมรับซึ่งกันและกันในคุณสมบัติและคุณวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านตลาดทุนและส่งเสริมให้ตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันเองในตลาดทุนอาเซียน

3.2 ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย จะเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยให้สมาชิกมีมาตรการปกป้องที่เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของเศรษฐกิจมหภาคและความเสี่ยงเชิงระบบ รวมถึงการมีสิทธิที่จะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค

4. การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของการลงทุน

จะเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุนในภูมิภาค โดยอาเซียนมีเป้าหมายในการเปิดเสรีการลงทุนในปี ค.ศ.2015

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวอาเซียนได้ปรับปรุง ทบทวนความตกลงด้านการลงทุนที่มีอยู่ให้เป็นความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN comprehensive Investment Agreement on Services: AFAS)

พันธกรณีของความตกลงด้านการลงทุนอาเซียนครอบคลุม 4 ประเด็น คือ การเปิดเสรี การอำนวยความสะดวกและการคุ้มครองการลงทุน โดยครอบคลุมทั้งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) การลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio Investment: Portfolio) นอกจากนี้ขอบเขตการเปิดเสรีครอบคลุมธุรกิจ 5 ภาคและบริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และภาคการผลิต ส่วนการให้ความคุ้มครองนั้น รวมถึงการลงทุนในธุรกิจบริการภายใต้กรอบความตกลงด้านการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS)

สำหรับแนวทางการเปิดเสรีมีพันธกรณีหลัก คือ การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ (National Treatment) และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favored-Nation Treatment) การห้ามกำหนดเงื่อนไขการลงทุน (Prohibition of Performance Requirements) และเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งบริหารอาวุโสและคณะกรรมการ (Senior Management and Board of Directors) ทั้งนี้หากไม่ต้องการเปิดเสรีประเทศสมาชิกก็สามารถระบุข้อสงวนมาตรการ/ธุรกิจไว้ในรายการข้อสงวนได้โดยให้เป็นไปตามความสมัครใจแต่ระดับการเปิดเสรีจะต้องไม่น้อยกว่าที่เปิดไว้เดิมภายใต้ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area : AIA)

ส่วนด้านการคุ้มครองการลงทุนในความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน ACIA ประกอบด้วย การปฏิบัติที่เป็นธรรม การชดเชยในกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ การชดเชยในกรณีที่มีการเวนคืน การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน เป็นต้น

การดำเนินงานตามความร่วมมือรายสาขาอื่นๆ ได้แก่ ความร่วมมือด้าน เกษตร อาหารและป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ พลังงาน) ความร่วมมือด้านเหมืองแร่ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ความร่วมมือด้านการเงิน ความร่วมมือด้านวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม (SMEs) และการพัฒนา

เพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (IAI) ส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามแผนงาน/ข้อตกลงที่ได้มีการเห็นชอบร่วมกันไปก่อนหน้านี้แล้วเช่นกัน โดยมีรัฐมนตรีรายสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ

2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ประกอบไปด้วยเรื่อง

- นโยบายการแข่งขัน
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- การคุ้มครองผู้บริโภค
- ภาษีอากร
- สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
- พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.1 นโยบายการแข่งขัน

วัตถุประสงค์หลักของนโยบายการแข่งขันคือ การส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม แม้ประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศ จะมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแข่งขันทางการค้า แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานอย่างเป็นทางการของอาเซียนทำหน้าที่ประสานงานด้านนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในภูมิภาค เพื่อเป็นเครือข่ายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลด้านนโยบายด้านการแข่งขันหรือ องค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านนโยบาย ตลอดจนแบบแผนแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า การดำเนินงานจะผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศมีนโยบายด้านการแข่งขันทางการค้าภายในปี ค.ศ.2015 จัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานกำกับดูแลงานด้านนโยบายการแข่งขันเพื่อเป็นเวทีสำหรับหารือและประสานงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแข่งขันสนับสนุนแผนงานเพื่อพัฒนานโยบายการแข่งขันของแต่ละประเทศ รวมทั้งพัฒนาให้มีแนวนโยบายการแข่งขันของภูมิภาคให้แล้วเสร็จภายในปี ค.ศ.2010 บนพื้นฐานของประสบการณ์ของแต่ละประเทศสมาชิกและมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นสากลโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดสภาพแวดล้อมของการแข่งขันที่เป็นธรรม

2.2 การคุ้มครองผู้บริโภค

ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น อาเซียนตระหนักดีว่ามาตรการทั้งหลายที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทุกมาตรการจะต้องไม่ละเลยความสำคัญของผู้บริโภค ขณะนี้มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาควบคู่ไปกับมาตรการทางเศรษฐกิจ เพื่อระบุถึงประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้น มีการดำเนินการ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียนโดยการจัดตั้ง

คณะกรรมการประสานงานด้านการคุ้มครอง ผู้บริโภคในอาเซียน (ASEAN Coordinating Committee on Consumer Protection-ACCCP) จัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ผู้บริโภคเพื่ออำนวยความสะดวกในการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูล และจัดหลักสูตรฝึกอบรมใน ภูมิภาคสำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคและผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง ผู้บริโภคทุกภาคส่วนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการรวมเป็นตลาดเดียวกันของอาเซียน

2.3 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ความร่วมมือในระดับภูมิภาคด้านทรัพย์สินทางปัญญาได้รับแนวทางจาก แผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน ค.ศ.2004-ค.ศ.2010 (ASEAN IPR Action Plan 2004-2010) และแผนงานด้านความร่วมมืออาเซียนด้านลิขสิทธิ์ (ASEAN Cooperation on Copyrights) ซึ่งมุ่งพัฒนาวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมซึ่งได้รับการสนับสนุน จากสถานะแวดล้อมด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นมิตรกับนักธุรกิจ นักลงทุน นักประดิษฐ์ และผู้ สร้างสรรค์ในอาเซียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้แผนงานเหล่านี้ได้ถูกออกแบบมาเพื่อส่งเสริมให้ สาธารณชนมีความเข้าใจ การประสานงาน และการสร้างเครือข่าย การคาดการณ์ การเพิ่มขีด ความสามารถ และการมีส่วนร่วมของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาในการสร้าง ความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การดำเนินการ เช่น ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ การด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน ค.ศ.2004-ค.ศ.2010 และแผนงานความร่วมมือ อาเซียนด้านลิขสิทธิ์ให้ครบถ้วน จัดตั้งระบบยื่นคำขอจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ของ อาเซียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลของอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอให้แก่ผู้ขอรับความ คุ้มครอง และส่งเสริมการประสานงานระหว่างสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิก อาเซียน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (Traditional Knowledge: TK) ทรัพยากรชีวภาพ (Genetic Resources: GR) และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม (Cultural Traditional Expressions: CTE)

2.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ความร่วมมือด้านการขนส่ง โครงข่ายการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ มั่นคง และบูรณาการในอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาใช้ศักยภาพของเขตการค้าเสรีอาเซียนได้ อย่างเต็มที่ ส่งเสริมแรงจูงใจด้านการเป็นฐานการผลิตเดียว การเป็นจุดหมายด้านการท่องเที่ยวและ การลงทุนในภูมิภาค อีกทั้งลดช่องว่างของการพัฒนา ยิ่งไปกว่านั้นการขนส่งในอาเซียนยังเป็น สิ่งจำเป็นที่จะเชื่อมโยงอาเซียนกับประเทศเพื่อนบ้านทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือและเอเชียใต้ ประเทศต่างๆในภูมิภาค ได้ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและ บริการโลจิสติกส์ สนับสนุนการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

อำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการเปิดเสรีสาขาการขนส่งทางอากาศและทางน้ำ และจะเร่งวางกรอบการดำเนินงานด้านกรเปิดเสรีบริการขนส่งทางอากาศในอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบโดยเร็ว

แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน (ATAP) ค.ศ.2005-ค.ศ.2010 ครอบคลุมการขนส่งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศ และการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง การขนส่งทางบก ให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิง (SKRL) และโครงการโครงข่ายทางหลวงอาเซียน (AHN) ให้เสร็จสมบูรณ์ สำหรับการขนส่งทางน้ำและทางอากาศนำหลักการและกรอบการทำงานเพื่อให้มีการรวมกลุ่มสาขาการขนส่งทางทะเลของอาเซียนเป็นตลาดเดียวมาใช้และพัฒนาการเป็นตลาดการบินร่วมอาเซียนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม สำหรับเรื่องโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ พัฒนาการเชื่อมต่อความเร็วสูง (high-speed inter-connection) ระหว่างโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ (National Information Infrastructures: NII) ของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน

ความร่วมมือด้านพลังงาน การมีแหล่งพลังงานที่มั่นคงและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือในภูมิภาคด้านโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน และโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรพลังงานในภูมิภาคอย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดความมั่นคงด้านพลังงานมากขึ้น โครงการเหล่านี้ยังเป็น โอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน การเงิน และการโอนถ่ายเทคโนโลยี การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างประเทศ ทั้งด้านเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งด้านความมั่นคง ความยืดหยุ่นและคุณภาพของพลังงาน ความร่วมมือด้านการทำเหมืองแร่ เพิ่มศักยภาพด้านการค้า และการลงทุนและเสริมความแข็งแกร่งด้านความร่วมมือและการสร้างขีดความสามารถในสาขาภูมิศาสตร์และการเหมืองแร่เพื่อให้มีการพัฒนาสาขาเหมืองแร่ที่ยั่งยืนในภูมิภาค

การสนับสนุนด้านการเงินแก่โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เงินทุนมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยที่อาเซียนได้เร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องส่งเสริมการลงทุนมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาค ดังนั้นการพัฒนาวิธีการระดมเงินทุนแบบใหม่ๆ เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนสนใจลงทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2.5 ภาษีอากร

ดำเนินการให้ประเทศสมาชิกจัดทำความตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคีขึ้นระหว่างกันภายในปี ค.ศ. 2010 เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

2.6 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

วางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และช่วยให้การค้าสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายในอาเซียนบรรลุผลสำเร็จโดยการปฏิบัติ ตามกรอบความตกลง E-ASEAN และอยู่บนพื้นฐานของกรอบความตกลงร่วมอื่นๆ การดำเนินการเช่นยอมรับแนวปฏิบัติที่ดีมาใช้ดำเนินนโยบายการแข่งขันด้านโทรคมนาคมและเตรียมความพร้อมของกฎระเบียบ/กฎหมายด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ และการระงับข้อพิพาท การจัดตั้งเครือข่ายระหว่างภาครัฐกิจในภูมิภาคอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เพื่อเป็นเวทีสำหรับส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุน

3. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน

3.1 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม

พิมพ์เขียวนโยบายของอาเซียนด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม (SMEs) ได้กำหนดกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมในภูมิภาคอาเซียน ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมอย่างเหมาะสมตามความหลากหลายของประเทศสมาชิกอาเซียน พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมในอาเซียน โดยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงาน แหล่งเงินทุนรวมทั้งเทคโนโลยี เสริมสร้างความยืดหยุ่นให้วิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมของอาเซียนเพื่อให้สามารถรองรับกับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน ตลอดจนความท้าทายที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางการค้าที่เสรีมากขึ้นและเพิ่มการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาภูมิภาคอาเซียนในภาพรวม

3.2 การคิดริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

เนื่องจากประเทศอาเซียนมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นการรวมกลุ่มของอาเซียนทั้งในแนวลึกและแนวกว้าง โดยให้มีความร่วมมือด้านเทคนิคและการพัฒนา โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันและเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาดำกว่าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศสมาชิกทั้งหมดได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและพัฒนาไปในทางเดียวกัน ปัจจุบันความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนครอบคลุมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงานบรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจนและปรับปรุงคุณภาพชีวิต ในการ

ปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียน CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม) จะต้องพัฒนานโยบายที่จะเพิ่มการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการลงทุนทั้งภายในประเทศและการลงทุนโดยตรงอย่างต่างประเทศ การดำเนินงานโดยส่งเสริมให้เป็นเวทีในการกำหนดและดำเนินตามโครงการความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการเสริมสร้างขีดความสามารถ สำหรับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอาเซียน โดยเฉพาะประเทศสมาชิกใหม่และตามความตกลงในกรอบภูมิภาคอื่นๆ เช่น IMT-GT เพื่อยกระดับให้เท่าเทียมกันในการพัฒนาโครงข่ายด้านการผลิตและจัดจำหน่ายในภูมิภาค ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศต้องให้การสนับสนุนโครงการความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนอย่างต่อเนื่อง รวบรวมการสนับสนุนจากคู่เจรจาและองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียและธนาคารโลก เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

4. การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์

4.1 แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก

อาเซียนจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่งรวมถึงการเจรจาจัดทำเขตการค้าและความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (CEPs) ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยทบทวนพันธกรณีของข้อตกลงเขตการค้าเสรี/ CEPs ดำเนินการให้มีระบบที่จะสนับสนุนการประสานงานมากขึ้นในการเจรจาการค้ากับประเทศคู่เจรจาภายนอกอาเซียน และในเวทีการเจรจาการค้าในระดับภูมิภาคและระดับพหุภาคี ปัจจุบันข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ประกอบด้วย ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลีใต้ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย และข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์

4.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก

สำหรับการพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาดำกว่าของอาเซียน

2.4 ลักษณะทางกายภาพและลักษณะทั่วไปของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ตาราง 2.2: ข้อมูลชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตำบลบางระมาด อำเภอตลิ่งชัน

กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลชุมชน	รายละเอียด
สภาพพื้นที่	พื้นที่ราบลุ่มเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยา
สภาพดิน	ดินเหนียว ดินดอนไถลแม่น้ำ
สภาพแหล่งน้ำ	น้ำในลำคลอง น้ำจืดขึ้นลงตามแม่น้ำเจ้าพระยา
ปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี (ปี 2551)	1,803.59 มม.
จำนวนประชากร	100 คน
จำนวนครัวเรือน	30 หลังคาเรือน
ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานของชุมชน	100 ปี

ที่มา : <http://www.haii.or.th/thailandwaterchallenge/passcontests/302-y4c14.html?catid=94%3Ay4-mmunities>

ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมซึ่งตั้งอยู่บริเวณเลขที่ 30 หมู่ 15 ถนนบางระมาด แขวง บางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯตลาดน้ำคลองลัดมะยม ก่อตั้งขึ้นเมื่อปลายปี 2547 โดย **ลุงชวน ชูจันทร์** ประธานประชาคมตลาดน้ำคลองลัดมะยม ซึ่ง ลุงชวน เป็นชาวสวนแควบางระมาด ด้วยความที่ลุงชวนเป็นคนที่อยู่ในแถบคลองลัดมะยมมาตั้งแต่เกิด และได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในแถบคลองที่แย่ง สวนไร่นาเริ่มหดหายไป สิ่งแวดล้อมความสะอาดในคลองลดน้อยลงทุกที รวมไปถึงสภาพของสังคม และชุมชนที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ด้วยความที่ลุงชวนไม่อยากจะเห็นความเปลี่ยนแปลงไปในทางเลวลงของคลองลัดมะยมอีกต่อไป ลุงชวนจึงเริ่มต้นทำอะไรบางอย่าง เริ่มจากลงมือพายเรือเก็บขยะในคลองเพียงคนเดียวก็เคย ไปจนถึงพยายามก่อตั้งตลาดน้ำขึ้น โดยชักชวนคนในชุมชนนำผัก ผลไม้ ฯลฯ มาขาย โดยมุ่งหวังว่า“ตลาดน้ำ”จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ชุมชนได้เห็นว่า คลอง ที่เรามีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งมีค่า ต้องช่วยกันรักษาให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ ธรรมชาติที่สวยงามจะสร้างรายได้จากการขายสินค้าและการท่องเที่ยวได้**ตลาดน้ำคลองลัดมะยม** เปิด ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ คลองลัดมะยมในวันนี้ นอกจาก “ตลาดน้ำ” แล้ว ยังมี “ตลาดบก”ที่เพิ่มขึ้นมาตามความต้องการของตลาดที่เพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย ที่นี้เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ผลิตในชุมชน รวมทั้งผัก ผลไม้ ขนม อาหารคาวหวาน ที่ทำสืบต่อกันมา มีอาหารให้เลือกชิมกันสารพัดหลากหลาย มีที่นั่งทาน ทั้งแบบโต๊ะเตี้ยๆริมคลอง และ

แบบนั่งโต๊ะสะดวกสบาย รวมไปถึงยังมีสินค้าประเภทต้นไม้ ดอกไม้ กล้วยไม้ พืชผักสดเขียวน่ากินต่างๆ รวมไปถึงจำหน่ายของที่ระลึกอย่างหมวกสานหรือเสื้อยืดเนื้อผ้าใส่สบายสกปรกนลาย “คลองลัดมะยม” ก็มีให้เลือกหาติดไม้ติดมือกลับไปเป็นที่ระลึกอีกด้วย (ที่มา: ผิดพลาด! การอ้างอิงการเชื่อมโยงหลายมิติไม่ถูกต้อง)

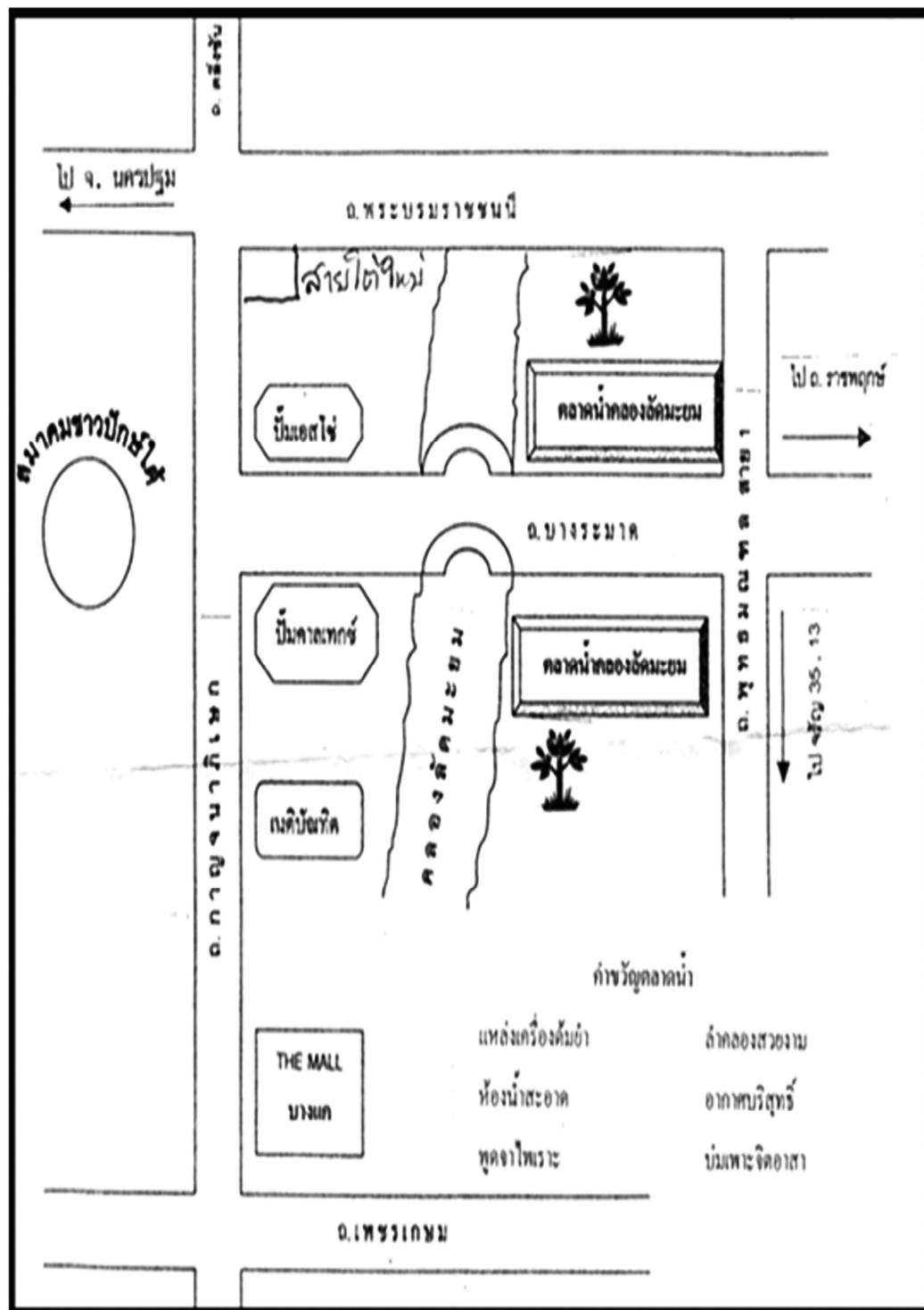
การเดินทาง (ที่มา: <http://www.lovetravelclub.com/floatingmarket-282-ตลาดน้ำคลองลัดมะยม-ตลิ่งชัน-กรุงเทพมหานคร.html>)

รถยนต์ : ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ถ.บางระมาด แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร การเดินทางให้วิ่งมาตามถ.บรมราชชนนีมุ่งหน้าไปทางพุทธมณฑล จากนั้นเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนกาญจนาภิเษก (บางแค-บางบัวทอง) จะผ่านปั้มน้ำมันเอสโซ่ (ปั้มน้ำมันที่ 1) ปั้มน้ำมัน และปั้มน้ำมัน (ปั้มน้ำมันที่ 2) ให้เลี้ยวซ้ายเข้าซอยข้างปั้มน้ำมันที่ 2 ปากซอยเขียนว่าเป็นทางลัดสู่จรัญสนิทวงศ์ 35 วิ่งเข้ามาในซอยประมาณ 1 กิโลเมตร จะเห็นตลาดน้ำคลองลัดมะยมอยู่ทางซ้ายมือ

เดินทางโดยเรือต่อรถ : ขึ้นเรือที่ท่าพระจันทร์ สายรถไฟ-พระจันทร์ ขึ้นเรือที่ท่ารถไฟมาแล้ว เดินออกจากท่ามารอดสองแถวสายรถไฟ-ปุ้ญหรือจะไปดักเรือขึ้นสองแถวสายนี้ได้ตามเส้นทางที่รถผ่าน เช่น หน้าตลาดบางขุนนนท์ หรือหน้าที่ทำการเขตตลิ่งชัน

รถโดยสารประจำทาง : รถสองแถวสาย 1475 (สายปุ้ญ) ขึ้นที่บริเวณท่าเรือรถไฟหลังศิริราช

วัน-เวลาเปิดให้บริการ: วันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เวลา 09:00-15:00 น.

ภาพ 2.1: แผนที่ตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ที่มา: [http://www.google.co.th/imgres?q=ตลาดน้ำคลองลัดมะยม &start=317&hl=th&sa=X&biw=1280&bih=663&tbn=isch&prmd=imvns&tbnid=K7-Ipdpk-mjjlM:&imgrefurl=http://topicstock.pantip.com/blueplane](http://www.google.co.th/imgres?q=ตลาดน้ำคลองลัดมะยม&start=317&hl=th&sa=X&biw=1280&bih=663&tbn=isch&prmd=imvns&tbnid=K7-Ipdpk-mjjlM:&imgrefurl=http://topicstock.pantip.com/blueplane)

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนรักษ์ เมฆขยาย และ ศุภลักษณ์ ล้อมลาย (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ทำการศึกษาก่อนดำเนินการสร้างกลุ่มและพัฒนาของกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่กับกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ที่ 3 ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ (2) ก่อตั้งกลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ (3) ศึกษาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร ปัจจัยที่มีผลต่อการรวมกลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงฯ และ (4) ศึกษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงฯ ในชุมชนบ้านป่าลาน หมู่ที่ 2 ตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2552 (ตุลาคม พ.ศ.2551-กันยายน พ.ศ.2552)

ผลการก่อตั้งกลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านป่าลานในขั้นก่อร่างสร้างกลุ่ม ได้ผ่านการวิเคราะห์ปัญหาทางการเกษตรของชุมชนที่พบปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจจากการทำการเกษตรเคมี และผ่านการแสวงหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เกษตรกรบ้านป่าลานต้องการพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และตั้งกลุ่มเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งต้องการเปลี่ยนการทำเกษตรจากเกษตรเคมีเป็นเกษตรอินทรีย์ ส่วนในขั้นลงมือปฏิบัติการ เกษตรกรได้เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการศึกษาดูงาน เรียนรู้กิจกรรมทางการเกษตร และกิจกรรมอื่นๆ ที่มุ่งเน้นการสร้างความสามัคคีและการทำงานอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งได้ทำการตั้งกลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียงฯ และแบ่งกลุ่มกิจกรรมออกเป็น 8 กลุ่มที่สามารถใช้เป็นอาชีพเสริมและสนับสนุนทางการเกษตร

ศุภชัย กองประชุม (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเศรษฐกิจชุมชนของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา เนื่องจากอำเภอภูพานยาวเป็นอำเภอที่เพิ่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอเมื่อปี 2550 โดยแต่เดิมนั้นมีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ จึงถือเป็นอำเภอใหม่ เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจชุมชนของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ได้แก่ ด้านการผลิต การตลาด การบริหารการผลิต การเงิน รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน แล้วนำมาวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ และพัฒนาส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตสินค้าอำเภอภูพานยาว และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืน

อำเภอภูพานยาวมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอยู่เป็นจำนวนมาก โดยจดทะเบียนไว้กับพัฒนาชุมชนของอำเภอจำนวน 38 กลุ่ม (ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอภูพานยาว ปี

พ.ศ.2552) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจำนวน 10 กลุ่ม เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่น และเป็นการหาอาชีพเสริมหลังจากว่างเว้นจากการทำงานหลัก โดยการรวมกลุ่มดังกล่าวเป็นไปด้วยความสมัครใจ มีความตั้งใจจะช่วยเหลือชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ซึ่งการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมักประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินการ ซึ่งในบางพื้นที่ได้ระดมหุ้นเพื่อให้กิจการสามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยมีการดำเนินการปันผลกำไรให้กับสมาชิกอยู่อย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ การดำเนินงานของกลุ่ม ยังได้รับการประสานงานและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านความรู้ทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มและการได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน ซึ่งจะแสดงให้เห็นศักยภาพในการบริหารจัดการของกลุ่ม ความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มสำเร็จลุล่วงและมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ดำเนินตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้

หรรษา เศรษฐบุปผา ยูยงค์ จันทรวิจิตร และคณะ(2553) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะชุมชน: ในระบบเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ซึ่งการวิจัยและพัฒนา (research and development) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบสุขภาวะชุมชนในระบบเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) เอกสารการจัดการความรู้และการสร้างองค์ความรู้สุขภาวะชุมชนจำนวน 20 กรณีศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 2) แกนนำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนด้านสุขภาวะชุมชนในระบบเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 200 คน 3) แกนนำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนด้านสุขภาวะชุมชนในระบบเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนจากในพื้นที่เลือกสรร 3 พื้นที่ รวมทั้งหมด 25 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 6 ส่วนที่ผู้วิจัยขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม แนวทางในการสังเกต แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกภาคสนาม และแบบสอบถามเรื่องการจัดการด้านเศรษฐกิจชุมชนพื้นที่ภาคเหนือ รวบรวมข้อมูลโดยการสังเคราะห์ความรู้จากเอกสาร การวิพากษ์ และสะท้อนข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบสุขภาวะชุมชนในระบบเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่

1) องค์ประกอบหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาคน การพัฒนาเครือข่าย และการพัฒนาสังคม

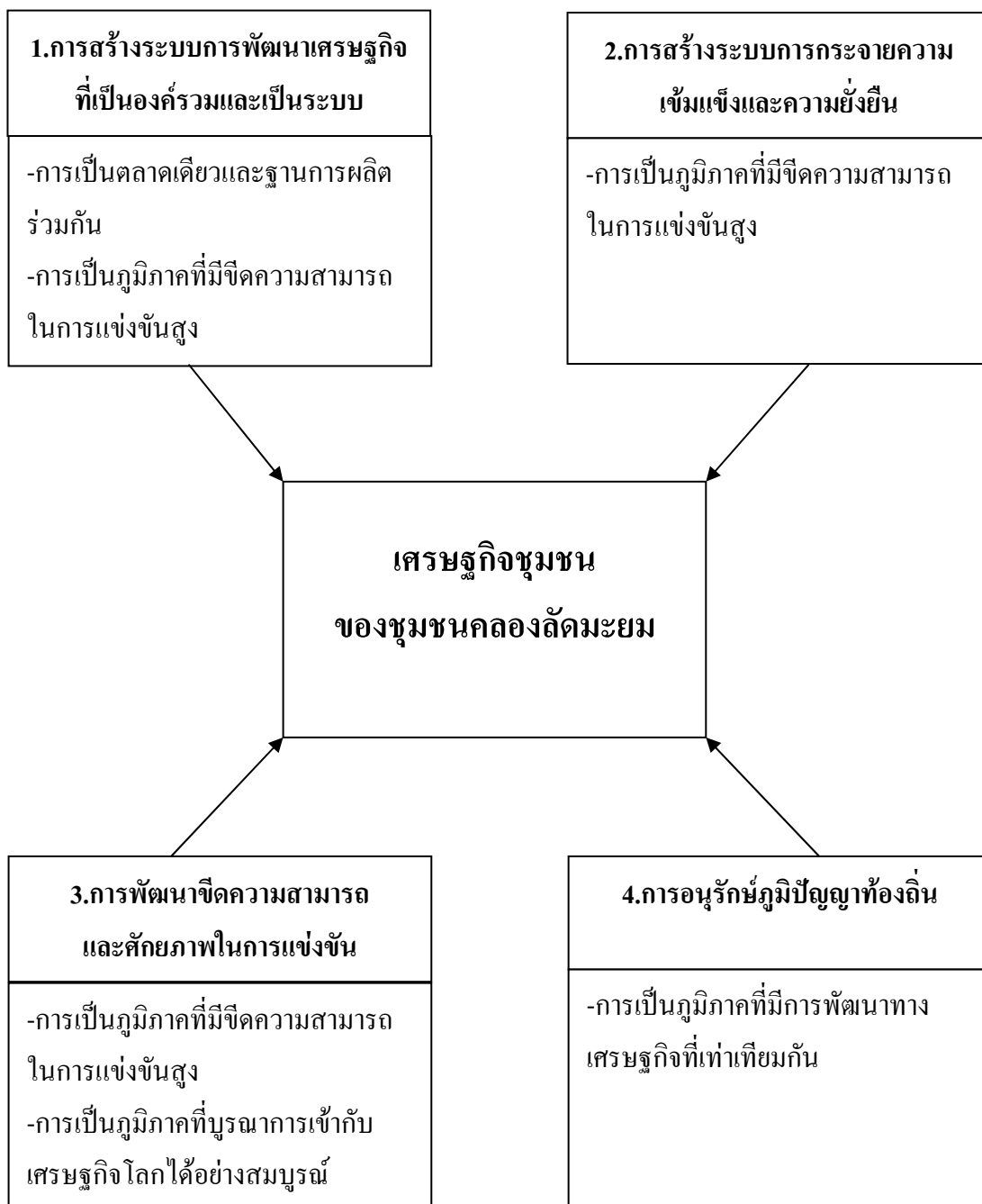
2) องค์ประกอบในการขับเคลื่อน ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดการการตลาด การสื่อสาร เน้นการแก้ปัญหา และการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

3) องค์ประกอบในการกำกับติดตาม ได้แก่ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้คุณธรรม และการพึ่งตนเอง

การศึกษาวิจัยนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับแกนนำชุมชนทั้งภาครัฐ และเอกชน จะได้แนวทางในการขับเคลื่อนชุมชนให้มีการพัฒนาสุขภาวะชุมชนในระบบเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องเศรษฐกิจชุมชนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลให้ผู้วิจัยเข้าใจและเห็นถึงความหมายและความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดทั้งสองนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยขึ้นมาโดยการกำหนดความสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนออกมาเป็นกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนได้แก่ 1. การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ 2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน 3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน 4. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกำหนดความสำคัญของแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนออกมาเป็นกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้ 1. การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน 2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน 3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน 4. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของเศรษฐกิจชุมชนคลองลัดมะยมจากความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดทั้งสองนี้ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ดังจะเห็นได้จากกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

ตาราง 2.3: กรอบแนวคิดการวิจัยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของเศรษฐกิจชุมชนคลองลัดมะยม

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดมะยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของสินค้า	●การลด/ยกเลิกภาษี	ไทยต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าภายในทุกรายการ เหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ. 2010 ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าอ่อนไหวลดเหลืออัตราภาษีร้อยละ 0-5 ได้แก่ ไม้ตัดดอก มันฝรั่ง เมล็ดกาแฟ และมะพร้าว
			●มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)	อาเซียนกำหนดข้อบัพทเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs) ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary) และกฎระเบียบว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลองดั้งเดิมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของสินค้า	●การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า	กฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของอาเซียน คือ 1. เป็นสินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก 2. หากสินค้าไม่ได้ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออกจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตตามกฎหมายเกณฑ์ทั่วไป โดยเป็นกฎหมายเลือกกระหว่าง - สินค้าที่ผลิตในประเทศอาเซียน โดยมีสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในอาเซียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของราคาสินค้า - เป็นสินค้าที่มีการผลิตในประเทศภาคีโดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดมธมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวย่างเสรีของการบริการ	●สาขาบริการเร่งรัด ●สาขาบริการอื่นๆ	เป้าหมาย คือ ลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียน -สาขาบริการเร่งรัดได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุภาพสาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน -สาขาบริการอื่นๆครอบคลุมบริการทุกสาขานอกจากสาขาสาขาบริการเร่งรัด -ด้านตลาดทุนจะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียนโดยสร้างความสอดคล้องในมาตรฐานด้านตลาดทุน

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธาระหวางเศรษฐกิจชุมชนคลองดัดมะยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ตอ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	●การเคลื่อนไหวย่างเสรีของทุน	●ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย	-ด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายจะเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น อย่างค่อเป็นค่อไป โดยให้สมาชิกมีมาตรการปกป้องที่เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนเองเศรษฐกิจมหภาคและความเสี่ยงระบบ
		●การเคลื่อนไหวย่างเสรีของการลงทุน	●จะเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค	แนวทาง คือ การให้การปฏิบัติเยงคนในชาติ และการปฏิบัติเยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยัง การห้ามกำหนดเงื่อนไขการลงทุน และเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งบริหารอาวุโสและคณะกรรมการ

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลองัดมยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●ภาษีอากร ●พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	●การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี ●เพื่อวางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	ดำเนินการให้ประเทศสมาชิกจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคีขึ้นระหว่างกันภายในปี ค.ศ. 2010 เพื่อให้จะสามารถดำเนินการได้ วางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และช่วยให้การค้าสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้อาเซียนบรรลุผลสำเร็จ โดยการปฏิบัติ ตามกรอบความตกลง e-ASEAN และอยู่บนพื้นฐานของกรอบความตกลงร่วมกัน

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดมะยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	●ความร่วมมือทางด้าน การขนส่ง	โครงสร้างการขนส่งที่มีประสิทธิภาพมั่นคง และบูรณาการในอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาใช้ศักยภาพของเขตการค้าเสรีอาเซียน ได้อย่างเต็มที่
			●แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน	แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนค.ศ. 2005-2010 ครอบคลุมการขนส่งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศและการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดระยะและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	●ความร่วมมือด้านพลังงาน	การมีแหล่งพลังงานที่มั่นคงและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาที่ยั่งยืนความร่วมมือในภูมิภาคด้านโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน และโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน
			●การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ	เงินทุนบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาวิธีการระดมเงินทุนแบบใหม่ๆ เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนสนใจลงทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลองัดดะยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การคุ้มครองผู้บริโภค	ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น อาเซียนตระหนักดีว่ามาตรการทั้งหลายที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทุกมาตรการจะต้องไม่ละเลยความสำคัญของผู้บริโภค	ขณะนี้มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาควบคู่ไปกับมาตรการทางเศรษฐกิจ เพื่อระบุถึงประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้น มีการดำเนินการโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลองัดคณะเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน ค.ศ. 2004-2010และแผนงานด้านความร่วมมืออาเซียนด้านลิขสิทธิ์ให้ครบถ้วน	จัดตั้งระบบยื่นคำขอจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ของอาเซียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลของอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอให้แก่ผู้ขอรับความคุ้มครอง และส่งเสริมการประสานงานระหว่างสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรชีวภาพ และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดมะยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●นโยบายการแข่งขัน	วัตถุประสงค์หลักคือ การส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม	จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานงานด้านนโยบายและกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าในภูมิภาค เพื่อเป็นเครือข่ายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลนโยบายตลอดจนแบบแผน แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า การดำเนินงานจะผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีนโยบายด้านการแข่งขันทางการค้าภายในปี ค.ศ. 2015

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดมขและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	●การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์	●แนวทางการสร้างความสัมพันธ์เดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก	อาเซียนจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความสัมพันธ์เดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่งรวมถึงการเจรจาทำเขตการค้าและความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (CEPs)	ปัจจุบันข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาประกอบด้วยข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลีใต้ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย และ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดระยะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	●การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์	●ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก	สำหรับการพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมนการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าของอาเซียน	สำหรับการพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมนการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าของอาเซียน
4. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	●การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน	●การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม	วัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเหมาะสมตามความหลากหลายของประเทศไทยอาเซียน	อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงานแหล่งเงินทุน รวมทั้งเทคโนโลยีเสริมสร้างความยืดหยุ่นให้ SMEs ของอาเซียนเพื่อให้สามารถรองรับกับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน

ตาราง 2.4: กรอบแนวคิดการวิจัยความสัมพันธระหว่างเศรษฐกิจชุมชนคลอังกัดมยมและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย
4. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	●การเป็นภูมิภาคที่มี การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่เท่าเทียมกัน	●การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของ อาเซียน	เพื่อให้ประเทศสมาชิกทั้งหมด ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและ พัฒนาไปในทางเดียวกัน โดย คำนึงถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน และเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ของประเทศสมาชิกที่มีระดับต่ำ กว่าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น	ปัจจุบันความริเริ่มเพื่อการรวมตัว ของอาเซียนครอบคลุม โครงสร้าง พื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร การเสริมสร้างจิต ความสามารถในการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงาน บรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจนและ ปรับปรุงคุณภาพชีวิต

**หมายเหตุ: อ้างอิงจาก จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:14-26). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมอีกทั้งแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมโดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- 3.1 วิธีการศึกษา
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้ 2 แนวทางประกอบกันเพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่ต้องการและเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปัจจุบันกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อนำข้อมูลมาอธิบายเศรษฐกิจชุมชนและการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชน รวมทั้งการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลและข้อเสนอแนะให้แก่เศรษฐกิจชุมชนอื่น ๆ ต่อการการเตรียมความพร้อมก้าวสู่

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ใน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการแบ่งที่มาของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

ข้อมูลระดับปฐมภูมิ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่ได้จาก แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ ใช้ในการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลกับผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ โดยผู้วิจัยต้องการให้ผู้ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็นให้คำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญของแต่ละหัวข้อที่ศึกษา โดยผู้วิจัย ได้กำหนดคำถามปลายเปิด (open-ended question) และผู้ทำการสัมภาษณ์สามารถที่จะติดตามซักไซ้ ไปเรื่องข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดปลีกย่อยที่สนใจในประเด็นที่ศึกษา อันทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือ ข้อเท็จจริงที่ลึกและกว้าง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546 : 347 อ้างใน พันธุ์ศิริ ธนาธิยะวงศ์, 2555)

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เป็นการเก็บข้อมูลโดยการพูดคุย ในกลุ่ม เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง โดยการสนทนากลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก (Depth Interview) แบบหนึ่ง ดังนั้นการสนทนากลุ่มนั้นผู้วิจัยจึงใช้แบบสัมภาษณ์ในการ สนทนากลุ่ม มีความละเอียดครบถ้วนและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การสนทนากลุ่มนี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้ สัมภาษณ์และจดบันทึกการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง

การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) การสังเกตแบบนี้จะ เป็นลักษณะผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมและไม่ได้เข้าทำกิจกรรม แต่จะเก็บข้อมูลด้วยการการ สังเกตวิถีชีวิต และสภาพทั่วไปของชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในรายละเอียด และความถูกต้อง มากยิ่งขึ้น

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ เพื่อทำการสัมภาษณ์ เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และการสังเกตแบบไม่มี ส่วนร่วม (Non-participation observation)

วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยทฤษฎีความ น่าจะเป็น (Non-probability Selection Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Selection) ซึ่งเป็นการเลือกบุคคลในชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลโดยกลุ่มประชากรประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยอาศัยวิธีการวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) ดังนี้

1. ประธานชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 1 ท่าน โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation)

2. ชาวบ้านในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 4 ท่าน โดยอาศัยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview)

3. ชาวสวนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 2 ท่าน โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 10 ท่าน โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกประชากรกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 5 ประเภท (ประเภทละ 2 ท่าน) ดังนี้คือ

1. พ่อค้าแม่ค้าที่ขายอาหารคาว
2. พ่อค้าแม่ค้าที่ขายผลไม้
3. พ่อค้าแม่ค้าที่ขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน
4. พ่อค้าแม่ค้าที่ขายเสื้อผ้า
5. พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของที่ระลึก

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ จำนวน 1 ท่าน โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

โดยการวิจัยกับประชากรทั้ง 3 กลุ่มนี้จะทำให้ทราบถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนคลองลัดมะยมอย่างครบบริบท เพราะมีการเข้าถึงประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และมีบทบาทต่อพื้นที่และชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งกลุ่มประชาชน กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งทั้งสามกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ในชุมชนคลองลัดมะยมโดยตรง ซึ่งจะส่งผลให้ได้ผลการวิจัยที่เข้าถึงและสอดคล้องกับความเป็นจริงของชุมชนคลองลัดมะยมในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยที่มีคุณภาพ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ (การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม)

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจชุมชนและลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาประกอบกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของเศรษฐกิจชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยศึกษาการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม อีกทั้งแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมซึ่งผู้วิจัยได้ทำการออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มในลักษณะแนวทางสัมภาษณ์ลักษณะเปิด เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี อีกทั้งแบบสัมภาษณ์สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ได้อีกด้วย

วิธีการสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยจะทำการป้อนคำถามตามแบบเค้าโครงการสัมภาษณ์ตามกรอบการวิจัย และทำการจดบันทึกคำตอบ อีกทั้งบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาเขียนเป็นรายงานการวิจัยต่อไป

ในการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ประเด็นการสัมภาษณ์ของผู้ที่ให้ข้อมูลมีดังนี้คือ

1. ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปัจจุบันเป็นอย่างไร

2. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

2.1 ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปัจจุบันมีการรับรู้ในเรื่องกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่อย่างไร

3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

3.1 ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปัจจุบันมีการนำกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไรบ้าง

3.2 ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปัจจุบันมีแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่อย่างไร

การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) แบบหนึ่ง ดังนั้นการสนทนากลุ่มนั้นผู้วิจัยจึงใช้แบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม และจะทำการป้อนคำถามตามแบบเค้าโครงการสัมภาษณ์ตามกรอบการวิจัย และทำการจดบันทึกคำตอบ อีกทั้งบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาเขียนเป็นรายงานการวิจัยต่อไปเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ

แบบสังเกต

ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อในการศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ผู้วิจัยจะดำเนินการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยจดบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง ปรากฏการณ์ทั่วไปและสถานการณ์ที่พบเจอทั้งหมดในทันที

โดยมีประเด็นการสังเกตดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
2. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

3.4 การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตจากการรวบรวมวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลตามวิธีการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ดังนี้

3.4.1.1 ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิในด้านเศรษฐกิจชุมชนและการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อทำการหาค่าความเที่ยงตรง อีกทั้งเพื่อความแม่นยำของเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์

3.4.1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำทั้งแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตไปดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

3.4.2 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลตามวิธีการตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) ดังนี้

3.4.2.1 วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับมา ทั้งแหล่งเวลา แหล่งบุคคล และแหล่งสถานที่

3.4.2.2 วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและหนังสือประกอบด้วย

3.4.2.3 วิธีการตรวจสอบสามเส้าทฤษฎี (Theory Triangulation) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ

3.5 การตรวจสอบข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องสภาพและลักษณะเฉพาะเศรษฐกิจชุมชนและการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมโดยมีข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะถูกรวบรวมและนำมาตรวจสอบถึงความถูกต้องและสมบูรณ์ก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์ อีกทั้งจะมีการตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เพื่อช่วยพิสูจน์ข้อมูลที่ได้รับมานั้นว่ามีความถูกต้องอย่างแท้จริง ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) เพื่อนำมาเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันที่ทำการเก็บข้อมูลมาได้จากบุคคลที่แตกต่างกันในชุมชนเดียวกัน หากข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจะ

เข้าไปทำการเก็บข้อมูลอีกครั้ง ซึ่งถ้าหากข้อมูลที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นข้อมูลที่มีความเหมือนกันและมีความน่าเชื่อถือ ข้อมูลที่ถูกต้องเหล่านี้ผู้วิจัยจะนำกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง (Reflecting) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเมื่อได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นจากผู้ให้ข้อมูลในแต่ละครั้งแล้วผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ อีกทั้งจะนำข้อมูลและผลการศึกษาที่ได้มาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจะนำข้อมูลและผลการศึกษาที่ได้มาเขียนเป็นลักษณะการเขียนวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นแล้วว่ามีที่น่าเชื่อถือและถูกต้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้วิจัยจะมีการมุ่งตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงเรื่องราวเนื้อหา ความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง อีกทั้งบริบทที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการวิพากษ์ที่เน้นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์และบริบทแวดล้อมต่างๆ ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งการวิเคราะห์และสังเคราะห์จะอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และภายใต้เนื้อหาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอในบทที่ 2

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกการสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มาตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำเสนอในรูปแบบการอธิบายผลการศึกษาต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อค้นหาคำตอบว่าเศรษฐกิจชุมชนคลองลัดมะยมมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่และอย่างไร

โดยจากการศึกษาด้วยการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ดังจะเห็นรายละเอียดได้จากบทที่ 3 ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม อีกทั้งข้อมูลเอกสารต่างๆ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด 3 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตย ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม และประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม เพื่อค้นหาคำตอบของการวิจัย เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน คือ กุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2556

ทั้งนี้เพื่อให้ผู้วิจัยได้เข้าใจและทำการวิเคราะห์ถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน บริบทของเศรษฐกิจชุมชน และการเตรียมความพร้อมของชุมชนได้อย่างถูกต้องกับปรากฏการณ์จริงมากที่สุด

จากการศึกษาวิจัยทำให้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยขอแบ่งการรายงานเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
2. การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
3. แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

4.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ก่อตั้งโดยลุงชวน ชูจันทร์ ประธานชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปลายปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ตั้งอยู่บริเวณ 30 หมู่ 15 ถนนบางระมาด แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นชุมชนเกษตรกึ่งเมือง ที่มีความคงความเป็นธรรมชาติ

ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัยแบบชาวบ้าน การเป็นอยู่แบบพอเพียง ชุมชนมีความสมัครสมานสามัคคี ซึ่งจากการวิจัยพบว่าลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งตลาดน้ำคลองลัดมะยม (ประธานชุมชนคลองลัดมะยม, สัมภาษณ์เชิงลึก) ดังนี้

ประการที่หนึ่ง: เพื่อเน้นการรักษาแม่น้ำลำคลอง ทำให้ชุมชนได้เห็นคุณค่าของ คลอง ที่เรามีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลรักษาให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ ธรรมชาติที่สวยงามนี้จะสร้างรายได้จากการขายสินค้าและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับเราได้ ขณะนี้น้ำในคลองยังใสสะอาด มีปลาน้ำจืดมากมายหลายชนิด ปัจจุบันมีการเก็บขยะในคลองโดยชุมชนและอาสาสมัครทุกสัปดาห์

ประการที่สอง: เพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ผลิตในชุมชน รวมทั้งสินค้าในชุมชนอื่นๆของกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดด้วย ไม่ว่าจะเป็น ผัก ผลไม้ ขนมหวาน ที่ทำสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน

ประการที่สาม: ให้ชุมชนได้หวนกลับมาทำงานร่วมกันอีกครั้ง รื้อฟื้นประเพณีที่ดีงามมีคุณค่าทางจริยธรรม เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นในชุมชน ด้วยสภาพพื้นที่บริเวณตลาด ยังมีสภาพเป็นสวน มีต้นไม้ สายน้ำอันร่มรื่น ชุ่มเย็น เหมาะที่จะเป็นที่พักผ่อนท่องเที่ยว ในอนาคตต้องการให้เป็นแหล่งสินค้าชุมชนของกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดอีกด้วย

ด้วยความตั้งใจจริงของผู้นำชุมชนประกอบกับความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่นที่ช่วยกันก่อตั้งตลาดน้ำคลองลัดมะยมตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2547 ด้วยความสมัครสมานสามัคคีของชุมชนส่งผลให้ในปี พ.ศ.2550 ตลาดน้ำคลองลัดมะยมได้รับรางวัลชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และในปี พ.ศ.2554 ได้รับรางวัลชมเชยการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนตามแนวพระราชดำริ จากสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร กระทรวงวิทยาศาสตร์ อีกทั้งประชาชนในพื้นที่ทั้งชาวบ้านและชาวสวนต่างมีความเห็นสอดคล้องกับผู้นำชุมชนว่าลักษณะเฉพาะของชุมชนคลองลัดมะยมคือการเป็นชุมชนที่มีความสามัคคี เอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและนอกจากนี้ในมุมมองของประชาชนในพื้นที่ได้เล็งเห็นข้อดีของการมีตลาดน้ำคลองลัดมะยมว่าทำให้พวกเขามีอาชีพและมีรายได้ที่ดีขึ้นมา

โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีการกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นชุมชนเกษตรกึ่งเมืองที่มีลักษณะวิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติแต่ก็มีความเข้าถึงสมัยนิยม และสอดคล้องกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย จะอยู่บ้านทำการปลูกพืชผัก หาปลา เพื่อไว้รับประทานในครอบครัวและนำที่เหลือมาค้าขาย ส่วนสมาชิกในครอบครัวอื่นๆ อาทิ พ่อ แม่ ลูกหลาน จะออกไป

ทำงาน เรียนหนังสือข้างนอกแบบคนเมือง แต่พอสมาชิกในครอบครัวกลับมาบ้าน ก็จะมีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย

ข้อค้นพบการวิจัยในแต่ละกลุ่มตัวอย่างในเรื่องลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่เกิดจากการก่อตั้งบุกเบิกของผู้นำชุมชนที่มีความต้องการให้มีการอนุรักษ์วิถีชีวิตของชุมชนเพื่อความยั่งยืนไว้สืบไป โดยลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนเกษตรกึ่งเมือง ซึ่งประชาชนในชุมชนมีการร่วมมือ มีอภยาศัยที่ดี มีน้ำจิตน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันสามัคคีในการดูแลชุมชนให้สะอาดสวยงาม น่ายู่ด้วยความตั้งใจจริงของคนในท้องที่ “...เป็นชุมชนเกษตรกึ่งเมือง มีพื้นที่เกษตร, ผลิตภัณฑ์ชุมชน, ชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นมีการจัดการร่วมกันของชุมชน เอาทรัพยากรธรรมชาติมาจัดการให้มีประโยชน์, เก็บขยะประจำ, มีบ่อคักไขมัน จัดทำกันเอง...” (ประธานชุมชนคลองลัดมะยม, สัมภาษณ์เชิงลึก) และในพื้นที่ชุมชนรอบๆตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการปลูกพืช ผัก อาทิ กถั่วฝักยาว ฟักทอง ตะไคร้ ข่า มะกรูด มะละกอ เป็นต้น ที่ไม่มีการใส่สารเคมี นิดยา เพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน แจกเพื่อนบ้าน และนำมาขายที่ตลาดน้ำในราคาที่ย่อมเยา เพราะไม่มีการผ่านพ่อค้าคนกลาง ชาวสวนและชาวบ้านขายเอง “...ของชุมชนก็มีพวกปลูกผักขายกัน ทำอาหารมาขายกัน ตัดกล้วยตัดผลไม้และก็ปลาเผา...” (ชาวบ้าน ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ทำให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องออกไปทำงานนอกชุมชนหรือเข้าไปทำงานในเมืองมากเหมือนแต่ก่อน “...แม่ค้ามีอาชีพ ผักขายได้ดี ประชาชนมีรายได้...” (ชาวสวน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) นอกจากนี้ลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมอีกอย่างหนึ่ง คือ เครื่องดื่มยำกุ้ง โดยชุมชนมีการเปิดหลักสูตรระยะสั้นสอนชาวต่างชาติหรือผู้สนใจทั่วไปที่มีความประสงค์เรียนรู้การทำเครื่องแกงต่างๆ ชาวบ้านได้รวมกลุ่มที่ชื่อว่า กลุ่มปลาตะเพียนในการสอนเคล็ดลับการทำเครื่องแกงที่อร่อยตามสูตรดั้งเดิมของชุมชน อาทิ แกงส้ม แกงเขียวหวาน และดื่มยำกุ้ง “...จุดเด่นจะเป็นเครื่องดื่มยำกุ้ง ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด มะละกอ กถั่วฝักยาว ขบว ใบเตย กลุ่มปลาตะเพียน จะนำทัวร์ฝรั่งมาทำพวกดื่มยำ แกงส้ม มาทุกอาทิตย์...” (ชาวบ้าน ท่านที่2-3, สันทนาการกลุ่ม)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนและประกอบอาชีพธุรกิจหรือข้าราชการในวันธรรมดา อีกทั้งผู้ประกอบการบางส่วนจะประกอบอาชีพชาวสวนในวันธรรมดาและจะนำของและสินค้ามาขายในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยพบว่าผู้ประกอบการได้มีการเตรียมการค้าขายในตลาดน้ำตั้งแต่เช้าประมาณเจ็ดโมงครึ่งด้วยความร่าเริง แจ่มใส และพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้ค้าขายข้างเคียง และมีการพูดคุยด้วย

มิตรไมตรีจิตกับทั้งลูกค้าและเพื่อนผู้ประกอบการด้วยกัน โดยผู้ประกอบการให้ความเคารพนับถือในตัวผู้นำชุมชนอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่ทำให้พวกเขามีรายได้ มีที่ค้าขายและส่งผลให้มีชีวิตการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น “...ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนคนดั้งเดิมที่นี่ มีผู้บริหารชื่อคุณชวน ได้สร้างตลาดน้ำขึ้นมา เพราะที่นี่มีทั้งคลอง มีทั้งสวนเขาก็บริหารมาหลายปี ได้ผลสำเร็จในการบริหาร มีการออกสื่อต่างๆ ทำให้ตลาดนี้สมบูรณ์...” (พ่อค้าแม่ค้าที่ขายเสื้อผ้าท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งการก่อตั้งตลาดน้ำชุมชนคลองลัดมะยมในระยะแรกจะมีสินค้าพืชผักสวนครัวและค่อยๆเติบโต มีสินค้ามากขึ้นๆเรื่อยมา “...ส่วนใหญ่แล้วแม่ค้าที่นี่จะนำของในสวนออกมาจำหน่ายเป็นวิถีชาวบ้านเริ่มแรกจะมีพืชผักสวนครัว จะใหญ่จะเป็นมี ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด...” (พ่อค้าแม่ค้าที่ขายอาหารท่านที่2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในเรื่องการนำผลไม้ พืชผักจากในสวนของตนเองออกมาจำหน่ายอย่างภาคภูมิใจ และเนื่องจากสถานที่ตั้งตลาดน้ำคลองลัดมะยมอยู่ในเส้นทางที่ใกล้ตัวเมืองกรุงเทพมหานคร และสัญจรอย่างสะดวก จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวมาจับจ่ายสินค้าเป็นจำนวนมาก “...ส่วนใหญ่คนที่นี้จะมีที่ทำกินของตนเอง ปลูกเอง พอเหลือจากท่านกัน ก็เอามาขาย จึงได้ราคาที่ไม่แพง ถนนสายหลักๆ ก็ผ่าน ได้เปรียบตลาดน้ำที่อื่น ที่ไกลๆ...” (พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของที่ระลึกท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) นอกจากนี้ลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมคือการเลี้ยงอนุรักษ์ควายไทยและการท่องเที่ยวทางเรือเพื่อชมธรรมชาติและวิถีชาวบ้านรอบๆ ชุมชนคลองลัดมะยมว่ามีสภาพที่สวยงาม สวนและบ้านตามริมคลอง และมีแม่น้ำลำคลองที่สะอาด “...มีการเลี้ยงอนุรักษ์ควายไทย มีเรือท่องเที่ยว คนรุ่นใหม่แทบจะไม่รู้จักกันแล้ว...” (พ่อค้าแม่ค้าที่ขายของที่ระลึกท่านที่2, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งชุมชนคลองลัดมะยมเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนสามารถให้เด็กเข้ามาทำกิจกรรมระบายสีผ้าบาติก ช่วยฝึกทักษะความรู้ให้เด็กอีกด้วย

สภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมพบว่า มีการนำพืช ผัก สัตว์น้ำในชุมชนมาผลิตและทำการแปรรูปเพื่อค้าขายและบริการ โดยมีประธานชุมชนและประชาชนในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการดูแลตลาดน้ำคลองลัดมะยมและชุมชนเป็นผู้ดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน โดยมุ่งหวังเพื่อการดำรงอยู่ของชุมชนอย่างยั่งยืนและมีความสามัคคีในชุมชนเป็นหลัก “...การทำสินค้าของตนเองที่ผลิตมาขาย จนเป็นเศรษฐกิจของชุมชน จะเป็นส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์...” (พ่อค้าแม่ค้าที่ขายอาหาร ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และมีการหวังผลกำไรจากการค้าขายให้ประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้ประกอบกับการอนุรักษ์วิถีชีวิตท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป “...เน้นการค้าขายให้ชุมชนใกล้เคียง ให้มีรายได้ และก็การอนุรักษ์ธรรมชาติ และก็วิถีชุมชน ความเป็นอยู่ของชุมชน...” (พ่อค้าแม่ค้าที่ขายผลไม้ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ได้ให้ทัศนคติถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนคลองลัดมะยมว่าเป็นชุมชนที่เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านเพื่อสร้างตลาดน้ำของชุมชนเอง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีรายได้มากขึ้นโดยการนำพืช ผัก ที่ปลูกในครัวเรือนมาค้าขาย และมีการแปรรูปทำเป็นอาหารต่างๆ สามารถสร้างรายได้ให้ประชาชนในชุมชนโดยที่ประชาชนในชุมชนไม่ต้องออกไปทำงานนอกท้องที่ “...ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนชาวบ้าน เป็นการรวมตัวกันของพ่อค้า แม่ค้า ร่วมกันนำผลผลิตทางการเกษตรออกมาจำหน่าย รวมถึงขนม...” (เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยในปัจจุบันตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นตลาดน้ำที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จึงทำให้สินค้าในตลาดน้ำมีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมีการขยายพื้นที่ตลาดน้ำให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น “...และตอนนี้ตลาดมีชื่อเสียง พอคนเยอะขึ้นของก็หลากหลายขึ้น แต่สินค้าหลักๆ ก็ยังเป็นอาหารอยู่...” (เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ผู้วิจัยขออธิบายความหมายของความพร้อมในที่นี้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่ง “ความพร้อม” ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ หมายถึง ทัศนคติและสภาพของสมาชิกของชุมชนในเรื่องการรับรู้ความรู้สึกและความตระหนักในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน รู้เท่าทันและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการมีค่านิยมภูมิใจในวัฒนธรรมไทยและยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรมต่อการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558

การวิจัยในเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามกรอบแนวคิดที่ได้นำเสนอในบทที่หนึ่งเป็นประเด็นแล้วแต่เป็นรายข้อย่อยต่อมาว่าแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมกลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม และกลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้แผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่อย่างไร และมีแนวทางการนำมาปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร อีกด้วยจากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และมีความตระหนักในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยเป็นที่น่าสนใจว่าประชาชนชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมและเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน

เขตตลิ่งชันมีการรับรู้และมีความตระหนักในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมาก โดยมีการนำเสนอเป็นรายชื่อตามตัวชี้วัดที่พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 20 ข้อ ดังนี้

4.2.1 การรับรู้เรื่องการลด/ยกเลิกภาษี

4.2.2 มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)

4.2.3 การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า

4.2.4 สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ

4.2.5 ด้านตลาดทุน

4.2.6 ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย

4.2.7 การเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุน

โดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค

4.2.8 การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี

4.2.9 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

4.2.10 ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง

4.2.11 แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน

4.2.12 ความร่วมมือด้านพลังงาน

4.2.13 การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ

4.2.14 การคุ้มครองผู้บริโภค

4.2.15 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

4.2.16 นโยบายการแข่งขัน

4.2.17 แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้าน

เศรษฐกิจกับภายนอก

4.2.18 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก

4.2.19 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม

4.2.20 การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

โดยจากการวิจัยพบผลของการวิจัยในเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

4.2.1 การรับรู้เรื่องการลด/ยกเลิกภาษี

ในเรื่อง“การรับรู้เรื่องการลด/ยกเลิกภาษี” เป็นเรื่องระดับประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:15) ได้อธิบายไว้ว่า ไทยต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าภายใน
ทุกรายการ เหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ. 2010 ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าอ่อนไหวลดเหลืออัตราภาษี
ร้อยละ 0-5 ได้แก่ ไม้ตัดดอก มันฝรั่ง เมล็ดกาแฟ และมะพร้าว

จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสนใจและมีการรับรู้ในเรื่อง “การรับรู้เรื่องการ
ลด/ยกเลิกภาษี” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการลด/ยกเลิก
ภาษี จำนวน 2 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปใน
ทิศทางเดียวกันในเบื้องต้น ว่าเป็นการยกเลิกภาษีให้เหลือเป็นศูนย์ “...ภาษียกเลิกเป็น 0 ไม่มี
กำแพงภาษี...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และ “...ภานำเข้ายกเลิกได้ ต้นทุนสินค้า
ต่ำลง...” (ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยผู้ค้าขายต้องมีการหันมาให้ความสำคัญในเรื่องนี้
โดยต้องศึกษาเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องนี้ได้อย่างถูกต้อง “...พ่อค้าต้องเตรียมไว้ ปรับวิธีคิดใหม่ -
ต้องฝึกวิธีคิดไว้ ประกาศบ้าง รู้ทางสื่อ...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งต้องม
ีการจัดการอบรมในเรื่องนี้ “...พิจารณาการนำมาใช้ ต้องมีการแนะแนวอบรมสัมมนาเบื้องต้น...”
(ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการลด/
ยกเลิกภาษี จำนวน 4 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ
จำนวน 1 ท่าน ได้กล่าวว่าเคยได้ยิน แต่ไม่เคยนำมาปรับใช้ และนอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง
ผู้ประกอบการจำนวน 3 ท่าน ได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยอ้างถึง
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและประกันสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวพวกเขา “...การปรับลดยกเลิกภาษี
ให้กับบุคคลที่มีรายได้น้อย...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และ “...อย่างตอน
น้ำท่วมเราก็เสียประกันสังคมน้อยลง...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครมีการรับรู้เรื่องการ
ลด/ยกเลิกภาษี “...ถ้าเป็นส่วนการลดภาษี หรือการทำสนธิสัญญาก็รับรู้บ้างบางส่วน...” (เจ้าหน้าที่
สำนักงานเขตตลิ่งชัน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยได้ให้แง่คิดในเรื่องแนวทางการนำมาปฏิบัติ
ต่อชุมชนว่ามีผลกระทบในบางส่วน “...แต่ถ้าถามว่ากระทบกับชุมชนหรือไม่ ก็อาจจะมีส่วน
อย่างเช่นพืชผักจากต่างประเทศก็อาจจะมีเข้ามาบ้าง และสินค้าก็จะมีขายมากขึ้น...” (เจ้าหน้าที่
สำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.2 มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:17) ได้อธิบายเรื่องมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) ไว้ว่าอาเซียนกำหนดข้อบัพเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs) ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary) และกฎระเบียบว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการรับรู้เรื่องมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) พบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) จำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ ออกเป็น 2 แนวทาง ดังต่อไปนี้

แนวทางแรก กล่าวถึง อาชีพอ่อนไหวง่าย แต่ไม่สามารถกล่าวถึงรายละเอียดที่เจาะลึกได้ “...อาชีพอ่อนไหวง่ายบางอาชีพ บางเรื่อง มี 6-7 ข้อ...” (ประธานชุมชน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สอง เป็นมุมมองในเรื่องสินค้าที่ต้องเสียภาษี และมีการยกเลิกการเก็บภาษีทั้งสินค้าภาคการเกษตร “...ก็จะเป็นภาษีเกษตรบางตัวที่เสียยกเลิก ไม่เก็บภาษี...” (ชาวบ้านท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม) และสินค้าส่งออก “...ภาษีส่งออกนำเข้าเป็นสิทธิของผู้ค้าสินค้านั้น ถ้าปลอดภาษีเมื่อไร ราคาจะถูก...” (ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) จำนวน 3 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ ออกเป็น 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้

แนวทางแรก คือ การออกนโยบายของบริษัทต่างๆ อย่างเช่น ธนาคาร “...บางโปรโมชันไม่เสียภาษี ทำให้ลูกค้าสนใจในการฝากเงินกับแบงก์...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้า ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สอง คือ การกล่าวถึงองค์กรสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน “...อย่างเช่น BOI vat 0 ถ้าหมายถึงอันนี้ก็ควรจะรับรู้นะ เรื่องเขตส่งเสริมการส่งออก...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ที่มีการช่วยให้สิทธิและประโยชน์ทางด้านภาษีอากร

แนวทางที่สาม กล่าวถึงร้านค้าของตนเองที่มีการขายของโดยไม่เสียภาษีเพราะไม่ได้มีการขึ้นทะเบียนทางการค้า “...เราขายของพวกนี้ไม่เสียภาษีเพราะเราไม่ได้ขึ้นทะเบียนการค้า...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ไม่มีการรับรู้เรื่องมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)

4.2.3 การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:17) ได้อธิบายเรื่อง กฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของอาเซียน ดังนี้

1. เป็นสินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก
2. หากสินค้าไม่ได้ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก จะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตตามกฎเกณฑ์ทั่วไป โดยเป็นกฎทางเลือกระหว่าง
 - สินค้าที่ผลิตในประเทศอาเซียนโดยมีสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในอาเซียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของราคาสินค้า
 - เป็นสินค้าที่มีการผลิตในประเทศภาคีโดยมีการเปลี่ยนแปลงพิภคอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการรับรู้การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า พบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่าในสินค้าแต่ละชนิดจะต้องใช้วัตถุดิบในพื้นที่ของของตนเป็นส่วนผสม โดยในพื้นที่คลองลัดมะยม ก็มีสินค้านานาชนิดที่มีแหล่งกำเนิดจากพื้นที่คลองลัดมะยม วัตถุดิบ “...ได้แก่มะกรูด ข่า ตะไคร้ เราควรจะต้องจัดพื้นที่อย่างไร ถ้าเกิดปัญหาใครเป็นเจ้าของความสุดยอดของสินค้าเป็นสิ่งสำคัญ...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งประชาชนในพื้นที่ต้องหันมาให้ความสำคัญและตระหนักในเรื่องนี้

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าจำนวน 6 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ ออกเป็น 2 แนวทาง ดังต่อไปนี้

แนวทางแรก คือ การไม่คำนึงถึงแหล่งกำเนิดของสินค้าเพราะเป็นการค้าขายที่คำนึงแต่ความต้องการซื้อและความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นหลัก “...แต่ว่าสินค้าของผมขึ้นอยู่กับความพอใจของลูกค้าโดยที่เราไม่มีราคากลาง และไม่มีคุณภาพกำหนด...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สอง คือ การคำนึงถึงแหล่งกำเนิดของสินค้า โดยกลุ่มตัวอย่างได้มีการยกตัวอย่างสินค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องนี้ “...พวกโรงงานเช่นเครื่องอุปโภคอะไรพวกนี้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) อาทิ โรงงานทำเส้นบะหมี่ “...มีการทำเส้นหมี่แต่ไม่ได้ใช้มันสำปะหลัง ใช้เป็นข้าว...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และในระดับการตลาดอาหารท้องถิ่นผู้ประกอบการทราบถึงแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบ “...อย่างวัตถุดิบก็รู้ว่าตลาดไหนมีที่ไหนมีอะไรใกล้ๆ แถวนี่เรื่องอาหารก็ตลาดบางแค แต่คนส่วนมากที่นี้จะปลูกกันเอง ส่วนมากที่เอามาขายก็ปลูกกันเอง...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ส่วนในระดับการตลาดสินค้าท้องถิ่นผู้ประกอบการไม่ทราบถึงแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบว่ามาจากไหนแต่เข้าใจในความหมายของแหล่งกำเนิดสินค้า “...เรารู้แหล่งผู้ผลิตแต่แหล่งกำเนิดเราไม่รู้ บ้านพี่สะใภ้ที่นี่แหละผู้ผลิต แต่แหล่งกำเนิดมันมาจากไม้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครไม่มีการรับรู้เรื่องการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า

4.2.4 สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:18) ได้อธิบายเรื่อง สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆว่า เป้าหมาย คือ ลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆลง และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียน

-สาขาบริการเร่งรัดได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาสุขภาพ สาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน

-สาขาบริการอื่นๆครอบคลุมบริการทุกสาขานอกเหนือจากสาขาบริการเร่งรัด

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องสาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ พบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องสาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆจำนวน 1 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติว่ามีความเกี่ยวข้องกับอาชีพแพทย์ในการดูแลรักษาคนไข้ “...วิธีการแลกเปลี่ยนว่าประเทศใดขาดในกรณีฉุกเฉินแลกเปลี่ยนหมอมาช่วยเราได้...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถมีการให้แพทย์จากประเทศในกลุ่มอาเซียนมาทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียนที่ขาดแคลนอาชีพแพทย์ได้อีกด้วย

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไม่มีการรับรู้เรื่องสาขาบริการเร่รัดและสาขาบริการอื่นๆ

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานครมีการรับรู้เรื่องสาขาบริการเร่รัดและสาขาบริการอื่นๆ โดยได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ในด้านการขนส่งระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยจะมีเส้นทางเดินทางกับประเทศเพื่อนกลุ่มอาเซียนที่สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น “...ก็อย่างเช่นการคมนาคมขนส่งข้ามประเทศก็ติดตามข่าวอยู่บ้างคิดว่าสิ่งที่ได้รับคือการท่องเที่ยวและการคมนาคมที่สะดวกเพราะที่ตั้งของตลาดคลองลัดมะยมอยู่ติดถนนสายหลัก ทำให้การเดินทางค่อนข้างสะดวก...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.5 ด้านตลาดทุน

จุฑาทิพ กล้ายทับทิม (2555:18) ได้อธิบายเรื่อง ด้านตลาดทุนกล่าวคือ จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและการรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียนโดยสร้างความสอดคล้องในมาตรฐานด้านตลาดทุน

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการรับรู้เรื่องตลาดทุนพบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องด้านตลาดทุนจำนวน 1 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ ว่าเป็นเรื่องการลงทุน คนที่มีฐานะก็สามารถให้เงินชาวบ้านก็มาลงทุนได้ “...คนรวยให้เงินลงทุนเป็นส่วนดีมากๆ...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องด้านตลาดทุนจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย 1 ท่านไม่รู้ถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติ และ 4 ท่านมีแนวทางการนำไปปฏิบัติ เป็น 3 แนวทาง ดังต่อไปนี้

แนวทางแรกคือ ด้านการลงทุนร่วมกันภายในชุมชนในการค้าขาย “...ประมาณว่านำสินค้ามาลงทุนร่วมกันนำสินค้าของชุมชนมาร่วมกันขาย หรือเงินเปลี่ยนเป็นสินค้าบริโภคนำเงินมาเข้ากองทุน...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สอง คือ เป็นเรื่องการเงินที่เกี่ยวข้องกับธนาคารโดยตรง “...มหกรรมการเงินและจากแบงก์โดยตรง...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) และธนาคารมีการปล่อยกู้ให้กับผู้ค้าขาย เช่น “...ธนาคารออมสินนี้เขาก็จะมีให้ผู้ค้าขายนี้กู้โดยดอกเบี้ยต่ำ...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สาม คือ การแลกเปลี่ยนแรงงานในวิชาชีพที่ตลาดแรงงานระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน อาทิประเทศ “...พม่าคือเขากับเราจะเหมือนกันมีการแลกเปลี่ยนการใช้แรงงานที่เขาจะบอกว่าเขาจะมาหาหมอมามาใช้ในประเทศไทย และจะมีวิศวกรไทยที่เก่งๆ จะไปที่เขาจะเปิดเสรี...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องด้านตลาดทุน โดยได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมว่าจะมีธุรกรรมทางการเงินมากยิ่งขึ้น “...เกี่ยวกับภาพรวมมากกว่า เกี่ยวกับภาพขนาดใหญ่ ส่วนในชุมชนก็อาจจะมีผลดีก็ได้ อาจจะมีแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม การปล่อยสินเชื่อ เป็นผลดีกับพ่อค้าแม่ค้าด้วย หรืออาจจะมีการปรับปรุงที่จอดรถให้สะดวกขึ้นจากที่ว่างๆ...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.6 ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:18) ได้อธิบายเรื่อง ด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายกล่าวคือจะเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยให้สมาชิกมีมาตรการปกป้องที่เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของเศรษฐกิจมหภาคและความเสี่ยงเชิงระบบ

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการรับรู้เรื่องด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายพบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องเงินทุนเคลื่อนย้ายจำนวน 3 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน ดังนี้คือการย้ายแหล่งเงินทุนจากประเทศที่มีเงินทุนไปยังที่ขาดแคลนเงินทุน “...พวกนายทุนก็ไปหาพวกทุนแรงงานต่ำๆ อย่างลาว พม่า เวียดนาม...” (ชาวบ้านท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม) และ “...เงินทุนย้ายไปที่ขาดแคลนทุน...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย จำนวน 2 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดยมีแนวทางการนำไปปฏิบัติในระดับชุมชนเป็นกองทุนที่สามารถกู้เงินมาใช้จ่ายในการลงทุนได้ “...อย่างเช่นคนในชุมชนเงินไม่พอก็สามารถนำเงินจากกองทุนมาหมุนเวียนได้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และ SME ที่สามารถนำเงินจากกองทุนมาหมุนเวียนได้เช่นกัน “...พวก SME ที่ให้กู้เพื่อมาค้าขายแต่โดยมากไม่ได้ไปเพราะมันเป็นระบบส่งผ่อนรายเดือนมันเป็นการสร้างภาระ...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องเงินทุนเคลื่อนย้ายโดยได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติในระดับประเทศว่าจะมีนักลงทุนจากต่างประเทศมาลงทุนในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น เพราะต้องการขยายธุรกิจให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ตามการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าเศรษฐกิจจะต้องมีการขยายตัว “...ตอนนี้เมืองไทยเงินทุนเคลื่อนย้ายก็เข้ามาเยอะเพราะเศรษฐกิจขยายตัวรวดเร็ว ทำให้มีธนาคารต่างชาติเข้ามาดำเนินธุรกิจมากขึ้นคิดว่าจะมีนักลงทุนต่างชาติมาขยายธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.7 การเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:19) ได้อธิบายเรื่อง การเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค ว่ามีแนวทาง ดังนี้คือ การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ และการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง การห้ามกำหนดเงื่อนไขการลงทุน และเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งบริหารอาวุโสและคณะกรรมการ

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องด้านการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาคพบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องด้านการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาคจำนวน 4 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางแรกกล่าวคือการลงทุนผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดย “...มาลงทุนกับเราและก็ผ่าน BOI...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สอง เป็นในเรื่องการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ โดยมีการรับรู้จากสื่อโทรทัศน์และวิทยุ “...เคยได้ยินจากข่าวอย่างข่าวส่งข้าวไปขาย...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม) เป็นต้น

แนวทางที่สาม คือ แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค “...ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องด้านการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและ

ลงทุนในภูมิภาคจำนวน 3 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย 1 ท่านกล่าวว่า “...รับรู้บ้างนำไปปฏิบัติค่อนข้างยาก...” และอีก 2 ท่าน มีแนวทางการนำไปปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้ คือภาครัฐต้องเข้ามามีบทบาทในเรื่องการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาคเพื่อพัฒนาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค “...เป็นนโยบายของรัฐที่ต้องปรับปรุงให้มีความสัมพันธ์ที่ดี และก็ผลิตสินค้าได้ดี...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) เห็นได้จากในปัจจุบันประเทศไทยเป็นแหล่งอุตสาหกรรมโรงงานประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ และมีความต้องการที่จะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมโรงงานประกอบชิ้นส่วนรถยนต์มีขนาดใหญ่ยิ่งขึ้นไป “...ประเทศไทยจะเพิ่มศักยภาพขยายแหล่งผลิต ที่จะให้ต่างชาติเข้ามาผลิตการผลิตพวงรถฮอนด้า ยานยนต์ที่จะเข้ามาในปีหน้า...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องด้านการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาคโดยได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติว่าเป็นนโยบายระดับชาติ โดยในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการดำเนินการในเรื่องนี้ เห็นได้จากการปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีที่มีการสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและเชิญชวน ดึงดูดนักลงทุนชาวต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทย “...คิดว่าการกำหนดนโยบายของรัฐบาลอยู่แล้วทางนายกฯก็มีการเดินทางไปต่างประเทศชวนนักลงทุนจากต่างประเทศมาลงทุนในประเทศมากขึ้นเป็นนโยบายระดับชาติ...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสานท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.8 การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคี

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:23) ได้กล่าวถึงเรื่องการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคี ดำเนินการให้ประเทศสมาชิกจัดทำความตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคีขึ้นระหว่างกันภายในปี ค.ศ. 2010 เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคีพบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไม่มีการรับรู้เรื่องการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคี

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไม่มีการรับรู้เรื่องการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคี

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ไม่มีการรับรู้เรื่องการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี

4.2.9 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:23) ได้กล่าวถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กล่าวคือการวางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และช่วยให้การค้าสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ภายในอาเซียนบรรลุผลสำเร็จโดยการปฏิบัติ ตามกรอบความตกลง e-ASEAN และอยู่บนพื้นฐานของกรอบความตกลงร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์พบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

แนวทางแรกกลุ่มตัวอย่างได้มีมุมมองว่าในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ในเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้มีความสำคัญที่จะต้องสนใจในประเด็นนี้นักมากนัก “...อาเซียน เรื่อง พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คงไม่เป็นประเด็นสำคัญ...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สองกล่าวถึง ด้านเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ “...เครื่องใช้ไฟฟ้า...” (ชาวบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และคอมพิวเตอร์ อีกทั้งเครื่องมือแพทย์ “...มีการซื้อขายเช่น Com, เครื่องมือแพทย์...” (ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) คือพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

แนวทางที่สาม กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คือเครื่องจักรกล ที่มีการผลิตในประเทศไทยและส่งออกไปยังต่างประเทศ “...บ้านเราก็มีส่งพวกสินค้าเครื่องจักรเครื่องกลไปต่างประเทศบ้าง...” (ชาวบ้านท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 4 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน มีแนวทางการนำไปปฏิบัติ ดังนี้ คือ

แนวทางแรกคืออีคอมเมิร์ซวิธีการค้าขายที่มีการใช้การสื่อสารดึงดูดให้ลูกค้าสนใจในสินค้า “...น่าจะเป็นพาณิชย์วิธีการค้าขายสื่อสารทั่วไป...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยมีการทำการค้าทางอินเทอร์เน็ตที่ประหยัดเวลาเดินทางและซื้อขายได้อย่างรวดเร็ว “...เหมือนการซื้อขายออนไลน์...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก ท่านที่ 1, สัมภาษณ์

เชิงลึก) อีกทั้งในเรื่องการชำระเงินในซื้อสินค้า ลูกค้าก็มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น เพราะสามารถชำระเงินผ่าน “...ATM หรือโทรศัพท์โอนเงินได้เลย ไม่ต้องยุ่งยาก หรือจากทาง Internet ก็พวก Me my cash...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติกับชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และทราบถึงความหมายของ E-Commerce และในส่วนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้น ได้มีการริเริ่มประชาสัมพันธ์ข้อมูลและสถานที่ท่องเที่ยวของคนลงใน website บ้างแล้ว “...เกี่ยวกับ E-Commerce พอทราบบ้าง แต่ส่วนมากมีแต่เข้าไปชม แต่ยังไม่เคยลองเข้าไปซื้อในส่วนทางตลาดน้ำ มี website โดยคนอื่นมาทำให้เพื่อประชาสัมพันธ์ และใน www.pantip.com มีการแนะนำบอกต่อ...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตยท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.10 ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:22) ได้อธิบาย ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง กล่าวคือ โครงข่ายการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ มั่นคง และบูรณาการในอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาใช้ศักยภาพของเขตการค้าเสรีอาเซียนได้อย่างเต็มที่

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องความร่วมมือทางด้านการขนส่งพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องความร่วมมือทางด้านการขนส่งจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดย 3 ท่านมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติในทางเดียวกันว่าการขนส่งที่เป็นสิ่งสำคัญของการขนส่งระหว่างประเทศในอาเซียน คือ “...ทางเรือ ทางอากาศ...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งในเรื่องการขนส่งนี้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเป็นกลุ่มอาเซียน เพราะทำให้มีการติดต่อและเดินทางไปมาระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ง่ายยิ่งขึ้น “...การขนส่งเป็นหัวใจหลักในการไหลถึงกันการสร้างทาง ถ้าไม่ทำตัวนี้จะไปมหาสู่กันยาก...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) นอกจากนี้การขนส่งทางบกก็ได้มีการสร้างและขยายเส้นทางเดินทางระหว่างประเทศให้สะดวกยิ่งขึ้น เห็นได้จาก “...ถนนเวียงจันทร์ คนติดตามข่าวสารจะรู้...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

และอีก 2 ท่านมีการรับรู้ในเรื่องนี้ในเบื้องต้น แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่ทราบถึงความร่วมมือทางด้านการขนส่ง เพราะไม่ทราบมาก่อนแต่มีมุมมองว่าประเทศไทยต้องมีการเตรียมความ

พร้อมในเรื่องนี้อย่างแน่นอน “...ยังไม่เคยได้ยินนะ เพราะมันยังใหม่อยู่ แต่อีกหน่อยก็คงพร้อม เพราะตอนนี้เราก็เตรียมตัวกันอยู่...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องความร่วมมือทางด้านการขนส่งจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย 2 ท่านกล่าวว่ามีการรับรู้ แต่ไม่ทราบรายละเอียดของการขนส่งระดับอาเซียน และ 3 ท่านได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติว่าประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการขนส่งในเบื้องต้นแล้ว “...มีการขนส่งทางประเทศไทยอาเซียนก็จะมาปรับปรุงให้มีการขนส่งที่ดี...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้า ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยในปัจจุบันมีการขยายเส้นทางคมนาคมทางบก เห็นได้จาก “...ทราบมาว่ามีการทำถนนเพิ่มเพื่อรองรับและติดต่อกับทางจีนและลาวที่สามเหลี่ยมทองคำ...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึกท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องความร่วมมือทางด้านการขนส่งอีกทั้งได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชุมชนคลองลัดมะยม ดังนี้ คือ การขยายเส้นทางคมนาคมในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้มีการเดินทางสัญจรที่สะดวกยิ่งขึ้น โดยประชาชนทั่วไปก็จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกที่สามารถเดินทางได้สะดวกประหยัดเวลาในการเดินทางให้น้อยลง “...มีเส้นทางที่จะไปท่าเรือการเชื่อมโยงสินค้า เราคิดว่ามันเป็นแผน มีภาพรวมเป็นโครงสร้างขนาดใหญ่ชาวบ้านอย่างเราอาจจะได้รับผลดีบ้าง อาจจะร่นระยะเวลาให้น้อยลงรวมถึงการส่งสินค้าไปต่างประเทศง่ายขึ้น...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตยท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.11 แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:22) ได้อธิบาย แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนดังนี้ แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนค.ศ. 2005-2010 ครอบคลุมการขนส่งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศและการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่อง แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนขนส่งพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนจำนวน 3 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันในด้านการขนส่งทางบกและมีการรับรู้ในเรื่องแผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น “...รู้จากหนังสือพิมพ์ก็ความร่วมมือ การทำถนน อย่างลาวเราก็ไปได้ละ แต่ปัญหาแบ่งแยกดินแดนเป็นปัญหาอยู่ยังแก้ไขไม่ได้อย่างที่ลาวกับกัมพูชากำลังมี

ปัญหา...”(ชาวบ้านท่านที่ 2-3, สันทนากลุ่ม) และ “...รับรู้จากข่าวสารว่าขณะนี้ไปลาว...”(ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) เป็นต้น

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไม่มีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องแผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องความร่วมมือแผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน อีกทั้งได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชุมชนคลองลัดมะยมว่ารับรู้เหมือนในคำตอบที่ได้ตอบไปแล้วในข้อข้างบน 4.2.10 (ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง) ว่าการขยายเส้นทางคมนาคมในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้มีการเดินทางสัญจรที่สะดวกยิ่งขึ้น โดยประชาชนทั่วไปก็จะได้รับผลกระทบในเชิงบวกที่สามารถเดินทางได้สะดวกประหยัดเวลาในการเดินทางให้น้อยลง “...มีเส้นทางที่จะไปท่าเรือการเชื่อมโยงสินค้า เราคิดว่ามันเป็นแผน มีภาพรวมเป็น โครงสร้างขนาดใหญ่ชาวบ้านอย่างเราอาจจะได้รับผลดีบ้าง อาจจะร่นระยะเวลาให้น้อยลงรวมถึงการส่งสินค้าไปต่างประเทศง่ายขึ้น...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองเตยท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.12 ความร่วมมือด้านพลังงาน

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:23) ได้อธิบายในเรื่อง ความร่วมมือด้านพลังงาน กล่าวคือ การมีแหล่งพลังงานที่มั่นคงและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือในภูมิภาคด้านโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน และโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่อง ความร่วมมือด้านพลังงานพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง ความร่วมมือด้านพลังงานจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้านพลังงานทั้ง ไฟฟ้า ประเทศไทยมีการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจากประเทศข้างเคียง “...ทำหลายปีแล้ว วัตถุประสงค์จะเป็นพลังงาน เช่น ใช้ไฟฟ้าจากพม่า...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และเชื้อเพลิงรวมทั้งก๊าซ NGV เป็นพลังงานที่มีการนำมาใช้เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน “...เชื้อเพลิงแปรรูป ก๊าซ NGV...” (ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องความร่วมมือด้านพลังงานจำนวน 7 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่ามีการรณรงค์ลดการใช้พลังงาน “...มีพวกสื่อบอกเราตลอดว่าให้

คอยลดพลังงาน...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) เพราะตอนนี้พลังงานมีการใช้เป็นจำนวนมากและพลังงานเป็นสิ่งที่มีความจำกัด “...พลังงานตอนนี้กำลังแย...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งถ้าทุกคนไม่ช่วยกันลดการใช้พลังงานใน “...อนาคตจะมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรที่สามารถเปลี่ยนเป็นพลังงานอะไรแบบนี้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) เพราะพลังงานเดิมถูกใช้หมดไป โดยชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมก็ได้มีการรณรงค์ลดการใช้พลังงานโดย “...ส่วนใหญ่ก็จะประหยัดไฟกันครับไม่ค่อยเปิดไฟกัน...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงการนำเข้าพลังงานจากพม่าเพื่อมาทำเป็นไฟฟ้า “...พม่าจะไม่ส่งก๊าซให้เราวันไหนไฟฟ้าจะดับ...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึกท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องความร่วมมือด้านพลังงานจากทางสื่อ อีกทั้งได้กล่าวถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติ ประชาชนต้องมีการลดใช้พลังงานอย่างแท้จริงตามที่ภาครัฐมีการรณรงค์อย่างจริงจัง “...จากการติดตามข่าวสารประเทศไทยก็ซื้อพลังงานจากเพื่อนบ้านประมาณ 50 % อยู่แล้วนะคะโดยมีการร่วมลงทุนกับทางลาวและเวียดนามอย่างเรื่องที่จะมีปัญหาการจ่ายพลังงานทางรัฐเขาก็ประชาสัมพันธ์ให้คนลดใช้พลังงานกัน...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.13 การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:23) กล่าวว่า การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ นั้นเงินทุนมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาวิธีการระดมเงินทุนแบบใหม่ๆ เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนสนใจลงทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่อง การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆจำนวน 4 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดย 2 ท่าน มีการรับรู้แต่ไม่ทราบแนวทางการนำมาปฏิบัติ และอีก 2 ท่านมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่าการลงทุนต้องดูที่จุดคุ้มทุนเป็นหลัก “...บางประเทศต้องการเงินทุนต้องดูว่าลงทุนแล้วคุ้มไหม...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และเมื่อต้องการลงทุนแล้วแต่ขาดเงินทุน ก็ต้องมีการกู้ยืมตามมา “...แต่แต่ละประเทศเงินขาดต้องขอกู้...” (ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องการสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆจำนวน 3 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติว่าประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องนโยบาย “...ทางเราก็คงต้องมีนโยบายที่ดีให้เห็น...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และทางธนาคารก็จะต้องมีการเตรียมความพร้อมและรับมือในเรื่องนี้เช่นกัน “...พวกแบงก์น่าจะเตรียมพร้อมเรื่องบัญชีอยู่...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึกท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งยังไม่เข้าใจและรับรู้ในรายละเอียดการสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ “...การเงินที่ที่เคยได้ยินแต่พี่ก็ไม่แน่ใจว่าเขาจะแจกแจงให้กันยังไง...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องการสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยมีแนวทางการนำไปปฏิบัติว่ายังไม่เข้าใจและรับรู้ในรายละเอียดการสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยได้มีความคิดเห็นว่าการสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ เงินกู้ในรูปแบบต่างๆและความรู้ด้านเทคโนโลยี เห็นได้จาก “...ไม่แน่ใจคิดว่าน่าจะเป็นในรูปแบบเงินกู้ หรือความรู้ด้านเทคโนโลยีมากกว่า...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสานท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.14 การคุ้มครองผู้บริโภค

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:21) ได้ให้รายละเอียดในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค ดังนี้ ขณะนี้มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาควบคู่ไปกับมาตรการทางเศรษฐกิจ เพื่อระบุถึงประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้น มีการดำเนินการโดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองผู้บริโภคโดยการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภค จำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าต้องมีการควบคุมดูแลตรวจสอบคุณภาพและราคาของสินค้า “...กำหนดราคาสินค้าไม่ให้ขายเกิน...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม) รวมถึงสินค้าทุกประเภทต้องผ่านมาตรฐานในทุกๆด้าน “...ตรวจสอบไม่ให้มีการเอาเปรียบผู้บริโภค...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดย “...มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเน้นเรื่องราคา ความปลอดภัยจะเตือน

อย่างไร เป็นเรื่องสำคัญ สารพิษต้องส่งกลับ...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และ “สาธารณสุข” (ชาวบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) เข้ามาดูแลเพราะคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคและกระทรวงสาธารณสุขจะเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่ในการเข้ามากำกับดูแลตรวจสอบในเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัยและราคาให้ได้มาตรฐานที่เป็นธรรมและไม่เอาเปรียบผู้บริโภค

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคจำนวน 7 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่าผลิตภัณฑ์และสินค้าทุกชนิดจะต้องได้รับรองมาตรฐานก่อนนำออกมาจำหน่ายโดย “...ตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์โดยทางกรุงเทพและกระทรวงสาธารณสุข จัดให้คืออาหารต้องได้มาตรฐานการผลิตให้ผู้บริโภค...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และในปัจจุบันมีการเข้ามาดูแลในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มงวดมากยิ่งขึ้น “...จะดูแลให้ดีขึ้นคือจะคุ้มครองผู้บริโภค...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) ส่วนในเรื่องราคาของสินค้าก็ต้องมีราคาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและไม่สูงเกินไป “...ทางด้านการค้าให้อยู่ในมาตรฐานเรื่องราคากับเรื่องคุณภาพสินค้า...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ถ้าจะขึ้นราคาสินค้าก็ต้องเป็นไปตามกลไกตลาดและภายใต้ข้อกำหนดที่กำหนด “...การขึ้นราคาสินค้า ต้องมีกฎหมายกำหนด...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึกท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งในสินค้าบางประเภทต้องมีบริการหลังการขาย เพราะถ้าสินค้าชำรุดและเสียหายตามเงื่อนไขที่กำหนดผู้บริโภคสามารถเปลี่ยนหรือคืนสินค้าได้ “...บริการหลังการขาย ถ้าสินค้าไม่ดีก็เปลี่ยน...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีแนวทางการนำไปปฏิบัติ โดยประเทศไทยในปัจจุบันมีองค์กรที่ดูแลในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่แล้ว โดยผู้บริโภคสามารถร้องเรียนในทุกๆเรื่องได้โดยตรง “...ก็มีหน่วยงานตรงที่ดูแลอยู่ผู้บริโภคก็สามารถร้องเรียนได้โดยตรง ถ้าซื้อสินค้าไปแล้วได้ของไม่ดีก็สามารถแจ้งได้...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตคลองสานท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.15 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:21) อธิบายถึง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาไว้ว่า จัดตั้งระบบยื่นคำขอจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ของอาเซียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลของอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอให้แก่ผู้ขอรับความคุ้มครอง และส่งเสริมการประสานงานระหว่างสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรชีวภาพ และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ามีความเกี่ยวข้องกับด้านลิขสิทธิ์“...สินค้าเอาไปจดลิขสิทธิ์...” (ชาวบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยต้องเป็นสินค้าที่ออกแบบใหม่ คิดใหม่ ไม่ได้ไปลอกแบบของคนอื่น “...ก็อย่างที่เราทำอะไรขึ้นมาเราต้องไปจดลิขสิทธิ์ ไม่งั้นคนอื่นก็จะมาก๊อปเรา...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม) ซึ่งถ้าไม่มีการจดลิขสิทธิ์ผู้อื่นสามารถเลียนแบบสิ่งนั้นๆ ไปทำขายได้เช่นกัน โดยกลุ่มตัวอย่างรู้แบบกว้างๆ แต่ไม่ทราบในรายละเอียดลงลึก “...รู้ระบบกว้างๆ ทั่วโลก ทรัพย์สินไทย เอาไปใช้ไม่ได้...” (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจำนวน 9 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย 1 ท่านมีการรับรู้แต่ไม่ทราบแนวทางการปฏิบัติ และที่เหลืออีก 8 ท่านมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่ามีความเกี่ยวข้องกับด้านลิขสิทธิ์“...ถ้าไม่รีบไปจดโดนเขาก๊อปไปก็ว่าเราไม่ได้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) เนื่องจากลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่ยื่นขึ้นทางกฎหมายได้ว่าไม่มีผู้ใดสามารถมาเลียนแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของเราได้ แต่ถ้าไม่ได้จดลิขสิทธิ์ก็ไม่สามารถเรียกร้องหรือห้ามผู้อื่นมาเลียนแบบของเรา “...อย่างเช่นคนผลิตเว็บไซต์แล้วคุณขอลิขสิทธิ์มา ก็เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของเรา...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และ “...กระเป๋าแบรนด์เนมที่มีผู้ซื้อผู้ขายที่ถูกต้องถ้าซื้อของปลอมก็จะผิดกฎหมาย น่าจะมีมาตรการในการนำเข้าของผู้ขาย...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยสินค้านี้ระดับชุมชนที่มีการจดทะเบียนสินค้า OTOP ขึ้นมา “...เขาก็ให้มีการให้ชุมชนไปจดทะเบียนอย่างสินค้าโอท็อปก็ให้ไปจดทะเบียนที่เขต...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยในกรุงเทพมหานครทางสำนักงานเขต “...จะมีหนังสือรับรองให้ OTOPก็เป็นการกระจายรายได้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) ให้กับประชาชนในท้องที่

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยมีแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ว่าต้องมีการจดสิทธิบัตร เพื่อรับความคุ้มครอง “...ก็ต้องไปเป็นลิขสิทธิ์คุ้มครองสิทธิบัตร ขึ้นตอนมันค่อนข้างเยอะ มีการตรวจสอบเยอะ ส่วนของตลาดน้ำเราจะมีส่วนโฆษณาศิลปะ(พวกดินปั้น ปั้น

คินเผา)...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่เป็นเอกลักษณ์และออกแบบการปั่นโดยชาวบ้านเอง

4.2.16 นโยบายการแข่งขัน

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:20) อธิบายในเรื่อง นโยบายการแข่งขัน ดังนี้ จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานงานด้านนโยบายและกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าในภูมิภาค เพื่อเป็นเครือข่ายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลนโยบาย ตลอดจนแบบแผน แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า การดำเนินงานจะผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีนโยบายด้านการแข่งขันทางการค้าภายในปี ค.ศ.2015

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่องนโยบายการแข่งขันพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง นโยบายการแข่งขันจำนวน 2 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกันในเรื่องการแข่งขัน กล่าวคือ

แนวทางแรก กล่าวคือ ทุกประเทศในอาเซียนต้องมีความสามัคคี จับมือกันในการเป็นหนึ่งเดียว “...ASEAN ประสานมือกัน ต้องอยู่ร่วมกันให้ได้...” เพื่อสามารถมีกำลังและอำนาจในการค้ากับประเทศอื่นๆ นอกเหนือจากกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศมหาอำนาจ (ประธานชุมชนท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

แนวทางที่สอง คือ การแข่งขันกันในกลุ่มประเทศอาเซียน “...ทุกอย่างคือการแข่งขัน...” (ชาวบ้านท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) รวมทั้งมีการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ นอกกลุ่มสมาชิกอาเซียนอีกด้วย

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องนโยบายการแข่งขันจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าต้องมีการแข่งขันโดยกลุ่มตัวอย่างมีมุมมองว่าแต่ละประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนมีการแข่งขันกัน “...เราคงไม่ประกาศว่าแข่งขัน ในที่เรามองๆ กัน มันก็ต้องมีการแข่งขัน...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้า ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และ “...เป็นการแข่งขันเป็นเรื่องการตลาดมากกว่าอย่างการผลิตยนต์ โทรศัพท์...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งไม่แน่ใจว่าประเทศไทยจะมีศักยภาพในการแข่งขันการค้ากับประเทศอื่นมากนักน้อยเพียงใด “...เราจะแข่งขันกับเขาไหวไหมการแข่งขันระหว่างประเทศ...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพให้สามารถแข่งขันได้

“...ต้องมาดูคุณภาพสินค้าว่าสามารถแข่งกับเขาได้ไหม” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) และมีวิธีเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้ “...เห็นพวกมันอยู่บ่อยๆคือขั้นแรกเค้าพยายามให้ประชาชนรับรู้ว่าจะแข่งกับตลาดอื่นได้อย่างไรเตรียมพร้อมอย่างไร...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึกท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องนโยบายการแข่งขัน โดยมีแนวทางการนำไปปฏิบัติต่อชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมว่าอาจจะมีผลกระทบในเรื่องการผลิตสินค้าและบริการที่ประเทศไทยจะทำการส่งออก “...ไม่แน่ใจว่าจะกระทบอะไรบ้าง แต่ถ้ากระทบจริงน่าจะเป็นด้านการผลิตสินค้า การบริการ ที่จะขายไปต่างประเทศมากกว่า...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.17 แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับ

ภายนอก

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:25) อธิบายถึงแนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก กล่าวคือ ปัจจุบันข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ประกอบด้วย ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลีใต้ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย และข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่อง แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอกพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอกจำนวน 3 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ ว่าเคยได้ยินในเรื่องนี้จากสื่อทางโทรทัศน์ “...เคยได้ยินจาก TV...” (ชาวบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องแนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอกจำนวน 6 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย 3 ท่านมีการรับรู้แต่ไม่ทราบถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติ ซึ่ง 3 ท่าน มีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติในการสร้างปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ จากการปฏิบัติหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในต่างประเทศ “...ก็เห็นเวลานายกไปทำสัญญาที่เมืองนอกเพื่อตรึงราคาสินค้าให้ได้ราคาในระดับมาตรฐานของภูมิภาค เพื่อที่จะขายให้ได้ราคากับตลาดยุโรปได้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายของที่ระลึก ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยประเทศไทยจะถูกต่อรองมากกว่า “...

ส่วนใหญ่เราจะโดนเขาคัดกรองมากกว่า...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) และการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอกจะอยู่ในรูปเหตุผลทางธุรกิจที่เล็งเห็นผลประโยชน์ของประเทศตนมากที่สุด “...ส่วนมากจะเป็นไปในรูปแบบผลประโยชน์มากกว่าลักษณะว่า เหตุผลทางธุรกิจ...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องแนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก โดยเสนอแนวทางการนำไปปฏิบัติเป็นข้อเสนอแนะต่อชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมว่าต้องมีการก่อตั้งคณะกรรมการของชุมชนหรือการรวมกลุ่มผู้ที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องนี้ขึ้นมาอย่างเป็นทางการ “...ก็อาจจะต้องใช้การตั้งคณะกรรมการหรือตั้งเป็นกลุ่มที่มีความชัดเจน และมีหลักการในการรวมกลุ่ม...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยมีกฎและหลักการที่เพื่อผลประโยชน์ของชุมชน

4.2.18 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:26) อธิบายถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก ไว้ว่า สำหรับการพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาดำกว่าของอาเซียน

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลกพบว่า

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไม่มีการรับรู้เรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไม่มีการรับรู้เรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก การรวมกลุ่มอาเซียนในเรื่องเศรษฐกิจอาเซียนจะมีกฎระเบียบของมาตรการการค้าที่เป็นมาตรฐานเดียวกันออกมา “...ส่วนตรงนี้ก็คิดว่าจะมีผลต่อเนื่องจากคำตอบข้อที่ผ่านมา คือหลังจากมีการรวมกลุ่มชัดเจนแล้วเราต้องมีสินค้าที่จะขายและจะซื้ออย่างชัดเจนมันจะเป็นเครือข่ายอุปทานในระหว่างธุรกิจกับธุรกิจมากกว่า...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.2.19 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:24) อธิบายถึง การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม กล่าวคือ อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะ แรงงานแหล่งเงินทุน รวมทั้งเทคโนโลยี เสริมสร้างความยืดหยุ่นให้ SMEs ของอาเซียนเพื่อให้สามารถรองรับกับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มในเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีจำนวน 3 ท่าน มีการรับรู้แต่ไม่ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ และจำนวน 2 ท่านมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ โดยกลุ่มตัวอย่างได้แสดงมุมมองต่อธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ว่าช่วยกระจายรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน เพราะธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ได้หวังผลกำไรจำนวนมากเหมือนกับธนาคารทั่วไป “...ถ้า SMEs อยู่ได้จะดี จะทำให้รายได้กระจายไป SME ไม่ใช่เงินทุนหน้าเลือด เอาเปรียบ...” (ประธานชุมชน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ในเรื่องอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมจำนวน 9 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย 1 ท่านมีการรับรู้แต่ไม่ทราบถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติ ซึ่ง 8 ท่าน มีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติว่าธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ปลดปล่อยเงินกู้ให้เงินมาลงทุนในการค้าขายซึ่งมีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่น้อยกว่าธนาคารทั่วไป “...ก็เหมือนกับการลงทุนที่สามารถกู้มาโยนใช้ก่อนได้ จะจ่ายดอกเบี้ยน้อยกว่า...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหาร ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) เช่น “...อย่างธนาคารทหารไทยก็ส่งเสริมสินเชื่อรายย่อยอุตสาหกรรมชุมชน และสินค้า OTOP...” (พ่อค้าแม่ค้าขายเสื้อผ้าท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็น “...ธุรกิจขนาดเล็ก ที่เป็นขนาดย่อย ก็จะมีระบบการลงทุน การเงินการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ ให้นันดี ขึ้นให้พวก SME เขาอยู่รอดได้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) และจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐาน สะอาดและปลอดภัย “...การพัฒนาอย่างการประกวดสินค้าที่ได้คุณภาพดีผ่านการคัดสรร ก็จะมาการให้ดาว 5 ดาวถือว่าดีเยี่ยม...” (พ่อค้าแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) จากการประกวดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม โดยในปัจจุบันมีการพัฒนาในเรื่องวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมอยู่แล้วรวมถึงความรู้เรื่องอาเซียนในเรื่องต่างๆ “...ก็มีการพัฒนาอยู่แล้วก็จะมีการอบรมให้ความรู้เรื่องต่างๆ เรื่องอาเซียน มีข่าวประชาสัมพันธ์ต่างๆมีไปบ้างแต่ไม่ได้ไปทุกคน ก็จะมีเป็นกลุ่มๆ อย่างกลุ่มสมุนไพรม...”(เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)ซึ่งกลุ่มสมุนไพรมของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมก็มีการเข้าร่วมอบรมในเรื่องความรู้อาเซียนและมีในเรื่องวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมรวมอยู่ด้วย

4.2.20 การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2555:24) อธิบายถึง การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน ว่า ปัจจุบันความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงาน บรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจนและปรับปรุงคุณภาพชีวิต

จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง3กลุ่มในเรื่อง การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนพบว่า

กลุ่มที่หนึ่ง ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่อง การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน จำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ท่าน โดยมีจำนวน 1ท่านมีการรับรู้แต่ไม่ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติ และจำนวน 4ท่านมีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติ ว่าเคยได้ยินในเรื่องนี้ โดยทราบถึงระยะเวลาการก่อตั้งอาเซียนตั้งแต่เริ่มแรกว่า “...รวมกันมานาน 50 ปี ความมั่นคงก่อนปฏิบัติตัวเตรียมความพร้อม...” (ประธานชุมชน ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยมีการรับรู้ข่าวสารเหล่านี้ผ่านจากสื่อโทรทัศน์ “...รู้จากข่าวทีวี...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งกลุ่มอาเซียนจะมีการฝึกกำลังกับประเทศอื่นๆนอกเหนือจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ในการสร้างความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจอีกทั้งเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับประเทศมหาอำนาจ “...จะมี ญี่ปุ่น จีน อินเดีย เข้ามาเป็นเครือข่ายเพิ่มอีก...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 2-3, สนทนากลุ่ม)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการรับรู้เรื่องการรับรู้เรื่องการริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนจำนวน 5 ท่าน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 ท่าน โดย1 ท่านมีการรับรู้แต่ไม่ทราบถึงแนวทางการนำไปปฏิบัติ ซึ่ง 4 ท่าน มีการกล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติว่ามีความเข้าใจในเรื่องการริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน อาทิ เช่น ช่วยเหลือนของเพื่อนทำรายงานส่งคุณครูในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน “...เมื่อประมาณกลางปีที่แล้วเริ่มรู้เริ่มเข้าใจ

ว่าอาเซียนคืออะไร AEC คืออะไรเพราะหลานเพื่อนพี่เขาทำรายงานส่งอาจารย์ ช่วยเพื่อนทำ และก็พอหลังๆพอมันเริ่มต้องใช้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจความหมายของการรวมตัวของอาเซียนว่าแต่ละประเทศมีการเข้าสู่ระบบเดียวกัน “...อย่างเช่นเขามาประชุมมาเข้าระบบเรา หรือเราไปเข้าระบบเขาอะไรประมาณนี้...” (พ่อค้าแม่ค้าขายอาหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีการรับรู้เรื่องการริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน การรวมตัวของอาเซียนได้มีความพยายามในการรวมตัวกันเป็นอาเซียนอย่างแท้จริง จะประสบความสำเร็จเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันได้นั้นจะต้องได้รับความสนใจร่วมมือและเปิดใจพร้อมใจของทุกคน ทุกประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนอย่างแท้จริง “...ก็มีความหลายปีแล้วรู้ว่าการประชุมจะรวมตัวเป็นอาเซียน แต่ก็ไม่ได้กำหนดเวลาไว้เพราะหลายประเทศยังไม่พร้อม ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรวมตัวนี้ให้สำเร็จเป็นหน้าที่ของทุกคน...” (เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชันท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

4.3 แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

จากการวิจัยในพื้นที่ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ประกอบด้วย ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม, ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร มีแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมที่คล้ายคลึงกันและเป็นไปในทิศทางกันซึ่งผู้วิจัยจะบรรยายต่อไปโดยแบ่งตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่อง “ภาษา” ว่าเป็นแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง และการค้าขายจะต้องมีการปรับตัวโดยค้าขายสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้ามากขึ้น เห็นได้จาก “...ลูกค้าต่างชาติมากขึ้นหาวิธีสื่อทำให้ลูกค้าฟังพอใจ มีการสอนภาษาอังกฤษทุกสัปดาห์...” (ประธานชุมชน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) โดยภาษาอังกฤษคือภาษากลางซึ่งเป็นภาษาทางการที่ใช้สื่อสารในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากนี้ “...ภาษา ทุกอย่างของอาเซียน การค้า สินค้า การเกษตร สินค้าที่เราทำเอง เขาต้องการอะไร เราก็ควรเตรียมพร้อมให้เขาได้ ศิลปะ วัฒนธรรม...” (ชาวบ้าน ท่านที่ 2-3, สนทนาเชิงกลุ่ม) โดยการเข้าใจและสามารถสื่อสารในภาษาได้นั้นจะส่งผลให้มีความเข้าใจในเรื่องอื่นๆของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อาทิ ศิลปะ วัฒนธรรม ด้วยกันได้ง่าย

มากยิ่งขึ้น และในเรื่องอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมโดยตรง คือ การค้าสินค้าการเกษตร และความต้องการของลูกค้า

อีกทั้งมีการเสนอว่า แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อม คือ “การเรียนรู้” ทั้งนี้การเรียนรู้ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในเรื่องการใช้ชีวิต วิธีคิดที่ถูกต้อง และความรู้ในทุกๆด้าน เพราะ “...เมื่ออาชีพจำเป็นต้องเรียนรู้ เน้นวิธีคิด ต้องสอนกัน ไม่เบียดเบียนคนอื่น คิดต่างได้ อยู่อย่างประชาธิปไตย ไม่ทำร้ายคนอื่น ชาวบ้านต้องเป็นหลัก ความเข้มแข็งของชุมชน วิธีคิดการเรียนรู้ต้องเรียนหลักคิดพร้อมกับการผลิต อนาคตของอาเซียน บุรพาวิถี(ตะวันออก) มีมาตรฐานมาวัดมากขึ้น เช่น การคอร์รัปชั่น, ความสะอาด, ความสุขของคน คนข้างหน้าต้องปรับตัวมากขึ้น มีจินตนาการ เรียนรู้ตลอดชีวิต มีนวัตกรรม การเรียนข้ามศาสตร์ รู้ถึงศาสตร์อื่น ประกอบด้วย โดยเฉพาะครู...”(ประธานชุมชน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งการเน้นวิธีคิดและเปลี่ยนวิธีคิดของคนเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้ฝัง มีวิธีคิดที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ยึดถือผลประโยชน์ส่วนตน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจและเข้าถึงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง อีกทั้งประชาชนที่มีคุณภาพจะช่วยพัฒนาให้ประเทศไทยมีความเจริญอย่างแท้จริง

และนอกจากนี้ยังมีการแสดงความเห็นว่าแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเป็นหน้าที่ของ “...ภาครัฐในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลทั้งหมดของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน...” ให้กับประชาชน โดย “...หน้าที่รัฐต้องประชาสัมพันธ์ ต้องให้วิชาการ ข้อมูลอาเซียน ในการผลิต การซื้อขายในการขับเคลื่อน...”(ชาวบ้าน ท่านที่ 4, สัมภาษณ์เชิงลึก)

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ผู้ประกอบการในชุมชนได้ให้ความสำคัญในเรื่อง “ภาษา” ว่าเป็นแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งมีความจำเป็นต่อการค้าขาย และจากการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัยพบว่าตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีชาวต่างชาติเข้ามาเยี่ยมชมเป็นประจำ โดยผู้ประกอบการร้านค้าไม่มีการเงินอายุพูดคุยแสดงอัธยาศัยที่ดีต่อชาวต่างชาติ ถึงแม้จะพูดภาษาอังกฤษได้ไม่มาก แต่ประโยคพื้นฐาน แต่ก็มีความพยายามที่จะทักทายและต้องการขายสินค้าให้กับชาวต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องภาษาอังกฤษเบื้องต้นอยู่แล้ว เพราะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวเป็นประจำ “...ก็เตรียมพร้อมคะ การฝึกภาษาส่วนมากที่นี้มีชาวต่างชาติเยอะ ส่วนมากชวน ไปอยู่ด้วยนะคะ มีชวนไปทำดอกไม้ให้ที่มาเลเซีย ก็พอสื่อสารได้คะ อยากให้เด็กๆ พูดได้ อยากให้เด็กได้ยืนกันทั่วๆ ไป ให้เด็กได้ยืนบ่อยๆ มันก็จะช่วยได้ แม่ค้าที่นี้ก็พูดกันได้เลย แม่ค้าปริญญาทั้งนั้นคะ...” (พ่อแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญในเรื่องภาษาอย่างมาก และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ แต่สำหรับภาษาท้องถิ่นของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนก็มีความสำคัญเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างมีการเสนอแนะว่าควรมีล่ามเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร “...ต้องเน้นเรื่องภาษา แต่ภาษาพื้นบ้านน่าจะยาก เพราะการรับรู้แค่ภาษาอังกฤษภาษาเดียวก็แย่แล้ว เราพร้อมรับมือ แต่เราแพ้เรื่องภาษา เรื่องภาษาถ้าซื้อขายกันเข้าใจก็ไม่มีไรมาก ถ้ามีภาษากลางก็จะดี หรือมีล่าม เรื่องการต้อนรับก็เป็นเรื่องธรรมชาติอยู่แล้ว...” (พ่อแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก) นอกจากนี้ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมควรทำป้ายชุมชนเป็นภาษาอังกฤษในการประชาสัมพันธ์อีกด้วย “...การทำป้ายชุมชนเป็นภาษาอังกฤษ...” (พ่อแม่ค้าขายเสื้อผ้า ท่านที่2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

อีกทั้ง “การส่งเสริมความรู้ในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ผู้ประกอบการก็เล็งเห็นว่าการส่งเสริมความรู้ให้การศึกษาให้กับคนไทยทุกคน และเน้นสร้างและปลูกฝังให้ความรู้กับเยาวชนให้มีความสำคัญในการเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยในตอนนี้อย่างคนชาวไทยมีการรับรู้ในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น แต่ต้องมีการยอมรับว่าคนในระดับชุมชนและประชาชนทั่วไปไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพราะเป็นเรื่องที่ห่างไกลและไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับชีวิตของพวกเขา “...ก็ว่าคนไทยก็รับรู้มากขึ้น แต่ส่วนมากที่ว่าการรับรู้มันยาก เพราะสมมุติไม่ใช่คนที่อยู่กับธุรกิจหรือว่าอะไรนะ มันยากที่จะไปศึกษาที่ไหน อย่างคนไทยพอเห็นข่าวธุรกิจ เขาก็ไม่อ่านกันแล้ว หรืออย่างพี่ที่ก็ไม่อ่านนะ เพราะมันไม่จำเป็นต้องใช้ พี่ก็ไม่อ่าน ไม่รู้จะอ่านไปทำไม...” (พ่อแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่ 2, สัมภาษณ์เชิงลึก) จึงต้องมีการสร้างและปลูกฝังให้ความรู้กับเยาวชนให้มีความสำคัญในการเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในทุกๆด้าน “...ควรน่าจะส่งเสริมความรู้ ตั้งแต่เยาวชนให้มีความพร้อมด้านความรู้และเทคโนโลยี รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนว่าคนไทยควรปรับตัว และมีความพร้อมด้านใดบ้าง...” (พ่อแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก)

และผู้ประกอบการได้แสดงความเห็นว่า “...เป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการส่งเสริมและสร้างแนวทางการปรับตัวและการเตรียมความพร้อม...” และนักการเมืองก็ต้องทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับประชาชนทั่วไป รวมทั้งสนับสนุนในผลิตภัณฑ์และสินค้าของไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพในการแข่งขันในระดับประเทศซึ่งการส่งเสริมและสร้างแนวทางการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านประชาชนและสินค้าจะออกมาในนโยบายของรัฐบาล ที่พอนำมาปฏิบัติแล้วเกิดผลเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง “...พี่ก็ต้องให้ทางรัฐบาล จัดการระเบียบการให้ประชาชน ต้องมีนักการเมืองที่ดีคอยส่งเสริมประชาชนก็ต้องให้รัฐบาลมีนโยบายที่ดีๆ ถ้าไม่มีปัญหากันก็จะดีอยู่เสมอแหละ จริงๆ เมืองไทยเราเป็นแชมป์หลายๆ ด้านนะ เรื่องอาหาร สินค้า ความเป็นอยู่ เรียกว่า

โชว์ได้เลย พอมีปัญหาการเมือง ก็ทำให้ค่อยลงไปอีก จริงๆ...” (พ่อแม่ค้าขายเสื้อผ้า ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งในผลิตภัณฑ์และสินค้าของไทยควรมีการปรับปรุงและพัฒนาในทุกๆด้าน “...คุณภาพของบุคลากร ของสินค้า การตลาด ทุกๆอย่างต้องปรับปรุง ก็ปรับปรุงให้เป็นแบรนด์ของไทย การควบคุมการผลิต ให้มีการเข้มงวด การตลาดที่รัฐบาลต้องส่งเสริมอย่างจริงจัง ให้ข้อมูลกับเกษตรกร และปรับปรุงคุณภาพที่ดินเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพดี...” (พ่อแม่ค้าขายเสื้อผ้า ท่านที่2, สัมภาษณ์เชิงลึก) ซึ่งการให้ความรู้กับเกษตรกรเป็นสิ่งที่ดีและพึงปฏิบัติในแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมากที่จะได้มีการพัฒนา เข้าใจการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าการเกษตรอย่างแท้จริง

ซึ่งผู้ประกอบการได้เล็งเห็นความสำคัญของ “การศึกษาข้อมูลต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ว่าเป็นแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเนื่องจากในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นเห็นได้จากข่าวสารที่การเผยแพร่ในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น “...แต่พอมันเหมือนเข้ามาแบบ ใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น การดำรงชีวิต การธุรกิจมากขึ้น เราก็ต้องศึกษาไว้...” (พ่อแม่ค้าขายผลไม้ ท่านที่2, สัมภาษณ์เชิงลึก)

นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีการเล็งเห็นความสำคัญของ “ความปลอดภัย และโรคติดต่อ” จากต่างประเทศเพราะการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปลายปี พ.ศ. 2558 จะมีการเปิดประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างเสรี มีผู้คนเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างประเทศเป็นจำนวนมากโดยอาจมีการนำเชื้อโรคเข้ามาแพร่ในประเทศไทย อีกทั้งพสกพันธุไม้ต่างๆที่อาจมีโรคติดต่อทางพันธุ์พืชเข้ามาด้วย “...อาจจะเน้นเรื่องความปลอดภัย และก็ดูแลเรื่อง โรคติดต่อ โดยติดต่อมาจากต่างประเทศ จัดระบบความปลอดภัยเรื่องโรคติดต่อทั้งคนและผลิตภัณฑ์หรือพันธุ์พืช...” (พ่อแม่ค้าขายสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ท่านที่1, สัมภาษณ์เชิงลึก) จึงต้องมีมาตรการในการดูแลและจัดการในเรื่องความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนคลองลัดมะยมว่า “เรื่องภาษา” และ “เรื่องการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาของประเทศในกลุ่มอาเซียน” เป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งในเรื่องภาษานั้น ในปัจจุบันตามสื่อต่างๆมีการกระตุ้นและให้ความรู้ในเรื่องภาษาอยู่เป็นประจำ จึงไม่น่ามีผลกระทบมากนัก โดยเรื่องภาษาในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้นเป็นเรื่องที่พ่อค้าแม่ค้าได้ใช้สื่อสารในการค้าขายกับลูกค้าชาวต่างชาติเป็นประจำอยู่แล้ว โดยมีทั้งภาษาพูดและภาษาทักในการสื่อสาร “...ก็คือเรื่องภาษา แต่คนไทยไม่น่าจะมีปัญหา เพราะทุกวันนี้สื่อต่างๆจะมีการแทรกความรู้อยู่เสมอ อย่างรายการบางรายการก็มีคะ แต่ก็ไม่ใช่กลัวจนไม่กล้าทำอะไรนะคะ เรื่องการเจรจามั่น ไม่ใช่เรื่อง

ยาก บางคนแม้คำก็พูดไม่ได้ก็ยกไม้ยกมือ จุดมุ่งหมายคือการขายสินค้าแลกเปลี่ยนกัน คนรุ่นก่อน เขาก็มีเทคนิคของเขา...” (เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) นอกจากนี้ในเรื่องการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาของประเทศในกลุ่มอาเซียนก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่คนไทยจำเป็นต้องตระหนักและเรียนรู้ให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ เมื่อมีการเข้าใจถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของกันและกันแล้วจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจในแต่ละชาติและเข้าถึงกันได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างสัมพันธ์ ร่วมธุรกิจ การท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น “...ก็คงเป็นเรื่องวัฒนธรรมนะคะ เรื่องของประเพณีของศาสนาต่างๆ ความเข้าใจและเราต้องเรียนรู้ค่ะ อยากให้พัฒนาการขนส่ง ให้สะดวกขึ้นค่ะ...” (เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ท่านที่ 1, สัมภาษณ์เชิงลึก) อีกทั้งการพัฒนาการขนส่งจะช่วยให้เศรษฐกิจอาเซียนเติบโตขยายใหญ่ยิ่งขึ้น

บทที่ 5

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
2. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

- 5.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
- 5.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
- 5.3 แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

5.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ลักษณะเฉพาะชุมชนคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยมีผู้นำชุมชนที่มีความรู้และวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารชุมชน จนทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้อย่างทุกวันนี้และจากผลการวิจัยพบว่าชุมชนคลองลัดมะยมมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง ซึ่งพบว่าลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนคลองลัดมะยมมีความสอดคล้องอย่างมากกับ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในบทที่ 2 ตามที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์ (2542) ได้อธิบายในหนังสือ “เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม

แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม” โดยได้กล่าวถึงความหมายถึงความพอเพียง 7 ประการ ตามรายละเอียดตารางข้างล่างที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่าง “เศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง” กับ “ลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนคลองลัดมะยม” ดังตารางต่อไปนี้คือ

ตาราง 5.1: สรุปผลความสัมพันธ์ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจ
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมกับลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงความหมาย “ความพอเพียง” 7 ประการ	ลักษณะเฉพาะ และสภาพเศรษฐกิจ ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน	ชุมชนมีการปลูกผัก, ผลไม้ จุดเด่นจะเป็นเครื่อง ดื่มยำกุ้ง ข้าว ตะไคร้ ใบมะกรูด มะละกอ ถั่วฝักยาว บวบ ใบเตย อีกทั้งการนำสัตว์จากในลำคลองมา เป็นอาหารทั้งนี้เพื่อการรับประทานในครอบครัว และเพื่อนบ้านเป็นอันดับแรก
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคน อื่นได้ คนที่ไม่พอ จะรักคนอื่นไม่เป็น และ ทำลายมาก	หลังจากที่แบ่งรับประทานในครอบครัวและเพื่อน บ้านเป็นอันดับแรกแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ที่ อาศัยอยู่ในชุมชนจะมีการนำส่วนที่เหลือออกมา จำหน่ายอีกทั้งมีการนำทัวร์ฝรั่งมาทำพวกต้มยำ แกงส้ม มาทุกอาทิตย์ ซึ่งชาวบ้านชุมชนเป็น ผู้สอน ช่วยให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพ และมี รายได้อย่างพอเพียงอีกทั้งทำให้ประชาชนใน ชุมชนมีความรักและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เกิด ความรักและความสามัคคีในชุมชน

ตาราง 5.1: สรุปผลความสัมพันธ์ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจ
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมกับลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง (ต่อ)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงความหมาย “ความพอเพียง” 7 ประการ	ลักษณะเฉพาะ และสภาพเศรษฐกิจ ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง คือ การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน	ชุมชนมีพื้นที่บริเวณตลาด บ้านของชาวบ้านชาวสวน และสวน ที่มีต้นไม้ สายน้ำอันร่มรื่นจากลำคลองที่ยังใสสะอาด มีปลาน้ำจืดมากมายหลายชนิด จากการมีพื้นที่เกษตร, มีการปลูกผัก ผลไม้นี้ส่งผลให้ประชาชนได้มีการนำผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่าย,มีการจัดการร่วมกันของชุมชน มีความสนใจ ใส่ใจ เป็นห่วงต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน เห็นได้จากชุมชนได้รวมกลุ่มจัดทำกันเองในการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาจัดการให้มีประโยชน์ อาทิ การเก็บขยะประจำ, มีบ่อดักไขมันที่ทำขึ้นเอง เป็นต้น
4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม	ชุมชนคลองลัดมะยมได้จัดตั้งตลาดน้ำขึ้นมาเพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ผลิตในชุมชน ทั้ง ผัก ผลไม้ ขนมหวาน อาหาร ซึ่งการทำสินค้าของตนเองที่ผลิตมาขาย จนเป็นเศรษฐกิจของชุมชน จะเป็นส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากบรรพบุรุษไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา อีกทั้งมีการเน้นการรักษาแม่น้ำลำคลอง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้เห็นว่า คู คลอง ที่เรามีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลรักษาและตระหนักให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ ธรรมชาติที่สวยงามนี้จะสร้างรายได้จากการขายสินค้าและการท่องเที่ยวกับเราได้

ตาราง 5.1: สรุปผลความสัมพันธ์ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจ
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมกับลักษณะเศรษฐกิจแบบพอเพียง (ต่อ)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงความหมาย “ความพอเพียง” 7 ประการ	ลักษณะเฉพาะ และสภาพเศรษฐกิจ ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
5. ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันใน การปฏิบัติ และการปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง	ชุมชนมีการทำงานร่วมกัน มีการรื้อฟื้นเรียนรู้สืบทอดประเพณีที่ดีงามและเคล็ดลับการทำอาหารต่างๆและสิ่งอื่นๆของบรรพบุรุษในชุมชน เห็นได้จากการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันในชุมชน อาทิ การทำบุญทุกวันอาทิตย์ที่สองของทุกเดือน ที่ประกอบไปด้วย ความรัก เอื้ออาทร มีน้ำใจ และสามัคคีซึ่งในอนาคตชุมชนมีความต้องการให้ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นแหล่งสินค้าชุมชนของกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดอีกด้วย
6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือ เศรษฐกิจควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจาก ฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง	ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่มีการสืบทอดประเพณีที่ดีงามและเคล็ดลับการทำอาหารต่างๆและสิ่งอื่นๆของบรรพบุรุษในชุมชนต่อมายังชาวบ้าน ลูกหลานในชุมชน ควบคู่ไปกับการผลิต การค้าขาย โดยชุมชน และเพื่อประโยชน์ของชุมชนตามวัตถุประสงค์ของชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนมีความสามัคคีและดำรงอยู่อย่างยั่งยืนสืบไป
7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวน เดี๋ยวจนเดี๋ยวรวยแบบกะทันหัน	จากการที่ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการผลิตสินค้าเองมีการบริโภคเอง และมีพื้นที่ตลาดที่จะจัดสินค้าที่แบ่งจากการบริโภคเองให้ถึงมือผู้บริโภคโดยตรง ทำให้ชาวบ้านและชุมชนเกิดความมั่นคงพอเพียงทางเศรษฐกิจ ไม่ผันผวนตามเศรษฐกิจแบบทุนนิยมตามกระแสหลักเศรษฐกิจของประเทศไทย

จากตารางจะเห็นได้ว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวิถีชุมชนแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีรายละเอียดจากข้อสังเกตของผู้วิจัยดังนี้

ชุมชนมีการปลูกผัก, ผลไม้ จุดเด่นจะเป็นเครื่องดื่มน้ำข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด มะละกอ ถั่วเขียว บวบ ใบเตย อีกทั้งการนำสัตว์จากในลำคลองมาเป็นอาหาร ทั้งนี้เพื่อการรับประทานในครอบครัวและเพื่อนบ้านเป็นอันดับแรก เนื่องจากด้วยสภาพพื้นที่ของชุมชนมีการปลูกพืชผักมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและมีการสืบทอดดำรงอาชีพการปลูกพืชผักทำสวนมาอย่างต่อเนื่องในยุคนี้อยู่ที่ดำรงชีวิตแบบพออยู่ พอกิน พอเพียง อยู่ และอีกทั้งต้องการสืบทอดวิถีชีวิตการพออยู่ พอกินให้สืบทอดไปนานเท่านั้น จึงมีการรักษาสืบทอดวิถีชีวิตอย่างพอเพียงต่อไป

หลังจากที่แบ่งรับประทานในครอบครัวและเพื่อนบ้านเป็นอันดับแรกแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนจะมีการนำส่วนที่เหลือออกมาจำหน่ายอีกทั้งมีการนำทัวร์ฝรั่งมาทำพวกต้มยำ แกงส้ม มาทุกอาทิตย์ ซึ่งชาวบ้านชุมชนเป็นผู้สอน ช่วยให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพ และมีรายได้พอเพียงอีกทั้งทำให้ประชาชนในชุมชนมีความรักและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เกิดความรักและความสามัคคีในชุมชน การที่ชุมชนแห่งนี้มีความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคีเนื่องมาจากคนในชุมชนมีการปลูกผัก ค่านิยมการให้ การเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และเนื่องจากครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนมานาน มีการรู้จักกันมาอย่างยาวนาน จึงมีความรัก ความเข้าใจกันเป็นอย่างดี จึงพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อนบ้าน และคนในชุมชนด้วยกันเป็นอย่างดี

ชุมชนมีพื้นที่บริเวณตลาด บ้านของชาวบ้าน ชาวสวน และสวน ที่มีต้นไม้ สายน้ำอันร่มรื่นจากลำคลองที่ยังใสสะอาด มีปลาน้ำจืดมากมายหลายชนิด จากการมีพื้นที่เกษตร, มีการปลูกผัก ผลไม้ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้มีการนำผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่าย, มีการจัดการร่วมกันของชุมชน มีความสนใจ ใส่ใจ เป็นห่วงต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนเห็นได้จากชุมชนได้รวมกลุ่มจัดทำกันเองในการการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาจัดการให้มีประโยชน์ อาทิ การเก็บขยะประจำ, มีบ่อตกไข่มันที่ทำขึ้นเอง เป็นต้น ประชาชนในชุมชนมีการตระหนักและเห็นค่าของทรัพยากรทางธรรมชาติในชุมชนว่าจะต้องได้รับการดูแลให้คงอยู่กับชุมชนต่อไปนานเท่านั้น รวมทั้งผู้นำชุมชนมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนอย่างมากและเห็นว่าชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้เกิดประโยชน์และมูลค่าต่อชุมชนได้ แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีการดูแล รักษาสภาพความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่สืบไป ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมจึงมีการอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา

ชุมชนคลองลัดมะยมได้จัดตั้งตลาดน้ำขึ้นมาเพื่อให้ชุมชนได้มีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่ผลิตในชุมชน ทั้ง ผัก ผลไม้ ขนมหวาน อาหาร ซึ่งการทำสินค้าของตนเองที่ผลิตมาขาย จนเป็นเศรษฐกิจของชุมชน จะเป็นส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากบรรพบุรุษไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลาอีกทั้งมีการเน้นการรักษาแม่น้ำลำคลอง เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้เห็นว่าคุณคลอง ที่เรามีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลรักษา และตระหนักให้สะอาดสวยงามอยู่เสมอ ธรรมชาติที่สวยงามนี้จะสร้างรายได้จากการขายสินค้าและการท่องเที่ยวกับเราได้ ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพอเพียงอย่างแท้จริง เนื่องมาจากการมีผู้นำชุมชนที่มีความตั้งใจพัฒนาท้องถิ่นของตนให้มีความยั่งยืนอย่างพอเพียง เห็นประโยชน์แก่ชุมชนอย่างแท้จริง สิ่งนี้จึงทำให้ประชาชนในชุมชนมองเห็นถึงความตั้งใจจริง จึงได้ให้ความร่วมมือ ความศรัทธา เชื่อมั่น และปฏิบัติตามผู้นำชุมชนอย่างแท้จริง อีกทั้งด้วยพื้นฐานของชุมชนที่มีความเอื้ออาทรและความสามัคคีในเบื้องต้นอยู่แล้ว จึงส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้มีความเข้มแข็งและพอเพียงอย่างแท้จริง

ชุมชนมีการทำงานร่วมกัน มีการรื้อฟื้นเรียนรู้สืบทอดประเพณีที่ดีงามและเคล็ดลับการทำอาหารต่างๆและสิ่งอื่นๆของบรรพบุรุษในชุมชน เห็นได้จากการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันในชุมชน อาทิ การทำบุญทุกวันอาทิตย์ที่สองของทุกเดือน ที่ประกอบไปด้วย ความรัก เอื้ออาทร มีน้ำใจ และสามัคคีซึ่งในอนาคตชุมชนมีความต้องการให้ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นแหล่งสินค้าชุมชนของกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดอีกด้วยเนื่องจากประชาชนในชุมชนมีการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าและรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น จึงมีการทำอาหารตามสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นออกมาจำหน่ายและมีการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยเห็นได้จากการศึกษา ดู ติดตามข่าวสาร และมีการรับรู้ถึงการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 และมีความต้องการให้ตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นแหล่งสินค้าชุมชนของกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดอีกด้วย

ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่มีการสืบทอดประเพณีที่ดีงามและเคล็ดลับการทำอาหารต่างๆและสิ่งอื่นๆของบรรพบุรุษในชุมชนต่อมายังชาวบ้าน ลูก หลานในชุมชน ควบคู่ไปกับการผลิต การค้าขาย โดยชุมชน และเพื่อประโยชน์ของชุมชนตามวัตถุประสงค์ของชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนมีความสามัคคีและดำรงอยู่อย่างยั่งยืนสืบไป ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวิถีชีวิต การเป็นอยู่แบบพออยู่ พอกิน มีความพอเพียง จึงส่งผลให้มีวัฒนธรรมที่เป็นไปตามการดำรงวิถีชีวิต ก็คือการมีวัฒนธรรมที่ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความเข้าใจถึงคำว่า “พอ” อย่างแท้จริง จึงมีการสืบทอดประเพณีที่ดีงามและเคล็ดลับการทำอาหารต่างๆ แล้วจึงทำออกมาขายในราคาที่สมควร ไม่

แพงจนเกินไป เพราะมีวัฒนธรรมพอเพียงอยู่ในตัวนั่นเอง จึงเห็นได้ว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวัฒนธรรมการพึ่งตนเองควบคู่ไปกับการมีเศรษฐกิจพอเพียง

จากการที่ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการผลิตสินค้าเองมีการบริโภคเอง และมีพื้นที่ตลาดที่จะจัดสินค้าที่แบ่งจากการบริโภคเองให้ถึงมือผู้บริโภคโดยตรง ทำให้ชาวบ้านและชุมชนเกิดความมั่นคงพอเพียงทางเศรษฐกิจ ไม่ผันผวนตามเศรษฐกิจแบบทุนนิยมตามกระแสหลัก เศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากการที่ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวัฒนธรรมที่พอเพียงและการมีเศรษฐกิจที่พอเพียงที่ผู้วิจัยสามารถรู้สึก มองเห็น ถึงความเอื้ออาทร ความมีน้ำใจ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สิ่งเหล่านี้จึงส่งผลให้ชุมชนมีความมั่นคงพอเพียงอย่างถาวร

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวิถีชุมชนแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างแท้จริง และจากรางวัลชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นในกรุงเทพมหานคร จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2550 ก็เป็นสิ่งที่การันตีว่าชุมชนแห่งนี้มีการบริหารจัดการชุมชนจากคนในชุมชนและดูแลโดยคนในชุมชนและที่สำคัญวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนี้คือการดำรงรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติของชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนและเก็บรักษาสิ่งดีๆเหล่านี้ไว้ตามธรรมชาติและเป็นลักษณะเศรษฐกิจชุมชนอย่างดีที่สุดและยั่งยืนสืบไปนั่นเอง

5.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

จากผลการวิจัยในบทที่ 4 หัวข้อ 4.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมสามารถอธิบายผลการวิจัยในเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมได้ดังตารางข้างล่างนี้

ตาราง 5.2: สรุปผลการรับรู้การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด	ผลการอภิปราย
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	1. การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	4.2.1 การลด/ยกเลิกภาษี	กลุ่มที่ 1 ประชาชน:รับรู้ สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ:รับรู้ สนใจ แต่ยังเข้าใจผิด ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจ
		4.2.2 มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs)	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: ไม่ค่อยรับรู้มากนักสนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ รับรู้ สนใจ แต่ยังเข้าใจผิด ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: ไม่รับรู้
		4.2.3 การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า	กลุ่มที่ 1 ประชาชน:รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ:รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: ไม่รับรู้
		4.2.4 สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ:ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ:รับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง
		4.2.5 ด้านตลาดทุน	กลุ่มที่ 1 ประชาชน:ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ:รับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ:รับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง

ตาราง 5.2: สรุปผลการรับรู้การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด	ผลการอภิปราย
		4.2.6 ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้ สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: ไม่ค่อยรับรู้ เข้าใจผิด ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้และสนใจ
		4.2.7 การเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศ และลงทุนในภูมิภาค	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้และสนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้และสนใจ
	2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	4.2.8 การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: ไม่รับรู้
2.การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน		4.2.9 พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้ สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจ
		4.2.10ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้ สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจ

ตาราง 5.2: สรุปผลการรับรู้การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด	ผลการอภิปราย
2.การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน		4.2.11 แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้ สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจมาก
		4.2.12 ความร่วมมือด้านพลังงาน	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้มาก สนใจ
		4.2.13 การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้เล็กน้อย สนใจน้อย กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้เล็กน้อย สนใจน้อย กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้เล็กน้อย สนใจน้อย
		4.2.14 การคุ้มครองผู้บริโภค	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจ
		4.2.15 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้มาก สนใจ

ตาราง 5.2: สรุปผลการรับรู้การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม (ต่อ)

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด	ผลการอภิปราย
3.การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	4.2.16 นโยบายการแข่งขัน	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้ สนใจ แต่ยังเข้าใจผิด ไม่รู้ถึงความหมายอย่างแท้จริง กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: ไม่แน่ใจว่ารับรู้ถูกต้องหรือไม่ แต่สนใจ
		4.2.17 แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้ สนใจ ไม่รู้ถึงความหมายอย่างแท้จริง กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้ สนใจ ไม่รู้ถึงความหมายอย่างแท้จริง กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจ
3.การพัฒนาและศักยภาพในการแข่งขัน	3. การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์	4.2.18 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: ไม่รับรู้ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจ
4.การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน	4.2.19 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจ กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้มาก สนใจมาก กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้มาก สนใจ
		4.2.20 การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน	กลุ่มที่ 1 ประชาชน: รับรู้มาก สนใจมาก กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการ: รับรู้ สนใจ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ: รับรู้ สนใจมาก

จากตาราง “สรุปผลการรับรู้การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม” ข้างบน ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตจากผลการอภิปราย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.1 เรื่อง “การลด/ยกเลิกภาษี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ แต่กลุ่ม 2 ผู้ประกอบการ มีความเข้าใจผิดและไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่จะต้องทำความเข้าใจกับในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขายโดยกลุ่มผู้ประกอบการมีการเข้าใจในเรื่องการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเรื่องที่ใกล้ตัว ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้องผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากวันธรรมดาผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำงานราชการหรือเอกชนบ้างหรือทำสวนอยู่ที่บ้านจึงไม่มีเวลาได้ศึกษาหรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงเข้าใจและรับรู้ในเรื่องการค้าขายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย เหมือนกลุ่มชาวบ้านที่มีเวลาดูข่าวสารทางสื่อต่างๆ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.2 เรื่อง “มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษี” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม (กลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ) ไม่รับรู้ และกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ สนใจ แต่ก็ยังเข้าใจผิด เนื่องมาจากในเรื่อง “มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษี” นี่เป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ต้องมีการศึกษาลงลึกถึงในรายละเอียดและเป็นเรื่องระดับนโยบายที่ห่างไกลจากประชาชนทั่วไปนั่นเอง

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.3 เรื่อง “การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า” พบว่าประชาชนในชุมชนทั้งกลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้มากและสนใจ เนื่องมาจากเป็นเรื่องที่พวกเขาคุ้นเคยเป็นอย่างดีและมีความเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตของพวกเขา ส่วนกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่มีการรับรู้เพราะการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันของเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องนี้

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.4 เรื่อง “สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม (กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการ) ไม่รับรู้ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้ สนใจ แต่ก็ยังเข้าใจผิด เนื่องมาจากในเรื่อง “สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ” นี่เป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ต้องมีการศึกษาลงลึกถึงในรายละเอียดและเป็นเรื่องระดับนโยบายที่ห่างไกลจากประชาชนทั่วไปนั่นเอง

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.5 เรื่อง “ด้านตลาดทุน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มประชาชนไม่มีการรับรู้กลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจ

ถึงความหมายที่แท้จริง ทั้งนี้จากการที่กลุ่มประชาชนไม่มีการรับรู้ เนื่องมาจากในเรื่องตลาดทุนเป็นเรื่องที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชนและห่างไกลกับการดำรงชีวิตอย่างมาก และการที่กลุ่มผู้ประกอบการและ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง เพราะเรื่องตลาดทุนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ในเบื้องต้นก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้มีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ในเบื้องต้น

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.6 เรื่อง “ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย” พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ แต่กลุ่มผู้ประกอบการ ไม่ค่อยรับรู้ มีความเข้าใจผิดและไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่จะต้องทำความเข้าใจกับในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขาย โดยกลุ่มผู้ประกอบการมีการเข้าใจในเป็นไปในเรื่องใกล้เคียงคือ SME และกองทุนหมุนเวียน ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้องผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากวันธรรมดาผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำงานราชการหรือเอกชนบ้างหรือทำสวนอยู่ที่บ้านจึงไม่มีเวลาได้ศึกษาหรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงเข้าใจและรับรู้ในเรื่องการค้าขายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย เหมือนกลุ่มชาวบ้านที่มีเวลาดูข่าวสารทางสื่อต่างๆ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.7 ในเรื่อง “การเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค” พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้เนื่องมาจากมีการรับรู้ในเรื่องเหล่านี้จากทางข่าวสารและเป็นเรื่องที่กลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้และความเข้าใจในเรื่องการลงทุนในเบื้องต้น และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น ส่วนกลุ่มประชาชนที่มีการรับรู้ สนใจ แต่ไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไกลต่อการดำรงชีวิตของระดับประชาชนในชุมชนอย่างมาก จึงส่งผลให้ประชาชนไม่ได้มีการศึกษาและทำการเข้าใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.8 ในเรื่อง “การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มไม่มีการรับรู้ในเรื่องนี้ โดยผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า เรื่องการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคีเป็นเรื่องที่ยากสำหรับประชาชนทั่วไป ต้องมีการใช้เวลาในการศึกษารายละเอียดและเป็นเรื่องที่ใหม่ จึงไม่มีกลุ่มตัวอย่างแม้แต่กลุ่มเดียวที่มีความเข้าใจในเรื่องนี้

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.9 ในเรื่อง “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” พบว่ากลุ่มผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ อีกทั้งเข้าใจในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับกลุ่มผู้ประกอบการและในกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้มีการใช้สื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ เป็นประจำ จึงมีการเข้าใจในเรื่องนี้ ส่วนกลุ่มประชาชนถึงแม้มีการรับรู้มากและสนใจ แต่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นกลุ่มวัยกลางคนถึงผู้สูงอายุ ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อสมัยใหม่และเทคโนโลยี

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.10 ในเรื่อง “ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการขนส่งอยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนที่มีการเดินทางการใช้คมนาคมในชีวิตประจำวัน

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.11 เรื่อง “แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน” พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ แต่กลุ่มผู้ประกอบการ ไม่ค่อยรับรู้ มีความเข้าใจผิดและไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริงโดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่จะต้องทำความเข้าใจกับในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขาย ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้องผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากวันธรรมดาผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำงานราชการหรือเอกชนบ้างหรือทำสวนอยู่ที่บ้านจึงไม่มีเวลาได้ศึกษาหรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงเข้าใจและรับรู้ในเรื่องการค้าขายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายเหมือนกลุ่มชาวบ้านที่มีเวลาดูข่าวสารทางสื่อต่างๆ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.12 ในเรื่อง “ความร่วมมือด้านพลังงาน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการขนส่งอยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนที่มีการเดินทางการใช้คมนาคมในชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องในประเทศไทยมีการรณรงค์การประหยัดพลังงานทั้งตามสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และในท้องถิ่นอีกด้วย

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.13 ในเรื่อง “การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ” พบว่าทุกกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เล็กน้อยและสนใจน้อยเหมือนกัน โดยทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและเน้นในเรื่องการสนับสนุนการเงิน โดยยังต้องมีการทำความเข้าใจเพิ่มในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่อง “โครงการพื้นฐานต่างๆ” เป็นเรื่องที่

นโยบายระดับชาติและรัฐบาลที่ต้องเข้ามาดูแลในเรื่องนี้จึงทำให้ระดับประชาชนทั่วไปจึงยังไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจได้อย่างแน่ชัด

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.14 ในเรื่อง “การคุ้มครองผู้บริโภค” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนที่ในการดำรงชีวิตจะต้องมีการอุปโภคบริโภคสินค้า โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่กฎหมายกำหนด

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.15 ในเรื่อง “สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ใหม่อยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนที่ได้รับทราบข่าวสารข้อมูลในเรื่องนี้อยู่เป็นประจำ โดยการรณรงค์ “ห้ามละเมิดลิขสิทธิ์” ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายที่ประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วหน้า

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.16 ในเรื่อง “นโยบายการแข่งขัน” พบว่ากลุ่มประชาชนไม่มีการรับรู้ กลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ สนใจ แต่ยังเข้าใจผิด ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นมีความไม่แน่ใจว่ารับรู้ในเรื่องนโยบายการแข่งขันถูกต้องหรือไม่ แต่มีความสนใจเนื่องมาจากนโยบายการแข่งขันเป็นเรื่องระดับชาติที่ห่างไกลกับประชาชนทั่วไป โดยจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนและผู้ประกอบการมีมุมมองต่อ “การแข่งขัน” ว่าเป็นการแข่งขันการค้าที่ต้องมีการเอาชนะคู่แข่ง แต่ทั้งนี้พบว่าประชาชนชุมชนในกลุ่มประชาชนเพียงท่านเดียวเท่านั้นที่มีความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้อง เพราะประชาชนชุมชนมีการศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้เป็นประจำสม่ำเสมอ การให้ข้อมูลเรื่องนี้จะจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องปรับความเข้าใจกับประชาชนทั่วไปให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ถูกต้องชัดเจน

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.17 ในเรื่อง “แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก” พบว่ากลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ สนใจ แต่ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง เนื่องมาจากในเรื่องนี้เป็นเรื่องนโยบายระดับชาติและมีความห่างไกลกับการดำเนินชีวิตทั่วไปของประชาชน จึงทำให้ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการอบรมและให้ความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.18 ในเรื่อง “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก” พบว่ากลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการไม่มีการรับรู้เรื่องนี้เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องธุรกิจระหว่างประเทศอีกทั้งเกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์อีกด้วย จึงเป็นการยากที่จะให้พ่อค้าแม่ค้า

และประชาชนในท้องถิ่นชุมชนมีความเข้าใจและรับรู้ในเรื่องนี้ ซึ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้มาจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้มีการศึกษา มีการเรียนรู้และได้รับอบรมความรู้ทั้งในด้านเศรษฐศาสตร์และอาเซียน

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.19 ในเรื่อง “การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม” พบว่ากลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีการรับรู้มากและสนใจในเรื่องนี้เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวประชาชนทั่วไปและมีการรับรู้ในเรื่องนี้อยู่ก่อนแล้ว และโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ในเรื่องนี้มากและสนใจมาก เนื่องจากเรื่องวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ประกอบการ

จากผลการอภิปรายในข้อ 4.2.20 ในเรื่อง “การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีการรับรู้ สนใจในเรื่องนี้ เนื่องจากในปัจจุบันตามสื่อต่างๆ ได้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558

โดยจากผลอภิปรายในข้อ 4.2.1- 4.2.20 ในเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนคลองลัดมะยมนี้ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และสนใจใน 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กล่าวคือในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน 2 หัวข้อ ดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ มีการรับรู้ และมีความสนใจในเรื่อง “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” เนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบทั้งทางบวกหรือทางลบต่อกลุ่มตัวอย่างโดยตรงไม่มากนักน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากที่ประชาชนทุกคนในชุมชนคลองลัดมะยมจะต้องมีความเข้าใจ มีการรับรู้ และมีความสนใจแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน 2 หัวข้อ ดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ตามตารางข้างล่างนี้

ตาราง 5.3: สรุปผลการวิจัยในเรื่องแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนคลองลัดมะยม

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด
2.การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	4.2.10ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง
		4.2.11 แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน
		4.2.12 ความร่วมมือด้านพลังงาน
		4.2.13 การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
		4.2.14 การคุ้มครองผู้บริโภค
		4.2.15 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
4.การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน	4.2.19 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม
		4.2.20 การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนใน 2 ด้านคือด้านการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงและด้านการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยมและชุมชนอื่นๆต้องมีความตระหนัก สนใจและมีความรู้เรื่องเหล่านี้อย่างจริงจัง

5.3 แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยม ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนต่างมีความคิดเห็นถึงแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สอดคล้องกัน การเสนอแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อม

จากผลการวิจัยสามารถเรียงลำดับแนวทางที่มีความสำคัญตามลำดับ 4 อันดับ ได้แก่ อันดับแรก คือ “ภาษา” , อันดับที่สอง คือ “เป็นหน้าที่ของภาครัฐ” และ อันดับที่สาม คือ “การเรียนรู้การศึกษา” และ “การส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา” และอันดับที่สี่ คือ “ การเน้นเรื่องความปลอดภัยและดูแลเรื่องโรคติดต่อ” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

อันดับแรก ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยม ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและเล็งเห็นว่ามีค่ามากที่สุดในการเตรียมความพร้อมและเป็นแนวทางการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ ในเรื่อง “ภาษา”

โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เพราะภาษาเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ต้องมีการปรับตัวเรียนรู้ทำความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารภาษาอังกฤษให้ได้ โดยในเบื้องต้นพบว่าประชาชนในพื้นที่คลองลัดมะยม โดยเฉพาะผู้ประกอบการส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ชุมชนเองก็ได้เห็นว่าภาษาอังกฤษมีความสำคัญกับการปรับตัวและเตรียมความพร้อม จึงได้มีการจัดการสอนภาษาอังกฤษอยู่แล้วทุกสัปดาห์ เพราะการค้าขายต้องมีการสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 การเปิดประเทศอาเซียนทุกประเทศนี้เป็นที่แน่นอนว่าจะมีประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวชมชนคลองลัดมะยมเพิ่มขึ้น ดังนั้นในมุมมองของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่จึงเห็นว่า “ภาษาอังกฤษ” เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ต้องมีการพัฒนา เรียนรู้ให้กับคนทุกวัยในชุมชน

อันดับที่สอง ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยมและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและเล็งเห็นว่ามีค่ารองลงมาในการเตรียมความพร้อมและเป็นแนวทางการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ “เป็นหน้าที่ของภาครัฐ” ในการสร้างให้ประชาชนตระหนัก เล็งเห็นและเข้าถึงในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

และในมุมมองของเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งเห็นพร้อมกันว่าภาษาเป็นเรื่องสำคัญ แต่ได้เสนอว่าเรื่องภาษาเป็นเรื่องที่ไม่น่าวิตกกังวลสำหรับชุมชนคลองลัดมะยมเพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่สามารถติดต่อสื่อสารกับลูกค้าชาวต่างชาติได้อยู่แล้ว โดยมีการใช้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในการติดต่อสื่อสาร ประกอบกับในปัจจุบันตามสื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ และวิทยุ เป็นต้น มีการให้ความรู้ในเรื่องภาษาเป็นประจำทุกวันอยู่แล้ว

ภาครัฐต้องส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อประชาชน โดยผ่านทางนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทั้งหมดทั้งเรื่อง อาเซียน

และโดยเฉพาะเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนผ่านสื่อต่างๆ ทั้งทางโทรทัศน์, วิทยุ, ป้ายประชาสัมพันธ์, Website ต่างๆ เป็นต้น พร้อมทั้งมีการอธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์ที่จะส่งผลให้ประชาชนมีความสนใจ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและรับรู้เข้าถึงอย่างแท้จริง อีกทั้งมีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสินค้า โดยผ่านทางเกษตรกร อาทิ เช่น การอบรมสัมมนาให้ข้อมูลกับองค์กรภาครัฐ และการอบรมสัมมนาให้ข้อมูลกับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป เป็นต้น

ซึ่งการผลิตสินค้าต่างๆ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ภาครัฐไม่ควรมองข้าม เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการค้าขายระดับประเทศได้อย่างสมศักดิ์ศรีของประเทศเรา อีกทั้งในเรื่องการตลาดนั้น รัฐบาลต้องมีการส่งเสริมและดูแลอย่างจริงจังเพื่อให้มีศักยภาพการแข่งขันในระดับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างแท้จริง

อันดับที่สาม ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยมและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและเล็งเห็นว่ามีความสำคัญรองลงมาจากอันดับที่สองในการเตรียมความพร้อมและเป็นแนวทางการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ **“การเรียนรู้การศึกษา”** และ **“การส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา”** ในเรื่องข้อมูลต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วัฒนธรรม, ประเพณี, ศาสนา, หลักการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง และความรู้ในทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การส่งเสริมความรู้ **“การเรียนรู้การศึกษา”** ในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จำเป็นต้องทำให้เยาวชนและผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ทุกคนในสังคมมีการเรียนรู้ได้รับข้อมูลความรู้ในทุกๆ ด้านของอาเซียน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงข้อมูลของอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมากที่สุด

จากผลการวิจัย ผู้ให้สัมภาษณ์ 1 ท่านได้เสนอความคิดเห็นที่น่าสนใจไว้ว่า **“การรับรู้”** นั้นเป็นสิ่งที่ยาก เพราะบุคคลที่อ่านทำการศึกษาในเรื่องอาเซียนนั้น จะเป็นนักธุรกิจและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องอาเซียนเท่านั้น ซึ่งในระดับประชาชนทั่วไปต้องยอมรับว่าไม่ได้ให้ความสนใจและศึกษาในเรื่องนี้ จึงส่งผลให้ประชาชนไม่มีการการศึกษาเรื่องอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงต้องมีการ **“ส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา”** ในเรื่องข้อมูลต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วัฒนธรรม, ประเพณี, ศาสนา, หลักการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง และความรู้ในทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อันดับที่สี่ ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยมและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องกันและเล็งเห็นว่ามีผลรองลงมาจากอันดับที่สามในการเตรียมความพร้อมและเป็นแนวทางการปรับตัวเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ “การเน้นเรื่องความปลอดภัยและดูแลเรื่องโรคติดต่อ”

โดยต้องการมีการดูแลเรื่องความปลอดภัยในเรื่องโรคติดต่อจากคนและผลิตภัณฑ์หรือพันธุ์พืชเพราะมีการเปิดประเทศอย่างเสรีในอาเซียน มีการหลั่งไหลเข้ามาของผู้คนจำนวนมาก และหลากหลายชาติพันธุ์ อีกทั้งการนำสิ่งต่างๆ เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งอาจมีการนำโรคเข้ามาสู่ในประเทศก็เป็นไปได้ จึงควรมีมาตรการควบคุมรักษาความปลอดภัยอย่างรัดกุมและรอบด้าน

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม” มีข้อค้นพบที่สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนคลองลัดมะยม คือ เป็นชุมชน “เศรษฐกิจแบบพอเพียง”

6.1.2 ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่เกิดจากการก่อสร้างของประชาชนซึ่งก็คือประชาชนชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของชุมชน จึงเป็นพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในเรื่องความสามัคคี ดูแลทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

6.1.3 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ ความเข้าใจและสนใจในแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

6.1.4 สรุปได้ว่าแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนใน 2 ด้านคือ ด้านการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และด้านการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยมและชุมชนอื่นๆต้องมีความตระหนัก สนใจและมีความรู้เรื่องเหล่านี้อย่างยิ่ง

6.1.5 แนวทางการปรับตัวและแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีผลอย่างมาก ได้แก่ อันดับแรก คือ “ภาษา”, อันดับที่สอง คือ

“เป็นหน้าที่ของภาครัฐ” และ อันดับที่สาม คือ “การเรียนรู้การศึกษา” และ “การส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา” และอันดับที่สี่ คือ “การเน้นเรื่องความปลอดภัยและดูแลเรื่องโรคติดต่อ”

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.2.1.1 รัฐบาลควรนำตัวชี้วัดของแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนใน 2 ด้านคือด้านการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง (ประกอบด้วยรายละเอียดตัวชี้วัด ดังนี้ ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง, แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน, ความร่วมมือด้านพลังงาน, การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ, การคุ้มครองผู้บริโภคและสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา)และด้านการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน (ประกอบด้วยรายละเอียดตัวชี้วัด ดังนี้การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและ การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน)มาเป็นนโยบายในการให้ชุมชนระดับท้องถิ่นทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร

6.2.1.2 ภาครัฐต้องออกนโยบายดังที่กล่าวมาในข้อ 6.2.1.1 ที่กระตุ้นการรับรู้ การสนใจให้กับประชาชนทั่วไปมากกว่าเดิม และต้องมีการผลักดัน รมรณรงค์ สนับสนุนให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มในสังคมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนในแต่ละท้องถิ่นมากที่สุด

6.2.1.3 การผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์นั้นต้องมีการหามาตรการและกระบวนการที่เหมาะสมในเรื่องภาษาที่เข้าใจง่าย แรงกระตุ้นว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสำคัญต่อประชาชนอย่างแท้จริง และมีความสัมพันธ์กับประชาชนในชีวิตประจำวันอย่างแน่นอน เพื่อให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจและเปิดใจรับรู้อย่างแท้จริง

6.2.1.4 ภาครัฐควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมความรู้ให้การศึกษาให้ความรู้ให้การอบรมด้าน ภาษาอังกฤษและในเรื่องข้อมูลต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ วัฒนธรรม, ประเพณี, ศาสนา, หลักการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง และความรู้ในทุกๆด้านที่เกี่ยวข้องในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประชาชนโดยเริ่มจากในระดับท้องถิ่น

6.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

6.2.2.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร ต้องมีการผลักดัน รมร่งค์ สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในแต่ท้องที่มีการรับรู้ และเข้าใจตัวชี้วัดของแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้อง กับชุมชนใน 2 ด้านตามตารางข้างล่างนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนในระดับชุมชนอย่างแท้จริง

ตาราง 6.1: สรุปผลการวิจัยในเรื่องแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนคลองลาดมะยม

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียว เศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด
2.การสร้างระบบการกระจาย ความเข้มแข็งและความยั่งยืน	2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	4.2.10ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง
		4.2.11 แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน
		4.2.12 ความร่วมมือด้านพลังงาน
		4.2.13 การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
		4.2.14 การคุ้มครองผู้บริโภค
4.การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน	4.2.15 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
		4.2.19 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม
		4.2.20 การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

6.2.2.2 ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อชุมชนเป็นอย่างมาก โดยผู้นำชุมชนต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง

ซึ่งจะส่งผลตามมาทำให้ประชาชนในชุมชนมีการเข้าถึงต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริงเช่นกัน

6.2.2.3 ประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด ว่าเรื่องการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นเรื่องที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อนำเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา
คลองลัดมะยม

COMMUNITY ECONOMY AND PREPARATION STRATEGIES FOR ENTERING
ASEAN ECONOMIC COMMUNITY: CASE STUDY ON KLONG LAD MAYOM
FLOATING MARKET

ดวงรัตน์ สุขะนิล 5436979 SHPP/M

รป.ม. (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: นภเรณู ตัจจรักษ์ ชีระจิตติ, Ph.D., ภัทร์ พลอยแหวน, Ph.D.,
กมลพร สอนศรี, D.P.A.

บทสรุปแบบสมบูรณ์

1. บทนำ

จากการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) และโดยเฉพาะ
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี พ.ศ. 2558 นี้ ทุกประเทศ
สมาชิกต้องมีการเตรียมความพร้อมและเตรียมการรับมือกับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
สำหรับประเทศไทยนั้นถือเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะทำให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงในเรื่องนี้เพราะการเข้า
สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับประชาชนอย่างมาก และมีเพียงประชาชน
ส่วนน้อยเท่านั้นที่รับทราบ รับรู้และตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมและเตรียมการรับมือกับการ
ก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งประชาชนที่ตระหนักและเตรียมการในเรื่องนี้จะมีเพียงผู้ที่อยู่
ในแวดวงผู้มีความรู้ การศึกษาคีในระดับอาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิจัย นักการเมืองและผู้นำทาง
สังคมเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันประเทศไทยก็ได้ละความพยายามในการสร้างความตระหนักและ
การเตรียมความพร้อมให้กับพลเมืองไทยทุกคน

โดยชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมซึ่งตั้งอยู่บริเวณเลขที่ 30 หมู่ 15 ถนนบางระมาด
แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนที่ได้รับรางวัลชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นใน

กรุงเทพมหานคร จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2550 เนื่องมาจากชุมชนแห่งนี้มีการบริหารจัดการชุมชนจากคนในชุมชนและดูแลโดยคนในชุมชนและที่สำคัญวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนี้คือการดำรงรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติของชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนและเก็บรักษาสິงดี ๆ เหล่านี้ไว้ตามธรรมชาติและเป็นลักษณะเศรษฐกิจชุมชนอย่างดีที่สุดนั่นเองและชุมชนแห่งนี้ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างในด้านการวางแผน การบริหารจัดการ และมีผู้นำชุมชนที่ดีอย่างยิ่ง ด้วยสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาเศรษฐกิจชุมชนที่ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม เพราะเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่าชุมชนมีการเข้าถึงและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไรบ้าง มากน้อยเพียงใด จึงมีการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมอีกทั้งแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเพื่อเป็นตัวอย่างและเป็นประโยชน์ให้กับเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
- 2.2 เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเชิงคุณภาพได้แก่

1. ด้านเนื้อหาทางวิชาการได้แก่ แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ประชาคมอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตลอดจนศึกษาความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

2. ด้านวิธีการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ, ผู้ประกอบการค้า และประชาชนในชุมชน รวมทั้งใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

3. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องดูแลจากสำนักงานเขตตลิ่งชัน กทมฯ กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ และกลุ่มประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

4. ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ใช้ 2 แนวทางประกอบกันเพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลที่ต้องการและเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมในปัจจุบันกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนกับการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อนำข้อมูลมาอธิบายเศรษฐกิจชุมชนและการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชน รวมทั้งการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลและข้อเสนอแนะให้แก่เศรษฐกิจชุมชนอื่นๆต่อการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการแบ่งที่มาของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา **กลุ่มแรก**ประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 7 ท่าน **กลุ่มที่สอง** ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม จำนวน 10 ท่าน และ**กลุ่มที่สาม** เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ท่าน

จะมีการตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยวิธีการหาความเที่ยงตรง (Validity) และการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เพื่อช่วยพิสูจน์ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นว่ามีความถูกต้องอย่างแท้จริง ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

(In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation observation) เพื่อนำมาเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันที่ทำการเก็บข้อมูลมาได้จากบุคคลที่แตกต่างกันในชุมชนเดียวกัน หากข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งกัน ผู้วิจัยจะเข้าไปทำการเก็บข้อมูลอีกครั้ง ซึ่งถ้าหากข้อมูลที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วพบว่าเป็นข้อมูลที่มีความเหมือนกันและมีความน่าเชื่อถือ ข้อมูลที่ถูกต้องเหล่านี้ผู้วิจัยจะนำกลับไปถามผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง (Reflecting) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเมื่อได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นจากผู้ให้ข้อมูลในแต่ละครั้งแล้วผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ อีกทั้งจะนำข้อมูลและผลการศึกษาที่ได้มาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจะนำข้อมูลและผลการศึกษาที่ได้มาเขียนเป็นลักษณะการเขียนวิจัยเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในเชิงวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากที่ได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นแล้วว่ามีความน่าเชื่อถือ และถูกต้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิเคราะห์เนื้อหานี้ผู้วิจัยจะมีการมุ่งตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงเรื่องราวเนื้อหา ความสัมพันธ์ ความสอดคล้อง อีกทั้งบริบทที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการวิพากษ์ที่เน้นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์และบริบทแวดล้อมต่างๆ ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งการวิเคราะห์และสังเคราะห์จะอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้นำเสนอและภายใต้เนื้อหาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้วิจัยจะนำผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกการสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มาตรวจสอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แล้วนำเสนอในรูปแบบการอธิบายผลการศึกษาต่อไป

6. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

6.1 ลักษณะเฉพาะและสภาพเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

โดยกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีการกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมไปในทิศทางเดียวกันว่าเป็นชุมชนเกษตรกึ่งเมืองที่มีลักษณะวิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติแต่ก็มีความเข้าถึงสมัยนิยม และสอดคล้องกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่

สมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย จะอยู่บ้านทำการปลูกพืชผัก หาลา เพื่อไว้รับประทานในครอบครัวและนำที่เหลือมาค้าขาย ส่วนสมาชิกในครอบครัวอื่นๆ อาทิ พ่อ แม่ ลูกหลาน จะออกไปทำงาน เรียนหนังสือข้างนอกแบบคนเมือง แต่พอสมาชิกในครอบครัวกลับมาบ้าน ก็จะมีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย

ลักษณะเฉพาะชุมชนคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยมีผู้นำชุมชนที่มีความรู้และวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารชุมชนจนทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้อย่างทุกวันนี้และจากผลการวิจัยพบว่าชุมชนคลองลัดมะยมมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง ซึ่งพบว่าลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนคลองลัดมะยมมีความสอดคล้องอย่างมากกับ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามที่ ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงความหมายถึงความพอเพียง 7 ประการ ตามรายละเอียดตารางข้างล่างที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่าง “เศรษฐกิจชุมชนแบบพอเพียง” กับ “ลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนคลองลัดมะยม”

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงถือได้ว่าชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวิถีชุมชนแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างแท้จริง และจากรางวัลชุมชนท่องเที่ยวดีเด่นในกรุงเทพมหานคร จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.2550 ก็เป็นสิ่งที่การันตีว่าชุมชนแห่งนี้มีการบริหารจัดการชุมชนจากคนในชุมชนและดูแลโดยคนในชุมชนและที่สำคัญวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนี้คือการดำรงรักษาไว้ซึ่งธรรมชาติของชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนและเก็บรักษาสິงดีๆเหล่านี้ไว้ตามธรรมชาติและเป็นลักษณะเศรษฐกิจชุมชนอย่างดีที่สุดและยั่งยืนสืบไปนั่นเอง

6.2 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ซึ่งจากการวิจัยพบผลของการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยในเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยมีการนำเสนอเป็นรายชื่อตามตัวชี้วัดที่พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียนจำนวน 20 ข้อ ดังนี้

1. ในหัวข้อเรื่อง “การลด/ยกเลิกภาษี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ แต่กลุ่ม 2 ผู้ประกอบการ มีความเข้าใจผิดและไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่จะต้องทำความเข้าใจกับในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขายโดยกลุ่มผู้ประกอบการมีการเข้าใจในเรื่องการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเรื่องที่ใกล้ตัว ทั้งนี้สาเหตุที่

ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้องผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากวันธรรมดาผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำงานราชการหรือเอกชนบ้างหรือทำสวนอยู่ที่บ้านจึงไม่มีเวลาได้ศึกษาหรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงเข้าใจและรับรู้ในเรื่องการค้าขายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย เหมือนกลุ่มชาวบ้านที่มีเวลาดูข่าวสารทางสื่อต่างๆ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

2. ในหัวข้อเรื่อง “มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภายใน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม (กลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ) ไม่รับรู้ และกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ สนใจ แต่ก็ยังเข้าใจผิด เนื่องมาจากในเรื่อง “มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภายใน” นี้เป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ต้องมีการศึกษาลงลึกถึงในรายละเอียดและเป็นเรื่องระดับนโยบายที่ห่างไกลจากประชาชนทั่วไปนั่นเอง

3. ในหัวข้อเรื่อง “การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า” พบว่าประชาชนในชุมชนทั้งกลุ่มตัวอย่างที่กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้มาก และสนใจ เนื่องมาจากเป็นเรื่องที่พวกเขาคุ้นเคยเป็นอย่างดีและมีความเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตของพวกเขา ส่วนกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่มีการรับรู้เพราะการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันของเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่มีความเกี่ยวข้องในเรื่องนี้

4. ในหัวข้อเรื่อง “สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม (กลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการ) ไม่รับรู้ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้ สนใจ แต่ก็ยังเข้าใจผิด เนื่องมาจากในเรื่อง “สาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆ” นี้เป็นเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ต้องมีการศึกษาลงลึกถึงในรายละเอียดและเป็นเรื่องระดับนโยบายที่ห่างไกลจากประชาชนทั่วไปนั่นเอง

5. ในหัวข้อเรื่อง “ด้านตลาดทุน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มประชาชนไม่มีการรับรู้กลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง ทั้งนี้จากการที่กลุ่มประชาชนไม่มีการรับรู้ เนื่องมาจากในเรื่องตลาดทุนเป็นเรื่องที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชนและห่างไกลกับการดำรงชีวิตอย่างมาก และการที่กลุ่มผู้ประกอบการและ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้ สนใจ แต่ยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง เพราะเรื่องตลาดทุนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ในเบื้องต้นก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้มีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ในเบื้องต้น

6. ในหัวข้อเรื่อง “ด้านเงินทุนเคลื่อนย้าย” พบว่า กลุ่มตัวอย่าง2กลุ่ม ได้แก่กลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ แต่กลุ่มผู้ประกอบการไม่ค่อยรับรู้ มีความเข้าใจผิดและไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า

ผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่จะต้องทำความเข้าใจกับในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขาย โดยกลุ่มผู้ประกอบการมีการเข้าใจในเป็นไปในเรื่องใกล้เคียงคือ SME และกองทุนหมุนเวียน ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้องผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากวันธรรมดาผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำงานราชการหรือเอกชนบ้างหรือทำสวนอยู่ที่บ้านจึงไม่มีเวลาได้ศึกษาหรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงเข้าใจและรับรู้ในเรื่องการค้าขายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย เหมือนกลุ่มชาวบ้านที่มีเวลาดูข่าวสารทางสื่อต่างๆ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

7. ในหัวข้อเรื่อง “การเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาค” พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้เนื่องมาจากมีการรับรู้ในเรื่องเหล่านี้จากทางข่าวสารและเป็นเรื่องที่กลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้และความเข้าใจในเรื่องการลงทุนในเบื้องต้น และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น ส่วนกลุ่มประชาชนที่มีการรับรู้ สนใจ แต่ไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ไกลต่อการดำรงชีวิตของระดับประชาชนในชุมชนอย่างมาก จึงส่งผลให้ประชาชนไม่ได้มีการศึกษาและทำการเข้าใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

8. ในหัวข้อเรื่อง “การเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคี” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มไม่มีการรับรู้ในเรื่องนี้ โดยผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า เรื่องการเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคีเป็นเรื่องที่ยากสำหรับประชาชนทั่วไป ต้องมีการใช้เวลาในการศึกษารายละเอียดและเป็นเรื่องที่ใหม่ จึงไม่มีกลุ่มตัวอย่างแม้แต่กลุ่มเดียวที่มีความเข้าใจในเรื่องนี้

9. ในหัวข้อเรื่อง “พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์” พบว่ากลุ่มผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ อีกทั้งเข้าใจในเรื่องนี้ได้ถูกต้องเพราะเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ประกอบการและในกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้มีการใช้สื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เป็นประจำ จึงมีการเข้าใจในเรื่องนี้ ส่วนกลุ่มประชาชนถึงแม้มีการรับรู้มากและสนใจ แต่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นกลุ่มวัยกลางคนถึงผู้สูงอายุ ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อสมัยใหม่และเทคโนโลยี

10. ในหัวข้อเรื่อง “ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการขนส่งอยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับประชาชนทุกคนที่มีการเดินทางการใช้คมนาคมในชีวิตประจำวัน

11. ในหัวข้อเรื่อง “แผนปฏิบัติการการด้านการขนส่งอาเซียน” พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ แต่กลุ่มผู้ประกอบการ ไม่ค่อยรับรู้ มีความเข้าใจผิดและไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริงโดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าผู้ประกอบการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่จะต้องทำความเข้าใจกับในเรื่องนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการค้าขาย ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้องผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าอาจเนื่องมาจากวันธรรมดาผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะทำงานราชการหรือเอกชนบ้างหรือทำสวนอยู่ที่บ้านจึงไม่มีเวลาได้ศึกษาหรือรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงเข้าใจและรับรู้ในเรื่องการค้าขายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าขาย เหมือนกลุ่มชาวบ้านที่มีเวลาดูข่าวสารทางสื่อต่างๆ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

12. ในหัวข้อเรื่อง “ความร่วมมือด้านพลังงาน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการขนส่งอยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนที่มีการเดินทางการใช้คมนาคมในชีวิตประจำวันและเป็นเรื่องที่ประเทศไทยมีการรณรงค์การประหยัดพลังงานทั้งตามสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และในท้องถิ่นอีกด้วย

13. ในหัวข้อเรื่อง “การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ” พบว่าทุกกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เล็กน้อยและสนใจน้อยเหมือนกัน โดยทั้ง 3 กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและเน้นในเรื่องการสนับสนุนการเงิน โดยยังต้องมีการทำความเข้าใจเพิ่มในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่อง “โครงการพื้นฐานต่างๆ” เป็นเรื่องที่นโยบายระดับชาติและรัฐบาลที่ต้องเข้ามาดูแลในเรื่องนี้จึงทำให้ระดับประชาชนทั่วไปจึงยังไม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจได้อย่างแน่ชัด

14. ในหัวข้อเรื่อง “การคุ้มครองผู้บริโภค” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนที่ในการดำรงชีวิตจะต้องมีการอุปโภคบริโภคสินค้า โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิในการได้รับการคุ้มครองผู้บริโภคตามที่กฎหมายกำหนด

15. ในหัวข้อเรื่อง “สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความเข้าใจ รับรู้ และสนใจในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเรื่องพื้นฐานที่ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อยู่แล้วในเบื้องต้นและเป็นเรื่อง

ใกล้ชิดกับประชาชนทุกคนที่ได้รับทราบข่าวสารข้อมูลในเรื่องนี้อยู่เป็นประจำ โดยการรณรงค์ “ห้ามละเมิดลิขสิทธิ์” ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมายที่ประชาชนทั่วไปทราบโดยทั่วหน้า

16. ในหัวข้อเรื่อง “นโยบายการแข่งขัน” พบว่ากลุ่มประชาชนไม่มีการรับรู้ กลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ สนใจ แต่ยังเข้าใจผิด ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นมีความไม่แน่ใจว่ารับรู้ในเรื่องนโยบายการแข่งขันถูกต้องหรือไม่ แต่มีความสนใจเนื่องจากนโยบายการแข่งขันเป็นเรื่องระดับชาติที่ห่างไกลกับประชาชนทั่วไป โดยจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนและผู้ประกอบการมีมุมมองต่อ “การแข่งขัน” ว่าเป็นการแข่งขันการค้าที่ต้องมีการเอาชนะคู่แข่ง แต่ทั้งนี้พบว่าประชาชนในกลุ่มประชาชนเพียงท่านเดียวเท่านั้นที่มีความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้อง เพราะประชาชนกลุ่มนี้มีการศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้เป็นประจำสม่ำเสมอ การให้ข้อมูลเรื่องนี้จะจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องปรับความเข้าใจกับประชาชนทั่วไปให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ถูกต้องชัดเจน

17. ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก” พบว่ากลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ สนใจ แต่ไม่รู้ถึงความหมายที่แท้จริง เนื่องจากในเรื่องนี้เป็นเรื่องนโยบายระดับชาติและมีความห่างไกลกับการดำเนินชีวิตทั่วไปของประชาชน จึงทำให้ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริง และกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการอบรมและให้ความรู้ในเรื่องอาเซียนในเบื้องต้น

18. ในหัวข้อเรื่อง “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก” พบว่ากลุ่มประชาชนและกลุ่มผู้ประกอบการไม่มีการรับรู้เรื่องนี้เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องธุรกิจระหว่างประเทศอีกทั้งเกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์อีกด้วย จึงเป็นการยากที่จะให้พ่อค้าแม่ค้าและประชาชนในท้องถิ่นชุมชนมีความเข้าใจและรับรู้ในเรื่องนี้ ซึ่งกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีการรับรู้และสนใจในเรื่องนี้มาจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้มีการศึกษา มีการเรียนรู้และได้รับอบรมความรู้ทั้งในด้านเศรษฐศาสตร์และอาเซียน

19. ในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม” พบว่ากลุ่มประชาชนและกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ มีการรับรู้มากและสนใจในเรื่องนี้เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดประชาชนทั่วไปและมีการรับรู้ในเรื่องนี้อยู่ก่อนแล้ว และโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการมีการรับรู้ในเรื่องนี้มากและสนใจมาก เนื่องจากเรื่องวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ประกอบการ

20. ในหัวข้อเรื่อง “การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีการรับรู้ สนใจในเรื่องนี้ เนื่องมาจากในปัจจุบันตามสื่อต่างๆ ได้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558

โดยจากผลอภิปรายในข้อ 1- 20 ในเรื่องการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนคลองลัดมะยมนี้ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้และสนใจใน 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กล่าวคือในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน 2 หัวข้อ ดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจ มีการรับรู้ และมีความสนใจในเรื่อง “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” เนื่องมาจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกหรือทางลบต่อกลุ่มตัวอย่างโดยตรงไม่มากก็น้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากที่ประชาชนทุกคนในชุมชนคลองลัดมะยมจะต้องมีความเข้าใจ มีการรับรู้ และมีความสนใจแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน 2 หัวข้อ ดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ตามตารางข้างล่างนี้

**ตารางสรุปผลการวิจัยในเรื่องแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนคลองลัดมะยม**

กรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	ตัวชี้วัด
2.การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	4.2.10ความร่วมมือทางด้านการขนส่ง
		4.2.11 แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน
		4.2.12 ความร่วมมือด้านพลังงาน
		4.2.13 การสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
		4.2.14 การคุ้มครองผู้บริโภค
		4.2.15 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
4.การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน	4.2.19 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม
		4.2.20 การริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนใน 2 ด้านคือด้านการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงและด้านการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ที่ประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยมและชุมชนอื่นๆต้องมีความตระหนัก สนใจและมีความรู้เรื่องเหล่านี้อย่างจริงจัง

6.3 แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

กลุ่มที่หนึ่งประชาชนในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่อง “ภาษา” ว่าเป็นแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง และการค้าขายจะต้องมีการปรับตัวโดยค้าขายสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้ามาก โดยการเข้าใจและสามารถสื่อสารในภาษาได้นั้นจะส่งผลให้มีความเข้าใจในเรื่องอื่นๆของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อาทิ ศิลปะ วัฒนธรรม ด้วยกันได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และในเรื่องอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมโดยตรง คือ การค้าสินค้าเกษตร และความต้องการของลูกค้า

อีกทั้งมีการเสนอว่า แนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อม คือ “การเรียนรู้” ทั้งนี้การเรียนรู้ต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในเรื่องการใช้ชีวิต วิธีคิดที่ถูกต้อง และความรู้ในทุกๆด้าน ซึ่งการเน้นวิธีคิดและเปลี่ยนวิธีคิดของคนเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังให้ฝังรู้ มีวิธีคิดที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ยึดถือผลประโยชน์ส่วนตัว สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจและเข้าถึงประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างแท้จริง อีกทั้งประชาชนที่มีคุณภาพจะช่วยพัฒนาให้ประเทศไทยมีความเจริญอย่างแท้จริง

และนอกจากนี้ยังมีการแสดงความเห็นว่าแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเป็นหน้าที่ของภาครัฐในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลทั้งหมดของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้กับประชาชน

กลุ่มที่สอง ผู้ประกอบการในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ผู้ประกอบการในชุมชนได้ให้ความสำคัญในเรื่อง “ภาษา” ว่าเป็นแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งมีความจำเป็นต่อการค้าขาย และจากการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัยพบว่าตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีชาวต่างชาติเข้ามาเยี่ยมชมเป็นประจำ โดยผู้ประกอบการร้านค้าไม่มีการเงินอายุ พุดคุยแสดงอัธยาศัยที่ดีต่อชาวต่างชาติ ถึงแม้จะพูดภาษาอังกฤษได้ไม่มาก แต่ประโยชน์พื้นฐาน แต่ก็มี ความพยายามที่จะทักทายและต้องการขายสินค้าให้กับชาวต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องภาษาอังกฤษเบื้องต้นอยู่แล้ว เพราะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวเป็นประจำ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ผู้ประกอบการได้ให้ความสำคัญในเรื่องภาษาอย่างมาก และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าถึงแม้ว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ แต่สำหรับภาษาท้องถิ่นของแต่ละ

ประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนก็มีความสำคัญเช่นกัน กลุ่มตัวอย่างมีการเสนอแนะว่าควรมีล่ามเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร นอกจากนี้ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมควรทำป้ายชุมชนเป็นภาษาอังกฤษในการประชาสัมพันธ์อีกด้วย

อีกทั้ง “การส่งเสริมความรู้ในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ผู้ประกอบการก็เล็งเห็นว่าการส่งเสริมความรู้ให้การศึกษาให้กับคนไทยทุกคน และเน้นสร้างและปลูกฝังให้ความรู้กับเยาวชนให้มีความสำคัญในการเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยในตอนนี้อย่างน้อยประชาชนชาวไทยมีการรับรู้ในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น แต่ต้องมีการยอมรับว่าคนในระดับชุมชนและประชาชนทั่วไปไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพราะเป็นเรื่องที่ห่างไกลและไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของพวกเขา จึงต้องมีการสร้างและปลูกฝังให้ความรู้กับเยาวชนให้มีความสำคัญในการเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในทุกๆด้าน และผู้ประกอบการได้แสดงความเห็นว่า “...เป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการส่งเสริมและสร้างแนวทางการปรับตัวและการเตรียมความพร้อม...” และนักการเมืองก็ต้องทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับประชาชนทั่วไป รวมทั้งสนับสนุนในผลิตภัณฑ์และสินค้าของไทยให้มีคุณภาพและศักยภาพในการแข่งขันในระดับประเทศซึ่งการส่งเสริมและสร้างแนวทางการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านประชาชนและสินค้าจะออกมาในนโยบายของรัฐบาล ที่พอนำมาปฏิบัติแล้วเกิดผลเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง ซึ่งการให้ความรู้กับเกษตรกรเป็นสิ่งที่ดีและพึงปฏิบัติในแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมากที่จะได้มีการพัฒนา เข้าใจการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าการเกษตรอย่างแท้จริง

ซึ่งผู้ประกอบการได้เล็งเห็นความสำคัญของ “การศึกษาข้อมูลต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ว่าเป็นแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเนื่องจากในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นเห็นได้จากข่าวสารที่การเผยแพร่ในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีการเล็งเห็นความสำคัญของ “ความปลอดภัย และโรคติดต่อ” จากต่างประเทศเพราะการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปลายปี พ.ศ. 2558 จะมีการเปิดประเทศในกลุ่มอาเซียนอย่างเสรี มีผู้คนเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างประเทศเป็นจำนวนมากโดยอาจมีการนำเชื้อโรคเข้ามาแพร่ในประเทศไทย อีกทั้งพสกพันธุไม้ต่างๆที่อาจมีโรคติดต่อทางพันธุ์พืชเข้ามาด้วย จึงต้องมีมาตรการในการดูแลและจัดการในเรื่องความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

กลุ่มที่สาม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตตลิ่งชัน ได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวทางการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของชุมชนคลองลัดมะยมว่า “เรื่องภาษา” และ “เรื่องการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาของประเทศในกลุ่มอาเซียน” เป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งในเรื่องภาษานั้น ในปัจจุบันตามสื่อต่างๆ มีการกระตุ้นและให้ความรู้ในเรื่องภาษาอยู่เป็นประจำ จึงไม่น่ามีผลกระทบมากนัก โดยเรื่องภาษาในชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้นเป็นเรื่องที่พ่อค้าแม่ค้าได้ใช้สื่อสารในการค้าขายกับลูกค้าชาวต่างชาติเป็นประจำอยู่แล้ว โดยมีทั้งภาษาพูดและภาษากายในการสื่อสาร นอกจากนี้ในเรื่องการศึกษาเรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาของประเทศในกลุ่มอาเซียนก็เป็นสิ่งสำคัญที่คนไทยจำเป็นต้องตระหนักและเรียนรู้ให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ เมื่อมีการเข้าใจถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของกันและกันแล้วจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจในแต่ละชาติและเข้าถึงกันได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างสัมพันธ์ ร่วมธุรกิจ การท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการพัฒนาการขนส่งจะช่วยให้เศรษฐกิจอาเซียนเติบโตขยายใหญ่ยิ่งขึ้น

โดยเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนคลองลัดมะยม ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชนต่างมีความคิดเห็นถึงแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สอดคล้องกัน การเสนอแนวทางการปรับตัวและเตรียมความพร้อมจากผลการวิจัยสามารถเรียงลำดับแนวทางที่มีความสำคัญตามลำดับ 4 อันดับ ได้แก่ อันดับแรกคือ “ภาษา” , อันดับที่สอง คือ “เป็นหน้าที่ของภาครัฐ” และ อันดับที่สาม คือ “การเรียนรู้การศึกษา” และ “การส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา” และอันดับที่สี่ คือ “การเน้นเรื่องความปลอดภัยและดูแลเรื่องโรคติดต่อ”

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ลักษณะเฉพาะชุมชนและสภาพเศรษฐกิจของชุมชนคลองลัดมะยม คือ เป็นชุมชน “เศรษฐกิจแบบพอเพียง”

7.2 ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยมเป็นชุมชนที่เกิดจากการก่อสร้างของประชาชนซึ่งก็คือประชาชนชุมชน และได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของชุมชน จึงเป็นพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในเรื่องความสามัคคี ดูแลทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

7.3 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ ความเข้าใจและสนใจในแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจดังนี้ “การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง” และ “การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน” โดยทั้ง 2 หัวข้อใหญ่ภายใต้กรอบแนวคิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้มีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในเรื่อง “การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน” และ “การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น”

7.4 สรุปได้ว่าแผนการดำเนินงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนใน 2 ด้านคือ ด้านการเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และด้านการเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน ที่ประชาชนในชุมชนคลองลาดมะยมและชุมชนอื่นๆต้องมีความตระหนัก สนใจและมีความรู้เรื่องเหล่านี้อย่างจริงจัง

7.5 แนวทางการปรับตัวและแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีสำคัญอย่างมาก ได้แก่ อันดับแรก คือ “ภาษา” , อันดับที่สอง คือ “เป็นหน้าที่ของภาครัฐ” และ อันดับที่สาม คือ “การเรียนรู้การศึกษา” และ “การส่งเสริมความรู้ให้การศึกษา” และอันดับที่สี่ คือ “การเน้นเรื่องความปลอดภัยและดูแลเรื่องโรคติดต่อ”

COMMUNITY ECONOMY AND PREPARATION STRATEGIES FOR
ENTERING ASEAN ECONOMIC COMMUNITY: CASE STUDY ON KLONG
LAD MAYOM FLOATING MARKET

DUONGRAT SUKHANIL 5436979 SHPP/M

M.P.A. (PUBLIC POLICY AND PUBLIC MANAGEMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: NOPRAENUE S. DHIRATHITI, Ph.D.,
PHUT PLOYWAN, Ph.D., GAMOLPORN SORNSRI, D.P.A.

EXTENDED SUMMARY

1. Introduction

With the advent of ASEAN Community, especially ASEAN Economic Community (AEC) in 2015, all member countries must be ready to cope with the upcoming AEC. As for Thailand, it is quite a challenge to make the Thais thoroughly understand AEC. Only small numbers of people are fully aware and prepared to enter AEC. Those ready for AEC are a group of well-educated people such as the University professor, the researcher, the politician and social leader. Meantime, Thailand has not given up hope to build awareness and readiness among the Thais.

Klong Lad Mayom Floating Market is located at 30 Moo 15, Bang Ramad Road, Kwaeng Bang Ramad, Khet Taing Chan, and Bangkok. It had won the award as the best community tour destination in Bangkok for Thailand Tourism Authority in 2007 as a result from community management by the locals. Importantly, the main objective for establishing Klong Lad Mayom Floating Market is to maintain the community natural surroundings for preserving community well-beings in its natural state as the best economic community. This community is considered as an example for community planning and managing as well as having an excellent community

leader. With this reason, the researcher is interested in studying the economic community of Klong Lad Mayom Floating Market to find out how well it prepared for AEC. Therefore, the study focused mainly on community specific nature and economic conditions at Klong Lad Mayom Floating Market, leading toward preparation and readiness for AEC as the useful example of other economic community.

2. Research objectives

2.1 To study specific characteristic and community economy of Klong Lad Mayom Floating Market

2.2 To study Preparation Strategies for entering ASEANS Economic Community of Klong Lad Mayom Floating Market

3. Research Scope

This study was done as the qualitative research on the following aspects:

1. Academic content such as community concept, ASEAN Community, AEC, including the study on the background and physical nature of Klong Lad Mayom Floating Market

2. Research Methodology such as In-depth Interview and Focus Group Interview involved interviewing samples, namely, the governmental officers, business entrepreneurs and the locals, including the use of Non-participation observation to study the current nature of Klong Lad Mayom Floating Market

3. As for the demographic information in this study, data were collected from the local stakeholder in Klong Lad Mayom Floating Market, Taling Chan, and Bangkok, comprised of the government officers at Taling Chan District Office, Bangkok, Local entrepreneur and local at klong Lad Mayom Floating Market.

4. Research Methodology

In this research, the researcher had chosen to conduct the Qualitative Research using two approaches to derive at the accurate and sufficient information for data analysis, namely, data from the relevant documents on the current economic conditions of Klong Lad Mayom Floating Market community, including its readiness to enter ASEAN Economic Community and data from the In-depth Interview and Focus Group Interview with those stakeholders in the preparation strategies. This also included Non-participation observation to acquire data and recommend other communities to prepare for AEC more effectively which coincided with all 3 set objectives. The researcher classified data based on the acquired sources as follows:

Samples in Group 1 comprised of 7 people from Klong Lad Mayom Floating Market whereas Group 2 contained 10 business entrepreneurs in Klong Lad Mayom Floating Market and Group 3 has only one officer from Taling Chan District Office. Research data and methodology were verified for accuracy and reliability, validity and Methodological Triangulation, starting from initial gathering of documents. This study also engaged the In-depth Interview, Focus Group Interview and Non-participation observation as compare with similar data collected from different people in the same community. In the case of unmatched data, the researcher would recollect data to ensure data similarity and reliability. If data are proven to be identical and reliable, then the researcher would repeat asking the same questions with the informants, reflecting the most accurate data. Once the acquired data matched with the given topic the researcher would conduct the analysis and synthesize data so that the findings could be presented to the thesis advisory committee. Then, the complete findings would be expressed further as the content analysis.

5. Data Analysis

The researcher conducted the Content Analysis after all acquired data had been passed the initial verification for reliability and accuracy. Since the Content Analysis was focused on the analysis, synthesis and edit for content coordination, concurrence and relevant context, the comment referred mainly on the relationships

and various contexts to explain true phenomenon under the research conceptual framework as presented in chapter 1 and related documents and theories in chapter 2.

To conclude, after verifying the accuracy of results from the in-depth interview, focused group, non-participative observational analysis, the findings were subjected to analysis, synthesis and compile systematically to match the research objectives before making the descriptive presentation.

6. Research Results and Discussion

6.1 Specific Characteristic and Community Economy of Klong Lad Mayom Floating Market

All 3 sample groups agreed to the specific characteristics of Community of Klong Lad Mayom Floating Market as the semi-agricultural community with natural lifestyle, but incline toward the non-participative observation. It was found that most family members such as maternal and paternal grandparents grew vegetables and fishing for household consumption and sold the excess for profit. As for members in other families, such as, father, mothers, children would go out to work and study as the urban residents. As soon as they returning home, their lifestyles would be much simpler.

The specific characteristic of community at Klong Lad Mayom Floating Market is the generosity, helping and uniting with each other. The community leader with extremely well-educated and extended vision in the community management could make the community strong.

The research findings indicate that Klong Lad Mayom community is the self-sufficient community which coincided with the theory of “sufficient economy”. According to Dr. Pravet Vasee, sufficient has 7 meanings. The details in the table displayed the concurrence between “sufficient economy” and specific community characteristic and economic conditions of Klong Lad Mayom community

The above mentioned statement suggested the “ sufficient economy” is being practiced at Klong Lad Mayom community and the award for the best tour destination in Bangkok from the Tourism Authority of Thailand in 2007 guaranteed that the community managing by the community locals. Moreover, the main objects

for establishing Klong Lad Mayom community involved the preservation of community natural surroundings for sustainable community benefit.

6.2 Preparation Strategies for Entering ASEAN Economic Community: Case Study on Klong Lad Mayom Floating Market

The research findings and discussions on “Community Economy and Preparation Strategies for Entering ASEAN Economic Community of Klong Lad Mayom Floating Market” are being presented in 20 topics as follows:

1. The findings on the topic “Tax Reduction /Waived Tax” indicated that all 3 groups had, perceived and interested in this topic, but group 2 or the business entrepreneurs had misunderstood and not knowing true meanings. The researcher noticed that the primary target to educate on this issue is a group of entrepreneurs because their direct correlations to trade, especially understanding in corporate taxes. Perhaps, the misunderstanding resulted from the time of day which most entrepreneurs working for the government or private companies and some may be working on their gardens at homes. Therefore, they had no time to study or following news as those locals who had received AEC news regularly from various media or the government trainings.

2. The findings on the topic “Non-Tariff Barriers” indicated that both sample groups (locals and Government officers) perceived, but the entrepreneurs understood and interested, but misunderstood as a result “Non-Tariff Barriers”. This is the difficult issue to understand and required the in-depth study which involved the policies that rather unfamiliar for some people.

3. The findings on the topic “Rules of Origin” indicated that both locals and entrepreneurs groups had perceived and interested highly in this issue because it was the familiar topic and involved in their daily livings whereas the government group had not perceived on this issue and it was not involved in their daily lives.

4. The findings on the topic “Priority Integration Sector and Non-priority Services Sector” indicated that both groups (locals and entrepreneurs) had not perceived on this issue and the government officers had perceived and interested, but misunderstood on this issue because “Priority Integration Sector and

Non-priority Services Sector” was rather difficult to understand and require the in-depth study as well as being the unfamiliar policy for some people to understand.

5. The findings on the topic “Capital Markets” indicated that locals had not perceived on this issue, but the entrepreneurs and the government officials had perceived and interested, but misunderstood on the true meaning. This resulted from the locals were unfamiliar with the issue and not involved in their daily lives, whereas it was a good start for the entrepreneurs and the government officials to express their interests even though capital markets were directly involved with large enterprises.

6. The findings on the topic “The Capital Flows” indicated that locals and government officials had perceived and interested on this issue whereas the entrepreneurs had not perceived and had misunderstood on true meanings. The researcher noticed that they should learn more about the issue than other groups because it was directly involved with the trade. However, the entrepreneurs understood more on closely related issue such as SME and Circulated Funds. The reason for entrepreneurs not understanding true meanings may result from majority of them working during weekday for the government, private companies or in the garden at home, so they have no time to learn or received trade news from various media as compared to the locals watching news from various media. Moreover, the government officials had received initial trainings on AEC.

7. The findings on the topic “Increasing and maintaining proficiency level in the Foreign Direct Investment and Regional Investment” indicated that the entrepreneurs and government officials had perceived and interested on this issue because they listened to the news. The entrepreneurs perceived and understood primarily about investment whereas the government officials had received some training on AEC. The locals perceived and interested on the issue, but lacked understanding on true meaning. Since this issue was not related to the locals’ daily livings, they had not truly learnt and understood this issue.

8. The findings on the topic “The Avoidance of Bilateral Double Taxation” indicated that all 3 sample groups had not perceived in this issue. The researcher mentioned the difficulty in understanding the Bilateral Double

Taxation because it was the new issue and required time to study in details so none of samples understood this issue.

9. The findings on the topic “Commercial Electronics” indicated that the entrepreneurs and government officials had perceived and interested on this issue because it was the familiar issue. The government officials frequently used the computers and involved technology in their daily tasks, so they understood this issue clearly. As for the locals, most of them perceived and interested in this issue, but all samples were middle-aged group to elderly group who had not known how to use advance media and technology.

10. The findings on the topic “Transportation Coordination” indicated that all 3 groups had thoroughly understood, perceived and interested in this topic because transportation is the basic knowledge and closely related to daily living of all people.

11. The findings on the topic “ASEAN Logistics” indicated that a group of locals and a group of government officials perceived and interested in this issue, but a group of entrepreneurs had not perceived, understood and known true meanings. The researcher noticed that a group of entrepreneurs should learn more about the issue than other groups because it was directly involved with the trade. However, the reason for entrepreneurs not understanding true meanings may result from majority of them working during weekday for the government, private companies or in the garden at home, so they have no time to learn or received trade news from various media as compared to the locals watching news from various media. Moreover, the government officials had received initial trainings on AEC.

12. The findings on the topic “Logistic Coordination” indicated that all 3 sample groups had thoroughly understood, perceived and interested in this issue because it was the fundamental knowledge and most locals understood how logistics function and transportation was involved in their daily livings. The campaign for energy conservation was conducted through printed media, radio and television and throughout local areas.

13. The findings on the topic “Financial support for numerous infrastructures” indicated that all sample groups had less interest and perception, but all 3 samples groups thoroughly understood and focused on the financial support even

though they needed to gain more understanding on the infrastructures. The researcher mentioned that “Numerous Infrastructures” involved the nation policies which required the government assistance to make the general public understood the issue more thoroughly.

14. The findings on the topic “Consumer Protection” indicated that all 3 sample groups were thoroughly understood, perceived and interested in this topic because it is the basic knowledge and closely related to daily consumption of all people. As stated in the law, all people are entitled to the consumer’s protection.

15. The findings on the topic “Intellectual Property Rights” indicated that all 3 sample groups had true understanding, perception, and interest in this issue because the general public had basic understanding on the protection of new inventions and products. Moreover, this issue is quite familiar to the general public who received the related news. The campaign for “No copyright infringement” is to inform the general public about the illegal activity.

16. The findings on the topic “Competitive Policies” indicated that a local group had not perceived, whereas a group of entrepreneurs perceived and interested but misunderstood the true meanings. As for a group of government officials, they were not sure if they had perceived the competitive policies accurately, but they expressed their interests on the issue because it concerned the nation well-beings. The researcher noticed a group of locals and a group of entrepreneurs perceived “Competition” as the trade competition and wanted to win. However, it was found that only the community leader knew about this issue accurately because he had studied this subject on the regular basis. Therefore, informing the general public on accurate information is extremely important.

17. The findings on the topic “Guidelines for building unity toward external economic interaction” indicated that a local and a group of entrepreneurs perceived and interested but misunderstood the true meanings because it related to the national policies which were unfamiliar and not directly involved with their daily livings. Meantime, a group of government officials perceived and expressed their interests in this issue because they had received primarily training in AEC.

18. The findings on the topic “Promoting Global Supply Chain” indicated that a group of locals and a group of entrepreneurs had not perceived this issue because it was directly related to International business and economy which was rather difficult for the vendors and the locals to perceive and understand. As for a group of government officials, they had learnt and taken interest in this issue from observing the educated government officials, including knowledge in economy and AEC.

19. The findings on the topic “Medium-sized Enterprise Development” indicated that indicated that a group of locals and a group of government officials had perceived and interested highly because most of them were quite familiar with this subject, especially among entrepreneurs who directly related to the Medium-sized Enterprise.

20. The findings on the topic “Initiatives for ASEAN Integration” indicated that all 3 groups had perceived and interested in this issue because the media arranged the broadcast and prepared the public on entering AEC in 2015.

The discussions topics 1-20 on the Community Economy and Preparation Strategies for Entering ASEAN Economic Community of Klong Lad Mayom revealed that samples perceived and interested in 2 main topics under community economy concept of “Building a strong and sustainable distribution system” and “Conserving Indigenous Knowledge”. Both main topics related to AEC conceptual framework in 2 topics as follows “High Competitive Edge Region” and “Being the region with equal economic development”. The researcher noticed that samples understood, perceived and interested in the topic “High Competitive Edge Region” and “Being the region with equal economic development” because these topics were familiar and directly or indirectly affected samples either positive or negative. Therefore, it is extremely important for the locals at Klong Lad Mayom to focus their understanding, perception and interest in AEC in the following 2 main topics “High Competitive Edge Region” and “Being the region with equal economic development”. These 2 main topics are related to the Community Conceptual Framework in “Building a strong and sustainable distribution system” and “Conserving Indigenous Knowledge” as being presented in the following table:

**Research Conclusion on Community Economy and Preparation Strategies for
Entering ASEAN Economic Community: Case Study on Klong Lad Mayom
Floating Market**

Community Conceptual Framework	Indicator (Developed from ASEAN Economic Blueprint)	Indicator
1. Building a strong and sustainable distribution system	2. High Competitive Edge Region	4.2.10 Transportation Coordination
		4.2.11 ASEAN Transportation plan
		4.2.12 Transportation coordination
		4.2.13 Financial support for numerous infrastructures
		4.2.14 Consumer Protection
		4.2.15 Intellectual Property Rights
3. Conserving Indigenous Knowledge	4. Being the region with equal economic development	4.2.19 Medium-sized Enterprise Development
		4.2.20 Initiatives for ASEAN Integration

To conclude, the plan to establish AEC is related to the community in 2 main topics, namely High Competitive Edge Region and Being the region with equal economic development. Therefore, the locals at Klong Lad Mayom Floating Market and other communities must be seriously aware and interested in these issues.

6.3 Guidelines to prepare strategies for entering ASEAN Economic Community of Klong Lad Mayom Floating

Group 1: A Public Community Klong Lad Mayom Floating

The general public has focused on “**language**” as being the guidelines to prepare strategies which is quite importance for selling products that demanded by customers. Moreover, the ability to understand and communicate with different languages could facilitate trading with ASEAN member countries as well as learning about arts and cultures or other AEC related business that concerned directly with Klong Lad Mayom Floating Market community, namely, trading, agriculture and customer demand.

Another suggestion on the guideline and readiness involved “learning” since learning is the lifetime process. Moreover, daily livings, fair thinking and knowledge in all aspects focused on the approach and changing approach must be embedded because good thinking and listening to other opinions without concerning on own benefits. These aspects should help the public understanding AEC thoroughly. In addition, good quality people would help develop better Thailand. Furthermore, the government must be ready to broadcast all AEC information to the general public.

Group 2: Entrepreneurs of Klong Lad Mayom Floating

The community entrepreneurs had focused on “**Language**” as the guideline to prepare significant strategies for trading. The non-participative observation indicated that many foreigners visited Klong Lad Mayom Floating Market regularly and quite often, the entrepreneurs could converse with foreigner with good hospitality and no embarrassment even though they had difficulty speaking English. The entrepreneurs focused heavily on language and suggested learning ASEAN countries languages besides English as well as hiring the interpreter to help communicate and put up the community sign in English.

Regarding “Promoting Knowledge in Promoting AEC”, the entrepreneurs agreed that all Thais, especially the children should be trained to prepare strategies for entering AEC. At the moment, the Thais has perceived more on AEC, but most locals paid less attention to this issue. It is quite unfamiliar issue and indirectly related to the locals’ lifestyles. Then, the youth must be embedded with knowledge on preparation

strategies as being indicated “....it is the duties of the government to promote and set up the guideline for preparation strategies....” Then, the politician must set good example as for the general public, including improving qualities of Thai products to meet the standard level and ready for the national competition. The promotional guidelines and preparation of people and products for AEC should be included in the government policies, enabled to put in actual practice. Then, educating the agriculturists with knowledge on AEC is a must for preparation strategies so they could understand and improve their agricultural products.

The entrepreneurs has recognized the significant value of “**Learning various information of AEC**” as being the guidelines to prepare strategies for AEC which became prominent in people’s daily live as being seen in the news.

Furthermore, the entrepreneurs had focused on the topic of “**Safety and Contagious diseases**” because the opening of AEC at the end of 2015 would allow Asian people traveling freely among Asian countries. This may because the spread of diseases from the numbers of travelers as well as different plant species that the travelers brought in may carry some plant diseases; therefore it requires certain measures to manage safety systematically.

Group 3: Taling Chan District Officers

Taling Chan District Officers had expressed their opinions on:

The Taling Chan District Officers expressed their opinions on the preparation strategies for entering ASEANS economic community at Klong Lad Mayom Floating Market regarding 2 main important issues, “Language” and “learning cultures, traditions and religious of ASEAN countries”. To date, various media have raised their concerns on languages regularly which should not affect the locals that much, especially in Klong Lad Mayom Floating Market where the vendors have used different languages to trade with foreign customers on the regular basis, either communicates through verbal or body languages. Furthermore, the Thais need to learn about cultures, traditions and religious of ASEAN countries.

If all members are able to understand the cultures, and traditions of member countries, then, all of them could understand each other better, leading to

good relationships, business interactions and promoting tourism, including better transportation for expanding ASEAN economy.

As being seen, the locals, entrepreneurs and the government officials at Klong Lad Mayom Floating Market all agreed with the guidelines and preparation strategies for entering AEC that coincided with the research findings arranged in priority. They are, first “language”, second “governmental duties”, third “learning to educate” and “educational promotion”, and fourth “focused on safety and Contagious diseases”

7. Research Conclusion

7.1 The specific community characteristic of Klong Lad Mayom Floating Market is “Sufficient Economy”

7.2 Community at Klong Lad Mayom Floating Market established by the community leader who had received widely support from the locals, for true community benefits which highly success in promoting harmony among the locals,

7.3 Samples had perceived, understood, and interested in the operational plan for establishing AEC as follows, “Being the region with equal economic development” and “High Competitive Edge Region”. Both main topics under AEC concept related to the Community Conceptual Framework on “Building a strong and sustainable distribution system” and “Conserving Indigenous Knowledge”

7.4 In conclusion, the AEC established plan which related to the community in 2 aspects, mainly, High Competitive Edge Region and Being the region with equal economic required true awareness and interest of the locals at Klong Lad Mayom Floating Market.

7.5 The significant aspects in the preparation strategies for entering AEC are as follows: first “Languages”, second “Governmental roles”, third “Learning and Educating “and fourth “Focus on safety and contagious diseases”.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จักรพงษ์ เกะเอ็น. (2554). **คุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีโครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้องอาคารแฝดเตา. วิทยานิพนธ์, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2542). **คู่มือการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง, กรุงเทพฯ : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย”.**
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2555). **ร่างสุดท้าย - 17 กันยายน 2007 ซึ่งให้การรับรองในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ 39 วันที่ 24 สิงหาคม 2007 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ (คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ). (2007), 5 สิงหาคม 2555.**
http://www.thailandaec.com/images/stories/document/ASEAN/blueprint_tran.pdf
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2552). **ประเทศไทยกับอาเซียน. กรุงเทพมหานคร : กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี.**
- เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน. (2555). **ตลาดน้ำคลองลัดมะยม, 5 สิงหาคม 2555.**
<http://www.cbttthaidatabase.org/page/showpage.aspx?idindex=59>
- คลับของคนรักการท่องเที่ยว. (2555). **ตลาดน้ำคลองลัดมะยม คลังชั้น, 5 สิงหาคม 2555.**
<http://www.lovetravelclub.com/floatingmarket-282-ตลาดน้ำคลองลัดมะยม-คลังชั้นกรุงเทพมหานคร.html>
- จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม (2555). **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด**
- จุไรรัตน์ แสงบุญนำ. (2554). **การเตรียมความพร้อมของไทยสู่การเข้าร่วมประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน. 1 มิถุนายน 2555.**
www.ttc.most.go.th/online/FileManager/.../กระทรวงศึกษาธิการ.pdf
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2554). **แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวิถีชีวิตจรณ.**

ชนินทร์ ชุณหพันธุ์รักษ์. (2555). **AEC: ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลกระทบ และการปรับตัวของอุตสาหกรรมไทย**. 1 มิถุนายน 2555.

www.stou.ac.th/schools/smsNew/downloads/AEC.docx2554

ธิดารัตน์ โชคสุชาติ. (2553). **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย**. วารสาร มจร.วิชาการ, ปีที่ 14 ฉบับที่ 27 กรกฎาคม-ธันวาคม 2553, 99-112.

ณรงค์ เพชรประเสริฐ และ พิทยา ว่องกุล. (2555). **เศรษฐกิจศาสตร์เพื่อชุมชน**, 5 สิงหาคม 2555.

http://www.baanjommyut.com/library_2/economic_community/12.html

ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์. (2541). **เศรษฐกิจชุมชน: ความหมาย ฐานคิด แนวทางปฏิบัติ**, 5 สิงหาคม 2555. https://sites.google.com/site/banrainarao/column/commu_econ_02

ประภัศร์ เทพชาติ. (2554). **ประชาคมอาเซียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมอธรรม.

ประเวศ วะสี. (2542). **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

พันธุ์ศิริ ธนาริยะวงศ์. (2555). **เครือข่ายการจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัย หมู่บ้านเก่ากอ ตำบลทอนหงส์ อำเภอยะรัง จังหวัดนครราชสีมา**. ปรินญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.

วันเพ็ญ หรุจิตตวิวัฒน์. (2555). **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และบูรณาการอาเซียน**. 1 มิถุนายน 2555. http://www.baanjommyut.com/library_2/asean_community/09.html

ศุภชัย กองประชุม. (2552). **เศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา**. รายงานในกระบวนการวิจัยแบบฝึกหัดการวิจัยปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบัน. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่

สงบ ส่องเมือง. (2554). **เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านภาคใต้ในรอบห้าทศวรรษที่ผ่านมา**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวิถีธรรม.

สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร. (2555). **ชุมชนตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร**, 5 สิงหาคม 2555.

<http://www.haii.or.th/thailandwaterchallenge/passcontests/302-y4c14.html?catid=94%3Ay4-communities>

สนธยา พลศรี. (2545). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรินติ้ง เฮาส์.

สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อาคารศูนย์เทคโนโลยีชีวภาพ (ชั้น 3)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. (2555). **เศรษฐกิจชุมชน**, 5 สิงหาคม 2555.

<http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=AT&id=AAT520102.php>

สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (2551). **กฎบัตรอาเซียน (ASEN Charter)**.

1 มิถุนายน 2555. www.eppo.go.th/inter/aseancharter/3781.doc.

หรรษา เศรษฐบุปผา ขวรงค์ จันทรวิจิตรและคณะ. (2553). **รูปแบบการพัฒนาสุขภาวะชุมชน: ในระบบเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จังหวัดเชียงใหม่** : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Association of Southeast Asian Nations. (2009). **Roadmap for an ASEAN Community 2009-2015**, 8 กรกฎาคม 2555. <http://www.aseansec.org/22073.htm>.

Association of Southeast Asian Nations. (2009). **Master Plan on Asian Connectivity**, 8 กรกฎาคม 2555. <http://www.aseansec.org/22073.htm>.

<http://www.haii.or.th/thailandwaterchallenge/passcontests/302-y4-c14.html?catid=94%3Ay4-mmunities> ณ วันจันทร์ที่ 02 พฤษภาคม 2011 เวลา 15:26 น.

<http://www.lovetravelclub.com/floatingmarket-282-ตลาดน้ำคลองลัดมะยม-ตลิ่งชัน-กรุงเทพมหานคร.html>

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

กรอบแนวคิดแบบสัมภาษณ์ในหัวข้อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

ชื่อโครงการวิจัย: เศรษฐกิจชุมชนกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
กรณีศึกษาคลองลัดมะยม

วัน/เดือน/ปี _____ สถานที่ _____

หัวข้อสัมภาษณ์ _____ เวลาที่ใช้ _____

ผู้สัมภาษณ์ _____ ผู้ให้สัมภาษณ์ _____

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. ลักษณะเฉพาะของเศรษฐกิจชุมชนคลองลัดมะยมคืออะไร มีรายละเอียดอย่างไรบ้าง

2. ท่านมีการรับรู้ถึงการลด/ยกเลิกภาษีหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

3. ท่านมีการรับรู้ถึงมาตรการทางการค้าที่มีใช่ภาษีหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

4. ท่านมีการรับรู้ถึงการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

5. ท่านมีการรับรู้ถึงสาขาบริการเร่งรัดและสาขาบริการอื่นๆหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

6. ท่านมีการรับรู้ถึงด้านตลาดทุนหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

7. ท่านมีการรับรู้ถึงด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

8. ท่านมีการรับรู้ถึงการเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและลงทุนในภูมิภาคหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

9. ท่านมีการรับรู้ถึงการเว้นการเก็บภาษีซ้อนแบบทวิภาคีหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

10. ท่านมีการรับรู้ถึงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

11. ท่านมีการรับรู้ถึงความร่วมมือทางด้านการขนส่งหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

12. ท่านมีการรับรู้ถึงแผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียนหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

13. ท่านมีการรับรู้ถึงความร่วมมือด้านพลังงานหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

14. ท่านมีการรับรู้ถึงการสนับสนุนการเงินให้กับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

15. ท่านมีการรับรู้ถึงการคุ้มครองผู้บริโภคหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

16. ท่านมีการรับรู้ถึงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

17. ท่านมีการรับรู้ถึงนโยบายการแข่งขันหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

18. ท่านมีการรับรู้ถึงแนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอกหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

19. ท่านมีการรับรู้ถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานโลกหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

20. ท่านมีการรับรู้ถึงการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) หรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

21. ท่านมีการรับรู้ถึงการริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนหรือไม่ และมีแนวทางการนำไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

22. ท่านมีแนวทางการปรับตัวและแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่ อย่างไร

กรอบแนวคิดแบบสัมภาษณ์ในหัวข้อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียนเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางการปฏิบัติ
1.การสร้างระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวมและเป็นระบบ	การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน	การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของสินค้า	- การลด/ยกเลิกภาษี - มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) - การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า	ไทยต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าภายในทุกรายการ เหลือร้อยละ 0 ในปี ค.ศ. 2010 ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าอ่อนไหว ลดเหลืออัตราภาษีร้อยละ 0-5 ได้แก่ "ไม้ตัดดอก มันฝรั่ง เมล็ดกาแฟ และมะพร้าว" อาเซียนกำหนดข้อบัพเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs) ซึ่งรวมถึงกฎเกณฑ์ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary) และกฎระเบียบว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า กฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของอาเซียน คือ - เป็นสินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก - หากสินค้าไม่ได้ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออกจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตตามกฎหมายที่ทั่วไป โดยเป็นกฎหมายเลือกกระหว่าง – สินค้าที่ผลิตในประเทศอาเซียน โดยมีสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในอาเซียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของราคาสินค้า – เป็นสินค้าที่มีการผลิตในประเทศภาคีโดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก		

กรอบแนวคิด เรื่องเศรษฐกิจ ชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจาก พิมพ์เขียว เศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางการ ปฏิบัติ
1.การสร้าง ระบบการ พัฒนา เศรษฐกิจที่ เป็นองค์รวม และเป็นระบบ	การเป็นตลาด เดียวและฐาน การผลิตร่วมกัน	การ เคลื่อนไหวก อย่างเสรีของ บริการ	- สาขาบริการเร่งรัด - สาขาบริการอื่นๆ	เป้าหมาย คือ ลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติ อาเซียน -สาขาบริการเร่งรัด ได้แก่ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขา สุขภาพ สาขาท่องเที่ยว และสาขาการบิน -สาขาบริการอื่นๆครอบคลุมบริการทุกสาขานอกเหนือจาก สาขาบริการเร่งรัด -ด้านตลาดทุนจะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการพัฒนาและ การรวมตัวของตลาดทุนในอาเซียนโดยสร้างความสอดคล้อง ในมาตรฐานด้านตลาดทุน -ด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายจะเปิดให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรี ยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องไป โดยให้สมาชิกมีมาตรการปกป้องที่ เพียงพอเพื่อรองรับผลกระทบจากปัญหาความผันผวนของ เศรษฐกิจมหภาคและความเสี่ยงระบบ แนวทาง คือ การให้การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ และการปฏิบัติ เยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ทั้ง การกำหนดเงื่อนไขการ ลงทุน และเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งบริหารอาวุโสและ คณะกรรมการ		
		การ เคลื่อนไหวก อย่างเสรีของ ทุน	- ด้านตลาดทุน - ด้านเงินทุน เคลื่อนย้าย			

กรอบแนวคิด เรื่องเศรษฐกิจ ชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนามาจาก พิมพ์เขียว เศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียดหรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางทาง ปฏิบัติ
1.การสร้าง ระบบการ พัฒนา เศรษฐกิจที่ เป็นองค์รวม และเป็นระบบ	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●การเคลื่อนไหวอย่างเสรีของแรงงาน ลงทุน	●จะเพิ่มและรักษา ระดับความสามารถใน การดึงดูดการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศและลงทุน ในภูมิภาค	ดำเนินการให้ประเทศสมาชิกจัดทำความตกลงว่าด้วยการเว้น การเก็บภาษีซ้อนแบบทวีภาคีขึ้นระหว่างกันภายในปี ค.ศ. 2010 เพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้		
	●การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	●ภาษีอากร	●การเว้นการเก็บภาษี ซ้อนแบบทวีภาคี	วางแผนและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และช่วยให้การค้าทาง อิเล็กทรอนิกส์ ภายในอาเซียนบรรลุผลสำเร็จโดยการปฏิบัติ ตามกรอบความตกลง e-ASEAN และอยู่บนพื้นฐานของกรอบ ความตกลงร่วมกัน		

กรอบแนวคิด เรื่องเศรษฐกิจ ชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจาก พิมพ์เขียว เศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียด หรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางการ ปฏิบัติ
2. การสร้าง ระบบการ กระจายความ เข้มแข็งและ ความยั่งยืน	●การเป็นภูมิภาคที่ มีขีดความสามารถ ในการแข่งขันสูง	●การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐาน	●ความร่วมมือทางด้าน การขนส่ง ●แผนปฏิบัติการด้าน การขนส่งอาเซียน ●ความร่วมมือด้าน พลังงาน ●การสนับสนุนการเงิน ให้กับโครงสร้าง พื้นฐานต่างๆ	โครงการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ มั่นคง และบูรณาการ ในอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาให้ศักยภาพของเขต การค้าเสรีอาเซียนได้อย่างเต็มที่ แผนปฏิบัติการด้านการขนส่งอาเซียน ค.ศ. 2005-2010 กรอบกลุ่มการขนส่งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศและการ อำนวยความสะดวกในการขนส่ง การมีแหล่งพลังงานที่มั่นคงและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่ สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งภาคอุตสาหกรรมมีการ พัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือในภูมิภาคด้านโครงการเชื่อมโยง ท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน และโครงการเครือข่ายระบบ สายส่งไฟฟ้าของอาเซียน เงินทุนมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ การพัฒนาวิธีการระดมเงินทุนแบบใหม่ๆ เพื่อดึงดูด ให้ภาคเอกชนสนใจลงทุนเป็นสิ่งสำคัญ		

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียดหรือคำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางการปฏิบัติ
2. การสร้างระบบการกระจายความเข้มแข็งและความยั่งยืน	● การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	● การคุ้มครองผู้บริโภค	ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น อาเซียนตระหนักดีว่ามาตรการทั้งหลายที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทุกมาตรการจะต้องไม่ละเลยความสำคัญของผู้บริโภค	ขณะนี้มาตรการคุ้มครองผู้บริโภคกำลังอยู่ระหว่างพัฒนาควบคู่ไปกับการทางเศรษฐกิจ เพื่อระบุถึงประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้น มีการดำเนินการ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน		
		● สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน ค.ศ. 2004-2010 และแผนงานด้านความร่วมมืออาเซียนด้านลิขสิทธิ์ให้ครบถ้วน	จัดตั้งระบบขึ้นคำขอจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ของอาเซียน เพื่อจัดเก็บข้อมูลของอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกในการยื่นคำขอให้แก่ผู้รับความคุ้มครอง และส่งเสริมการประสานงานระหว่างสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรชีวภาพ และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม		

กรอบแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจากพิมพ์เขียวเศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียดหรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางการปฏิบัติ
3. การพัฒนาขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขัน	● การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง	● นโยบายการแข่งขัน	วัตถุประสงค์หลักคือ การส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม	จัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ประสานงานด้านนโยบายและกฎหมายด้านการแข่งขันทางการค้าในภูมิภาค เพื่อเป็นเครือข่ายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลนโยบาย ตลอดจนแบบแผน แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและกฎหมายการแข่งขันทางการค้า การดำเนินงานจะผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีนโยบายด้านการแข่งขันทางการค้าภายในปี ค.ศ. 2015		
	● การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์	● แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันเดียวกันต่อกัน สัมพันธภาพกับภายนอก	อาเซียนจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่ง-	ปัจจุบันข้อตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ประกอบด้วยข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน		

กรอบแนวคิด เรื่องเศรษฐกิจ ชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจาก พิมพ์เขียว เศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียดหรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางการ ปฏิบัติ
		●ส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน เครือข่าย อุปทานของโลก	-รวมถึงการเจรจาทำการค้า และความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วน ทางเศรษฐกิจ (CEPs) สำหรับการพัฒนาความ ช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อ ยกระดับขีดความสามารถและ ผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและ ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมใน การรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและ ระดับโลกให้กับประเทศ สมาชิกที่มีระดับการพัฒนาต่ำ กว่าอาเซียน	ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น ข้อตกลงเขต การค้าเสรีอาเซียน-เกาหลีใต้ ข้อตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน-อินเดีย และข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน- ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ สำหรับการพัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อ ยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้าน อุตสาหกรรมและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการ รวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศ สมาชิกที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่าของอาเซียน		

กรอบแนวคิด เรื่องเศรษฐกิจ ชุมชน	ตัวชี้วัด (พัฒนาจาก พิมพ์เขียว เศรษฐกิจอาเซียน)	**ตัวชี้วัดย่อย	**รายละเอียดตัวชี้วัด	**รายละเอียดหรือ คำอธิบาย	การรับรู้	แนวทางทาง ปฏิบัติ
4. การอนุรักษ์ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	● การเป็น ภูมิภาคที่มีการ พัฒนาทาง เศรษฐกิจที่เท่า เทียมกัน	●การพัฒนา วิสาหกิจ ขนาดกลาง ขนาดย่อม	วัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการ พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมอย่างเหมาะสมตาม ความหลากหลายของประเทศ สมาชิกอาเซียน	อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด การ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะแรงงานแหล่งเงินทุน รวมทั้งเทคโนโลยี เสริมสร้างขีดความสามารถให้ SMEs ของอาเซียนเพื่อให้สามารถรองรับผลกระทบที่เกิด จากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน		
		●การริเริ่มเพื่อ การรวมตัว ของอาเซียน	เพื่อให้ประเทศสมาชิกทั้งหมด ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึง และพัฒนาไปบนทางเดียวกัน โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาที่ แตกต่างกันและเร่งการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจของประเทศ สมาชิกที่มีระดับต่ำกว่าให้ รวดเร็วขึ้น	ปัจจุบันความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน ครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การ เสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงาน ทรัพยากรการลงทุน การท่องเที่ยว การลดระดับความยากจนและปรับปรุง คุณภาพชีวิต		

**หมายเหตุ: อ้างอิงจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2555:14-26). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ร่างสุดท้าย - 17 กันยายน 2007 ซึ่งให้การรับรองในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ 39 วันที่ 24 สิงหาคม 2007 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ (คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ) อ้างอิงจาก กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (ที่มา: http://www.thailandaec.com/images/stories/document/ASEAN/blueprint_tran.pdf) กล่าวถึงรายละเอียดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเรื่องสำคัญต่างๆ ว่าจะเป็นแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คุณลักษณะและองค์ประกอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการดำเนินการ โดยมีรายละเอียด (1.ความนำ, 2.คุณลักษณะและองค์ประกอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3.การดำเนินการ) ดังต่อไปนี้

ความนำ

1. ในการประชุมสุดยอดอาเซียนเมื่อเดือนธันวาคม 1997 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ผู้นำอาเซียนได้ตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลงอาเซียนไปสู่ภูมิภาคที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน พร้อมกับพัฒนาการทาง เศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และลดความยากจน รวมถึงความแตกต่างในด้านสังคมและเศรษฐกิจ (วิสัยทัศน์อาเซียน 2020)

2. ในการประชุมสุดยอดอาเซียนเมื่อเดือนตุลาคม 2003 ณ เกาะบาหลี ผู้นำอาเซียนประกาศเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน (แถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2) คือ การพัฒนาสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2020 โดยมีเสาหลักอีก 2 ด้าน คือ ด้านความมั่นคงและสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะประกอบกันเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเสาหลักทั้ง 3 ด้านนี้จะ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2020

3. ด้วยเหตุนี้ ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนที่จัดขึ้นในเดือนสิงหาคม 2006 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ประเทศมาเลเซีย จึงได้เห็นชอบที่จะจัดทำแผนงานเชิงบูรณาการที่มีความเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยระบุคุณลักษณะและองค์ประกอบสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะจัดตั้งขึ้นภายในปี 2015 ซึ่งสอดคล้องกับแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 โดยระบุเป้าหมายและกรอบระยะเวลาในการดำเนินมาตรการต่างๆ พร้อมทั้งความยืดหยุ่นที่จะตกลงกันล่วงหน้าในการดำเนินงานตามแผนงานสำหรับประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ

4. ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 ผู้นำอาเซียนยืนยันพันธกรณีที่จะเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2015 จากเดิมที่ระบุไว้ในปี 2020 ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 และแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ 2 โดยการลงนามแถลงการณ์เซบู เพื่อจัดตั้งประชาคม

อาเซียนภายในปี 2015 ในด้านเศรษฐกิจ ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบที่จะเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2015 และเปลี่ยนแปลงอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น

คุณลักษณะและองค์ประกอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามที่ระบุไว้ในวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ซึ่งจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประสานผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกโดยการส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเชิงลึกและกว้างขวางมากขึ้นผ่านความร่วมมือที่มีอยู่ในปัจจุบันและแผนการ ดำเนินงานใหม่ภายใต้กรอบระยะเวลาที่ชัดเจน ในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประเทศสมาชิกจะต้อง ปฏิบัติตามหลักการที่จะส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบเปิด มองบริบทภายนอก และส่งเสริมกลไกตลาด ซึ่งสอดคล้องกับกฎเกณฑ์ในกรอบพหุภาคี และยึดมั่นในระบบกฎเกณฑ์ เพื่อความสอดคล้องของการปฏิบัติตาม พันธกรณีในด้านเศรษฐกิจ

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน สร้างอาเซียนให้มีพลวัตและขีดความสามารถมากขึ้น ด้วยกลไกและมาตรการใหม่ๆ ที่จะส่งเสริมความแข็งแกร่งของการปฏิบัติตาม แผนงานด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่เดิม การเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในสาขาสำคัญ การอำนวยความสะดวกใน การเคลื่อนย้ายนักธุรกิจ แรงงานฝีมือ และผู้มีความสามารถพิเศษ และเสริมสร้างความแข็งแกร่งในด้านกลไก สถาบันของอาเซียน โดยก้าวแรกของการมุ่งไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ ของคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่

3. ในขณะเดียวกัน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะให้ความสำคัญกับการลดช่องว่างการพัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกใหม่ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (CLMV) ผ่านความร่วมมือภายใต้โครงการแผนงานกรอบความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) และแผนงานในกรอบภูมิภาคอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงานแผนความร่วมมือในด้านอื่นๆ เช่น การพัฒนานุศาสตร์และการส่งเสริมขีดความสามารถ การยอมรับคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ การหารือที่ใกล้ชิดมากขึ้น ในเรื่องเศรษฐกิจมหภาคและนโยบายทางการเงิน มาตรการทางการค้าและการเงิน การส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐาน และการเชื่อมโยงในการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (e-ASEAN) การรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมต่างๆ ในภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการจัดซื้อในภูมิภาค และส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนใน การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4. ด้วยพื้นฐานข้างต้น และคำนึงถึงความสำคัญของการค้าภายนอกที่มีต่ออาเซียน และความจำเป็นของประชาคมอาเซียนที่จะต้องคำนึงถึงบริบทภายนอก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะมีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ

4.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

4.2 การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

4.3 การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน

4.4 การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้

อย่างสมบูรณ์

คุณสมบัติเหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันและส่งผลเกื้อกูลกัน การรวบรวมองค์ประกอบต่างๆ ของคุณสมบัติเหล่านี้ไว้ภายใต้แผนงานนี้จะสร้างความสอดคล้องและสอดคล้องประสานขององค์ประกอบต่างๆ รวมถึงการปฏิบัติตามแผนงานและการประสานงานระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน

(1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันจะประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ

1.1) การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี

1.2) การเคลื่อนย้ายบริการที่เสรี

1.3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนที่เสรี

1.4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น และ

1.5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือที่เสรี

นอกจากนี้ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันได้รวมองค์ประกอบสำคัญอีก 2 ส่วน คือ การรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน และความร่วมมือด้านอาหาร การเกษตร และป่าไม้

การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี

(1) การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญที่จะส่งเสริมการไปสู่จุดมุ่งหมายของการเป็นตลาด และฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นตลาดเดียวสำหรับสินค้า (และบริการ) จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคและส่งเสริมขีดความสามารถของอาเซียนในที่จะเป็นศูนย์กลางการผลิตของโลกหรือเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของโลก

(2) ผ่านการดำเนินงานเขตการค้าเสรีอาเซียน ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จที่สำคัญในการจัดภาษีอย่างไรก็ตาม การเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีไม่เพียงแต่การจัดภาษีเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงการยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษีด้วย นอกจากนี้ องค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรี คือ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้งระบบศุลกากรหน้าต่างเดียวของอาเซียน และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ CEPT อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงเรื่องพิธีการออกหนังสือรับรองและการปรับประสานมาตรฐานและความสอดคล้องในด้านพิธีการ

(3) ความตกลง CEPT-AFTA จะถูกทบทวนและส่งเสริมให้เป็นความตกลงที่มีความครอบคลุมเพื่อให้บรรลุการเคลื่อนย้ายสินค้าที่เสรีและสอดคล้องกับความประสงค์ของอาเซียนที่จะเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในปี 2015

(4) การจัดภาษี ภาษีสำหรับสินค้าภายในอาเซียนจะถูกจัดสอดคล้องกับกรอบเวลาและพันธกรณีที่ระบุไว้ ภายใต้ CEPT-AFTA และความตกลง/พิธีสารอื่นที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงาน:

(1) จัดภณินำเข้าสำหรับสินค้าทุกรายการ ยกเว้นสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง ภายในปี 2010สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และภายในปี 2015 โดยมีความยืดหยุ่นได้สำหรับสินค้าอ่อนไหวบางรายการภายในปี 2018 สำหรับประเทศ CLMV ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทที่ระบุไว้ ภายใต้พิธีสารเพื่อแก้ไขความตกลง CEPT สำหรับการจัดภาษีสินค้านำเข้า

(2) จัดภณินำเข้าสำหรับสินค้าที่อยู่ในสาขาสำคัญ (Priority Integration Sectors) ภายในปี 2007 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และปี 2012 สำหรับประเทศ CLMV ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทที่ระบุไว้ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน (ฉบับแก้ไข)

(3) ย้ายรายการสินค้าที่อยู่ในบัญชีอ่อนไหวเข้าสู่กรอบ CEPT และลดภณินำเข้าเหล่านั้นให้อยู่ที่ 0-5% ภายในวันที่ 1 มกราคม 2010 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ วันที่ 1 มกราคม 2013 สำหรับเวียดนาม วันที่ 1 มกราคม 2015 สำหรับลาวและพม่า และวันที่ 1 มกราคม 2017สำหรับกัมพูชา ซึ่งสอดคล้องกับข้อบทภายใต้พิธีสารการบริหารจัดการที่เป็นพิเศษสำหรับสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง และ

(4) ย้ายสินค้าซึ่งอยู่ในบัญชียกเว้นให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ภายใต้ความตกลง CEPT

การจัดมาตรการที่มีใช้ภายในอาเซียน

การจัดมาตรการที่มีใช้ภายในอาเซียนประสบความสำเร็จอย่างดีในการเปิดเสรีด้านภาษี ประเด็นสำคัญที่อาเซียนจะมุ่งดำเนินการไปจนถึงปี 2015 คือ การยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายใน (NTBs) อย่างสมบูรณ์

การดำเนินงาน:

- (1) ส่งเสริมความโปร่งใสโดยยึดมั่นกับพิธีสารว่าด้วยกระบวนการแจ้ง และการจัดตั้งกลไกการตรวจสอบ ที่มีประสิทธิภาพ
- (2) ยึดมั่นตามพันธกรณีที่จะไม่เพิ่มเติมและยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายใน
- (3) ยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายในที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า (NTBs) ทั้งหมด ภายในปี 2010 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 5 ประเทศ ปี 2012 สำหรับฟิลิปปินส์ และปี 2015 โดยมีความยืดหยุ่นได้ถึงปี 2018 สำหรับประเทศ CLMV ให้สอดคล้องกับแผนงานเพื่อจัด มาตรการที่มีใช้ภายในที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า
- (4) ส่งเสริมความโปร่งใสของมาตรการที่มีใช้ภายใน และ
- (5) ดำเนินงานในส่วนที่เป็นไปได้เพื่อให้มีกฎเกณฑ์และกฎระเบียบ ระดับภูมิภาคที่สอดคล้องกับหลักปฏิบัติที่ดีในระดับสากล

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (ROO)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า(ROO) ดำเนินการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ ตอบสนองต่อพลวัตและการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการผลิตของโลก เพื่อส่งเสริมการค้าและการ ลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนสนับสนุนเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค ส่งเสริมการพัฒนา วิชาทกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ลดช่องว่างการพัฒนา และสนับสนุนการเพิ่มการใช้สิทธิ ประโยชน์ภายใต้กรอบ CEPT-AFTA

การดำเนินงาน:

- (1) ปรับปรุงและส่งเสริมการพัฒนากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อให้ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตในภูมิภาค รวมทั้งดำเนินงานปรับปรุงในส่วนที่ จำเป็น เช่น การใช้ระบบประเมินอากรล่วงหน้า และการปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
- (2) จัดทำพิธีการในการออกหนังสือรับรองให้เรียบง่ายสำหรับกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้CEPT โดยให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนาระบบอำนวยความสะดวก

สะดวกมาใช้ เช่น การออกไปรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การปรับประสาน และจัดระบบพิธีการภายในประเทศในขอบเขตที่สามารถดำเนินการได้

(3) ทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ใช้โดยประเทศสมาชิกอาเซียน ทั้งในภาพรวมและรายประเทศและพิจารณาแนวทางการคำนวณแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมที่เป็นไปได้

การอำนวยความสะดวกทางการค้า

การอำนวยความสะดวกทางการค้า กฎระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางการค้า และศุลกากรที่ไม่ยุ่งยาก เป็นแนวเดียวกัน มีมาตรฐาน จะลดต้นทุนทางธุรกรรมในอาเซียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมขีดความสามารถในการส่งออก และอำนวยความสะดวกการรวมตัวของอาเซียนให้เป็นตลาดเดียวสำหรับการค้าสินค้าการค้าบริการและการลงทุน และการเป็นฐานการผลิตเดียว

การดำเนินงาน:

- (1) ประเมินสถานการณ์อำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียน
- (2) จัดทำและดำเนินการตามแผนงานด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้กฎระเบียบ ขั้นตอน วิธีการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางการค้าและศุลกากรที่ไม่ยุ่งยากเป็นแนวเดียวกัน มีมาตรฐาน
- (3) สนับสนุนการดำเนินการและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศให้มีความโปร่งใสและชัดเจน
- (4) สร้างกลไกความร่วมมือด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าระดับภูมิภาค
- (5) จัดตั้งศูนย์รวมด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียน
- (6) กำหนดมาตรการระดับชาติเพื่อสนับสนุนและเป็นหลักประกันในการปฏิบัติตามข้อริเริ่มระดับภูมิภาคอย่างมีประสิทธิภาพ
- (7) จัดทำโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามแผนดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่น

การรวมกลุ่มทางศุลกากร

การรวมกลุ่มทางศุลกากร จากการเร่งรัดการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การไปสู่วิสัยทัศน์ด้านศุลกากรของอาเซียนปี 2020 ได้ถูกเร่งรัดเป็นปี 2015 โดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาศุลกากร ระหว่างปี 2005-2010 มีจุดมุ่งหมาย

- (1) รวมกลุ่มโครงสร้างด้านศุลกากร
- (2) ปรับการจำแนกพิกัดศุลกากร การประเมินศุลกากร การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าให้ทันสมัย และจัดทำระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน
- (3) ปรับระบบการตรวจปล่อยสินค้าให้มีความคล่องตัวมากขึ้น
- (4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (5) เสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง (f) ลดช่องว่างในการพัฒนาด้านศุลกากร และ
- (6) นำเทคนิคการบริหารจัดการความเสี่ยงและระบบการควบคุมตรวจสอบเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการค้ามาใช้

การดำเนินงาน:

- (1) ปรับปรุงเทคนิคด้านศุลกากรให้ทันสมัยขึ้น จากการปรับประสานกระบวนการและขั้นตอนศุลกากรให้ง่าย และเป็นแนวเดียวกัน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และแนวปฏิบัติที่ดี โดยการปฏิบัติตามรูปแบบของกระบวนการขนส่งสินค้าระดับภูมิภาค (การตรวจปล่อยของอาเซียนและแบบฟอร์มใบขนสินค้าของอาเซียน ปี 2007)
- (2) จัดทำระบบสินค้าส่งผ่านของอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าและการขนส่ง
- (3) จัดทำระบบศุลกากรของอาเซียนเพื่อจัดการกับกรอบงานด้านศุลกากรในกรณีพิเศษ เช่น การผ่านด่านศุลกากรชั่วคราว การผลิตนอกเขตประเทศ การผลิตภายในเขตประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกการรวมกลุ่มทางการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน
- (4) นำมาตรฐานและแนวปฏิบัติระหว่างประเทศมาใช้ เพื่อให้การจำแนกพิกัดศุลกากรมีรูปแบบเดียวปรับประสานระบบการประเมินมูลค่าให้เป็นแนวเดียวกัน และการปรับประสานการตรวจสอบแหล่งกำเนิดให้เป็นแนวเดียวกัน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนที่เป็นไปได้
- (5) ดำเนินการระบบศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน และ

(6) ส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือร่วมกันเพื่อให้ระบบศุลกากรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากร

ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน การใช้กฎระเบียบ กระบวนการ และขั้นตอนทางการค้าและศุลกากรที่เป็นแนวทางเดียวกันและมีมาตรฐาน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียน การอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียวของอาเซียนคือ การเชื่อมต่อการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิก บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติจะทำให้สามารถส่งข้อมูลเพียงครั้งเดียว ประมวลผลข้อมูลในคราวเดียว และตัดสินใจตรงปล่อยสินค้าได้ในคราวเดียว ซึ่งจะช่วยให้การตรวจปล่อยทางศุลกากร ลดขั้นตอนและเวลาการทำธุรกรรม ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้การค้ามีประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

การดำเนินงาน:

(1) อาเซียน 6 (บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) เริ่มดำเนินการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติ ภายในปี 2008 เป็นอย่างช้าและ

(2) อาเซียน 4 (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) เริ่มดำเนินการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวแห่งชาติไม่ช้าไปกว่าปี 2012 และ

(3) จัดทำองค์ประกอบข้อมูลให้เป็นมาตรฐานบนพื้นฐานรูปแบบข้อมูลของ WCO ชุดข้อมูลของ WCO และข้อมูลการค้าสหประชาชาติ (UNTDDED) และเร่งนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อให้กระบวนการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นแบบดิจิทัล

มาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิค

มาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิค ระบบมาตรฐาน คุณภาพ การรับรอง และการวัดมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในด้านต้นทุนการผลิตภายในภูมิภาคและการส่งออก/นำเข้า ในภูมิภาค มาตรฐาน กฎระเบียบด้านเทคนิคและการประเมิน

ความสอดคล้องจะต้องมีการปรับประสานให้อยู่แนวเดียวกันโดยจัดทำแนวปฏิบัติด้านมาตรฐานและความสอดคล้องของอาเซียนให้โปร่งใสมากขึ้นปรับปรุง คุณภาพของการประเมินความสอดคล้อง และให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน

การดำเนินงาน :

- (1) ปรับประสานมาตรฐาน กฎระเบียบด้านเทคนิคและการประเมินความสอดคล้องให้เป็นไปตามหลัก ปฏิบัติสากลในส่วนที่สามารถดำเนินการได้¹
- (2) พัฒนาและจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRA) รายสาขาเกี่ยวกับการประเมินความสอดคล้องสำหรับสาขาที่มีการระบุไว้ในกรอบความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมของอาเซียน (ดู foot note1)
- (3) สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค และขีดความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบ การตรวจสอบ และการออกใบรับรองบนพื้นฐานวิธีการและแนวทางที่เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค/สากล
- (4) ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสในการพัฒนาด้านมาตรฐาน กฎระเบียบด้านเทคนิคและการประเมินความสอดคล้องในแนวทางที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคภายใต้ WTO และแนวนโยบายด้านมาตรฐานและความสอดคล้องของอาเซียน (ASEAN Policy Guideline on Standards and Conformance)
- (5) เสริมสร้างระบบการตรวจสอบภายหลังการวางตลาด (Post market surveillance) ให้มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างความมั่นใจว่า การปรับประสานกฎเกณฑ์ทางเทคนิคจะบรรลุผลสำเร็จ
- (6) พัฒนาโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการตามแผนงานจะเป็นไปอย่างราบรื่น

การเปิดเสรีการค้าบริการ

- (1) การเปิดเสรีการค้าบริการเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญส่วนหนึ่งต่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะเกิดจากการลดข้อจำกัดต่อผู้ให้บริการของ

¹การระบุมมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และการประเมินความสอดคล้องที่จะต้องมีการปรับประสานหรือการจัดทำมาตรฐานการยอมรับร่วมรายสาขาจะต้องคำนึงผลกระทบต่อการค้าของอาเซียน ความซับซ้อนของระบบกฎเกณฑ์ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค และความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

อาเซียนในการให้บริการ และเข้ามาจัดตั้งกิจการในประเทศสมาชิกอื่นตามเงื่อนไขกฎเกณฑ์ภายในประเทศ การเปิดเสรีการค้าบริการดำเนินการโดยการเจรจาเป็นรอบ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การเจรจาของคณะกรรมการประสานงานด้านการค้าบริการของอาเซียน การเจรจาบางสาขา เช่น สาขาการเงิน และการขนส่งทางอากาศ รับผิดชอบโดยรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ในการเจรจาเปิดเสรีจะต้องไม่ดำเนินการเปิดเสรีในช่วงท้าย และเห็นชอบให้มีความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้าสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน

(2) เพื่อช่วยให้เปิดเสรีการค้าบริการในปี 2015 ได้ อาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินงานเพื่อยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพ เพื่อบริการความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค

การดำเนินงาน:

(1) ขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการอย่างมีนัยสำคัญสำหรับ 4 สาขาบริการสำคัญ ได้แก่ การขนส่งทางอากาศ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ และการท่องเที่ยว ภายในปี 2010 และสาขาบริการสำคัญที่ 5 ได้แก่ โลจิสติกส์ ภายในปี 2013

(2) ขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการอย่างมีนัยสำคัญสำหรับสาขาบริการทุกสาขาที่เหลืออยู่ภายในปี 2015

(3) ดำเนินการเปิดเสรีโดยการเจรจาอย่างต่อเนื่องเป็นรอบ รอบละ 2 ปี จนถึงปี 2015 ตัวอย่างเช่น 2007 2010 2012 2014 และ 2015

(4) ตั้งเป้าหมายจัดทำข้อผูกพันสาขาใหม่ขึ้นต่ำในแต่ละรอบการเจรจา โดย 10 สาขาในปี 2008 15 สาขาในปี 2010 20 สาขาในปี 2012 20 สาขาในปี 2014 และ 7 สาขาในปี 2015 โดยใช้ GATS W/120 เป็นพื้นฐานในการจำแนกสาขาบริการต่างๆ

(5) จัดทำตารางข้อผูกพันสำหรับทุกรอบการเจรจาตามเกณฑ์ที่กำหนด :

-ไม่มีข้อจำกัดสำหรับการค้าบริการรูปแบบที่ 1 และ 2 ยกเว้นกรณีมีเหตุผลอันสมควร (เช่น เพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน) ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการตกลงระหว่างประเทศสมาชิกเป็นกรณีๆ ไป

-อนุญาตการถือหุ้นของคนสัญชาติอาเซียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ในปี 2008 และร้อยละ 70 ในปี 2010 สำหรับสาขาบริการสำคัญ 4 สาขา และไม่น้อยกว่าร้อยละ 49 ในปี 2008 ร้อยละ 51 ในปี 2010 และร้อยละ 70 ในปี 2013 สำหรับสาขาโลจิสติกส์ และไม่น้อยกว่าร้อยละ 49 ในปี 2008 ร้อยละ 51 ในปี 2010 และร้อยละ 70 ในปี 2015 สำหรับสาขาบริการอื่นๆ และ

-จัดซื้อจำกัดอื่นๆ ในการเข้าสู่ตลาดสำหรับการค้าบริการ

รูปแบบที่ 3 อย่างก้าวหน้าภายในปี 2015

(6) ตั้งเป้าหมายสำหรับการเปิดเสรีสำหรับข้อจำกัดในด้านการปฏิบัติ
เยี่ยงคนชาติสำหรับการค้าบริการรูปแบบที่ 4 และข้อจำกัดในข้อผูกพันในตารางผูกพันภาพรวม
สำหรับการเจรจาแต่ละรอบภายในปี 2009

(7) จัดทำข้อผูกพันให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ตกลงกันสำหรับข้อจำกัดใน
ด้านการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติการค้าบริการรูปแบบที่ 4 และข้อจำกัดในตารางผูกพันภาพรวมภายในปี
2009

(8) รวบรวมมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการให้เสร็จสิ้นภายใน
เดือนสิงหาคม 2008

(9) อนุญาตให้มีความยืดหยุ่นในภาพรวม²ในการจัดทำตารางข้อผูกพัน
การเปิดเสรี ซึ่งครอบคลุมสาขาที่จะยกเว้นจากการเปิดเสรี และสาขาที่ไม่สามารถเปิดเสรีได้ตาม
เกณฑ์ที่กำหนดสำหรับการค้าบริการ ในแต่ละรูปแบบ ตารางข้อผูกพันสำหรับการเปิดเสรีในแต่ละ
รอบการเจรจาจะมีความยืดหยุ่นได้ดังนี้

-การจัดทำข้อผูกพันให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดสำหรับ
การเจรจาในรอบถัดไป หากประเทศสมาชิก ไม่สามารถจัดทำข้อผูกพันได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดใน
รอบก่อนหน้านี้

-อนุญาตให้มีการทดแทนสาขาที่ได้มีการตกลงกันในการ
เปิดเสรีในรอบนั้น แต่ประเทศสมาชิกไม่สามารถจัดทำข้อผูกพันสำหรับสาขานั้นได้ ด้วยสาขาอื่นที่
อยู่นอกเหนือจากที่ตกลงกัน

-การเปิดเสรีโดยวิธีการ ASEAN-X

(10) ดำเนินการจัดทำข้อตกลงการยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพที่กำลังเจรจา
อยู่ให้แล้วเสร็จ ซึ่งรวมบริการ สถาปัตยกรรม บริการด้านบัญชี คุณสมบัติผู้สำรวจ บุคลากรด้าน
การแพทย์ ภายในปี 2008 และบุคลากรด้านทันตกรรมภายในปี 2009

(11) ดำเนินการตามข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพให้สอดคล้องตาม
ข้อกำหนดในแต่ละข้อตกลง

² ตัวเลขความยืดหยุ่นในภาพรวมร้อยละ 15 ให้มีการทบทวนภายหลังจากการรวบรวมมาตรการที่เป็น
อุปสรรคแล้วเสร็จในปี 2008

(12) ให้ระบุและจัดทำข้อตกลงยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ ภายในปี 2012 และดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี 2015 และ

(13) ส่งเสริมการพัฒนาศูนย์กลางและเสริมสร้างขีดความสามารถในด้านการค้าบริการสำหรับสาขาบริการด้านการเงิน³

(14) มาตรการเปิดเสรีสำหรับสาขาบริการด้านการเงินจะต้องอนุญาตให้ประเทศสมาชิกสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับความเป็นระเบียบของสาขาการเงิน และรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงทางการเงิน เศรษฐกิจและสังคม ประเทศสมาชิกจะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการดำเนินการเปิดเสรี ดังนี้

-การเปิดเสรีโดยหลักการ ASEAN-X ซึ่งประเทศที่มีความพร้อมในการเปิดเสรีสามารถเริ่มดำเนินการได้ก่อน และประเทศสมาชิกที่เหลือเข้าร่วมในภายหลัง

-ขั้นตอนการเปิดเสรีจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์นโยบายของชาติและระดับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการเงินของสมาชิกแต่ละประเทศ

การดำเนินงาน :

(1) เปิดเสรีข้อจำกัดสำหรับสาขา หรือรูปแบบการให้บริการของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศอย่าง ก้าวหน้า ภายในปี 2015 และ

(2) เปิดเสรีในข้อจำกัดสำหรับสาขาที่เหลือ หรือรูปแบบการให้บริการ ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ภายใต้ “ความยืดหยุ่นที่ตกลงกันล่วงหน้า” อย่างก้าวหน้า ภายในปี 2020

การเปิดเสรีด้านการลงทุน

(1) นโยบายการลงทุนที่เสรีและเปิดตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้อาเซียนเกิดการแข่งขันในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุนระหว่างกัน ในอาเซียน การเปิดเสรีการลงทุนใหม่และการนำผลกำไรกลับมามลงทุนใหม่ที่ยั่งยืน จะสนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจของอาเซียน

(2) ความร่วมมือด้านการลงทุนของอาเซียนกำลังดำเนินการอยู่ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน (AIA) เมื่อปี 1998 ในขณะที่การคุ้มครองการลงทุนอยู่ภายใต้ความตกลงที่แยกต่างหาก อาทิ ความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของ

³ มาตรการทุกมาตรการสำหรับสาขาบริการทางการเงินจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขภายใต้มาตรการกำกับดูแล และมาตรการป้องกันดุลการชำระเงิน ตามบทบัญญัติภายใต้ความตกลงการค้าบริการภายใต้ WTO

อาเซียนปี 1987 หรือ ที่อ้างถึงโดยทั่วไปในชื่อความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียน (IGA)

(3) ภายใต้กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน ทุกอุตสาหกรรม (การผลิต เกษตร ประมง ป่าไม้ และเหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 ภาค) จะเปิดเสรีและให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่นักลงทุนทั้งก่อนและหลังการลงทุน โดยมีข้อยกเว้นได้ตามรายการยกเว้นชั่วคราว (Temporary Exclusion List) และรายการอ่อนไหว (Sensitive List) ของประเทศสมาชิก รายการยกเว้นชั่วคราวจะต้องถูกยกเลิกภายในเวลาที่ตกลงกัน ในขณะที่รายการอ่อนไหวไม่มีกรอบเวลาในการยกเลิก แต่รายการดังกล่าวจะถูกทบทวนเป็นคราวๆ ไป

(4) เพื่อสนับสนุนการรวมกลุ่มในภูมิภาคและการเป็นเขตการลงทุนที่แข่งขันได้ จะต้องทบทวนกรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียนและความตกลงด้านการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนเพื่อให้มีความตกลงด้านการลงทุนเต็มรูปแบบ ซึ่งจะต้องมองไปข้างหน้า พร้อมกับปรับปรุงคุณลักษณะบทบัญญัติและข้อผูกพันโดยคำนึงถึงแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความมั่นใจต่อผู้ที่เข้ามาลงทุนในอาเซียน ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียนเต็มรูปแบบ (ACIA) ซึ่งจะจัดทำขึ้นโดยอิงความตกลงเขต การลงทุนอาเซียน และความตกลงคุ้มครองการลงทุนของอาเซียนที่มีอยู่เดิม โดยครอบคลุมการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้

การคุ้มครองการลงทุน

- ให้การส่งเสริมการคุ้มครองการลงทุนสำหรับนักลงทุนและการลงทุนที่จะอยู่ภายใต้ความตกลงเต็มรูปแบบ

การดำเนินงาน :

(1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการลงทุนดังนี้

- กลไกรัฐวิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor-state dispute mechanism)

- การโอน (Transfer) และการส่งคืน (repatriation) ทุนกำไร และเงินปันผล ฯลฯ⁴

⁴ เนื่องจากรายการเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเงินทุน จึงจะต้องดำเนินการตามหลักการของแนวทางการเคลื่อนย้ายเงินทุน ซึ่งระบุไว้ใน ส่วนการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยเฉพาะการยินยอมให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น

-ขอบเขตการยึดทรัพย์ (Expropriation) และการชดเชย (compensation) ที่โปร่งใส

- ให้ความคุ้มครองและความมั่นคงเต็มรูปแบบ ; และ
- ให้การชดเชยจากการเกิดจลาจล (Strife)

การอำนวยความสะดวกและความร่วมมือ

(1) กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ นโยบาย และขั้นตอนด้านการลงทุนที่มีความโปร่งใส มีความสอดคล้อง และสามารถทำนายได้

การดำเนินงาน :

(1) ปรับปรุงประสาน, หากเป็นไปได้, นโยบายการลงทุน เพื่อบรรลุเป้าหมายการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

(2) ปรับปรุงขั้นตอนการขอรับการลงทุนและการขออนุญาต โดยการลดขั้นตอนและให้มีความเรียบง่าย

(3) ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลด้านการลงทุน : กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ นโยบายและขั้นตอนด้านการลงทุน รวมถึงจุดบริการลงทุนเดียวหรือสำนักงานส่งเสริมการลงทุน

(4) ปรับปรุงฐานข้อมูลด้านการลงทุนในทุกรูปแบบ ซึ่งครอบคลุมด้านการค้าสินค้าและการค้าบริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการกำหนดนโยบาย

(5) ส่งเสริมการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น

(6)หารือกับภาคธุรกิจของอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกการลงทุน

(7) ระบุและดำเนินการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในกลุ่มกว้างของอาเซียน (ASEAN-Wide) และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทวิภาคี

การส่งเสริมและการสร้างความรับรู้ในการลงทุน

(1) ส่งเสริมให้อาเซียนเป็นแหล่งรวมของการลงทุนและเครือข่ายการผลิต

การดำเนินงาน :

- (1) สร้างสภาพแวดล้อมที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมการลงทุนทุกรูปแบบ และสาขาใหม่ที่มีการเติบโตให้เข้ามายังอาเซียน
- (2) ส่งเสริมการลงทุนระหว่างกันภายในอาเซียนโดยเฉพาะจากอาเซียน 6 ไปยังกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม
- (3) ส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกิจการข้ามชาติ
- (4) ส่งเสริมการแก้ปัญหาด้านอุตสาหกรรมและเครือข่ายการผลิตระหว่างบริษัทข้ามชาติที่อยู่ในอาเซียน
- (5) ส่งเสริมคณะผู้แทนร่วมด้านการลงทุนที่เน้นการรวมกลุ่มของภูมิภาคและเครือข่ายการผลิต
- (6) ขยายประโยชน์จากความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียนอื่นๆ นอกเหนือจากความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (AICO) เพื่อกระตุ้นการรวมกลุ่มของภูมิภาคและเครือข่ายการผลิต และ
- (7) จัดตั้งเครือข่ายความตกลงทวิภาคีด้านการหลีกเลี่ยงภาษีซ้อนระหว่างอาเซียน

การเปิดเสรีการลงทุน

- (1) การเปิดเสรีอย่างก้าวหน้าเป็นลำดับด้านการลงทุนของประเทศสมาชิก เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการเปิด เสรีด้านการลงทุนในปี 2015

การดำเนินงาน :

- (1) ขยายมาตรการไม่เลือกปฏิบัติรวมถึงการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติและการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์หย่อนนักลงทุนในอาเซียนด้วยข้อยกเว้นที่จำกัด ลด, หากเป็นไปได้, ยกเลิกข้อยกเว้นนั้นๆ
- (2) ลด และหากเป็นไปได้ ยกเลิกข้อจำกัดในการเข้ามาลงทุนในสาขาสำคัญซึ่งครอบคลุมการค้าสินค้า และ
- (3) ลด และหากเป็นไปได้ ยกเลิกมาตรการจำกัดและอุปสรรคด้านการลงทุน รวมถึงข้อกำหนดผลการดำเนินงาน

การเปิดเสรีด้านทุนที่มากขึ้น

- (1) ส่งเสริมการพัฒนาและการรวมกลุ่มตลาดทุนของอาเซียน

การดำเนินงาน :

- (1) ปรับประสานมาตรฐานด้านตลาดทุนในอาเซียนในด้านที่เกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ในการเสนอขาย ตราสารหนี้ ข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูล และกฎเกณฑ์การจัดจำหน่ายระหว่างกันให้มากขึ้น
- (2) อำนวยความสะดวกด้านข้อตกลงยอมรับร่วมหรือความตกลงสำหรับการยอมรับคุณสมบัติและ การศึกษาและประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านการตลาด
- (3) ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในด้านภาษาและข้อกำหนดในด้านกฎหมายสำหรับการออกตราสาร
- (4) ส่งเสริมโครงสร้างภาษี ณ ที่จ่าย เพื่อส่งเสริมฐานการลงทุนโดยการออกตราสารหนี้ในอาเซียน และ
- (5) ส่งเสริมให้ใช้การตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนในการจัดตั้งความเชื่อมโยงระหว่างตลาดหลักทรัพย์และ ตลาดตราสารหนี้ รวมถึงกิจกรรมการเพิ่มทุนข้ามพรมแดน
- (6) อนุญาตการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น

การเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายเงินทุนให้ดำเนินการตามหลักการ ดังนี้

- (1) ส่งเสริมการเปิดเสรีบัญชีทุนที่เป็นระเบียบสอดคล้องกับวาระแห่งชาติของประเทศสมาชิกและความพร้อมทางเศรษฐกิจ
- (2) อนุญาตให้มีมาตรการปกป้องที่เพียงพอ เพื่อป้องกันความไม่มั่นคงต่อเศรษฐกิจมหภาค และความ เสี่ยงที่เป็นระบบที่อาจเกิดจากการเปิดเสรี รวมถึงสิทธิที่จะใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อสร้างความมั่นคงต่อเศรษฐกิจมหภาค และ
- (3) สร้างความเชื่อมั่นในการจัดสรรผลประโยชน์จากการเปิดเสรีระหว่างประเทศสมาชิก

การดำเนินงาน :

- (1) ยกเลิก หรือผ่อนคลायข้อกำหนด หากเป็นไปได้และเหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกในการจ่ายชำระเงินและการโอนเงินสำหรับการทำธุรกรรมบัญชีกระแสรายวัน

(2) ยกเลิก หรือผ่อนคลायข้อกำหนดในการเคลื่อนย้ายทุน หากเป็นไปได้ และเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและซื้อริเริ่มเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุน

การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี

(1) ให้บริหารจัดการการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของประเทศผู้รับ อาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อ

การดำเนินงาน :

(1) อำนวยความสะดวกในการตรวจลงตราและใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพและแรงงานฝีมืออาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับการค้าข้ามพรมแดน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการลงทุน

(2) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเปิดเสรีการค้าบริการ (ภายในปี 2015) อาเซียนอยู่ระหว่างการดำเนินการ ประสานและสร้างมาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค

(3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกของเครือข่ายมหาวิทยาลัยของอาเซียน (AUN) เพื่อเพิ่มการ เคลื่อนย้ายทั้งนักเรียนและเจ้าหน้าที่ภายในภูมิภาค และ

(4) พัฒนารอบแผนงานมาตรฐานความสามารถและคุณสมบัติของงาน หรืออาชีพและความชำนาญของผู้ฝึกอบรมในสาขาบริการสำคัญ (ภายในปี 2009) และสาขาบริการอื่นๆ (จากปี 2010 ถึงปี 2015) และ

(5) เสริมสร้างขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อสนับสนุนความชำนาญ การเข้าทำงาน และพัฒนาเครือข่ายข้อมูลด้านตลาดแรงงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

สาขาสำคัญในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

(1) ในขณะที่มีความประสงค์ให้เกิดการรวมกลุ่มในทุกสาขาเศรษฐกิจ อาเซียนได้ตระหนักถึงความท้าทายที่สำคัญที่จะเกิดขึ้น และในระยะแรกจะมุ่งใช้ทรัพยากรในการพัฒนาการรวมกลุ่มที่จำกัดในบางสาขาสำคัญ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภาพรวมของอาเซียน

(2) 12 สาขาสำคัญได้ถูกระบุเพื่อเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ประเทศสมาชิกหลายประเทศได้รับหน้าที่การเป็นผู้ประสานงานในแต่ละสาขา สาขาสำคัญแต่ละสาขามีแผนงานซึ่งรวมมาตรการเฉพาะสาขาและมาตรการในภาพรวมที่คาบเกี่ยวกับการดำเนินงานทุกสาขา เช่น มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า

(3) การเพิ่มประสิทธิภาพของสาขาสำคัญเหล่านี้จะช่วยให้อาเซียนสามารถแข่งขันเพื่อเงินทุนและรักษากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการจ้างงานในภูมิภาค การใช้แนวทางเป็นรายสาขา (Sectoral Approach) ช่วยให้ภูมิภาคสามารถใช้ทรัพยากรที่จำกัดในการรวมกลุ่มที่มีความรวดเร็วและลึกซึ้งในสาขาสำคัญเหล่านี้ ในขณะเดียวกันทำให้สมาชิกอาเซียนมีโอกาที่จะสังเกตและจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่ม รวมทั้งสามารถร่วมกันพัฒนาพันธกรณีของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้น ก่อนการรวมกลุ่มในกรอบกว้าง

การดำเนินงาน :

(1) ดำเนินการทบทวนการดำเนินงานทุกๆ 2 ปี เพื่อตรวจสอบสถานะการดำเนินการ ความคืบหน้าและประสิทธิภาพของแผนงานการรวมกลุ่มสาขาสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามกำหนดเวลา และ

(2) ระบุโครงการเฉพาะสาขา หรือความริเริ่ม ผ่านการหารืออย่างสม่ำเสมอกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคเอกชน

อาหาร เกษตร และป่าไม้

(1) ยกระดับการค้าภายในและภายนอกอาเซียน และความสามารถในการแข่งขันของสินค้า/ผลิตภัณฑ์อาหาร เกษตร และป่าไม้ของอาเซียนในระยะยาว

การดำเนินงาน :

(1) ติดตามการดำเนินการตามความตกลง CEPT ในผลิตภัณฑ์เกษตร และป่าไม้

(2) พัฒนาและใช้ระบบบริหารจัดการคุณภาพการประมงที่จะช่วยสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับความปลอดภัยของอาหารและสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ประมงอาเซียนในตลาดโลก โดยการดำเนินการตามระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis Critical Control Point: HACCP) และ ปรับปรุงวิธีปฏิบัติใน

ห้องปฏิบัติการ และปรับใช้ระบบบริหารจัดการด้านคุณภาพและความปลอดภัยเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับธุรกิจขนาดเล็กในอาเซียน ภายในปี 2009

(3) จัดตั้งระบบโดยใช้แนวทางการปฏิบัติที่ดีทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Good Agriculture/Aquaculture Practice: GAP); การจัดการทางสุขาภิบาลและสุขภาพสัตว์ที่ดี (Good Animal Husbandry Practices: GAHP), การปฏิบัติที่ดีทางการผลิต (Good Manufacturing Practice: GMP), และระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis Critical Control Point: HACCP) เป็นพื้นฐานสำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหารที่มีความสำคัญทางการค้ามีศักยภาพทางการค้า ภายในปี 2012

(4) ปรับปรุงระบบการกักกันและวิธีการตรวจสอบหรือสุ่มตัวอย่าง ภายในปี 2010 และมาตรการ ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชสำหรับผลิตภัณฑ์เกษตร อาหาร และ ป่าไม้ ที่มีความสำคัญทางการค้า มีศักยภาพทางการค้า ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่สามารถปฏิบัติได้ ภายในปี 2015

(5) ปรับปรุงระบบระดับปริมาณสารตกค้างสูงสุดที่ยอมรับได้ของยาปราบศัตรูพืชในผลิตภัณฑ์ที่มีการค้าอย่างแพร่หลาย ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่สามารถปฏิบัติได้ ภายในปี 2010

(6) ปรับปรุงระบบกรอบกฎเกณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้จากเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่สามารถปฏิบัติได้ ภายในปี 2015

(7) ปรับปรุงระบบมาตรฐานด้านความปลอดภัยและคุณภาพสำหรับผลิตภัณฑ์พืชสวนและผลิตภัณฑ์ เกษตรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในอาเซียน ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่ สามารถปฏิบัติได้ ภายในปี 2015

(8) ปรับปรุงระบบการควบคุมสุขภาพสัตว์ (ทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำ) เพื่อความปลอดภัยของอาหาร โดยใช้กรอบมาตรฐานร่วมในการบริหารจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางชีวภาพ ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่สามารถปฏิบัติได้ ภายในปี 2015

(9) ปรับปรุงระบบแนวทางสำหรับการใช้สารเคมีในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และมาตรการเพื่อจัดการใช้ สารเคมีอันตราย ให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานสากล ที่สามารถปฏิบัติได้ ภายในปี 2009 และ

(10) พัฒนารอบอ้างอิงระดับภูมิภาคสำหรับระเบียบขั้นตอน การออกใบรับรองด้านป่าไม้ ภายในปี 2015

(11) ส่งเสริมความร่วมมือ แนวทางร่วมและการถ่ายโอนเทคโนโลยี
ระหว่างอาเซียนกับองค์กรระดับนานาชาติ

ระดับภูมิภาค และภาคเอกชน

การดำเนินงาน :

- (1) พัฒนากลยุทธ์/ทำที่ร่วมในประเด็นที่อยู่ในความสนใจของอาเซียนกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การโรค ระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) อนุสัญญาอารักขาพืชระหว่างประเทศ (IPPC) คณะกรรมการ โศรกรรมาตรฐานอาหาร (CODEX) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่า และพืชป่าที่กำลังจะสูญพันธุ์ (CITES) และประเทศคู่เจรจา
- (2) ส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัยและการถ่ายโอนเทคโนโลยีสำหรับผลิตภัณฑ์เกษตร อาหาร และ ป่าไม้
- (3) จัดตั้งพันธมิตรด้านยุทธศาสตร์และแนวทางร่วมกับภาคเอกชนในการส่งเสริมความปลอดภัยทาง อาหาร โอกาสการลงทุนและร่วมลงทุนสนับสนุนการค้าผลิตภัณฑ์เกษตรและการเข้าสู่ตลาด
- (4) เสริมสร้างความพยายามในการต่อต้านการค้าไม้ที่ผิดกฎหมาย และการค้าที่เกี่ยวข้อง การเกิดไฟป่า และผลที่เกี่ยวข้องจากไฟป่า และ
- (5) ส่งเสริมความพยายามในการต่อต้านการทำประมงที่ผิดกฎหมาย

ส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรของอาเซียน

- (1) เพื่อเป็นวิธีการในการเพิ่มอำนาจและเสริมสร้างการเข้าสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์เกษตร เพื่อสร้างเครือข่ายกลไกในการเชื่อมโยงสหกรณ์การเกษตร และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ สหกรณ์การเกษตรในการส่งเสริมประโยชน์ให้กับเกษตรกรในภูมิภาค

การดำเนินงาน :

- (1) เสริมสร้างพันธมิตรด้านยุทธศาสตร์ระหว่างสหกรณ์การเกษตรในอาเซียน ผ่านความร่วมมือในระดับ ทวิภาคี ระดับภูมิภาค และระดับพหุภาคี
- (2) จัดตั้งการเชื่อมโยงทางธุรกิจระหว่างสหกรณ์การเกษตรที่มีศักยภาพในอาเซียน และ

(3) ส่งเสริมการลงทุนทางตรงและการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์กับ
สหกรณ์การเกษตรอาเซียน ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ค้า

การไปสู่ภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง

นโยบายการแข่งขัน

(1) วัตถุประสงค์หลักของนโยบายการแข่งขันคือการส่งเสริมให้เกิด
วัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรม แม้ประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศ จะมีหน่วยงานและ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแข่งขันทางการค้า แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานอย่างเป็นทางการ
ของอาเซียนทำหน้าที่ประสานงานด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแข่งขันใน
ภูมิภาคเพื่อเป็นเครือข่ายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลนโยบายด้านการแข่งขันหรือองค์กรอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนนโยบาย ประสบการณ์ ตลอดจนกฎระเบียบด้านนโยบายการแข่งขัน

การดำเนินงาน :

(1) ผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศมีนโยบายด้านการ
แข่งขันทางการค้าภายในปี 2015

(2) จัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องด้านนโยบายการ
แข่งขันเพื่อเป็นเวทีสำหรับหารือและประสานงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการแข่งขัน

(3) สนับสนุนแผนงาน /กิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถสำหรับ
ประเทศสมาชิกอาเซียนในการพัฒนานโยบายการแข่งขันของแต่ละประเทศ

(4) พัฒนาให้มีแผนนโยบายการแข่งขันของภูมิภาคให้แล้วเสร็จภายในปี
2010 บนพื้นฐานของ ประสบการณ์ของแต่ละประเทศสมาชิกและมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นสากล
โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดสภาพแวดล้อมของการแข่งขันที่เป็นธรรม

ปัจจุบัน มีประเทศสมาชิกอาเซียนเพียง 4 ประเทศเท่านั้น คือ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ไทย และ
เวียดนาม ที่มีกฎหมายด้านนโยบายการแข่งขันทางการค้า และมีหน่วยงานที่กำกับดูแลนโยบายดังกล่าว มาเลเซีย
ยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันใน ระดับประเทศ แต่มีการบังคับใช้กฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้เกิดการแข่งขัน
ทางการค้าในแต่ละสาขาอาเซียน

การคุ้มครองผู้บริโภค

(1) ในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางนั้น อาเซียนตระหนักดีว่า มาตรการทั้งหลายที่จะนำไปสู่การรวมกลุ่มทุกมาตรการจะต้องไม่ละเลยความสำคัญของผู้บริโภค ขณะนี้ มาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนาควบคู่ไปกับมาตรการทางเศรษฐกิจ เพื่อระบุถึงประเด็นปัญหา ต่างๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกิดขึ้น

การดำเนินงาน :

(1) เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียนโดยการ จัดตั้งคณะกรรมการ ประสานงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในอาเซียน (ASEAN Coordinating Committee on Consumer Protection - ACCCP)

(2) จัดตั้งเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่ออำนวยความสะดวกในการ แลกเปลี่ยนข้อมูล และ

(3) จัดหลักสูตรฝึกอบรมในภูมิภาคสำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน กำกับดูแลและผู้เฝ้าภาคเอกชนที่ เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการรวมกลุ่มด้านการตลาดของ

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

(1) โดยหลักการแล้ว นโยบายทรัพย์สินทางปัญญานับเป็นแรงผลักดันที่ ทรงอานุภาพในด้าน

1.1 การสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ปัญญา และศิลปะ รวมถึงการพัฒนาสิ่งเหล่านี้ในเชิงพาณิชย์

1.2 การรับและปรับใช้ เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และ

1.3 การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุผลการปฏิบัติงานตาม ความคาดหวังที่ปรับให้สูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา

(2) นโยบายสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญายังมีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิด ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และการ ประดิษฐ์คิดค้น และเอื้ออำนวยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัสิทธิใน ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งที่มีอยู่เดิมและรายใหม่ สามารถเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ นโยบายสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญายังมีอิทธิพลต่อปริมาณและ

คุณภาพของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีล้ำสมัยที่ได้รับความคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ ดังนั้น ความคิดริเริ่มทรัพย์สินทางปัญญาจึงมีผลอย่างมากต่อการเพิ่มมูลค่าการผลิตภายในประเทศและขีดความสามารถทางการแข่งขันระหว่างประเทศ

(3) ความร่วมมือในภูมิภาคด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้มีการดำเนินการตามแนวทางของแผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน 2004-2010 (ASEANIPR Action Plan 2004-2010) และแผนงานความร่วมมืออาเซียนด้านลิขสิทธิ์ (ASEAN Cooperation on Copyrights) ซึ่งมุ่งพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ภายใต้บรรยากาศแห่งความร่วมมือกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งทรัพย์สินทางปัญญาไม่ล่า จะเป็นนักธุรกิจ นักลงทุน นักประดิษฐ์ และผู้คิดค้นในอาเซียน นอกจากนี้ แผนงานเหล่านี้ได้มุ่งเน้นให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงความสำคัญ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการสร้างเครือข่าย ผลักดันให้มีความชัดเจนของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การเพิ่มขีดความสามารถ และบทบาทของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนา

การดำเนินงาน :

- (1) ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียน 2004-2010 และแผนงานความร่วมมืออาเซียนด้านลิขสิทธิ์อย่างเต็มที่
- (2) จัดตั้งระบบจัดเก็บข้อมูลของอาเซียนเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้ใช้ และส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน
- (3) การปฏิบัติตามพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) หากเป็นไปได้
- (4) หารื้อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศที่มีหน่วยงานกำกับดูแลด้านการคุ้มครองสิทธิใน ทรัพย์สินทางปัญญา และ
- (5) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิม

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

- (1) ความร่วมมือด้านการขนส่ง การขนส่งในระบบเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ มั่นคง และบูรณาการในอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาใช้ศักยภาพของเขตการค้าเสรีอาเซียนได้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้ภูมิภาคมีความน่าสนใจยิ่งขึ้นในด้านการเป็นฐานการผลิตเดียว การเป็นจุดหมายด้านกาท่องเที่ยวและการลงทุน อีกทั้งลดช่องว่างของการพัฒนา ยิ่งไป

กว่านั้น การขนส่งของอาเซียนยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะเชื่อมโยงอาเซียนกับประเทศเพื่อนบ้านทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือ และเอเชียใต้

(2) ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคได้ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและบริการ โลจิสติกส์ สนับสนุนการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานของการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ อำนวยความสะดวกด้านการขนส่งและการรวมกลุ่มด้านการท่องเที่ยว และส่งเสริมการเปิดเสรีสาขาการขนส่งทางอากาศและทางน้ำและจะเร่งวางกรอบการดำเนินงานด้านการเปิดเสรีบริการขนส่งทางอากาศในอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบโดยเร็ว

(3) การขนส่งและการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ แผนปฏิบัติการด้านการขนส่ง ของอาเซียน (ATAP) 2005-2010 ครอบคลุมการขนส่งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ และการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วยมาตรการการดำเนินงาน 48 มาตรการ

การดำเนินงาน :

(1) ดำเนินการตามกรอบความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกสินค้าผ่านแดนของอาเซียนภายในปี 2009

(2) ดำเนินการตามกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งหลายรูปแบบของอาเซียนภายในปี 2010 และ

(3) เร่งรัดให้การร่างกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามแดนของอาเซียนเสร็จสิ้นภายในปี 2008 และเริ่มดำเนินการตามกรอบความตกลงฯ ได้ภายในปี 2010

การขนส่งทางบก

การขนส่งทางบก ให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟระหว่างสิงคโปร์ - कुนหมิง (SKRL) และโครงการเครือข่ายทางหลวงอาเซียน (AHN) ให้เสร็จสมบูรณ์

การดำเนินงาน :

(1) พัฒนาจุดเชื่อมโยงที่ยังขาดอยู่ภายใต้โครงการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟระหว่างสิงคโปร์ - कुนหมิงให้เสร็จสมบูรณ์

- (2) พัฒนาโครงการเครือข่ายทางหลวงอาเซียนให้เสร็จสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างถนน/การ ปรับปรุงถนนส่วนที่เป็น Below Class III road ของเส้นทาง Transit Transport Routes (TTRs) ในโครงการเครือข่ายทางหลวงอาเซียน และ
- (3) เสริมสร้างความปลอดภัยทางถนนในอาเซียน

การขนส่งทางน้ำและทางอากาศ

การขนส่งทางน้ำและทางอากาศ นำหลักการและกรอบการทำงานเพื่อให้มีตลาดการขนส่งสินค้าทางเรือเพียงตลาดเดียวมาใช้ และพัฒนาการเป็นตลาดเดียวในด้านการบินของอาเซียน อย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินงาน :

- (1) ปฏิบัติตามสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องขององค์การขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศ (IMO)
- (2) ปฏิบัติตามแผนงานเพื่อไปสู่การขนส่งทางน้ำของอาเซียนที่บูรณาการและมีความสามารถในการ แข่งขัน
- (3) ดำเนินนโยบายการเปิดน่านฟ้าของอาเซียน (แผนงานการรวมกลุ่มสาขาการบิน) และ
- (4) พัฒนาตลาดการบินเดี่ยวของอาเซียน (ASEAN Single Aviation Market)

โครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล (Information Infrastructure)

โครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลที่มีการป้องกัน ปลอดภัยและเชื่อมต่อกันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภูมิภาค มีการดำเนินการหลาย ๆ ด้านเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างกัน (Interconnectivity) และการทำงานร่วมกัน ทางเทคนิค (technical interoperability) ระหว่างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การยกระดับเครือข่ายแห่งชาติที่มีอยู่และพัฒนาเครือข่ายดังกล่าวให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลของภูมิภาค ให้ความสำคัญเท่า ๆ กันกับการเพิ่มความน่าเชื่อถือและความมั่นใจในการใช้อินเทอร์เน็ต และความปลอดภัยในการทำธุรกรรม การจ่ายเงิน และการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(1) พัฒนาการเชื่อมโยงความเร็วสูง (High-speed connection) ระหว่างโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล (National Information Infrastructures: NII) ของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน

การดำเนินงาน :

(1) อำนวยความสะดวกให้เกิดการเชื่อมโยงความเร็วสูง (high-speed connection) ระหว่างโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลแห่งชาติ (National Information Infrastructures: NII) ของทุกประเทศสมาชิกอาเซียนภายในปี 2010 และดำเนินมาตรการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ (Vientiane Action Plan)

(2) เสริมสร้างขีดความสามารถ และจัดทำโปรแกรมการฝึกอบรมสำหรับองค์กรสร้างความปลอดภัยระบบสารสนเทศแห่งชาติ (Computer Emergency Response Teams : CERTs) ของแต่ละประเทศและเพิ่มศักยภาพให้กับเครือข่ายธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (cyber-security network) ของอาเซียนโดยการขยายเครือข่ายขององค์กรการเตือนภัยสารสนเทศของอาเซียน (ASEAN CERT Incident Drills) ให้ครอบคลุมประเทศคู่เจรจาของอาเซียนภายในปี 2007

(3) ส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง (ประชาชน ชุมชน ธุรกิจ และหน่วยงานภาครัฐ) มีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำเทคโนโลยีสารสนเทศและบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลในภูมิภาคมาใช้งานที่เกี่ยวข้อง

(4) สนับสนุนให้สาขาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ในเบื้องต้นประกอบด้วยสาขาสำคัญ เช่น สุลกากร โลจิสติกส์ ขนส่ง ธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูลในรูปแบบต่างๆ)

(5) เพิ่มจำนวนประเทศสมาชิกในความตกลงยอมรับร่วม (ASEAN MRA) สำหรับอุปกรณ์ด้านโทรคมนาคม

(6) พัฒนานโยบายและกรอบการกำกับดูแลในเชิงลึกเพื่อรองรับโอกาสและความท้าทายทางธุรกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ Next Generation Network ซึ่งรวมถึงการทำงานร่วมกันได้ของสินค้าและบริการ ระบบข้อมูล และเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน

ความร่วมมือด้านพลังงาน

ความร่วมมือด้านพลังงาน การมีแหล่งพลังงานที่มั่นคงและเพียงพอเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งภาคอุตสาหกรรมมีการพัฒนาที่ยั่งยืน ความร่วมมือในภูมิภาคด้านโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียน และโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้า

ของอาเซียน ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรพลังงานในภูมิภาคอย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านพลังงานมากขึ้น โครงการเหล่านี้ยังเป็นโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน การเงิน และการโอนถ่ายเทคโนโลยี การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างประเทศ ทั้งด้านเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งด้านความมั่นคง ความยืดหยุ่น และคุณภาพของพลังงาน

(1) เร่งการพัฒนาโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน และโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ของอาเซียน โครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียนมี 14 โครงการ และโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซ ธรรมชาติของอาเซียน มี 7 โครงการ

การดำเนินงาน :

(1) เร่งการดำเนินการโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน และโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซ ธรรมชาติของอาเซียน

(2) ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคเอกชนเกี่ยวกับโครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน และโครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของอาเซียนให้มากขึ้น และ

(3) ดำเนินการร่าง ASEAN Petroleum Security Agreement ให้แล้วเสร็จ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของแหล่งน้ำมัน และก๊าซในภูมิภาค

ประเทศสมาชิกกำลังผลักดันทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ในขณะที่ประเทศสมาชิกกำลังผลักดันทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2015 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความมั่นใจว่าพัฒนาการดังกล่าวเป็นไปอย่างยั่งยืนภายใต้ต้นนโยบายและมาตรการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดสถานะก๊าซเรือนกระจก ด้วยนโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิผลซึ่งช่วยบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก อาเซียนตระหนักดีถึงความจำกัดของแหล่งสำรองพลังงานฟอสซิลของโลกและความไร้เสถียรภาพของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในตลาดโลก จึงเน้นความสำคัญในการสร้างแหล่งพลังงานทดแทน ที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ อาทิ ไบโอดีเซล และส่งเสริมให้มีการค้า การอำนวยความสะดวก และความร่วมมือ ในสาขาพลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่รวมไปถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับแหล่งพลังงานดังกล่าว

(1) ความร่วมมือด้านการทำเหมืองแร่ เพิ่มศักยภาพด้านการค้าและการลงทุนและเสริมความแข็งแกร่งด้านความร่วมมือและการสร้างขีดความสามารถในสาขาภูมิศาสตร์และการเหมืองแร่เพื่อให้มีการพัฒนาสาขาเหมืองแร่ที่ยั่งยืนในภูมิภาค

การดำเนินงาน :

- (1) สนับสนุนการค้าและการลงทุนในสาขาเหมืองแร่ให้มากขึ้น
- (2) เสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรและบุคลากรในสาขาภูมิศาสตร์และการเหมืองแร่ในอาเซียน
- (3) ส่งเสริมการพัฒนาสาขาเหมืองแร่ให้มีพัฒนาการที่ยั่งยืนทั้งในแง่สิ่งแวดล้อมและสังคม
- (4) สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสาขาเหมืองแร่

การสนับสนุนด้านการเงินแก่โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ

การสนับสนุนด้านการเงินแก่โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เงินทุนมีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยที่อาเซียนได้เร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องส่งเสริมการลงทุนมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาค ดังนั้น การพัฒนาวิธีการระดมเงินทุนแบบใหม่ๆ เพื่อดึงดูดให้ภาคเอกชนสนใจลงทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

การดำเนินงาน :

- (1) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการสนับสนุนด้านการเงินแก่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาค อาทิ โครงการเชื่อมโยงท่อส่งก๊าซธรรมชาติของ อาเซียน โครงการเครือข่ายระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน โครงการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟสิงคโปร์ – กู้นหมิง และโครงการทางหลวงอาเซียน และ
- (2) ขกเลิก/ลดอุปสรรคต่อการลงทุนและ/หรือการสนับสนุนเงินทุนเพื่อพัฒนาโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาค

ภาษีอากร

การดำเนินงาน :

(1) ดำเนินการให้มีการสร้างเครือข่ายของความตกลงว่าด้วยการหลีกเลี่ยงการจับเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศสมาชิกภายในปี 2010 เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(1) เพื่อวางนโยบายและโครงสร้างทางกฎหมายสำหรับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และช่วยให้เกิดการค้าสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์) ภายในอาเซียนโดยการปฏิบัติตามกรอบความตกลง e-ASEANและบนพื้นฐานของกรอบความตกลงร่วมกันอื่นๆ

การดำเนินงาน :

(1) ดำเนินนโยบายการแข่งขันด้านโทรคมนาคมโดยใช้แนวทางการปฏิบัติที่ดี และสนับสนุนการออกกฎหมายภายในประเทศด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

(2) ปรับปรุงประสานโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์และการยุติข้อขัดแย้งให้เป็นแนวเดียวกัน

(3) จัดทำและปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติที่ดีสำหรับการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ หลักการสำหรับการยุติข้อขัดแย้ง และกรอบการยอมรับร่วมสำหรับลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ในอาเซียนและ

(4) ดำเนินการให้การยอมรับร่วมลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ในอาเซียนเป็นไปด้วยความสะดวก

(5) ศึกษาและสนับสนุนการนำมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติด้านกฎหมายและ/หรือมาตรฐานที่กำหนดขึ้นจากพื้นฐานของกรอบกฎระเบียบร่วมกันมาใช้ และ

(6) จัดตั้งเครือข่ายระหว่างภาครัฐกิจในอาเซียนกับประเทศคู่ค้า เพื่อเป็นเวทีการส่งเสริมการค้าและการลงทุน

การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน

1. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

(1) พิมพ์เขียวของอาเซียนด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (APBSD) 2004-2014 ได้กำหนดกรอบแนวทางสำหรับการพัฒนา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน มาตรการนโยบายต่างๆ และผลลัพธ์ ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1.1) เร่งการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างเหมาะสมตามความแตกต่างของประเทศสมาชิกอาเซียน

(1.2) พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการปรับตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอาเซียน โดยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล ตลาด การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะของแรงงานเงินทุนรวมทั้งเทคโนโลยี

(1.3) เสริมสร้างความยืดหยุ่นให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของอาเซียนเพื่อให้รับมือกับผลกระทบที่เกิดจากเศรษฐกิจมหภาคและความไม่มั่นคงทางการเงิน ตลอดจนความท้าทายที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางการค้าที่เสรีมากขึ้น และ

(1.4) เพิ่มการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อภาพรวมการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาภูมิภาคอาเซียน

การดำเนินงาน :

(1) ดำเนินการตามพิมพ์เขียวนโยบายของอาเซียนด้านการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(APBSD) 2004-2014

(2) ส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายผลผลิต และการกระจายสินค้าของภูมิภาค

(3) ส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงแหล่งเงินทุน ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2. ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน

(2.1) เนื่องจากประเทศอาเซียนมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นการรวมกลุ่มของอาเซียนทั้งในแนวลึกและแนวกว้าง โดยให้มีความร่วมมือด้านเทคนิคและการพัฒนา โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันและเร่งการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาดำกว่าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึง และในภาพรวมทำให้อาเซียนพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

(2.2) ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เริ่มขึ้นในเดือนพฤศจิกายน 2000 โดยกำหนดแนวทางและเน้นความพยายาม

ร่วมกันในการลดระดับช่องว่างของการพัฒนาทั้งภายในอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับประเทศอื่นๆ ด้วย ปัจจุบัน ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน ครอบคลุมด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเสริมสร้าง จิตความสามารถในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค พลังงาน บรรยากาศการลงทุน การท่องเที่ยวการลดระดับความยากจนและการปรับปรุงคุณภาพชีวิต

(2.3) ในการปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ประเทศสมาชิกใหม่ (CLMV) ของอาเซียนจะต้องพัฒนานโยบายที่จะเพิ่มการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มการลงทุนทั้งภายในประเทศและการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ขยายธุรกิจภาคเอกชนในขณะเดียวกันก็ จะต้องบรรลุเป้าหมายเชิงสาธารณะ

การดำเนินงาน :

(1) ส่งเสริมให้ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนเป็นเวที (platform) ในการกำหนดและดำเนินการ ตามโครงการความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการเสริมสร้างจิตความสามารถ สำหรับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอาเซียนโดยเฉพาะประเทศสมาชิกใหม่และ ตามความตกลงในกรอบอนุภูมิภาคอื่นๆ เช่น IMT-GT และ BIMP-EAGA เพื่อยกระดับให้เท่าเทียมกันในการพัฒนาโครงข่ายด้านการผลิตและการจัดจำหน่ายในภูมิภาค

(2) ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศต้องให้การสนับสนุนโครงการความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

(3) รวบรวมการสนับสนุนจากคู่เจรจาและองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชียและธนาคารโลก เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) สร้าง/พัฒนาจิตความสามารถของเจ้าหน้าที่รัฐในการพัฒนา/ดำเนินนโยบายสังคมและเศรษฐกิจเพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

(5) จัดทำการศึกษาด้านสังคมและเศรษฐกิจเป็นครั้งคราว เพื่อตรวจสอบและประเมินผลของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

(1) อาเซียนดำเนินงานในลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากขึ้น ด้วยการพึ่งพาตลาดและอุตสาหกรรมในระดับโลก เพื่อส่งเสริมนักธุรกิจของอาเซียนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล และสร้างอาเซียนให้มีพลวัตและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานของ

โลกที่แข็งแกร่งมากขึ้น และสร้างความมั่นใจว่าตลาดภายในยังคงน่าดึงดูดสำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ จึงจำเป็นที่อาเซียนจะต้องคำนึงถึงบริบทอื่นประกอบนอกเหนือจากการดำเนินงานภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กฎเกณฑ์และกฎระเบียบภายนอกจะต้องถูกนำมาพิจารณาให้มากขึ้นในการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. แนวทางการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก

1.1 อาเซียนจะต้องดำเนินงานเพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับภายนอก ซึ่ง รวมถึงการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี (FTAs) และความตกลงว่าด้วยหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (CEPs) ซึ่งสามารถ ดำเนินการได้โดย

การดำเนินงาน :

- (1) ทบทวนพันธกรณีของ FTA/CEP เทียบกับพันธกรณีของการร่วมกลุ่มภายในอาเซียน
- (2) ดำเนินการให้มีระบบที่จะสนับสนุนการประสานงานมากขึ้นในการเจรจาการค้ากับประเทศคู่เจรจา ภายนอกอาเซียน และในเวทีการเจรจาการค้าในระดับภูมิภาคและระดับพหุภาคี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุกรอบท่าทีการเจรจาร่วมกัน

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลก

(1) อาเซียนจะต้องส่งเสริมการเข้าไปมีส่วนร่วมในเครือข่ายอุปทานของโลกมากขึ้นโดย

การดำเนินงาน :

- (1) รับหลักปฏิบัติสากลที่ดีและมาตรฐานในการผลิตและจำหน่ายมาใช้ในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง
- (2) พัฒนาความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อยกระดับขีดความสามารถและผลิตภาพด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคและระดับโลกให้กับประเทศสมาชิกที่มีระดับการพัฒนาดำเนินการของอาเซียน
- (3) แผนกลยุทธ์ที่รวมหลักเกณฑ์สำคัญสำหรับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเชิงลึกและครอบคลุมเป็นภาคผนวกของแผนงานนี้ ทั้งนี้ได้มีการหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเพื่อรวบรวมความเห็นและได้จัดการประชุมประสานงานเพื่อทบทวนแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และตารางเวลาการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความมั่นใจว่ามาตรการ แผนงานต่างๆ และเป้าหมายที่กำหนด ข้างต้นมีความสอดคล้องต้องกัน ตลอดจนเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันที่เป็นเจ้าภาพของพิมพ์เขียวนี้ร่วมกัน

(4) หน่วยงานอาเซียนที่เกี่ยวข้องจะประสานการดำเนินงานตามแผนงานและมาตรการต่างๆ ในขณะที่หน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องจะรับผิดชอบในการดูแลการดำเนินการและเตรียมพร้อมสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติ การในระดับชาติ ทั้งนี้ จะดำเนินการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วนกับภาคเอกชน สมาคม อุตสาหกรรมและประชาคมต่างๆ ในระดับภูมิภาคและระดับประเทศตามความจำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เกี่ยวข้องใน ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการรวมกลุ่ม

(5) เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามแผนงานและมาตรการเหล่านี้จะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านสถาบันหรือกลไกที่จำเป็น ทรัพยากร ขีดความสามารถ และเจตนารมณ์ทางการเมืองในกระบวนการของการจัดตั้ง ประชาคมอาเซียน

กลไกการดำเนินงาน

(1) รัฐมนตรีที่กำกับดูแลด้านต่างๆ จะรับผิดชอบต่อการดำเนินงานตามแผนงาน และติดตามการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามพันธกรณีเฉพาะในขอบเขตที่เกี่ยวข้อง โดยที่รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนในฐานะรัฐมนตรีที่รับผิดชอบการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนภายใต้คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะดูแลรับผิดชอบ การดำเนินงานตามแผนงานในภาพรวม

(2) เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องดำเนินงานตามมาตรการต่างๆ ดังนี้

การดำเนินงาน :

(1) คณะทำงานระดับสูงว่าด้วยการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนจะเป็นผู้ให้ความเห็นในเชิงกลยุทธ์ต่อรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนในประเด็นที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามแผนงานในพิมพ์เขียวนี้ให้เป็นไปตามกำหนดเวลา

(2) ดำเนินการปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนและรับข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนงานในพิมพ์เขียว และ

(3) เลขานุการอาเซียนจะเป็นผู้รายงานความคืบหน้าการดำเนินการจัดการตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ให้รัฐมนตรีในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้นำอาเซียนรับทราบ

(4) เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงานนี้ได้ผลดียิ่งขึ้น และกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับความริเริ่มทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ ทั้งที่ระบุในแผนงานและที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากนั้น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรต้องดำเนินการตามมาตรการต่อไปนี้

(4.1) ปรับปรุงขั้นตอนการออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงทางเศรษฐกิจต่างๆ ของอาเซียนให้โปร่งใส โดยดำเนินการตามพิธีสารว่าด้วยกระบวนการแจ้ง (Protocol on Notification Procedures)

(4.2) การให้สัตยาบันต่อพันธกรณีทางกฎหมายของอาเซียนจะต้องดำเนินการภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่มีการลงนาม

(4.3) กระบวนการตัดสินใจขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจจะต้องดำเนินการโดยความเห็นชอบร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถบรรลุความเห็นชอบร่วมกันได้ อาเซียนอาจพิจารณาแนวทางอื่นเพื่อให้กระบวนการตัดสินใจเป็นไปโดยรวดเร็ว

(4.4) นำกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน (DSM) มาใช้เพื่อส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งกฎระเบียบ

(4.5) หลักการ ASEAN-X สามารถนำมาใช้ในการเร่งการดำเนินงานตามแผนงานในด้านเศรษฐกิจ

(4.6) ให้มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะต้องมีการตกลงกันก่อนล่วงหน้า และไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าต่อการดำเนินงานในภาพรวมเพื่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(4.7) ความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผนงานและมาตรการเพื่อไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยประเทศสมาชิกจำเป็นต้องมีการติดตาม ทบทวน และเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องทบทวนและติดตามการปฏิบัติตามแผนงาน

การดำเนินงาน :

(1) จัดทำตัวชี้วัดในเชิงสถิติ ซึ่งรวมถึงอัตราภาษี และระบบฐานข้อมูลด้านการค้า ข้อสังเกตเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อมูลสถิติและคุณภาพของข้อมูล และ AEC scorecards เพื่อติดตามและประเมินความคืบหน้าการดำเนินงานตามองค์ประกอบต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สาขาการเงิน

(1) จัดตั้งกลไกการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อให้มีการรายงานอย่างสม่ำเสมอต่อผู้นำอาเซียน

ทรัพยากร

(1) ดำเนินการให้มีการวิจัยและการสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถโดยอาศัยทรัพยากรด้านต่างๆ

การดำเนินงาน :

(1) กองทุนเพื่อพัฒนาอาเซียน (ASEAN Development Fund) โดยการสมทบทุนจากประเทศสมาชิกจะเป็นเครื่องขับเคลื่อนในการใช้ทรัพยากรจากแหล่งอื่นทั้งภายในอาเซียนและภายนอกอาเซียน

(2) ระบุหัวข้อและดำเนินการศึกษาด้านวิชาการหรือโครงการอบรมในประเด็นหรือหัวข้อที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์และการสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนงานเพื่อเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(3) แปลงเป้าหมายและเป้าประสงค์ของแผนงานเพื่อเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไปสู่เป้าหมายและเป้าประสงค์ในระดับชาติ และรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาของแต่ละประเทศ

(4) สนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย ธนาคารโลก ประเทศคู่เจรจาและภาคเอกชนในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับภูมิภาค

(5) สร้างความแข็งแกร่งในด้านการวิจัยและการวางแผนของสำนักงานเลขาธิการอาเซียนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ

(6) สร้างความแข็งแกร่งในด้านความสามารถในการวิจัยและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ และ

(7) จัดทำโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถที่เหมาะสมเพื่อช่วยประเทศสมาชิกใหม่ในการส่งเสริมการพัฒนาตลาดการเงินและกรอบกลไกการกำกับดูแลตลาดการเงินที่มีประสิทธิภาพ

การสื่อสาร

(1) ความสำเร็จของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในขั้นตอนของการรวมกลุ่ม นอกจากการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานนี้แล้ว ยังต้องมีแผนงานด้านการสื่อสารที่ดีเพื่อสร้างการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนในทุกประเทศสมาชิก และเผยแพร่ความคืบหน้าของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งภาคธุรกิจและประชาชนในอาเซียนได้รับทราบ

การดำเนินงาน :

(1) ดำเนินการตามแผนงานการสื่อสารที่ครอบคลุมรอบด้านเพื่ออธิบายให้หน่วยราชการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญและสาธารณชนได้ทราบวัตถุประสงค์ ประโยชน์ และโอกาสที่ท้าทายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(2) พัฒนาเวทีระดับภูมิภาคเพื่อใช้ในการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(3) ประเทศสมาชิกจะต้องจัดตั้งกลไกระดับชาติเพื่อรายงานผลการดำเนินงานและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสื่อสารเรื่องการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาว ดวงรัตน์ สุขะนิล
วัน เดือน ปีเกิด	14 เมษายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2548-2552 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศาสนศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2554-2556 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ)
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	วารสารวิทยบริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	4/2 หมู่ 2 ซอยสองคุณจำ ถนนสุขาภิบาล 1 เขตบางแค แขวงบางแค กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 083-557-8398 E-mail: apple5858094@gmail.com
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และสถานที่ทำงาน	ผู้จัดการฝ่ายโรงเรียน โรงเรียนรัตนภาษาและคอมพิวเตอร์ เลขที่ 23/61 ถนน พุทธมณฑล สาย 1 แขวงบางค้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 02-4546722 E-mail: ep_plus@hotmail.com